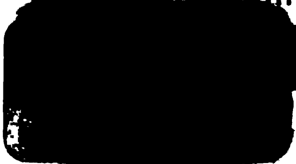

DE
ZEETRIUMPH
DER BATAAFSCHE
VRYHEID,
OP
DOGGERSBANK.

BEVOCHTEN DEN 5DEN VAN OOGSTMAAND 1781.

DOOR

JOANNES LE FRANCQ VAN BERKHEY,

Med. Doct. Hist. Nat. Lector, Lid van de Keizerlijke en verscheiden Vaderlandsche Natuur- Dicht- en Oudheid-kundige Maatschappijen.

MET PLAATEN.

EERSTE STUK.

TE AMSTERDAM, BY
JOHANNES ALLART.
MDCCLXXXII.

Al de Eeuwen kunnen ſpreken
Hoe ſterk *Ondankbaarheid* uw' volk'ren is gebleeken;
De Nagebuur, door hen geholpen in den nood,
Met een heldhaftig Heir of onverwinbre Vloot.
Heeft tot *ondankbaar* Loon voor vriendſchap nagelaten,
Verdrukte Zeevaart, en verzwakte Burgerſtaaten,
Ja onverzoenlyk haaten;

Zie de *Eigenlof der Ondankbaarheid* in
het Eerste Deel der Gedichten van
J. LE FRANCQ VAN BERKHEY,
by F. de Kruyff, bladz. 44.

Zie hier wat ik, als Uitgeever, by de Aflevering van dit Werk heb te zeggen:

Voor 1. bedank ik het Publiek met de ruime deelneeming in hetzelve.

2. Dient tot naricht, dat ik, ziende de verlangst die 'er naar het werk was, niet langer heb willen wagten met de Uitgaav, schoon 'er nog aan ontbreekt één Plaat, naamlyk, de Lyk-staatie des Heeren Schout-by-Nacht Bentinck, welke door eene langduurige indispositie van den Graveur, nog niet heeft kunnen worden afgegraveerd. Ondertusschen zal ik ze eerlang *Gratis* aan de Bezitteren dezes Werks afleveren.

3. Daar ik de prys bepaald heb in myn voorwaarde van Inteekening op *f* 7:-:- uitterlyk, zal ik my daaraan houden; schoon het werk vry kostbarer is uitgevallen, dan ik had voorzien; en ik behalve het beloofde, nog hier heb bygevoegd het Monument, opgericht in de Nieuwe Kerk te Amsterdam, ter eere van gemelde Schout-by-Nacht Baron Bentinck, door het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit alhier.

4. Eindelyk heb ik hier nog by te berigten, dat ik heb laten graveeren, om in dit werk gevoegd te worden, voor hun die dezelven verkiezen; een stelzel van de 7 Pourtraitten der Heeren Schout-by-Nacht en Kapiteins, welke op Doggersbank, in Linie van Bataille, tegen de Engelschen, zyn geëngageerd geweest; allen naar het leven geteekend, en in 't Koper gebragt door R. Vinkeles en C. Bogerts; welke Pourtraitten niet weinig dit werk zullen versieren; als zynde alle uitmuntend fraai uitgevoerd en met onderscheiden toepaslyke Attributs georneerd. — Voords vertrouwd den Uitgeever, dat het Publiek over de uitvoering van dit Werk, voor zo ver het van hem, als Uitgeever, dependeerde, zal voldaan zyn; althans hy verzekerd hetzelve, dat hy niets onbeproevd gelaten heeft, om alleszins, en in alle opzichten, te beantwoorden aan de verwachting, welke men van hetzelve, met alle reden, kon en mogt hebben.

J. ALLART.

INTEEKENAAREN.

Aa (C. van der) Boekverkoper te Haarlem, 4 Exemplaaren.
Aalfloot (J. van)
Aalft (Arnold van)
Aalft (A. V. A. van) te Amft.
Aartfen (Pieter) Koopman te Middelburg.
A. B.
Abbema (B. E.) te Amft. Gt. Pr.
Abberfon (I°) Kapitein ter Zee.
Abrahams (Joh.) Boekverkoper te Middelburg, 6 Exempl.
Abrahams (Willem) Boekverkoper te Middelburg, 2 Gt. Pr. 6 Ord. Exemplaaren.
Abrahamsz (François) Gt. Pr.
Ackerman (Chriftiaan) Boekhouder ten Comptoire van des Gemeene Lands Middelen, te Woudrichem.
D'Acofta (Mofes Mendels)
A. D. V. Gt. Pr.
A. D. V.
Adelfz (Hendrik) te Enkhuizen.
Æyelts (Warner) te Amft.
Ahias (Ifaac da Cofta)
D'Ailly (R.) Wed. wylen den Heer Secretaris Jacob Klyver, te Vliffingen.
Akerlaken (Mr. Cornelis Christoffel van) Ontfanger van de 100 en 200fte Penningen te Hoorn.
Alberda (Mr. O. R.) van Ekenfteyn, enz. enz.
Alberti (Nicolaas) te Leiden.
Albregts (B.) Predikant te Breskens.
Alphen (W. B. van) Colonel van de Infanterie, enz. in 's Hage.
Alphen (J. van) Secretaris te Leerdam.
Altius (Gerhardus) 2 Exemplaaren.
Ameshoff (P.) Predikant te Gorcum.
Amman (Mr. J.) Commies der Domeinraad van Zyn Hoogh. enz. enz. in 's Hage.
D'Amour (Jac.)
Andel (J. van) te Dord, Gt. Pr.
Andringa de Kempenaar (Regnerus Livius)
Anemaet (A. Y.) Wed. den Heer Adriaan Anemaet, in leeven Burgemeefter en Secretaris der Stad Steenbergen.
Anhalt (Collonel Prince van)
Anfpach (Jacob)
Arkenbout (Dominicus Martinus) Leeraar der Doopsgezinden te Haarlem.
Arnco (M. C.)
Arp (J. W. van) Koopman te Amft. 2 Exemplaaren.
Arp (J. W. van) te Amft.
Arrenberg (R.) Boekverkoper te Rotterdam.
Arriens (N.) J. U. Student te Leiden.
A. S.
Affendelft (B. A. van) Schepen en Raad der Stad Leiden.
Affendelft (Adriaan van)
A. T.
Audorouin (Paul) te Amft.
Aukringa (M.) Beeldhouwer te Sneek.
A. V. D. te Leiden.
Avink (Theodorus)
Axel (P. van) te Jisp.
Baader (J. J.)
Baarle (Mr. W. G. J. van) Advocaat te Utrecht.

Baars (David) Boekverkoper te Utrecht.
Baarfpul (Anth.) te Amft. Gt. Pr.
Baart (Adolph) Gt. Pr.
Baartmans (A.) Scheepen der Stad Rotterdam.
Baert (Samuel) te Vlisfingen.
Bakhuizen (H.) Boekverkoper in 's Hage, 3 Exemplaaren.
Bakker (G.) te Wormer.
Bakker (A.) Boekverkoper te Schiedam, 1 Gt. Pr. 1 Ordinaar.
Bakker (Jan Gerrits) Koopman te Nieuwftoel Geudens.
Balen (A. van) Kapitein in het eerfte Battailjon van 't Regiment van den Luitenant Generaal van Randwyk, in Garnizoen te Vlisfingen.
Bannier (Joan) Procureur te Wyk.
Bardewisch (Willem)
Barneveld (Thomas van) te Amft.
Barré (Hendrik) te Amft.
Barreveld (Jan) Koopman te Amft.
Barry (Jaques de)
Bas (J. J. B. de Surmons de) te Bodegrave.
Bavel (Stephanus van) Opper-Chirurgyn te Zierikzee, by 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit in Zeeland.
Bax (Jan)
Beek (Jacob van) te Amft. Gt. Pr.
Beekkerk (Haye) te Leeuwaarden.
Beelaarts (..) Secretaris der Stad Rotterdam.
Beelaerts van Blokland (P.) Scheepen en Raad der Stad Dordrecht.
Beeldemaker (..)
Beer (Janus de) Lit. Human. Studiofus.
Beerta Jr. (J.) voor 't Leesgezelfchap te Groningen.
Beest (E. J. van) Boekverkoper te Zutphen.
Beets (van der) Commisfaris van Hollands klein Zegel, in 's Hage.
Beets (Nikolaas) Boekverkoper te Haarlem.
Bekel (Christiaan) te Amersfoord.
Bekker (Jan) te Leiden.
Bekker (L.) te Vlisfingen, Gt. Pr.
Bekker (D.) te Vlisfingen, Gt. Pr.
Beman (H.) Boekverkoper te Rotterdam, 2 Exemplaaren.
Benier (Stephanus) Gt. Pr.
Bennet (F. R.)
Bentink (G.) te Utrecht.
Bentinck (Freule M. C.) Gt. Pr.
Berendrecht (M. van) te Leiden.
Berg (Jan van den) te Amft.
Berg (Wyntje Hendrikje van den)
Bergen A. Z. (D. van)
Bergeon (François)
Bergh (O. W. J.) te Amft. Gt. Pr.
Bergh (R. R. van den) Apotheker te Amft.
Bergh Pietersz. (Cornelis van den) te Amft.
Bergsma (E. H.) Ammunitie-Meester Generaal, in de Provincie van Vriesland en Penfionaris der Stad Leeuwaarden.
Berkel (B. van) te Delft.
Berkhout (Mr. Jan Teding van) Commisfaris van de kleine Bank van Justitie te Haarlem.
Berkhout Wed. Jacob Hartjens (Agatha) te Hoorn.
Berkman (J.)
Bernard Buyfen (Gysb.) te Breda.

Bern-

Bernhoff (Jacobus) Koopman te Amst.
Besemer (A.) Chirurgyn te Delft.
Beth (Thamme) Ysbrandz., Makelaar te Amst. Gt. Pr.
Beurde (Mr. Jan van) Koopman te Leiden, Gt. Pr.
Beusekom (Jan) te Vlissingen.
Beusekom Junior (Jan) te Middelburg.
Beveren (Mr. Willem Aarnout de) eerste Pensionaris der Stad Middelburg.
Beyerman (S.) Gt. Pr.
Beynum (J. van) Koopman te Doesburg, 2 Exemplaaren.
Bezelman (A.) te Amst.
Bierens (Mev. de Wed. D. J.)
Biesterop (J.) Mr. Beeldhouwer te Amst.
Biet (Nicol. van der) Gt. Pr.
Bikkes Bakker (Mr. J. Ph.) Gt. Pr.
Binkes (Jan) Onder Equipagie meester by de Admiraliteit te Amst. Gt. Pr.
Binkhorst (Mr. Jacob) Raad in de Vroedschap en Oud Scheepen der Stad Hoorn.
Blaaupot (H. M.)
Blanc (A. D. le) te Amst.
Blanke (H.) te Utrecht Gt. Pr.
Blensen (P. A. van) J. U. Stud. te Leiden.
Bles (C.) Secretaris van Zundert.
Bletgen (J.) te Dordt.
Bley (..)
Bleyswyk (Mr. H. A. van) Regeerend Burgermeester en Raad te Enkhuizen.
Bleyswyk (Mr. P. van) Wees meester te Enkhuisen.
Bliek (A. J.) Heemraad van den Lande van Schouwen.
Blok (Mr. B.) Secretaris te Enkhuisen.
Blok Wouterse (Pieter) Makelaar te Enkhuisen.
Blok (F. de)
Blomhoff (Johannes) Gt. Pr.
Blussé en Zoon (A.) Boekverkopers te Dordrecht, 2 Gt. Pr. 24. Ord. Exemplaaren.
Blyenburg (Gerard) Koopman te Amst.
Bodaen (Mevr. de Wed.) Gt. Pr.
Boddaart (Mr. C. van den Helm) Oud Burgemeester, Scheepen en Raad; midsgaders Bewindhebber der W. I. Comp. ter Kamer Zeeland, te Middelburg.
Bodisco geb. Caudri (Maria)
Boekelaar (de Wed. ten) Boekverkoopster te Amst. 3 Exempl.
Boekhoudt (J.) te Vlissingen.
Boelen (Jac.)
Boelhouwer (Willem) Mr. Chirurgyn te Amst.
Boevink (Anna) Wed. A. Bois.
Boeye (Samuel) Scheepen en Raad te Zierikzee.
Boeye (Jan) te Middelburg.
Bogaert (H. van den) te Leiden.
Bogt (Willem ter) te Amst.
Bohemer (C.) Boekverkoper te Middelburg, 2 Gt. Pr. 8 Ordinaar.
Boing (Pieter) Gt. Pr.
Bois (A. du) te Amst.
Bois Hoolewerf (Dr. Isaac du) Raad in de Vroedschap enz. enz. en Thesaurier der Stad Alkmaar.
Boldingh (Hendrik) te Hoorn.
Bolens (Arend) te Amst.
Bollaard (Nathan) Boekverkoper te Middelburg, 3 Exempl.

Bolt (J. H.) Boekverkoper te Groningen.
Bolten (Jan) te Amst.
Boman (G.) Boekverkoper te Amst.
Bomme (..) in 's Hage, Gt. Pr.
Bonefacius Cave (..) Scheepen en Raad te Zierikzee.
Boom (..) te Amst. 2 Exempl.
Boom (C.) te Wormer.
Boomhouer (M J.)
Booms (Bernard.) te Enkhuisen.
Booms (Hend.) Raad der Stad Vlissingen.
Boon (Ph. C.) Raad in de Vroedschap en Oud Scheepen der Stad Hoorn.
Boon Mesch (Mr. L. C. van der) Practizeerend Advocaat.
Boonen (Mr. D.) Burgemeester der Stad Harderwyk.
Borgelink (Mr. H.) Secretaris der Stad Deventer.
Borrendam (A. J. van)
Borrendamme (Anth. van)
Borski (Johannes)
Bos (Claas Kous) Burgemeester te Monnikendam.
Bos (B.)
Bosch Jeronimz. (Jeronimo de) eerste Stads Clercq ter Secretary, te Amst.
Bosch Gerardsz. (Johannes) Koopman te Amst.
Bosch (Wed. Jac.) Boekverkoper te Rotterdam, 4 Ord. 1 Gt. Pr.
Bosman (Hendrik)
Botbergen (J. H. N.) Med. Doct. te Hoorn.
Boterkooper (Cornelis) te Monnikendam.
Bothall (A.) Boekverkoper te Rotterdam, 2 Exemplaaren.
Botter (H.) Boekverkoper te Amst.
Bouricius (Mr. R. J.) Advocaat voor den Ed. Hove van Gelderland, te Arnhem.
Bouwmeester (Erich)
Boxfelt R. P. (N. J.)
Braak (A.) Kapitein ter Zee.
Braam (Willem van) Schout by Nacht van Holland en Westvriesland, Gt. Pr.
Braam (P. van) Boekverkooper te Dordrecht, 2 Exemplaaren, Gt. Pr.
Braams (J.) te Amst. Gt. Pr.
Brakel (B.) Gequalificeerd Collecteur te Utrecht, Gt. Pr.
Brakel (Willem Elisa van) Practiseerend Advocaat te Breda.
Brandeler (A. B. van den) in den Oud Raad te Dordrecht.
Brandenburg (Isaac) Oud Scheepen te Enkhuizen.
Brandenburg (Willem van) te Leiden.
Brans (J. H.) Apothec. te Leiden.
Brasser (Mr. Jac. Jaspersen) Pract. Advocaat te Vlissingen.
Brederode (H. L. P. van) Werkelyken Kamerheer van zyne Keizerl. Koningl. Maj. Collonel ten dienste deezer Landen.
Bredhouwer (J.) Koopman te Rotterdam.
Breen (Lucas van) te Hamburg, Gt. Pr.
Brender a Brandis (Mr. Charles Christoffel) Stedehouder van 't Bailjuwschap van Rhynland, Auditeur Militair van 't Garnizoen en Capitein der Schuttery te Leiden.
Brender a Brandis (G.) Leermeester in de Wisk, te Amst.
Breroo (Huybert) te Westzaandam.

Breu.

Breugel (H. G. van) Predikant te Dordrecht.
Brink (Cornelis van den) S. S Theol. Stud. te Leiden, Gt. Pr.
Brink (G. van den) te Rotterdam.
Brink Jansz. (G. van den) Boekverkoper te Utrecht.
Brinkman (Martinus) te Naarden.
Brinkman (C.) Makelaar te Rotterdam, Gt. Pr.
Brinkman (C.) Predikant by de Luterſche Gemeente te Weesp.
Brinxma J. Z. (H.) Schoolm. en Dorprechter te Hogebeintum.
Broek (A. van) te Zaandam.
Broek Az. (Aris van) te Westzaandam.
Broek geb. Pauw (Vrouwe Wed. van den) Gt. Pr.
Broeke (J. van den) Konst Schilder te Middelburg.
Bromstrop (J. F.)
Brondgeest (Johannes) Makelaar te Amſt. Gt. Pr.
Broes (B.) Predikant te Vlisſing.
Broenſe (Jan Felix) te Middelb.
Bronkhorst (Jan) Gt. Pr.
Bronkhorst (Jac.) Boekverkoper te Rotterdam, 2 Exempl.
Brons (Gerrit) Wynkoper te Hoorn
Brouwer (G.) Lit. Stud. te Amſt. Gt. Pr.
Brouwer Dirksz. (Jan)
Brouwer (Jan) te Amſt. Gt. Pr
Brouwer (Ellard) J. U. D. te Arnhem.
Brouwer (Ary) Koopman te Vlaardingen, Gt. Pr.
Brouwer (H.) Boekverkoper te Dokkum.
Brughman (Pieter) eerſte Kasſier in de Stads Bank van Leening, in 's Hage.
Brughman (Joh.) Clercq in de Stads Bank van Leening, in 's Hage.
Bruin (Thomas) te Amſt.
Bruin (Justus de) te Dordrecht.
Bruin (A.) Boekverkoper te Vlisſingen, 3 Exemplaaren.
Bruinier (Jacob) Oud Commisſaris van de kleine Gerechtzaken te Enkhuiſen.
Bruinier (Willem) Boekverkoper te Enkhuiſen, 5 Exempl.
Bruinings (..) Wynkoper te Amſt.
Bruinsz (G. J.) te Leiden.
Brul (Otto Samuel) te Leiden.
Brusſel (de Wed. H. van) Boekverkoopſter te Haarlem, 2 Exemplaaren.
Bruyn (D. C.)
Bruyn (Petrus de) Apothecar te Utrecht. Gt. Pr.
Bruyningh (M.) Wed. Craeyvanger te Amſt.
Bucerus (Sigbertus) Predikant te Medemblik.
Buck (J. de) te Rotterdam.
Bulderen (H. van) Boekverkoper te Zutphen.
Bullingen (Johannes van) Chirurgyn te Pernis, Poortugaal en Hoogvliet.
Burch Wmz (Mr. F. van den) Raad en Oud Scheepen der Stad Delft.
Buren (P. van) in 's Hage, Gt. Pr.
Buren (Mr. A. H. van) te Delft, Gt. Pr.
Buren (.. van) Schoolmeester te Werkendam.
Burgh (N. van der) Boekverkoper te Maasſluis, 2 Exempl.
Burgh (Jac. van den) Boekverkoper te Amſt.
Busſemaker B. Z. (H.) te Devent.

Byemont (Mr. J. F. van) Scheepen van 's Hage, Gt. Pr.
Byl (Pieter) Boekverkoper te Amst. 2 Exemplaaren.
Byland (de Overste Grave van)
Byland (Grave van)
Bylaerdt (J. van den) Koopman te Rotterdam.
Bynema (Jacob) te Westzaandam.
C. (A. V.)
C. P. P. C. T. S. T. D.
Caarte (P.) te Rotterdam.
Cade (Joost van der)
Caen (Mr. Cornelis) Raad en Burgemeester der Stad Vlissingen.
Caen (A.)
Cahais (G. M.) Boekverkoper te Leeuwaarden.
Camerling (Johannes)
Caminha (Samuel Cohen) Gt. Pr.
Campagne (J. P. La)
Campen (Jacob) Notaris te Amst. Gt. Pr.
Campen (Is. van) Boekverkoper te Nymegen.
Canter (B.) Lieutenant Colonel van de Infanterie te Groningen.
Cantillons (Mejuffrouwen) Gt. Pr.
Capitein (Johannes) Koopman te Amst. Gt. Pr.
Cappel (Johannes van) te Leiden.
Cardoso (Aron de Jacob) te Amst. Gt. Pr.
Carli di Francesco (Bernardus)
Casfa geb. Gousset (Mevrouwe)
Casfenberg en van den Brink, Boekverkopers te Amst.
Casfenberg (Wed. van) en Marloff te Amst.
Castellyn Egbertz. (Pieter) te Amst.
Caudri (Lucas) te Amst.
Caudri (Willem Daniel)
Certon (...) Predikant in de Walsche Gemeente te Rotterd.
Chalmot (H. A. de) onder Koopman en Secretaris van Politie, op Ternate.
Chalon (Hendrik) te Leiden.
Changuion (D. J.) Boekverkoper te Amst. Gt. Pr. 2 Exempl.
Charlé (Paulus) Gt. Pr.
Chombach (A. M.) Gedimitteerd Lieutenant Collonel, Gt. Pr.
Christiaansfen (Pieter Jacobus)
Citters (Anthony van) Kasfier der O. I. Comp. te Middelburg.
Citters (Mr. Aernout Wilhem van) Heer van 's Gravenpolder, Regerend Scheepen, Raad en Secretaris der Stad Goes.
Citters van Bruëlis (Cornelis van) Raad der Stad Goes.
Clausing (Willem)
Cleeff (Jacob van) Predikant te Oosterland.
Cleef (Hendrik van)
Cleeff (J. van) Boekverkoper in 's Hage, 4 Exemplaaren.
Clempien (Johs.)
Clement (F.) Boekverkoper te Zwol.
Cliever (Mr. D. W. de) Scheepen en Raad te Veere.
Clifford Kocq H. Z. (Mr. P.) Raad en Oud Burgermeester der Stad Delft, en Bewindhebber der Ed. West-Indische Comp. ter kamer op de Maaze.
Clifford (Henry) Heer van Hogermilde, enz. Gt. Pr.
Clignet (David) te Amst.
Clyver (Sara) Huisvrouw van den

den Ed. Achtb. Heere J. Maurits, Raad en Burgemeester te Vlisfingen, als mede Domein-Raad van Zyn Doorl. Hoogh.
Clyver (D. J.) Wed. de Heer J. van Dishoek van Domburg.
Clyver (W.) Wed. de Heer L. F. Schorer.
Cobusch (J. H.)
Cock (..) Gemeensman te Deventer.
Cock (R. T. de) Predikant in de Nieuwe Pekel.
Coeverden (Corn. van) Fransch Kost Schoolhouder te Amſt.
Collot d'Escury (Jr. J. M. Baron) Raad in de Vroedſchap der Stad Rotterdam.
Colonius (D. H.) te Amſt. Gt. Pr.
Conradi (P.) Boekverkoper te Amſt.
Coopman (J. M.)
Coppello (B. P. van de) tweede Klercq ter Secretarie der Stad Middelburg, Gt. Pr.
Corbelyn (Th.) Boekverkoper te Vlisfingen.
Cormulli en Comp. (Demetrio) te Amſt. Gt. Pr.
Cornell (Nic.) Boekverkoper te Rotterdam, 4 Exemplaaren.
Cornet de Groot (J.) Scheepen der Stad Rotterdam, en Bewindhebber der O. I. C.
Correvont (J. H.) Med. Doct. Stads Operateur en Vroedmeester te Vlisfingen, Gt. Pr.
Coste (B. P. La) te Amſt. Gt. Pr.
Costerman (G.) te Rotterdam.
Couperus (...) Advocaat te Gouda, Gt. Pr.
Coux (J. du) te Amſt.
Couwenhoven (H. van)
Craeyvanger (E.) te Amſt.
Cramer (Hendrik) Apothecar te Utrecht, Gt. Pr.
Cramer (Mr. A. H.) Secretaris der Stad Deventer, Gt. Pr.
Crane (Mr. Wilhelmus Christianus de). Hoog Balljuw van Bonſele, Regerend Scheepen en Raad der Stad Goes.
Crayenſchot (T.) Boekverkoper te Amſt. 2 Exemplaaren.
Crevecoeur (Corn.) te Rotterd.
Crugten (S. van) Deurwaarder voor den Ed. Hove van Gelderland, te Arnhem.
Cruys (G.)
Cuperus (Joh.) Predikant te Amſt. Gt. Pr.
Cuyk van Mierop (Jacob) Heemraad van de Watergraafſche Meer, Gt. Pr.
D. L.
Dam (Jacob van)
Dankaerts (Mr. H. S.) Advocaat te Middelburg.
Dankers (J.) te Vlisfingen, Gt. Pr.
Dankerts (A.)
Dankerts (Iſaac)
Dedel (Salomon) Schout by Nacht van Holland en Westvriesland, Gt. Pr.
Dekker (A.) te Oostzaandam.
Dekker (Claas) te Westzaanen.
Dekker (Corn.) te Westzaanen.
Delden (J. H. van) Boekverkoper te Haarlem, voor 't Leesgenootſchap te Haarlem.
Delfos en Zoon (K.) Boekverkopers te Leiden, 5 Exempl.
Delfos (Pieter) Boekverkoper te Leiden, 1 Gt. Pr. 2 Ord.
Delpiere (Mr. J. A.) Secretaris van 't Jagtgerigt van Gooiland, Gt. Pr.

Deume (Daniel)
Deventer (Pieter van) Makelaar te Utrecht.
Diederiks (H.) Boekverkoper te Amst.
Diepen (C. van) Schout en Secretaris te Velsen.
Diepen (D. van) Predikant te Velsen.
Diepen (de Wed. van) te Amst.
Dierkens (Mr.) Advocaat voor den Hove van Holland, Gt. Pr.
Diest (H. van)
Dishoeck van Domburg (A. E. van) Oud Scheepen en Raad der Stad Vlisfingen, Gt. Pr.
Ditmar (Jacob van) te Amst. Gt. Pr.
Ditmar (Jan van)
Dobbrentz (W. A.) Gt. Pr.
Doeff (Hendrik)
Does Junior (Ad. van der) Secretaris van de Barrony van Wassenaar en Zuidwyk.
Does (F. de) Boekverkoper te Leiden, 31 Exemplaaren.
Doesburg (Marc.) te Amst. Gt. Pr.
Doesburg (A.) Houtkoper te Groningen.
Dolmans (Jacobus)
Dominicus (Jan) te Goes.
Dominicus (Dignus) te Yerfike.
Dominicus (Corn.) Jur. Utr. Stud.
Dominicus (Quirinus) Secretaris van Yerfike.
Dongen (A. B. C. van) Majoor in het Battaillon Oranje Stad en Lande, in Garnizoen te Vlisfingen.
Doorschodt (C. van)
Dorp (Mr. Pieter van) te Leiden
Dorsman (J.) Mr. Zeylemaker te Rotterdam.
Dorth (A. H. S.) Baron van Heer van 't Velde en Holthuizen, Scholtus binnen en buiten Lochem.
Dorth (P. van) Boekverkoper te Amst.
Douwes (..) Procureur te Amst. Gt. Pr.
Drecht (H. H. van) Boekverkoper in 's Hage, 2 Exempl.
Drecht (J. A. van) Boekverkoper in 's Hage.
Dreux (W. H.) Gt. Pr.
Drevon geb. Dutoy (Wed. Johanna Maria de) Gt. Pr.
Dries (C. van den) Boekverkoper te Rotterdam.
Drillinger (Jan Everwyn) Schipper in dienst van de O. I. Comp. deezer Landen.
Dronsberg (Cornelis) te Amst.
Droogenhorst (Joh.)
Druunen (J. J. van) Professor en Predikant te 's Bosch, Lid van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen te Vlisfingen, Gt. Pr.
Dryfhout (Mr. A. G.) Raad Ordinaris in de Leenhoven van Braband en Landen van Overmaze.
Dryfhout (Ane) Predikant te Vlisfingen.
Duim (Isaac) eerste Stads Clerk ter Secretary, Gt. Pr.
Duin D. Z. (P.) te Westzaandam.
Duits (...) Scheepen der Stad Amsterdam, Gt. Pr.
Duivensz (Mr. Joan Jacob) President Scheepen te Enkhuizen.
Duivensz (Mr. A. P.) Secretaris te Enkhuizen.
Duivensz (F. A.) Oud Scheepen te Enkhuizen.

Dui-

Duivensz (Mr. A. H.) Raad en Oud Burgermeester te Enkhuizen.
Dulx (G. G. Le) Philos. Stud. te Harderwyk.
Duurkat (Gerrit)
Dyk Junior (D.) te Amst. Gt. Pr.
Dyk (Jan van)
Dyk (H. van) te Amst.
Dyke (Jacobus van) Notaris en Procur. te Vlissingen. Gt. Pr.
Dykman (Abraham)
E. (J.) te Amst. Gt. Pr.
Echten (H. van)
Eck (C. van) Advocaat voor den Ed. Hove van Gelderland, te Arnhem.
Eck (Cornelis van)
Eden van der Pals (Jan Petrus van) Not. te Rotterd., Gt. Pr.
Eekman (Willem Wagtendorp) Gt. Pr.
Eelen (Cornelis van) te Amst.
Æmilius (Franco Jan) te Amst. Gt. Pr.
Eerten (Cornelia van)
Eeuwigh (C. van) te Middelburg.
Effen (Theodorus van) te Amst. Gt. Pr.
Ehassen (A.) te Vlissingen.
Eil (Jacobus van) Apothecar te Amst.
Eilbracht (F.) Oud-Lieutenant ter Zee, onder het Resfort van 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit op de Maze.
Eisonius (H. W.)
Ekers (J. van) V. D. M. te Medemblik.
Elderman (Frans) te Amst.
Elffers (Engelbert) Konstbehangsel Schilder te Amst.
Elout (J. N.) Koopman te Haarlem, Gt. Pr.
Elout (Jacob) Gt. Pr.
Endeman (Hendrik Daniel)
Engelberts (E. M.) Predikant te Hoorn.
Engelberts (Jan)
Engelgeer (Jacob) Gt. Pr.
Engert (Jan Jacob)
Ensilie (W.) te Amst.
Ente (Anthonie) Kamerbewaarder van Haar Ed. Groot Mog. de Heeren Gecommitteerde Raaden.
Erichem (C. D. van) Med. Doct. te Amst.
Ermerius (Jacobus) Secretaris der Stad Veere.
Ernst (Philippus) Koopman te Amst.
Es geb. Cauw (Adriana van) te Vlissingen.
Esgers (J. N.) Boekverkoper in 's Hage.
Estopey (Esaye) Mr. Timmerman, te Houten.
Evenhuis (Meinardus) Med. Doct. te Dordrecht.
Everwyn (..) Med. Doct. te Amst.
Eybergen (Arent Jan van) Koopman te Haarlem.
Eygeman J. Z. (Johannes)
Eyk (Mr. A. D. van der) Oud-Burgermeester der Stad Briel-le, en wegens dezelve Gecommitteert in 't Ed. Mog. Collegie der Admiraliteit op de Maaze.
Eyk (Abraham van) Gt Pr.
Eyk en Vygh (P. van der) Boekverkopers te Leiden, 2 Exemplaaren.
Eykelboom (Coenraad)
Eys (Nicolaas van)
Eysen (H. P.)
Eysinga (T. J. J. J. Heringa van)

Eytelwein (Jan Frans) te Amst.
Exrik (Jacobus) Onder Boekhouder der W. I. Comp. ter Kamer Zeeland.
F. C. *
Fabius (N. J.) Makelaar te Amst.
Fagel (Mr. J. B.) Raad in de Vroedschap en Regeerend Burgemeester der Stad Haarlem.
Fahoreaus (Joh.) Koopman te Amst.
Faille Senior (Corn. de la) Koopman in 's Hage.
Falck (M.) Wed. van de Wel Ed. Gest. Heer Mr. H. A. Gobius, in leven Raad en Burgermeester der Stad Montfoort.
Falconi de La Vabre (J. A.) Ingenieur ten dienste deezer Landen.
Feilke (C.) Predikant in de Lutersche Gemeente te Hoorn.
Fermy (J. J.)
Finea (Andreas) te Alkmaar.
Finman (Arnoldus) Gt. Pr.
Fizeaux (Jacob) te Amst. Gt. Pr.
Fizeaux (E. J.) te Amst. Gt. Pr.
Flietner (N.) Med. Doct. te Amst. 2 Exemplaaren, Gt. Pr.
Florison (L. J.) V. D. M. te Wynaldum.
Fockens (Festus Gesner) te Amst. 3 Exemplaaren.
Fokke (A.) Boekverkoper te Amst.
Foreest (Mr. Corn. van) Oud Scheepen der Stad Alkmaar.
Fortuin (Pieter) Fransch Kost-Schoolhouder te Feen.
Fraisfenet (Pierre) Notaris, Gt. Pr.
Franke (H.) Gt. Pr.
Franken (Mr. L.) Scheepen te 's Bosch.
Franx (Gerrit) Boekverkoper te Enkhuizen.
Freidagh (G. L. G. Baron van) te Zwol.
Fremery (Jac. de)
Frescarode (F. W.)
Fret (H.) Makelaar te Vlissingen, Gt. Pr.
Friese (Chr. Eman.)
Frieswyk (B.) Predikant in 's Hage.
Froïschen (J. H.) Gt. Pr.
Frykenius (S. H.) Kapitein ter Zee.
Fyldar (J.) eerste Clercq te Zutphen.
Gaarland (Lourens) Gt. Pr.
Gaillard (J.) Boekverkoper in 's Hage, 4 Exempl. Gt. Pr.
Gales (Mr. Gale Isaac) Secretaris van 't Hoog-Heemraadschap van Amstelland.
Garama (B.) Boekhouder van de Leenbank, te Groningen.
Garde (J. la) Koopman te Schiedam.
Gartman (H.) Boekverkoper te Amst. 2 Exemplaaren.
Geer (J. van) Koopman te Rotterdam.
Geer (J. van) Koopman te Delft.
Geerman (Christiaan)
Gefken geb. Vestenburg (Elizabeth)
Genootschap onder de Spreuk: het Verstand wordt door Oeffening aangekweekt, te Leiden.
Gent (J. van) te Leiden.
Gerlings (Mr. Herman) Raad in de Vroedschap en Scheepen te Haarlem.

Ger-

Gerrevink (Jan van)
Gerritse (Joh.) Koopman te Rotterdam.
Gillissen (Ægidius) S. S. Theol. Professor te Leiden.
Gillissen (Pieter) Boekverkoper te Middelburg, 18 Exempl.
Giltaay Pietersz. (Jan) te Dord.
Gimmenich (Frans) te Amst. Gt. Pr.
Glinstra (A. J. van) Gecommitteerde Staat ten Landsdage van Vriesland.
Glinstra (Willem van) te Leeuwaarden.
Goens (Mr. R. M. van) Raad in de Vroedschap en Regeerend Scheepen te Utrecht, Gt. Pr.
Goes (Mr. A. van der) Raad en Oud-Burgermeester der Stad Delft.
Goethart (Gerrit) te Amst. 2 Exemplaaren, Gt. Pr.
Gonggryp (Thomas) Glas-Schilder en Brander, mede-Raad in de Vroedschap en Oud-Bouwmeester te Sneek.
Goor (A. van) Boekverkoper te Nymegen, 16 Exemplaaren.
Goor (Mourits Jurriaan Hendrik van)
Gordeyn (Ary) te Leiden.
Gorter (Jacob) Apotekar te Alkmaar.
Gorter (Jacob) voor het Leescollegie onder de Zinspreuk *tot een goed Einde*, te Alkmaar.
Goseman (Hendrik)
Gosenson (J. P.) Clercq ter Secretary te Gouda.
Goudberg (F.) te Westzaandam.
Goudsblom (Nicolaas) Koopman te Alkmaar, Gt. Pr.
Graaf (Jan Diderik de) Lieutenant ter Zee.
Graaff (C. M. van de) Boekverkoper te Veere, 2 Exempl.
Graaff Wed. C. Kock (Adriana van der) te Vlissingen.
Graaf Cunisius (Cornelis de)
Graauwenhaan (C.) Boekverkoper te Delft, 2 Exemplaaren.
's Graeuwen (Mr. Abraham Jacob) Med. Doct. en Pensionaris Honorair te Zierikzee.
Grand (P. L. le) te Amst.
Grand (Johannes le) te Amst. Gt. Pr.
Grand (C. M. le) Gt. Pr.
Graswinkel (J. H.) Raad in de Vroedschap en Scheepen der Stad Haarlem, Gt. Pr.
Graswinkel (Mr. J. A.) Secretaris der Stad Haarlem.
's Gravesande (Mr. Max.) Veertig Raad en Havenmeester te Delft.
Greeve (H.) Chirurgyn en Breukmeester te Deventer.
Greve (W.) Predikant te Berkel.
Groenewoud (C.) Boekverkoper te Amst. 16 Exemplaaren.
Groeninx (..) in de Vroedschap der Stad Rotterdam.
Groenou (Jacobus van) voor een Leesgezelschap te Haarl.
Groes (Gerrit) Oud Commissaris te Enkhuizen.
Groot (Mr. Nicolaas) Secretaris van Haar Ed. Mog. de Heeren Gecommitteerde Raaden van de Staaten van Holland en Westvriesland, in Westvriesland en het Noorderkwartier, enz. enz.
Groot (P. de) in de Vroedschap der Stad Rotterdam.

Groot Matthysz. (Jacob) Oud-President Scheepen der Stad Hoorn.
Groot (P. de) eerste gezworen Clercq ter Secretarye der Stad Delft.
Groot Pz. (J. de) Boekverkooper te Delft, 2 Exemplaaren.
Groot (J. de) Boekverkoper te Amst. 2 Exemplaaren.
Groskamp (H.) Koopman te Amst. Gt. Pr.
Grymalla (P. L.) Kiezer der Stad Middelburg, Gt. Pr.
Gryp (Wiggert Hendrik) te Leiden, 3 Exemplaaren.
Guichardt (..) Auditeur Militaar te Groningen, Gt. Pr.
Gumbgroeve (Mr...) Contraolleur van de Finantien des Quartiers van Veluwen.
Gutteling (H C.) Boekverkoper in 's Hage, 6 Ord. 1 Gt. Pr.
Gyze en Zoonen (Wed. Meindert) te Westzaandam.
H.
H. L. te Amst.
Haak (A.) Koopman te Middelburg, Gt. Pr.
Haak en Comp. Boekverkopers te Leiden, 4 Exemplaaren.
Haan (Boudewyn de) Koopman te Dord.
Haantjes (G. A.) Gt. Pr.
Haar (Mr. Dirk van der) Scheepen en Raad der Stad Zierikzee.
Haarst (Dirk van) te Amst.
Haas Junior (Jan Adolph)
Haas (Jan Jacob)
Haften Dirksz. (Barend van) Makelaar te Amst.
Haeck (Corn.) Bailjuw en Schout van Alkemade en de Vrye Hake.
Haffen (David van) voor 't Leesgenootschap onder de Spreuk 't gaat Vast, enz.
Hagedoorn Hendriks. (Joost) te Deventer.
Hagemeyer (Joh.)
Hagen (Jacob) Gt. Pr.
Hagens (Pieter)
Hallewaard (Dingeman) te Veere.
Ham (Adrianus) Predikant te 's Heer Arentskerke.
Hamaker (H. C.)
Hamel (N. van) Ontfanger Generaal te Zutphen.
Hanswyk (Mr. A van) Scheepen te 's Bosch, Gt. Pr.
Hanswyck (Mr. J. van)
Hardt (W. de) Secretaris te Zou.
Haren (Jonker Duco van) Gt. Pr.
Haringman (J. S.) Capitein ter Zee, te Vlissingen.
Harink (Marinus) Koopman te Goes.
Harris (Johanna) te Rotterdam.
Harst (J. C.) te Rotterdam.
Hart (Harmanus de) Raad in de Vroedschap en Oud-Scheepen der Stad Hoorn.
Hart (Mev. de Wed. wylen den Wel Ed. Gestr. Heer C. van der) in leven Burgermeester der Stad Arnhem.
Hartingh (Mr. N.) te Leiden.
Hartman (..) Substituit Griffier van den Hoogen Raad in Holland.
Hartman (..) Raadsheer in den Hove van Braband.
Hartman (Jacobus) Gt. Pr.
Hartman (A.) Notaris.
Hartman (A.)
Hasebroek en van Houte, Boekverkopers te Leiden, 2 Exempl.

Has-

Hasselgreen (C. H.) Gt. Pr.
Hasselt (J. R. van) Secretaris van Haren, Heukelen en Enschot.
Hasselt (L. T. van) te Groningen.
Hasselt (Arend van) Gt. Pr.
Hasselt (J. W. van)
Hauwert (Jan) Waarschap van Dregterland te Lutjebroek.
Havard (Pieter) Ambagtsheer van Uitwyk en Nederveen Cappel.
Haykens (Gerhardus) Predikant te Heinkenzandt.
Hayman (P.) Boekverkoper te Amst. 27 Exemplaaren.
Heenck (J.) Konstschilder te Leiden.
Heering (Anbertus Nicol. van)
Heerma (A. van) Majoor.
Hees (Mr. J. van) Regeerend Scheepen, Ontfanger der Ordinaire en Extraordinaire Middelen, item Kamerontfanger des Graafschaps Kuilenburg, Gt. Pr.
Hees (Mr. Carel van) Advocaat voor den Ed. Hove van Utr
Heiligers (Jan) te Woudrichem
Heiligert (C.) Boekverkoper te Leiden, 5 Ord. 1 Gt. Pr.
Heim (Hendrik van der) Heere van Baailand, Bakendorp en Oudelande, enz. enz. enz.
Heines (Jan) Schout en Secretaris in de Ryp.
Heiningen (L. J. van) Mr. Metzelaar.
Heinsius (Corn.) te Rotterdam.
Heintzen (G. W.) te Amst. Gt. Pr.
Hellenaar (J.) R. P. Gt. Pr.
Helmstroom (M. H.) Notaris te Vlissingen.
Hemert (Georg. Baron van) Lid van de gesworen Gemeente der Stad Deventer.
Hemert (Abraham van) Koopman titulair en Resident op Sumanap, Gt. Pr.
Hemert (Anthony van)
Hemsing (H. J.) Clercq ter Thesaurie van Zyn Doorl. Hoogh. te Leeuwaarden.
Henriques (Is. Senior) Gt. Pr.
Herdingh (L.) Boekverkoper te Leiden.
Herkhuyzen (George van) Ordinaris Veerschipper in 't Zwolseveer.
Herklots (Michiel) Boekhouder in de Wisselbank te Middelb.
Herrewyn (Jacob Hendrik) te Rotterdam.
Herx (P. T.) Koopman te Amst.
Herzeele (T. C.) te Amst. Gt. Pr.
Hespe (Mr. J. C.) Secretaris van Ouddorp te Amst. Gt. Pr.
Hesse Jr. (D. H.) te Haarlem.
Hesseling (Jac.) te Leeuwaarden.
Hesselink (Jan) te Amst.
Hesselt (J. van) te Amst.
Heu (Isaac) Gt. Pr.
Heu (J. B. C. le) Med. Doct. te Breda.
Heusden (J. van) Med. Doct. te Rotterdam.
Heusden (Mr. Jac. van) Oud Scheepen te Breda, Gt. Pr.
Heuvel (Abraham van der Linde van den) deszelfs Leessocieteit te Vlaardingen.
Hey (J.) te Rotterdam.
Hey (J. van der) te Weesp.
Heyblom (Arn.) te Leiden, Gt. Pr.
Heymenberg Reuvens (C.H. van) Notaris en Procureur te Haarl.

Heynen (Johannes Ulricus van)
Heynius (Johannes)
Heyst (David van) Gt. Pr.
Hissink (Gerardus)
Hodshon (Jan) te Amst.
Hoebé (P. N.)
Hoctin (Jac.) Med. Doct. te Boxmeer, Gt. Pr.
Hoedt (Jan van den) Makelaar te Amst.
Hoefhamer (Y.) Predikant te Amst.
Hoekstra (C.) J. Utr. Doct. te Sneek.
Hoen (C. 't)
Hoenebeek (D. H.) Gt. Pr.
Hœuft van Oyen (Collonel)
Hœufft (Samuel) S. S. Th. Doct. en Predikant te Breda.
Hoëvee (W. H. van) Ontfanger van de Convoyen en Licenten en Lid der Gezwooren Gemeente te Deventer.
Hoffenaar (Meyndert) Koopman te Oostzaandam.
Hoffman (Jacob) Koopman te Amst.
Hogendorp tot Hofwegen (Mr D. J. van) Commissaris der Stad Amsterdam.
Hogendorp (H. C. W. van)
Hogendorp (W. van)
Hogendorp (G. A. W. van)
Hogendorp geboren van Haren (Mevrouwe C. W. van)
Hogendyk (Ary) Koopman te Vlaardingen, Gt. Pr.
Hogeveen (Ph.) te Loenen.
Hogeveen (C. van) Boekverkoper te Leiden, 1 Gt. Pr. 2 Ord. Exemplaaren.
Hogerwaard (M.) Kapitein in het Regiment Mariniers, van den Heer Generaal Bentinck, Gt. Pr.
Holland (Samuel)
Holmes (Gysbert)
Holst (Adriana van) te Krimpen aan de Lek.
Holtrop (Willem) Boekverkoper te Amst.
Hompesch (Grave van Heiden) Drossaard van Twente, enz. Gt. Pr.
Honich (A.) te Zaandam.
Honig Jacobsz. (Jan) te Westzaandam, Gt. Pr.
Hoofman (Jacob) Koopman te Haarlem.
Hooft (Daniel 't) te Leiden.
Hooft (Willem) Commissaris der Stad Amsterdam.
Hooft (Mr. Gerrit) te Amst.
Hooft (Mr. Jacob) Commissaris van de Pilotaigie te Amst.
Hoogenhuizen (C. A. van) te Amst.
Hoogenstraaten (Dirk) te Leiden.
Hoogeveen (Mr. Gerard van) Scheepen en Raad der Stad Leiden.
Hoogewal (Joh.) Predikant te Deventer.
Hoogewal (Herman)
Hoogop (H.) Boekverkoper te Zwol, 2 Exempl. Gt. Pr.
Hoogstraten (J. van) Koopman in 's Hage.
Hoogstraaten (J. P. van) Koopman te Amst.
Hoop (Claas de) Koopman te Hoorn.
Hoop (Anthony de) te Amst.
Hoorn (Jacob Melchior van) te Gouda, Gt. Pr.
Hooykaas (N.) Chirurgyn te Rotterdam, Gt. Pr.
Hooykaas (Jan)

Hoo-

Hoozeman geb. Steenis (Wel Ed. geb. Vrouwe A. C.) te Haarl.
Hope Heyliger (Thomas)
Horneer (Mr. Christiaan) Practiseerend Advocaat te Amsterdam, Gt. Pr.
Hosteyn (Jan) te Amst.
Hottinger (J. H.) Luitenant Ingenieur.
Hout (Pieter van der)
Houte (Jacob van den) Pensionar. en Secret. der Stad Zierikzee.
Houten (Gerrit van) Gt. Pr.
Houten Dirksz. (Barend van) Makelaar te Amst.
Houtkamp (M.) te Utrecht.
Houtman (J.) Boekverkoper te Weesp, 2 Exemplaaren.
Houttuin (Pieter) Koopman te Hoorn.
Houttuin (Elisabeth) te Hoorn.
Houttum (J. W. J. van)
Houwens (N.) te Rotterdam.
Hovendaal (A.)
Hovens (Coenraad)
Hovens (Abraham)
Hoyman (J. F.) te Woudrichem.
Hoynck van Papendrecht (Mr.) Advocaat voor den Hove van Holland.
Hubert (Herman) J. U. D. en Lid der Gezwooren Gemeente te Zwol.
Hugaart (Gerard) Koopman te Haarlem.
Hugaart Wed. van de Heer N. Hoornaart (Mev. E. S.)
Hugenholtz (Isaac)
Huisman (J.) Boekverk. te Goes.
Huisingh (L.) Boekverkoper te Groningen, 13 Exemplaaren.
Hulleman (Hermanus Jacobus)
Hulst (Johannes)
Hulst (Reindert van) te Amst.
Hulst (Lourens van) Boekverkoper te Amst.
Hulten (W. van) Med. Doct. te Groningen.
Hulzebosch (Herm. van Ledden) te Amst. Gt. Pr.
Hunkhuizen (Willem) te Amst. 2 Exemplaaren.
Huskus (Albertus) Maakelaar te Amst.
Husson (..)
Huydecoper (Mr. Willem) Heere van Nichtevecht, enz. Secretaris der Stad Amsterdam.
Huygens (Adrianus) Clercq ter Secretary van Holland.
Huysers (Dirk) Brouwer te Vlissingen.
J. C. O.
Jacobi (G.)
Jacobs (Engelbert) te Amst.
Jacobson (J. H.) Koopman in Wynen, en Lid der Gezwooren Gemeente te Deventer.
Jagen (Isaac van) Makelaar te Amst.
Jager (Pieter) Kapitein ter Zee, te Hoorn.
Jager (Nanning) Koopman te Hoorn.
Janze (Willem)
Idema (Jacobus)
Jelgersma (W. B.) V. D. M. te Exmorra.
Jeliers (Lieven) Binnenvader in het Weeshuis te Vlissingen.
Imaus (Jacob) Commissaris van 't Landtrecht te Zierikzee.
Immens (A. T.) Wed. Mooiland te Amst.
Immink (W.) Boekverkoper te Amst. 6 Exemplaaren.
Johan (Ph.) V. D. M. te Oosterbierum.

Johan-

Johanfen (Jacob Hendrik)
Jong (G. de) J. U. S. te Leiden.
Jonge (François de) Oud Kapitein ter Zee, te Hoorn.
Jonge (Servaas de) Scheepen van het Collegie 's Lands van den Vrye, te Sluys.
Jonge (Mr. Samuel de) Scheepe der Stad Zierikzee.
Jonge (Andries de) te Zierikzee.
Jonge (W. A. de) J. V. C. te Leiden.
Jongh de Jongfte (Jan de) te Enkhuizen.
Jongh (Cornelis de) te Amft.
Jongh (.. de) Mr. Grutter te Warmond.
Joosten (Johannes)
Joosting Jr. (Dirk) Koopman te Amft.
Joostink Jr. (Daniel 't)
Iperen (Alexander van) Reder en Boekhouder te Maasfluis.
Jordus (A.) te Amft.
Jofephe (Simon) te Haarlem, Gt. Pr.
J. T. H. J. Z. te Leiden.
Iterfon (Andries van) Onder meester in het Kostfchool te Veen.
Jut (Pieter Nicolaas) Koopman te Amft.
Juynbol (Mr. P. N.) Ontfanger van de Thefaurie te Rotterdam.
Kaa (Helena van der) te Arnhem.
Kaay (Johannes van der) Juwelier te Leiden.
Kaecks (G.) Advocaat en Clercq van de Edel Mog. Heeren Gedeputeerde Staaten des Graaffchaps Zutphen.
Kaecks (H. B.) Oud-Kapitein, Lieutenant der respective Burgery van de Colonie van Esfequebo, en Raad van kleine Zaaken, aldaar enz.
Kaecks (H. W.) Capitein ter Zee ten dienfte van de Colonie Surinamen.
Kalshoven (Dirk) Koopman te Enkhuizen.
Kamerling (Maria Cornelia) te Breda.
Kamp (Antony)
Kanter en Zoon (J. de) Boekverkopers te Zierikzee, 7 Exemplaaren.
Kaptyn (J.) te Op- en Neder-Andel.
Karnebeek (A. van)
Karnebeek (..)
Karfeboom (Christiaan)
Kasteleyn (P. J.) te Amft.
Kat (F.)
Kater (Jan de) Heemraad van den Lande van Schouwen.
Kemenaar (G.)
Kemp (Joh. van der) Koopman te Vlaardinge, Gt. Pr.
Kempen (Engelbertus van)
Kemphen (J. R.) Koopman te Amft.
Kerberg (J. W.) Oud-Commisfaris te Enkhuizen.
Kerkhof (A. H.) te Amft.
Kerkhoff (J. C.) Gt. Pr.
Kerkhoven (P.) 1 Gt. Pr. 1 Ord.
Kerkwyk (Jan Fredrik van) eerfte Clercq ter Secretary te Middelburg, Gt. Pr.
Kersjes (Jan) Gt. Pr.
Kersjes (Pieter) Gt. Pr.
Kervel (Alexander van) Procureur voor den Hoogen Raade in Holland, en voor den Raade van Braband en de Lande van Overmaafe, in 's Hage, Gt. Pr.

Kes-

Kessler (Mr. M. C.) Advocaat en Notaris te Amst.
Kempen (Hendrik van)
Ketel (B. van) te Haarlem, Gt. Pr.
Ketel (Jan) Koopman te Hoorn.
Keulen (J. G. Tin van) te Amst.
Keulen (G. H. van) te Amst. Gt. Pr.
Keulenaar Gz. (J. de) te Vlissingen.
Keyserswaart (Bartholomeus van) Makelaar te Amst. Gt. Pr.
Keyserswaart (Barent van) te Amst.
Keyzer Junior (François de) Raad der Stad Goes.
Keyzer (H.) Boekverkoper te Amst. 17 Exemplaaren.
Keyzer (Jacob) Boekverkoper te Purmerend, 2 Exemplaaren.
Kielhoorn (J.) Boekverkoper te Amst.
Kien van Citters (Mr. W. A.) Scheepen en Raad der Stad Middelburg.
Kikkert Nanningsz. (Jan) te Westzaandam.
Kinschot (Gaspar van) te Amst. Gt. Pr.
Kip (W. F. Taalman)
Kipp (P. J.) te Utrecht, Gt. Pr.
Kist (Pieter) te Westzaandam.
Kleeff (Wesfel van) Notaris te Amst. Gt. Pr.
Kleeuwens (Christiaan) Makelaar in Graanen, te Vlissingen.
Klein (J. F.) te Groningen.
Klein (Dirk)
Klein (Gerrit)
Kleindert (A.) te Oostzaandam
Klem (Wed. B.)
Klenck (R. Callenbach) Boekverkoper te Enkhuizen.
Klenke (A. F.) te Alkmaar.
Klerk geb. Ockenburg (C. de) te Vlissingen.
Kleszenaar (C. H.)
Klinkenberg (J. van Nuys) A. L. M. Ph. Doct. en Pred. te Amst.
Klinkenberg (J.) Timmerman te Leiden, 2 Exemplaaren.
Klinkert (Hendrik) te Zaandam.
Klinkhamer (Pieter) te Hoorn.
Klippink (Mej. d'Erve D.) 5 Exemplaaren Gt. Pr.
Klopper (Felix de) J. U. Stud. te Leiden.
Klopman (Anthony) Koopman en Lid der Gezworen Gemeete te Deventer, 2 Exemplaaren.
Klos (J. van der) Boekverkoper te Gouda, 2 Exemplaaren.
Kluit (W.) appoinćte op 's Lands Fregat de Thetis.
Klump (H.)
Klump (W.)
Klump (Coenraad Schade)
Kluppel (Mr. Andries Jacob) Oud-Scheepen te Enkhuizen.
Klyn (Leendert) S. S. Theol. Stud. te Amst.
Knoch (P.) te Dortrecht.
Knock (Nicolaus Arnoldi) Grietman over Stellingwerf Oostende.
Knollaert (...) Luitenant Ingenieur.
Knottenbeld (Jan) Gt. Pr.
Knuth (.. Baron) Burgermeester te Campen.
Kock (S. J. de) Koopman te Utrecht.
Koeveld (J. G.)
Kok (Anthony) te Leiden.
Kok (Willem) te Amst.
Kok (Herm.) te Amst. Gt. Pr.

Kok (Paulus) te Amst.
Kok (Jan Filedt) Looyer te Middelburg.
Kommer (H. F. van den) te Amst.
Konig (W.) Koopman in 's Hage.
Koning (Ysbrant) te Westzaandam.
Koning (J. P.) Gaarder van 's Lands gemeene Middelen, te Westzaander Overtoom.
Koning (Isaac de)
Koogh geb. Beekman (W. L.) te Amst.
Kool (Jan) te Zaandyk, 5 Exemplaaren op Gt. Pr
Kool (Agge Roskam) Gt. Pr.
Kool (Jan) te Amst. Gt. Pr.
Kool (Jacob)
Koopman (Wynand) te Utrecht.
Kooten (Theod. van) Rector te Middelburg.
Kooy (Mr. Bartholomeus) Secretaris te Maassluis.
Kooy Senior (Adr.) Med. Doct te Maassluis.
Kop (Christiaan van der) Koopman te Leiden.
Kops Goedsz. (Pieter) Koopman te Haarlem.
Korff (Corn.) te Oostzaandam.
Korpershoek (...)
Kort (J. de) te Leiden.
Kortleven (A.)
Korver (Pieter) te Westzaandam.
Korver (J.) te Hoorn, 2 Exemplaaren.
Kosters (Gerrit)
Kouwen (Johannes van der) Fransch en Duitsch Schoolhouder te Schiedam.
Koyck (A. van) Organist te Giessen, Gt. Pr.
Kraefft (J. P.) Boekverkoper te Rotterdam.
Kralingen (G. P. Neier van)
Kramer (A.) Wed. Borel te Vlissingen.
Krams (A.) Goud- en Zilver-Kasbouder te Enkhuizen.
Krap (J.) Boekverkoper te Rotterdam, 2 Gt. Pr. 2 Ord.
Kreke (J. van de) Notaris te Middelburg, Gt Pr.
Kroe (A. van der) Boekverkoper te Amsterdam 25 Ord. en 5 op Gt. Pr.
Kroef (Abraham) J. U. Stud.
Kroeger Cornelz. (Cornelis) te Zaandam.
Krom (Hendrik)
Kroon (Cornelis) Castelein in het Wapen van Haarlem, aan de Helder.
Kroon (H.) te Utrecht.
Kruger (Joh.) te Amst. Gt. Pr.
Krunder (Casper)
Kruyff (F. de) Boekverkoper te Amst.
Kruysse (Jan van) eerste Commies en Kassier ter Comptoire van den Heer Ontfanger Generaal te Middelburg.
Kruythoff (Tilenius) te Thiel, Gt. Pr.
Kuffeler (J. van) Pensionaris, enz.
Kuhn (A.) Gt. Pr.
Kuhn (H. W.)
Kuipers (Gerardus) Predikant te Vlissingen.
Kumsius (Jacob)
Kutsch (P.) Predikant te Hemelum.
Kuypers (Johannes Martinet) S. S. Theol. Stud. te Leiden.
Laak (J. ter)
Laan (Joost van der) Boekverkoper te Rotterdam.

Laar

Laar Mabuet (J. van) Boekverkoper te Amst. 3 Exemplaaren.
Laater (Abraham de) te Amst.
Lader (E.) Lieutenant in het Regiment van Zyn Vorst. Doorl. den Heere Erfprins van Nassau Weilburgh.
Lagendaal (..)
Laghem (Abraham van) 2 Exemplaaren.
Laier (Hendrik) te Leiden.
Lamber (Samuel) Gt. Pr.
Lamberts (Johanna) te Amst. Gt. Pr.
Lamberts (Pieter) te Leiden.
Lambrechtsen van Rittum (Mr. A. E.) Raad en Oud-Burgermeester te Vlissingen, voor de Bibliotheek dier Stad.
Lambrechtsen (Mr. N. C.) Raad en Pensionaris te Vlissingen.
Lammens (Adr. Fransc.) Oud Scheepen der Stad Vlissingen.
Landt (J.) Med. Doct. te Loppersum.
Lange (J. C. de) Heere van Wyngaarden en Ruygbroek, Raad in de Vroedschap en Regeerend Scheepen der Stad Gouda, Gt. Pr.
Lange (P. de) te Westzaandam.
Lange (W. de) te Jisp.
Langerack (N.) Predikant te Laren.
Langeveld (M.) te Noordwyk.
Langewagen (Dirk) Phil. Stud. te Leiden.
Lankom (Mejuffouw van) Gt. Pr.
Lanoy (Jan de) Gt. Pr.
Lans (Cornelis) Maakelaar te Rotterdam, Gt. Pr.
Lansbagh Groeneweg (Jacob) Predikant te Watergang.
Lathouwer (Jan) te Middelburg.
Lauverhek (Hendrik) Maakelaar te Amst. Gt. Pr.
Lauverhek (Adrianus) te Amst.
Ledan (M. J.) Maljenier te Vlissingen.
L. D. K.
Lee (J. van) Boekverkoper te Haarlem, Gt. Pr.
Leemhorst (L.) Boekverkoper te Deventer, 1 Gt. Pr. 5 Ord. Exemplaaren.
Leenhoff de Lespierre (T. J. J. van) J. U. S. te Leiden.
Leescollegie in 's Hage.
Leescollegie de Vriendschap in 's Hage.
Leescollegie (Het) groote te Deventer.
Leescollegie *Rei Adumit*, te Deventer.
Leescollegie, Leeslust te Weesp.
Leescollegie te Moordrecht.
Leescollegie te Waddinxveen.
Leescollegie te Meppeld.
Leescollegie (Het oudste) te Goes.
Leescollegie te Goor.
Leescollegie te Buren.
Leescollegie (Leden van het) te Oorthuizen.
Leescollegie, onder de Zinspreuk: *Leesyver*.
Leescollegie (Leden van het) te Oosthuizen.
Leescollegie tot Leerzaam Vermaak. Gt. Pr.
Leesgenootschap de Eendracht, te Dorthrecht.
Leesgenootschap Diversité, te Dorthrecht.
Leesgenootschap *Otium sine litteris Mors est*, te Arnhem.

Leesgenootschap *tot Nut en Vermaak*, te Breda, Gt. Pr.

Leesgezelschap te Dordt, onder de Zinspreuk: *Broederliefde.*

Leesgezelschap *Utile & Dulce* te Leiden.

Leesgezelschap te Leiden, onder de Zinspreuk: *Leest en Overdenkt.*

Leesgezelschap te Amsterdam, onder de Zinspreuk: *De Leeslust wyst ons de eerste trap tot Kennis, Deugd en Weetenschap.*

Leesgezelschap te Amsterdam, onder de Zinspreuk: *'t Leezen strekt tot nut Vermaak, bevorderd en verfynd de Smaak.*

Leesgezelschap te Amsterdam, onder de Zinspreuk: *Daar Lust met Yver paard, wordt Weetenschap vergaard.*

Leesgezelschap te Delft, onder de Zinspreuk: *Tot Nut en Vermaak.*

Leesgezelschap te Delft, onder de Zinspreuk: *Uit Weetlust.*

Leesgezelschap te Delft, onder de Zinspreuk: *Leeslust.*

Leesgezelschap te Delft, onder de Zinspreuk: *Beproeft alle dingen en behoud het goede.*

Leesgezelschap te Delft.

Leesgezelschap te Gouda, onder de Zinspreuk: *Door Eendragt bestendig.*

Leesgezelschap te Rotterdam, onder de Zinspreuk *Lust tot Wetenschap.*

Leesgezelschap te Rotterdam, onder de Zinspreuk: *De Leeslust paart Vermaak.*

Leesgezelschap *Tot meerder Oeffening*, te Hoorn.

Leesgezelschap *Concordia*, te Hoorn.

Leesgezelschap *Constantia*, te Hoorn.

Leesgezelschap te Hoorn, onder de Zinspreuk: *Amicitia.*

Leesgezelschap (Het) te Campen.

Leesgezelschap (het Respective) te Zwol.

Leesgezelschap te Middelburg, onder de Zinspreuk: *Harmonia.*

Leesgezelschap, onder de Directie van L. Boom, Chirurgyn te Middelburg.

Leesgezelschap te Utrecht, onder de Zinspreuk: *Zo Oeffening 't verstand doet groeijen, moet billyk ons Genootschap bloeijen.*

Leesgezelschap te Utrecht, onder de Zinspreuk: *Discendo Discimus.*

Leesgezelschap te Utrecht, onder de Zinspreuk: *Door Oeffening Beschaafder.*

Leesgezelschap te Sas van Gend.

Leesgezelschap te Boskoop.

Leesgezelschap te Huyzen.

Leesgezelschap te Dokkum, onder de Zinspreuk: *Prodesse Legendo.*

Leesgezelschap te Hellevoetsluis.

Leesgezelschap te Breskens.

Leesgezelschap te Gouda.

Leesgezelschap onder de Zinspreuk: *Tot Nut en Vermaak*, Gt. Pr.

Leesgezelschap (Hendrik van der Schalk voor het)

Leesgezelschap onder de Zinspreuk: *Begeerte om Wyzer te worden.*

Lees-

Leesfocieteit te Sluys in Vlaanderen, onder de Zinfpreuk: *Elk vind hier zyn Voordeel.*
Leesfocieteit te Goes.
Leesfocieteit (Nieuwe Axelfe)
Leeuw (Michiel de) te Amft.
Leeuw (J. de) Boekverkoper te Rotterdam, 5 Exemplaaren.
Leeuwen (Th. van) te Amft. Gt. Pr.
Leeuwen (B. van) te Veen.
Leeuwen (Johannes van) Koopman te Leiden.
Leeuwen (G. van) te Amft. Gt. Pr.
Leeuwendaal (W. A.) Boekverkoper te Amft.
Lemker (Mr. J. C.) Rentmeester der Geestelyke goederen, en Lid van de Gezwooren Gemeente te Deventer, Gt. Pr.
Lemmeren (Willem van) te Amft. 1 Gt. Pr. 1 Ord. Exempl.
Len (Pieter Le) te Leiden.
Lenaertsz (S. A.) te Amft. Gt. Pr.
Lenting (L.) voor 't Leescollegie, *Leezen om Vermaak*, te Arnhem.
Lestevenon (Daniel Willem) Heer van Schonauwen, Raad ter Admiraliteit te Amfterdam.
Letterlust tot aankweeking van 't Verftand te Groningen.
Ley (Aris van der) te Zaandyk.
Leyden (Jonkheer Cornelis Pieter Baron van) Vryheer van Warmond, Raad in de Vroedfchap en Scheepen der Stad Haarlem, Gt. Pr. 2 Exempl.
Leyden (Jonkheer Pieter van) Heer van Nieuwland, Gt. Pr.
Leyden (Mr. D. van) Scheepen der Stad Leiden, Gt. Pr.
Lier (Jan van)
Lier (Frans van)
Lier (François Abr.) Med. Stud. te Leiden.
Lill (Jan van) te Rotterdam, Gt. Pr.
Lill (Jac. van) te Rotterdam, Gt. Pr.
Linckers (Pieter) te Amft.
Lindeman (Jan Jacob) te Amft.
Linden (Cornelis van der) te Westzaandam.
Ling (Willem van)
Lis (Hendrik)
Lits (Hendrik) te Amft. Gt. Pr.
Liwe (G.) Gecommitteerde Raad der Provincie Stad en Lande.
Lixraven (Jan) Commisfaris van den Train en Vivres, en eerfte Raad over den Eilande Curaçao, Gt. Pr.
Lixraven (Gabriel) Gt. Pr.
Lobé (...) Gt. Pr.
Lobé (Willem) A. L. M. Ph. Dr. en Emeritus Predikant van 's Graveland.
Loder (E.) Lieutenant in het Regiment van Z. V. D. den Heere Erfprins van Nasfauw Weilburg.
Lodewyks Jr. (Ifaak) Gt. Pr.
Loeff (M. M. van der) te Rotterdam, Gt. Pr.
Loenen (A. J. van) Notaris 's Hoofs van Utrecht.
Lohman (J. T.) te Amft. Gt. Pr.
Lohman (A. S.) te Amft. Gt. Pr.
Lohr (Christiaan) te Amft.
Loke (J. J.)
Lomme (J.) te Rotterdam, Gt. Pr.
Loncque (J.) Mr. Beeldhouwer te Vlisfingen.
Lont (Cornelis) te Alphen.

Loo (Jan August) te Goes, Gt. Pr.
Loo (J. van) Predikant te Ootmaarsfum.
Loofs (A. D.) Gt. Pr.
Loois (A.) te Vlisfingen.
Looman (J. G.) te Amft. Gt. Pr.
Loon (A. van) Apothecar te Amft. Gt. Pr.
Loosjes (Petrus) Leeraar der Doopsgezinden, te Haarlem.
Loosjes Pz. (Adriaanus)
Lover (Hendrik de) te Amft. Gt. Pr.
Lubeck (Matthys van)
Luchtmans (S. en J.) Boekverkopers te Leiden.
Luimes (..) Rustend Predikant van Haeften, te Thiel.
Lutfenburg (J. J. van) te Thamen.
Lutteken (Heimerik Hendrik) Commisfaris van de Monftering en van de Levantfche Handel en Ontfanger van 't Postgeld op Vlieland.
Luyck (Andreas)
Luyendyk en Comp. (Arie)
Luyks (W.) Koopman te 's Bosch.
Luymes (Hendrik)
Luzac en van Damme Boekverkopers te Leiden, 3 Exempl.
Lynden (R. van) Gt. Pr.
Lynden (D. Baron van) tot den Zwanenburgh Gedeputeerde ter Vergadering van Hunne Hoog Mog. de Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, wegens de Provincie Gelderland, enz. in 's Hage.
Lynden (B. C. Baron van) Heer van Lunenburg. Befchreeven in 't Lid der Heeren Edelen en Ridderfchappen 's Lands van Utrecht.
Lynden (... Baron van) Burgermeester der Stad Harderwyk.
Lynflager (P. F.)
M. E. V. R.
M. H. V. D. H. W. J. H.
M. v. W. R. P. & P. te Amft.
Maan (R.) Notaris te Zierikzee, 1 Gt. Pr. 1 Ord.
Maas de Kock (M.) Kapitein in het eerfte Battaillon van 't Regiment van de Lieutenant Generaal van Randwyk.
Mackor (Adrianus) te Delft.
Maclaine (C. A.) Griffier van de Ed. Souveraine Raad en Leenhove van Braband en Lande van Overmaze, enz. in 's Hage.
Macquet (Mr. Johan) Oud Burgemeester, Scheepen en Raad te Zierikzee.
Made (Leendert van der) Koopmans Bode van Vlisfingen op Middelburg.
Madry (Dl.) te Rotterdam.
Maenen W. Z. (C. van) Schout en Secretaris te Jisp, Gt. Pr.
Malmé (Johan Ernst) te Amft.
Maifon (Lourens La) te Amft.
Maitre (Joh. Le) Apothecar te Leiden.
Maizonnet (T. G.) Advocaat, Notaris en Procureur te Delft.
Malefyt (A. de Waal) Makelaar te Haarlem.
Mandere (E. J. van der) Bewindhebber der West. Ind. Comp. ter kamer Zeeland, Oud Scheepen en Raad der Stad Middelburg, Gt. Pr.
Manheer (G.) Boekverkoper te Rotterdam.

Mans-

Mansvelt (J. J. van) J. U. S. te Harderwyk.
Mappa (A. G.) Lettergieter te Rotterdam.
Marcant (P. S.) te Alkmaar.
Marcusse (J.) te Colensplaat in Zeeland.
Marinissen (Mr. J.) Provinciale Rekenmeester, en Bewindhebber der West. Ind. Comp. midsgaders Oud Scheepen en Raad van Veere.
Marinusse (Pieter) Secretaris te Noordgouwe.
Marken (Cornelis van) te Weesp.
Markon (Jan)
Marle (Reinier van) te Amst.
Marlen (A. van) Commies, enz.
Maronier (H.) Boekverkoper te Rotterdam.
Marschaut (C. D.)
Marteille (de Wed. D.) te Amst.
Martinet (J. F.) A. L. M. Ph. Doctor en Predikant te Zutphen.
Martini (Mr. A.) Pensionaris te 's Bosch.
Martines (... de) Kapitein ter Zee.
Marzelis (Christiaan) te Amst. Gt. Pr.
Mas (Louis du) als Secretaris van zeker Leesgezelschap te Vlissingen.
Masurel (Mozes) te Amst. Gt. Pr.
Matthieu (...)
Matzedelaar (Joh.) Apothecar te Rotterdam, Gt. Pr.
Mayne (J. Le de) Notaris en Procureur te Haarlem.
Mee (J. du) Boekverkoper in 's Hage.
Meeling (Pieter) Notaris te Amst. Gt. Pr.
Meerbeek (Albert) Koopman te Delft, 2 Exemplaaren.
Meerlant (Jacob van)
Meester (Mr. W. de) Burgermeester der Stad Harderwyk, Waradyn van de Provinciale Geldersche Munte.
Meester (J. J. G.) Gt. Pr.
Meesters (D.) Med. Doct. te Leiden.
Meinard (Johannes) Houtkoper te Amst.
Menkema (Johannes) Gt. Pr.
Mentz (Anthonie) Boekverkoper te Amst. 2 Exemplaaren.
Merct (H. van der) Commissaris op Texel.
Mergelkuil (Herm.) Gt. Pr.
Mersch (Barend ter)
Messchaard (Dirk) te Hoorn.
Meulen (Leendert van der) te Amst.
Meulman (Casparus)
Meurs (Wynand van) Kapitein ter Zee.
Mey van Streefkerk (J. G. de) Secretaris en Rentmeester der Ed. Manhafte Schuttery te Leiden.
Meyer (Barend) te Amst. Gt. Pr.
Meyer (J. F.) Notaris te Amst. Gt. Pr.
Meyer Caspsz. (C.) Gt. Pr.
Meyer Junior (Barend)
Meyer (Johan.) te Amst. Gt. Pr.
Meyer Jansz (Jan)
Meyer (Casparus) Commissaris van Hun Hoog Mog. te Bourdeaux.
Meyer (L. M.) te Curacao, Gt. Pr.
Meyert (Nicolaas van) Boekverkoper te Amst.
Meyn (Walig) Gt. Pr.

Meyners (Mr. G. F.) D. V. Z. Raadsheer in den Hove van Vlaanderen, enz. enz. te Middelburg.
Meynse (Gerrit) te Amst. Gt. Pr.
Meynts (Anthony)
Meysenheim (Abraham) Notaris te Amst. Gt. Pr.
Meysenheim (Hendrik) te Amst. Gt. Pr.
Middelhoven (Jacob) Koopman te Zaandam.
Middelhoven (C.) te Westzaandam.
Middelhoven (Will.) Koopman.
Microp (Dn. Cuik van) Gt. Pr.
Milders Johsz. (Jan) te Leiden.
Mirel (Mr. de)
Mirell (François de) Koopman te Rotterdam.
Mispelblom (Cornelis) te Goes, Gt. Pr.
Moeleman (J. H.) Boekverkoper te Arnhem.
Molenaar (Claas) Chirurgyn en Apothecar te Westzaandam, Gt. Pr.
Moerbeek (J. van) S. S. Theol. Stud. te Amst.
Mol (Jan) te Wormer.
Mol (Jacob) te Wormer.
Moll Jr. (Gerrit) te Amst.
Möllet (Willem) Makelaar te Amst.
Moree (Cornelis) Schoolmeester en Voorzanger te Stolwyk.
Moriaans (Hendrik van Voorst) Gt. Br.
Morren (J. A.) te Schiedam, Gt. Pr.
Morrien (K. F. J.) Gt. Pr.
Mosselman (Jan)
Muilman (Hendrik) Scheepen en Raad der Stad Amsterdam.
Mulder (Johannes) Raad in de Vroedschap te Monnikendam.
Mulder (Cornelis) te Amst. Gt. Pr.
Mulder (Jan) Boekverkoper te Amst.
Mulder Jansz. (Hk. Pr.) te Amst. 2 Exemplaaren.
Mulder (H. J.) Gt. Pr.
Mulier (Dirk) te Amst. Gt. Pr.
Muller (F. W.)
Muller (J. D.) Boekverkoper te Amst. 4 Exemplaaren.
Muller (Wilken) te Amst.
Muller (Simon Willem) te Amst.
Muller (J. G.) Gt. Pr.
Muller (H.) Bode van de Heeren Staaten van Zeeland.
Muller (Joh. Herm.)
Mulrooy (Mr. Martinus) te Utrecht.
Mulrooy (Dirk) Oud-Commissaris van de kleine Gerechtszaken te Enkhuizen.
Muntinghe (B.)
Muysson (..) Collonel onder 't Regiment Hollandsche Guardes te paard, Gt. Pr.
Mylius (A.) Notaris en Translateur te Amst.
Mylius (Mr. B.) te Amst.
Mynand (A.)
N. N. Gt. Pr.
N. N.
Nagel (Hendrik) Gt. Pr.
Nagtglas (Lodewyk) Gt. Pr.
Nassau La Lek (Theodorus Graave van) 2 Exemplaaren.
Nauta (T. Rinia van) Raad ter Admiraliteit, wegens de Provincie van Vriesland in het Noorder Quartier, Gt. Pr.
Neeuhoff (Wed. J.) te Amst. Gt. Pr.

Nessink (Mr. W. J.) Advocaat-Fiscaal en Secretaris des Quartiers van Vollenhoven, Schout van Vollenhoven, Blokziel, enz. enz.
Nessing (Pieter) te Amst. Gt. Pr.
Nethenus (Samuel) Commissaris ad Interum.
Nethercott (C. E.) Gt. Pr.
Nibbrig (Barend) te Amst. Gt. Pr.
Nichot (Claas) te Leiden, Gt. Pr.
Nicolaasz (Gerrit)
Niel (Mr. A. van) Advocaat in 's Hage.
Nieman (George Willem) te Amst. Gt. Pr.
Nieuwenhuis (Lambertus) te Amst. Gt. Pr.
Nieuwenhuis (Hendrik) te Amst. Gt. Pr.
Nispen (Joh. Jac. van) Advocaat in 's Hage.
Nieuhoff (B.)
Nieuhoff (Wed. J.) te Amst.
Nihant (Herman)
Nolet Eliasz. (Willem) te Haarlem.
Nomen Cornelisz. (Maarten) te Westzaandam.
Nomen (Cl.)
Noome (Wed. Myndert) te Westzaandam, Gt. Pr.
Noorden (C. J. van) Predikant te Giessendam.
Noordenhout (Gerrit)
Noordziek (Pieter)
Noorthout (Gerrit)
Nooy (Simon Adr. de)
Nosse (Pieter) te Amst. Gt. Pr.
Nolthenius (Wm. Hend.) te Amst.
Nuhout (Wed. Jacob) te Amst.
Nulck (Jan van) Gt. Pr.
Nulck Jr. (Dirk van) Gt. Pr.
Nuwenhoven (Jacob van) Gt. Pr.
Nuys (B. H. ten) Gt. Pr.
Nuys (J. van)
Nynhaus (J. C.) te Amst. Gt. Pr.
Nys (A. de) J. U. Stud. te Utrecht Gt. Pr.
Obrenam (M.) Gt. Pr.
Obbes (N.) Gt. Pr.
Ockenburgh Az. (C. van) Koopman te Vlissingen.
Ockers Beekman (J. A.) Griffier ten Comtoire van Registratum te Middelburg.
Ode (...) Predikant te Streefkerk.
Oesten (Andr. van) Mr. Schilder te Amst.
Oever (Th. Ten) Professor in de Welspreekenheid en Historien, te Lingen.
Oeyen (Hendrik van) te Amst.
Ogelwight (Joh.) Gt. Pr.
Oldecop (J. H. F.) Raad en Agent van Hunne Ruskeizerlyke Majesteit, te Amst. Gt. Pr. 2 Exemplaaren.
Olivier (Gerrit van) Pontgaarder te Dordrecht.
Olmius (Mr. J.) Burgermeester der Stad Deuticom, en Ontvanger van de Convoyen en Licenten te Zutphen.
Olthaar (G.) Koopman te Deventer.
Ommeren Geb. Everts Vierevant (J. E. van) te Arnhem.
Onder de Linden (G. H.)
Onnekink (B.) Boekverkoper te Leiden, 2 Exemplaaren.
Oortman (Dionys) Canonnik van den Capittele van St. Pieter te Utrecht.
Oostenryk (Joh. van) Predikant te Zaandyk.

Oosterhoorn (Wed. Jan) te Crommenie.
Oosterhoorn (Simon) te Crommenie.
Oostrom (W. van) te Amst. Gt. Pr.
Oostwoud (Govert) te Zaandam, Gt. Pr.
Op ten Noort (Mr. J.) Advocaat voor de Ed. Hove van Gelderland.
Ophorst Jacobsz. (Govert) te Heusden.
Oringen (Willem van) Koopman te Zoetermeer.
Orsoy (Christiaan van) Koopman te Amst. Gt. Pr.
Os (T. van) Boekverkoper in 's Hage, 2 Exemplaaren.
Os (Mr. Arnoldus van)
Os. Geb. Roos (M. van)
Osnabrug (Adam van) Gt. Pr.
Ottens (Jan Jac.) te Amst. Gt. Pr.
Otters (Mr. O.) Burgemeester der Stad Elburg, te Arnhem.
Ottens (R.) Boekverkoper te Amst. 2 Exemplaaren.
Otting (T. W. van) Predikant te Breda.
d'Oude (Hendrik) te Amst. Gt. Pr.
Oudemans (Adrianus) Predikant te Noortwyk Binnen.
Oudhuis (J.)
Oukoop (Willem) Boekverkoper en Stads Drukker te Breda, Gt Pr.
Ouwejan (Adr.) te Oostzaandam.
Ouwejan (Jacob) te Oostzaandam.
Ouwenaller (P. A. R. van) J. U. Stud. te Leiden.
Ouwerkerk (Cornelis van) te Middelburg.
Over de Linde (Johan) Boekverkoper te Enkhuizen.
Overbeek (Pieter) te Amst. Gt. Pr.
Ovink (Asuerus) Koopman te Zwol.
P. (Baron van) Gt. Pr.
P. V. B.
Paardekoper (Adriaan) te Wolfaartsdyk, Gt. Pr.
Paardekoper Adrz. (L.) Heer van Cappellen, enz. Gt. Pr.
Paauw (H. N.)
Pabst (A. J. H. M. van) Collonel en Chef van een Regiment Infanterie ten dienste der Vereenigde Nederlanden.
Pabst (J. M. van) Secretaris der Stad Amst. Gt. Pr
Paddenburg (A. van) Boekverkoper te Utrecht.
Palairet (D.) Gt. Pr.
Palier (J. en H.) Boekverkopers in 's Bosch.
Palland (A. W. Baron van) Heer van Zuthem, Drossaard van Ysselmuiden, enz. te Zwol, Gt. Pr.
Palland (G. Baron van) Heer van Glinthuis, Bailjuw van Axel en Ter Neuze, Ordinaris Gecommiteerde ter Vergadering van Hun Hoog Mog. wegens Overyssel.
Panders (Jan van)
Pardicque (F.) Chartermeester van de Generaliteit, Gt. Pr.
Paspoort (Mr. Z.) Scheepen en Raad der Stad Middelburg.
Patyn (Arie) Reeder en Boekhouder te Maassluis, Gt. Pr.
Pauw (Hendrik) Gt. Pr.
Pecker Cornelisz. (C. de) Boekverkoper te Leiden.

Peele

Peele (Barend) te Weesp.
Peeman (Gerhardus) Koopman te Goes.
Peereboom (M. Copius) Secretaris der Stad Purmerend.
Pel (Abr.) te Leiden.
Pelletier Junior (J.)
Pelt (Johannes van) te Leiden.
Perizonius (Theodorus Cloppenburg) Predikant te Amst.
Perk (Sebastiaan) te Rotterdam.
Perrenot (...) Raad der Domeimen van Zyn Doorl. Hoogh.
Persoon (A.)
Persyn (W. P. van) Regeerend Burgemeester, Ontfanger van de Verpondinge voor de Stad en Baronnie van Breda, Controlleur van de Convoyen en Licenten.
Peterse (Johannes) Boekverkoper te Amst. 9 Exemplaaren.
Petrle (Bernard Corn.)
Pfeil (Justus Hendrik)
Philippo (J.) Predikant te Uitwyk en Waardhuizen.
Philips (Johannes) te Amst.
Pienet (D.)
Pieterse (Jan)
Piriet (...)
Plaat (C.) Boekverkoper in 's Hage, 1 Gt. Pr. 2 Ord.
Plat (Vrouwe Maria Le) Wed. Schryver.
Ploeg (Cornelis) te Amst Gt. Pr.
Ploeg (Jacob) te Amst. Gr. Pr.
Ploeg (P.L.) Lieutenant ter Zee. te Amst.
Ploeger (Cl.)
Ploeger Clz. (Cl.)
Ploeger (Claas) te Broek.
Ploeger (Corn. Fl.) te Broek.
Pluigers (P.) Boekverkoper te Leiden.
Pols (Mr. Johannes) Commissaris van kleine Zaken, te Goes.
Pols (Cornelis Jacob) Predikant te Philippo-Land.
Pols Marinusz. (Arnoldus) Clercq der Secretarie in de Klundert.
Pols (J.) Boekverkoper te Rotterdam.
Ponce (J. C.) te Delft.
Pool (Jan Vincent) te Amst. Gt. Pr.
Poort (Mr. J. G. van der) Heer van Oostcappel, Bewindhebber der Oost. Ind. Comp. ter Kamer Zeeland, en Oud Burgermeester der Stad Middelburg.
Portener (R. H.)
Post (Pieter) Apothecar te Rotterdam.
Poster (Jan) te Amst. Gt. Pr.
Poth (Abr. van der)
Pothoff (Josia Coenraad)
Potholt (Harmanus)
Pourdany (J. A.)
Pous (Bonifacius Mogge) Regeerend Burgermeester der Stad Zierikzee, Gt. Pr.
Praag (M. E. van) Solliciteur te Amst. Gt. Pr.
Pré (Jacobus du)
Prielter (R.) te Delft.
Pril (H. de) te Amst.
Profeet (Ads.) Notaris en Makelaar te Utrecht.
Pronckert Junior (Mr. J. C.) Advocaat te Utrecht.
Pruysen Morisse (Poulus van) Gt. Pr.
Pryn (Samuel) Notaris te Delft.
Puthoff (Mej. A. J.)
Putman (P.) Griffier van de Ridderschap van Overyssel.

Pyl

Pyl (Willem) te Amst.
Pyll (C. J.)
Pyman (Johan Adolph) Kapitein by 't Regiment van Z. D. H. de Collonel W. G. F. Prinse van Orange en Nasfauw.
Quarles (W.) Commies ter Vergadering van Hun Hoog Mog.
Quelery (J. de) Boekverkoper te Middelburg, 10 Exempl.
Quiryn van der Willigs (Renard) Scheepen te Enkhuizen.
Raad (J. de) Reizende Commies van 't Comptoir Generaal van de Unie.
Raal (Anthony van) te Noortwyk.
Raatjes (Michiel)
Radermacher (..) Bewindhebber der Oost Ind. Comp. enz. enz.
Raket (Mr. Cornelis Hendrik van Bekestyn) Advocaat te Amst. Gt. Pr.
Ramaar (Abram) te Leiden.
Ramhorst (Mr. Jacob van der) Hoofd-Officier enz. der Stad Enkhuizen.
Randwyck (Grave van) Edelman van Zyn Doorl. Hoogh. den Heere Erfstadhouder.
Ras (Mr. Daniel) Reg. Burgerm. en Raad der Stad Alkmaar.
Ravekes (Gerbrand)
Ravens (Mr. Casper Jacob) Raad en Burgermeester der Stad Haarlem.
Ravensberg (Jan van) te Gouda, Gt. Pr.
Ravestein (S. A.) Stud. Pharmacop. in de Stads Gasthuis Apotheek te Delft.
Rawe (Alida) te Amst. Gt. Pr.
Reael (Hubert Anton)
Rede van Oudshoorn (L. M. J.)
Reeringh (Abraham)
Reers (J.) te Vlisfingen.
Rees (Willem van) te Haarlem.
Reigersman (Carel Lourens) Griffier en Thesaurier der Stad Breda.
Reinvaan (J. A.) Koopman in Wynen te Middelburg, Gt. Pr.
Remmers (H.)
Remmers (Joannes) Kamerbehangsel Fabrikeur te Amst. Gt. Pr.
Remmers Junior (Joannes) te Amst. Gt. Pr.
Rengers (L. A. Æ.) Gt. Pr.
Renninghoff (J. D.) te Amst.
Renshuisse (Hendrik)
Rep (Aart) te Westzaandam.
Rep (Albert) te Oostzaandam.
Repelaar (J. A.) te Dortrecht.
Resant (Jan Martinus) te Amst. Gt. Pr.
Reyden (Dirk van der) Koopman te Rotterdam.
Reynen (Nicolaas) Mr. Chirurgyn te Meerkerk.
Reytsma (..) Predikant te Middelburg.
Riboullaeud (François) te Amst.
Rideman (Wiri) te Westzaandam.
Riebeek (Mev. Wed. wylen de Wel Ed. geb. Heer Mr. G. C. van)
Riehl (H. C.) te Hoorn.
Rietvelt (Matth. Willem Meyer) Gt. Pr.
Rietvelt (D.) te Vlisfingen, Gt. Pr.
Rigagneau (Joh. Jacob)
Rimmers (Mr. Zacharius Maximiliaan) Practizeerend Advocaat te Goes, Gt. Pr.
Rink (Wm. Hendrik) Gt. Pr.

Rimne (C.) te Amst.
Rinsché (J. C.) te Amst.
Ris (Claas) te Westzaandam.
Ritter (J. M.) te Amst.
Röbol (J.) Med. Doct. te Enkhuizen.
Rochebrune (Mevrouwe Douariere de)
Rochusse (...)
Rocquette (J.) Stads Med. Doct. Lector in de Ontleed- Heel- en Vroedkunde te Haarlem.
Rodenburg Junior (Johannes) te Amst.
Roelofs (P.) Boekverkoper te Vlissingen, 2 Exemplaaren.
Rogge (Adr.) te Zaandam.
Roi (J. P. à)
Rol (François) Solliciteur Militair, Gt. Pr.
Romar (D.) Boekverkoper te Franeker, 2 Exemplaaren.
Römer (E. J.) Stads Med. Doct te Utrecht.
Romondt (Mr. J. L.) Secretaris van de Ed. Achtb. Gerechte der Stad Utrecht.
Romswinckel (Maarten) te Amst. Gt. Pr.
Ronks (Aris) Gt. Pr.
Ronzieres (Simon)
Roo (Mr. Gasper de) Heer van Rozenburg, Gt. Pr.
Roodbeen (C.) Notaris in 's Hage.
Roode van Heekere (W. A. Baron de) Burgermeester der Stad Zutphen.
Roodenburgh (Simon) te Delfshaven.
Roos (Pieter) Makelaar te Amst. 1 Gt. Pr. 1 Ord.
Roos (Jan) Boekverkooper te Amst. 2 Exemplaaren.
Roose (J. C.) te Vlissingen.
Root (L. T.) Gt. Pr.
Roscam (P.) J. U. D. Hoogleeraar in de Rechten, aan de Gelderfche Hoge School te Harderwyk, Gt. Pr.
Rosendaal (J. F.) te 's Bosch.
Roskes (P.) Clerk ter Thesaurie van Zyn Doorl. Hoogh. in 's Hage.
Rosfum (Mevrouwe de Wed. van)
Rotterdam (Mr. Jan van Battum) Advocaat te Steenwyk.
Rottermondt (Clazina)
Roullaud (H. J.) te Amst.
Rouw Pietersz. (Nicolaas de) te Dord.
Royen (Mr. H. J. van) Hoofd-Officier der Stad Delft.
Royen (Eduard van)
Rozeboom (Mr. J. H.) te Haarlem, Gt. Pr.
Rozenveld Cateau (F. A. van) Scheepen en Raad der Stad Vlissingen, Gt. Pr.
Rumte (Jacobus van der)
Rupp geb. Ducerceau (M.) Kasteleinze op 't Princenhof te Breda.
Ruts (Jacob) Koopman te Dord.
Ruurdsen (Rieuwert) Oud-President Commissaris, enz. te Enkhuizen.
Ruyter (Jacob de)
Rycken (Joh. Jacob) Makelaar te Amst. Gt. Pr.
Ryken (Jordanus)
Ryn (... van) Med. Doct. te Amst.
Rynders (Isaac) Makelaar te Amst.
Rysoort van Meurs (G. J. van) Apothecar te Dorth.

Ryxen

Ryxen Engelsman (H.) Oud Scheepen te Enkhuizen.
Saan Lodewykst. (David van der) Makelaar te Amst. Gt. Pr.
Sandbrink (H. van) Mr. Schilder te Amersfoort.
Sande Jansz. (J. van den) Boekverkoper te Middelburg, 4 Gt. Pr. 4 Ord.
Sande (Gerrit Ten)
Sanders (J.) Makelaar te Vlissingen.
Sanders van Loo (L.)
Sandheuvel (Mr. A. D. van den) te Leiden.
Sandheuvel (Mr. Pieter van den) in den Oud Raad der Stad Dordrecht, mitsgaders Ontfanger van de gemeene 's Lands Middelen.
Santen (Dirk van) Gt. Pr.
Saportas (Samuel) Gt. Pr.
Sart (Abraham du)
Sas (Gysbert)
Sasse (J. A. G.)
Saumaise (de) Collonel in het Regiment Guardes Dragonders.
Schaag (Roelof)
Schaap (J. F. T.) te Amst.
Schaeck (Dirk van)
Schaft (Ferdinand van der) voor een Leesgezelschap te Haarlem.
Schagen (Pieter) Directeur van het Generaal Postcomptoir te Alkmaar, Gt. Pr.
Schalk Jacobsz. (Hendrik van der) Gt. Pr.
Schallig (Hendrik) Makelaar.
Schardam (Petrus Johannes) Predikant te St. Pancras.
Scharff (A.) Gt. Pr.
Schart (Adriaan) te Amst. Gt. Pr.
Schatte (Albertus van der) Scheepen en Raad te Zierikzee.
Scheede (J. F.) te Amst. Gt. Pr.
Scheffer (Petr.) te Amst. Gt. Pr.
Scheffer (J. F.) Boekverkoper te Amst.
Schelte (Jacob) Deurwaarder van den Hove van Holland, Gt. Pr.
Scheltinga (Mr. J. J. van) Raad Ordinaris in den Hove van Vriesland.
Scheltus (J.)
Schenk (W.)
Schepper (G. de) Lid van de Gezwooren Gemeente van Deventer, Scholtus en Ontvanger van Holten en Bathmen.
Schepper (J. de) Grietman van Ferwerderadeel.
Schermbeek (A. van) Solliciteur Militair.
Schertser (Christiaan)
Schiefbaan (J. A.) te Delft.
Schilge (Hendrik) Deurwaarder der Stad Wyk by Duurstede.
Schilham (Jan) Chirurgyn te Leiden.
Schimmelpennink (Willem)
Schimmelpenninck Gerrz. (Ger.) te Deventer.
Schinzel (David) Stads Apothecar te Rotterdam.
Schlaus (H.) Wynkoper.
Schlimmer (Jan)
Schluiter (J. P.) te Zutphen.
Schmit (G.) te Amst.
Schoenmaker (Mr. Jacobus Johannes) Raad in de Vroedschap en Oud Scheepen, enz. der Stad Alkmaar.
Schoemaker (Herm.) te Amst.
Schoenmakers (Joh.) te Dord.
Scholten (Harmanus)

Schonck (F. P.) Apothecar te Amst.
Schöne (Gerrit) te Amst.
Schoneveld (M.) Boekverkoper te Amst. 1 Gt. Pr. 1 Ord.
Schoon (F. W.)
Schoon (Hector) te Amst.
Schoon (Wed. C.) te Broek.
Schoonhoven (Wed. J. van) Boekverkoopster te Utrecht, 3 Exemplaaren.
Schoote (Jacobus Neves van)
Schooten (Nicolaas van) Apothecar te Amst.
Schorer (Mr. J. G.) Gecommitteerd Raad, en Raad ter Admiraliteit van Zeeland te Middelburg.
Schorer (Mr. P. G.) Raad en Secretaris der Stad Vlissingen.
Schoten (Dirk Neves van) te Amst.
Schoten (Cornelis van)
Schotsman (Pieter) Notaris te Grootebroek.
Schout (J.) Mr. Blokemaker te Vlissingen.
Schouten (P.) Boekverkoper te Amst.
Schouw (S.) Predikant te Utrecht.
Schrick (Dirk Janse) te Werkendam.
Schröder (Dirk) te Amst. Gt. Pr.
Schroder (M. C.)
Schuckink (Paulus)
Schulling (Jan Hendrik) Gt. Pr.
Schulp (Joseph) Gt. Pr.
Schultz (H. G.) Ontvanger van de Convoyen en Licenten te Dokkum.
Schultz (J. A.) Kapitein by de Armée van den Staat te Deventer.
Schuring Jansz. (B.)
Schuring (Jan) Boekverkooper te Amst.
Schut (Gerrit)
Schuttrup (A. C.)
Schuur (Jacob Eliza) Koopman te Haarlem.
Schuurman (Willem) Regeerend Scheepen der Stad Hoorn.
Schuyt de Wys (G.) Wynkoper te Hoorn.
Schwepe (J. F.) te Amst.
Sebille (Dl.) te Amst. Gt. Pr.
Seldam (Jan van) te Amst. Gt. Pr.
Selm (J. van) Boekverkoper te Amst. 2 Exemplaaren.
Semler (J. G.) Notaris op 't Oranjewoud.
Sepp (J. C.) Boekverkoper te Amst.
Sevenbergen (J.)
Siccama (A.) Boekverkoper te Leeuwarden, 3 Exemplaaren.
Sickinghe (Mr. P. R.) Gezwooren der Stad Groningen.
Siebesz (Siebe) te Enkhuizen.
Siffle (F. D.) Koopman te Middelburg, Gt. Pr.
Sigfriedt (P.) te Amst.
Simons (J. M.) te Amst. Gt. Pr.
Simons (M.) te Haarlem.
Sincklair (W.) Schout van Stads Middelburgs Ambagten, enz. Gt. Pr.
Sinkelaar (L.) J. U. Stud. te Harderwyk.
Slaap (Pieter) te Amst. Gt. Pr.
Slabber (Martinus) Baljuw van Baarland, Lid van verscheiden geleerde Genootschappen, enz.
Slichtenhorst en Pieter van Rees (d'Erve H.) Boekverkopers te Amst. 2 Exemplaaren, Gt. Pr.

Slu-

Slingeland (Mr. B. van) Vryheer van Slingeland en Goidschalxoord, in den Oud Raad der Stad Dorth, Gt. Pr.
Sloet (Jongheer Anthonie)
Sloet tot den Lindenhorst (R. W. Baron) Beschreeven in de Ridderschap des Quartiers van Vollenhoven.
Sloos (Jan) te Hoorn.
Slotboom (Joannes) te Amst. Gt. Pr.
Sluys (Engelbertus van der) Med. Doct. te Amst. Gt. Pr.
Sluys (Ryk van der) te Rotterdam.
Slyper (Andries Jan) Oud Scheepen te Enkhuizen.
Smaazen (Jacobus) Med. Doct. te Leiden.
Smidt (H.) Med. Doct. te Middelwolda in den Oldampt.
Smit (Herman) te Hoorn.
Smit (Gerrit Moring) te Amst. Gt. Pr.
Smit Jansz. (H.) te Assendelt.
Smit (Jan) Koopman te Assendelft.
Smit en Zoon (J.) Boekverkopers te Amst. 12 Exemplaaren.
Smit (Wed. E.) Boekverkoopster te Amst.
Smitman (Jacobus) Koopman te Middelburg.
Smits (J.) Gt. Pr.
Snethlage (J. D.)
Snoeck (M. M.) Scheepen en Raad der Stad Leiden.
Snyders (Gerrit)
Societeyt (de Oude) van Zutphen.
Soetens (G.) Predikant te Schiedam, deszelfs Leessocieteit.
Sombeek (Mr. Cornelis) Secretaris en Notaris der Banne van Westzaanen.
Son (Jacob van) Koopman te Amst.
Sonderman (Johannes) Gt. Pr.
Soulage (A.) Gt. Pr.
Souw (J. van der) te Amst. Gt. Pr.
Specht (Hendrik) Koopman te Amst. Gt. Pr.
Specht (J. H.) Administrateur der Stads Middelen te Curaçao, Gt. Pr.
Spies (Andries)
Sprang (Hendrik van)
Spriet en Zoon (Wed. P.) Boekverkopers te Amst. 2 Exemplaaren.
Spits (Jacob) Gt. Pr.
Spruit (L. W.) te Dord.
Spyk (Wed. Paulus) Gt. Pr.
Spyker (Jan Tieleman) Heer van Nisse, enz.
Staal (A.) Leeraar der Doopsgezinden te Goes.
Stad (P. van der)
Stadlander (Jan) te Amst. Gt. Pr.
Stanhoffius Andriesz. (Jacobus) Boekverkoper te Amst. 7 Exemplaaren.
Starkenburg Jr. (J. van) Mr. Chirurgyn te Leiden.
Steengracht (J. D.) J. U. Stud.
Stegeren (Jan Willem van) te Amst.
Stegeren Antbz. (Everwyn van)
Stegman (H.) te Haarlem.
Stegman (J.) Boekverkoper te Weesp.
Stel (Mr. Simon van der) Heere van Heukelum en Lyenburg, enz.
Sterling (H. U.) te Colynsplaat in Zeeland.

Sterre (Seb. van der) Predikant te Hekelman, Gt. Pr.
Stevens (J.) Apothecar in het Stads Gasthuis te Delft.
Stitfinger (J. C.) Boekverkoper te Deventer.
Stockentrieft (Hendrik) te Amft.
Stook (A. A.) Med. Doct. te Leiden.
Stoopendaal (Willem Hendrik) te Amft. Gt. Pr.
Stori (Samuel) Commandeerende 's Lands Fregat van Oorlog Jazon, onder het Collegie van de Maas.
Stöver (J. P.) te Utrecht.
Strander (J.) Boekverkoper te Amft. 2 Exemplaaren.
Stralen (Jan Hendrik van) Oud Scheepen der Stad Hoorn.
Stralen Monfieur (H. van) Oud Scheepen te Enkhuizen.
Stratenus (C. N.) Predikant te Breda.
Streccius (J. Ph.) Boekverkoper te Dorth.
Struyks (Corn.) te Amft. Gt. Pr.
Stryen (Mr. J. H. van) Oud Bailjuw der Stad Oudewater, Gt. Pr.
Stubbe (A.) Boekverkoper te Utrecht, 17 Exemplaaren.
Stubbe Az. (B.) te Utrecht.
Stubbe Az. (H. J.) te Utrecht.
Stubbe Az. (Joh.) te Utrecht.
Stubbe Az (W. A.) te Utrecht.
Stubbe Az (A. J.) te Utrecht.
Stuhle (J. H.) te Amft. 3 Exempl.
Stultjes (Willem) te Haarlem, 2 Exemplaaren, Gt. Pr.
Stuk (Leonard) Conful van Hun Hoog Mog. te Alicanten, Gt. Pr.
Stuten (...) Major Ingenieur, Gt. Pr.
Stuurman Bucerus (Christianus) Koopman te Alkmaar.
Stuyvenberg (Pieter van) Gt. Pr.
Swaagh (E. P. van der) A. L. M. Stud. te Franeker.
Swaers (Abr.) Predikant in de Remonftrantfche Gemeente te Hoorn.
Swam (Hendrik) Kerk Leeraar te Tjamsweer.
Swanenburg (R.) Raad in de Vroedfchap der Stad Gouda.
Swart (J.) te Vlisfingen.
Swart (Jacob)
Swarth (Gerrit) Koopman te Amft.
Swildens (...) Kapitein.
Switzer (Jan) Geadmitteerd Landmeeter te Purmerend.
Sybrants (Dirk) te Westzaand.
Sybes (Melle)
Symonfen (Simon) Pondgaarder te Middelburg, Gt. Pr.
Sypeftein (W.) Secretaris te Asfendelft.
Taay (Pieter)
Taddel (P.) te Amft.
Tak (Hendrik) te Amft. Gt. Pr.
Tamesz. (Pieter)
Tamminga van Alberda (Jonkh. O.) Raadsheer te Groningen.
Tate (Willem)
Teengs (Jacob) te Monnikendam.
Tekelenburgh (Jan van) Stads Heel- en Vroedmeester te Haarlem.
Tekenburg (Eddo Hendrik) te Haarlem.
Telghorst (Jan)
Telkamp (Floris)
Temmen (J.) Lakenkoper te Middewolda in den Oldampt.
Temminck (Anthony) Clercq ter Grieffie van Hun Hoog Mog. in 's Hage.

Temminck (P. W.)
Ten Dall (E. B.) Procureur van Hunne Hoog Mog. en voor de respective Hoven van Justitie van Holland en Braband, in 's Hage, Gt. Pr.
Tenhoet (J.) Koopman te Rotterdam.
Ter Burch en Hoffman (Wed. J.) Boekverkopers te Zwolle.
Terhoeven (G. J) Koopman te Arnhem.
Termole (Jan)
Testart (C. A.) Secretaris te Haarlem.
Tets (Mejuffr. van)
Teyler (E. R.) te Amst.
Teylingen (... van) te Zoetermeer.
Teyter (Bast. de) te Vlisfingen.
Theehoff (Joh.) Commies ten Comptoire van den Heer Ontfanger Generaal te Middelburg.
Thiery en C. Menfing (J.) Boekverkoopers in 's Hage, 5 Exemplaaren.
Thiery (Alexander Louis) te Amst. Gt. Pr.
Thommefen (Jan Wm.) Koopman te Amst. Gt. Pr.
Thomeze (Mr. H. J. de) Gt. Pr.
Thoorn (P. O. van den) Boekverkoper te Zierikzee, 5 Exemplaaren.
Thuret (Ifaac) Koopman te Weesp.
Thym (Lambertus) te Amst. 1 Gt. Pr. 1 Ord.
Thysfens (J. J.) Boekverkoper te Leiden, 2 Exemplaaren.
Tideman (Philip) te Amst. Gt. Pr.
Tideman (Bruno) Makelaar te Amst. Gt. Pr.
Tiffelen C. Z. (Johannes van) Chirurgyn te Veere.
Tilburgh Mz. (Arnoldus van) Bailjuw van Ellewoutsdyk, enz.
Tim (Joh.) Makelaar te Amst.
Timmerman (Cosmus)
Timmers (J.)
Tobiasfen Wilphert (Christoffel) Scheepen der Stad Vlisfingen.
Toe Reppel (W.) V. D. M. te Lutjebroek.
Tol (Wed. J. A. van) Boekverkoper te Utrecht, 8 Exempl.
Toll (A. J. van) Boekverkoper te Amst. 1 Gt. Pr. 2 Ord.
Toll (H. van) Theol. Doct. en Predikant te Wormer.
Tonis (Mr. H. N.) A. L. M. J. U. & Phil. Doct. te Amst.
Top (...)
Topffer (Christiaan)
Touché (Mejuffr. Esther)
Tour (Jr. Jacob Nanning du) Secretaris, enz. der Stad Alkmaar.
Tresling (G.) Boekverkoper te Leeuwarden, 9 Exemplaaren.
Trier (Rynart) J. D. Z.
Trip (Mr. A.) te Groningen.
Troijen Junior (G. van) te Groningen.
Tromp (F. A.) Prefident Burgemeester en Raad der Stad Hoorn, mitsgaders gecommitteert in 't Collegie van Haar Edel Mog. de Heeren Gecommitteerde Raaden van de Staaten van Holland en Westvriesland in het Noorderkwartier; als mede Bewindhebber van de Oost Ind. Comp. te Hoorn.

Tromp (Job) Regeerend Schepen der Stad Zierikzee, Gt. Pr.
Troost Pietersz. (G.) Koopman te Rotterdam.
Troost (Jan van) Schoolmeester en Voorzanger te Wout.
Tulbag geboren van Kuilenburg (Vrouwe Wed. wylen Kapitein) Gt. Pr.
Tulleken (...) Burgemeester der Stad Middelburg.
Tulleken (Mr. Rutger) Leengriffier des Furstendoms Gelre en Graafschap Zutphen, te Arnhem.
Tulleken (R.) Gt. Pr.
Tulleken (S. M. geb. van Hogenbouck) Gt. Pr.
Tuuk (G. W. G. van der) Stud. te Groningen.
Turner (Jan) te Amst. Gt. Pr.
Tuynhout (H.) J. Utr. Doct. te Franeker.
Twisk (Bernardus)
Twisk Cornz. (Gerrit)
Twist (J. van) Commies ter Thesaurie van Zyn Doorl. Hoogheid.
Tyken (Christianus) Advocaat te Amst. Gt. Pr.
Tysterman (Dirk) te Bloemendaal.
Uchelen (H. W. van) V. D. M. te Didam.
Uchtman (Mr. E. W.) Fiscaal in Groningen.
Udemans (R.) te Vlissingen, Gt. Pr.
Udemans (Gosardus) Zilversmit te Vlissingen, Gt. Pr.
Udink (Nicolaas) Gt. Pr.
Uildriks (J. W. van) Med. Doct. te Winschooten in den Oldampt.
Ullenberg (J. E.) te Amst.
Upwich (J. C. van den) Gt. Pr.
Ury (...)
V. M.
Vaard (Joh. van der) Gt. Pr.
Vaderlandlievend Gezelschap (Een) in den Dorpe Ketel, Gt. Pr.
Valk (Cornelis van der) Gt. Pr.
Valk de Jonge (Jan)
Valkenburg (Harmanus van) te Leiden.
Valkenburg J. Z. (J. van) Makelaar te Middelburg.
Valkenburgh (Coenr. van) Timmerman en Schrynwerker in 's Hage.
Vanninger (P.) te Amst.
Vassy (Carel Evert de) Kiezer der Stad Middelburg.
Veekens (Petrus) Makelaar te Amst. Gt. Pr.
Veen (Mr. Cornelis) Raad in de Vroedschap en Secretaris der Stad Medemblik, Gt. Pr.
Veen (L. van der)
Veen (Johannes van der)
Veen (Mr. Joachim Nuhout van der) Schout en Secretaris van Baccum en Castricum.
Veen en Zoon (Wed. J. van Ter) Boekverkopers te Utrecht, 1 Gt. Pr. 2 Ord.
Veen (Wed. Jan) te Hamburg, Gt. Pr.
Veer (Cornelis de) Gt. Pr.
Veer (Abraham de) Gt. Pr.
Veer (P. T. de) Gt. Pr.
Veer (Justus de) te Amst. Gt. Pr.
Veerman (N. J.) Clercq ter Griffie van den Ed. Hove Provinciaal, van Holland, Zeeland en Vriesland, Gt. Pr.
Veirac (Joh.) Med. Doct. te Rotterdam.

Velde (Willem van de)
Velde (J. van de) in Compagnie te Sneek.
Velde (Lambertus van de) Gt. Pr.
Velden (... van den)
Velden Egbertsz. (P. van der) te Enkhuizen.
Velden (Conſtantyn van den) te Amſt. Gt. Pr. 2 Exempl.
Velden (Christiaan van der) Koopman te Leiden.
Veldtman (O. G.) J. U. Dr. te Groningen.
Velſen geb. Scheuten (Wed. Leendert van) Gt. Pr.
Velthbrugge (Hendrik) Gr. Pr.
Ven (Jacob van der) te Rotterd.
Venenburg (G.) te Amſt. Gt. Pr.
Veningh (Jan) te Amſt. Gt. Pr.
Verblaauw (W.) Boekverkoper te Gouda.
Verboom (Leonard)
Verboom (M. O.) Oud Scheepen der Stad Hoorn.
Verbrugge (Dr. W.) Raad en Oud Scheepen te Delft.
Verduyn (Hendrik)
Vereyck (Jonkvrouwe Perina) te Breda, Gt. Pr.
Verhagen (Otto) Schout en Secretaris van Veen, Op- en Neder-Andel, Aalburg en Heerbeen.
Verhamme (A. A.) te Amſt. Gt. Pr.
Verhellouw (Paulus) Stads Bouwmeester te Rotterdam.
Verhellouw (J.) Architect te 's Bosch.
Verheul (Cornelis) te Coog.
Verhoek (Jacob van Hall)
Verhoeſen (Joh. Marinus)
Verlaan (E.) Boekverkoper te Alkmaar, 2 Exemplaaren.
Verlaan (Claas) te Broek.
Verleg (...) Pastoor in de nieuwe Straatekerk te Breda.
Verleng (J. J.) Koopman te Amſt. Gt. Pr.
Verloren (Herman) Regeerend Scheepen der Stad Hoorn.
Vermaat (Adr.) te Numansdorp.
Vermaat Martinusz. (Philippus)
Vermande (L.) Boekverkoper te Hoorn, 4 Exemplaaren.
Vermandel (Willem) Boekverkoper te Amſt. 4 Exemplaaren.
Vermeulen (Pieter) Bailjuw te Nisſe.
Vermooten (F.) te Westzaandam, Gt. Pr.
Vermoten (Gerrit) Schout en Secretaris van Sparwoude, Gt. Pr.
Verſchuere Reynvaan (J.) Advocaat te Vlisſingen, Gt. Pr.
Verſchuur (Jan)
Verſluys (Capitein) te Groning.
Verſteeg (M.) te Rotterdam, Gt. Pr.
Verſteeg (Gysbert) Notaris te Hoorn.
Verſteeg (Jan)
Verſteeg (Mr. M.) Advocaat en Notaris te Utrecht.
Verſtege (G.) Ontvanger Generaal te Zutphen.
Verſtolk (Pieter) in 's Hage, Gt. Pr.
Verſpyck (D. B.) Scheepen te 's Bosch.
Vey (J. de) te Vlisſingen.
Vicq Tholen (J. de) Stud. te Franeker.
Vin (H. de) te Vlisſingen.
Vink (Jan)
Vink (Jacobus) Mr. Kuiper te Vlisſingen.

Vis (Ary) Boekverkoper te Rotterdam, 6 Gt. Pr. 2 Ord.
Vis (Job) Notaris te Zierikzee.
Vis (Dirk) Boekverkoper te Rotterdam, 12 Exemplaaren.
Vis (Pieter) Makelaar te Amst.
Vis (Pieter) Burgemeester te Zaandyk.
Visch (Justus) Boekverkoper te Utrecht, 2 Gt. Pr. 2 Ord.
Visscher (Jacob) te Amst.
Visser (Cornelis) te Westzaand.
Visser Jansz. (Jacobus de) te Utrecht, Gt. Pr.
Visser (L.)
Visser (Lodewyk Gerard) Gt. Pr.
Visvliet (Jonkvrouw Anna Henriette van) te Middelburg.
Visvliet (Mr. David van) Scheepen en Raad der Stad Middelburg.
Visvliet (Mr. E. P. van) Med. Doct. en Kiezer der Stad Middelburg.
Vladerachen (Jonkheer Gerard Cornelis van) Secretaris van den Hondbosschen te Alkmaar.
Vlam (B.) Boekverkoper te Amst.
Vliet (Willem van) Boekverkoper te Amst.
Vloten (A. van) Makel. te Amst.
Vlugt (D. de) Boekverkoper te Dorht, 2 Exemplaaren.
Voigt (J.) Mr. Zadelmaker en Fabrikeur te Leiden.
Volkers (Frans) te Amst.
Volkman (Pieter) te Amst.
Vollenhoven (Willem van)
Vollenhoven (Willem Jan van)
Vollenhoven Az. (C. van)
Vollenhoven (Arent) Koopman te Amst. Gt. Pr.
Volmerink Az. (D.) te Amst.
Vonk (T.) te Rotterdam.
Voogt (Claas) te Broek.
Voorhout (Frans) Koopman te Alkmaar.
Voorn (Huberta)
Voreest (Z. van)
Vossen (H. W. van) Raad en Oud Burgemeester der Stad Enkhuizen, Ontvanger van de Admiraliteit in West-Friesland en het Noorderkwartier.
Vriend (Johannes de) Burgemeester, enz. te Veere.
Vriendbroederlyk Gezelschap, 2 Exemplaaren.
Vries (Pieter de) te Amst.
Vries (Jan de) Catechiseermeester te Amst. Gt. Pr.
Vries Jongerheldt (H. de)
Vries (J. Daniel de)
Vries (C. de) Boekverkoper te Haarlem.
Vries (Cornelis de) Makelaar te Rotterdam.
Vries (Arend de) te Oostzaand.
Vries (Jac. de) J. U. Stud. te Harderwyk.
Vries van Vossen (Mr. A. de) Weesmeester te Enkhuizen.
Vries (P. de)
Vriese (J.) Boekverkoper te Amst. 3 Exemplaaren.
Vroeg (J.) Clercq in de Financie van Holland.
Vroome (Wm. Hend) te Amst.
Vuurst (Willem van der) te Amst. Gt. Pr.
Vryberghe van Westenschouwen (Mr. Johan van) Scheepen en Raad te Zierikzee.
W. J. B. te Amst.
Waal (Gerardus de) Gt. Pr.
Waal (Justus de) Koopman te Utrecht.

Waal (S. de) Boekverkoper te Utrecht, 12 Exemplaaren.
Waall (Maurits Cornis de) Heer van Lexmondt, Achthoven en Laekerveldt, Decan van Oud Munster, Oud Heemraad van den Lekkendyk Bovendams.
Waareman (Gerrit) te Leiden.
Waarts (Jan) Raad in de Vroedschap en Oud Scheepen te Alkmaar.
Waater (Gerrit van de)
Wagenaar (Cornelis) Commies ter Recherche te Edam.
Wagener (Nic.) Wynkoper te Hoorn.
Waldering (J.)
Wall (D. J. van den) Kapitein in het eerste Battaillon van 't Regiment van de Luitenant Generaal van Randwyk, in Guarnizoen te Vlissingen.
Walree (Pieter van) te Amst. Gt. Pr.
Walree (J. van) Koopman te Haarlem.
Wannaar (B.) Drogist in 's Hage.
Wapperom (J. J.) Notaris in 's Hage.
Warmelo (J. van) Predikant te Andyk.
Warmenhuizen (Debora) te Alkmaar, Gt. Pr.
Warnars (G.) Boekverkoper te Amst. 4 Gt. Pr. 4 Ord.
Warner (Cornelis) Koopman te Amst. Gt. Pr.
Wassenberg (A. L.) te Amst.
Wassenberg (...) Professor te Franeker.
Waterham (L.) Bewaarder van Mastenbroek en Lid der Gezworen Gemeente der Stad Zwol.
Webbers (Carel) te Willemstad.
Weber (Frans Hendrik)
Weeber (Philippus) te Amst.
Weeber (Johannes) te Amst.
Weddelink (...)
Weddik (T. J)
Weddik (A. L.) Gt. Pr.
Weege (Johannes)
Weers (J.) Lid van de Gesworen Gemeente der Stad Deventer, Gt. Pr.
Weeselenburg (Henr. Jac. van) te Amst.
Wegel (G. J. van) Boekverkoper te Amst. 2 Exemplaaren.
Wegman (Jan Hend.) Lutersch School- en Katechiseermeester te Amst. Gt. Pr.
Weille (Mr. Dirk de) Electeur der Stad Schoonhoven.
Welleboven (Paulus) Gt. Pr.
Welman (J. G.)
Wend (W. M.) te Amst.
Wenke (Hendrik) te Amst.
Wernich (Johannes Willem)
Wertz (Cornelis W.) te Amst.
Wesseling (Josia) te Amst. Gt. Pr.
Wessels (A.)
Wessing Willemsz. (J.) Boekverkoper te Amst.
Westendorp (Jan) te Amst. Gt. Pr.
Westreenen (... van) in 's Hage, Gt. Pr.
Westerlo (..) Majoor.
Westervelt (H. van) Burgemeester der Stad Hattem.
Westplate (Johannes) Adsistent Commissaris van de Monstering te Water van Middelburg en Vlissingen.
Westwoude (L.) Raad en Oud Burgemeester der Stad Enkhuizen.

Wey

Wey (Jan van der) Koster in de Mennonite Kerk de Zon, te Amst.
Weymans (J.) Gt. Pr.
Weyts (C. E.) te Amst. Gt. Pr.
Wiardi (Meindert)
Wielinga (Mr. Petrus) Advocaat 's Hofs van Vriesland, Ontvanger der Boelgoederen van Leeuwarden.
Wiemering (Josua) voor het Leesgezelschap te Schiedam, Vriendschap is de beste Band.
Wieringen Hendriksz. (G. van) te Oudshoorn.
Wierts (Frans Jacob) Kapitein ter Zee.
Wiggerts (Rappe)
Wilde (F. J. de) Gt. Pr.
Wildeman (E. J.) te Amst.
Willink (...) Kapitein ter Zee, Gt. Pr.
Willink (Gerard) Gt. Pr.
Willink (A. W.)
Wils (Jan)
Wiltens (Nicolaas) te Amst.
Winckelman (Mr. Isaac) Oud Raad en Oud Burgemeester, mitsgaders Commies Generaal der Convoyen en Licenten te Vlissingen.
Winkelman (H.) Mr. Timmerman, te Vlissingen.
Wint (Jan de) Notaris en Procureur te Goes.
Winter (F. U.) Lit. hum. Stud.
Wiselius (Iperus) Koopman te Amst.
Wiselius (Jan) te Amst. Gt. Pr.
Wit (Pieter de) Koopman te Enkhuizen.
Wit (Pan. de) Koopman te Enkhuizen, Gt. Pr.
Wit (Jan de) te Amst.
With (Joh. Adriaan de) te Zwammerdam.
Witmond (Pieter)
Witte (Jan Gerrit de)
Wittelaer (B.) Boekverkoper in 's Hage.
Wittemeyer (H.)
Witteveen (J.) J. U. Dr. Secretaris van Oostdongeradeel.
Woenzel Jr. (J. van)
Woerden (Anthoni van) Apothecar te Utrecht.
Wolff (F.) J. Utr. Stud.
Wolff (F. de) te Lochem.
Wolff (Johan van) Oud Burgemeester, Scheepen en Raad te Zierikzee.
Wolff (Nicolaas de)
Wolffers (Johannes) te Amst.
Wolters (Gerard) te Rotterdam.
Wolters Jr. (A.) te Leiden.
Wolthers (H.) Raadsheer in Groningen.
Woordt (Jan van der) Koopman te Vlissingen, Gt. Pr.
Woudenberg (...) te Amst.
Woutersen (J.) Pontgaarder te Vlissingen.
Wunder (Hendrik) te Amst.
Wydenbrugh (Mr. Ernst Willem van) Raad en Advocaat Fiscaal in het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit in Friesland, enz.
Wyk (Anthony Dirk van) Gt. Pr.
Wyk (Jan van) Gt. Pr.
Wyk (J. G. van) te Amst.
Wyk (C. J. van) te Amst. Gt. Pr.
Wyk (Justus van)
Wynands (C.) te Amst.
Wynants (J. P.) Boekverkoper in 's Hage.
Wynen (R.) Med. Doct. te Grootebroek.

Wyn

Wynhout (Gysbert) Gt. Pr.
Wysman (H.) te Sloterdyk.
W.. tel (Wynand) te Leiden.
Ysselsteyn (Mr. Leonardus van) Oud Burgemeester en Raad te Zierikzee.
Ysselsteyn (Jan van) Rentmeester Generaal, beoosten de Schelde.
Ysfum (M. van) Gt. Pr.
Yver (Pierre) te Amst.
Yzerman (Joost)
Z. P.
Zalig (H.) eerste Chirurgyn ter Zee, by de Admiralit. te Amst.
Zegers (Jan Willem) te Amst.
Zevenbergen (Justus) Boekverkoper te Rotterdam, Gt. Pr.
Zeylstra (R.) Boekverkoper te Sneek.
Zielkens (Gotlieb) te Amst.
Zoelen (Pieter van) Opziener van de Wapenkaart der O. I. C. ter kamer Amsterdam, Gt. Pr.
Zomer (Abraham) te Westzaand.
Zuchtelen (A. T.) te Amst. Gt. Pr.
Zurmuhlen (Barend)
Zwaamen (A. van) Boekverkoper te Rotterdam.
Zwaanshals (F. M.)
Zwart (Abraham de) Hoofdgaarder te Leiden.
Zwart (...)
Zytzema (Jac.) Koopman te Amst.

OVERGESLAAGEN INTEEKENAAREN.

Aduwert (Mev. Dou. Lewe van)
Bleecker (K. G.) voor 't Lees gezelschap te Groningen.
Boon Jansz. (Albert) te Amst.
Bosch (J. L.) Kapitein ter Zee en Kapitein Commandant van zyn Hoogheids Lyfregiment Mariniers, Gt. Pr.
Broes (Anthony) te Amst.
Christoffers (Volkert) te Amst.
Elleutz (C. W.) Raad, Secretaris en mede Lidt van den Loffelyke Etstoel der Landschap Drenthe, tot Rhooden.
Engel (Joh. Christoffel)
Engelkens (Mr...) te Groningen.
Fauvarcq (J. G.) te Amst. Gt. Pr.
Guerin (C. N.) Boekverkoper te Amst. 4 Exemplaaren.
G. B. M. te Amst. Gt. Pr.
H. K. te Amst. Gt. Pr.
Hammius (H. G.)
Hovingh (Hend.) te Amst. Gt. Pr.
Lier (J. van) J. U. Dr. Oud Gedeputeerde Staaten, thans Ontvanger Generaal en medelidt van den Loffelyken Etstoel der Landschap Drenthe, tot Assen.
Muntinghe (Mr. L.) Richter van Westerwolde tot Vlagtwedde.
Olst Hendrikz. (G. van) Koopman te Groningen.
Olst A. Z. (G. van) Koopman en Fabrikeur te Groningen.
Olst B Z. (G. van) Koopman te Groningen.
Ratelband (Jan) te Amst. Gt. Pr.

ERRATA.

Kerkhoven (P.) 1 Gr. 1 Ord. moet zyn 1 Gt. Pr.

DE

ZEETRIUMPH

DER

BATAAFSCHE VRIJHEID.

AANHEF EN TOEWIJING

AAN HET

VADERLAND.

DOORLUCHTE STAETEN! HEEREN VADREN! wier gezag
Het opperste bewind der vrijheid voeren mag!
Gij die bevelen geeft, en oorlog maakt of vrede;
Verbonden sluit, en op der zendelingen bede,
Naar rijp beraad besluit, of wijst hen van de hand:
Den koningen ontzegt den scepter van dit land:
Aan keizers 't leenmanschap durft weigren, naar de wetten,
Die U, als Souverain, op neêrlandsch vrijstoel zetten;

HOOGMOGENDE! wier macht, door de eendrachtsband verknocht,
Een' vrijen Prince voor uw legers hebt gebrogt:
En verre van uw hulde aan koningen te zweeren,
Met WILLEM van ORANJE uw Staaten wilt regeeren:
ô Gij Beroemden! in 't beroemdst gemeenebest!
Aanzienlijke Edlen! in het adelijk gewest,
Waarin Europa, fints men rijken ging verdeelen,
Haar fierfte volk'ren vond, in oorelogskrakeelen;
Door Romen zelfs erkend voor onbepaald en vrij,
Als wettige Oudften der bataaffche maatfchappij:
In Griekenland geducht, toen uw heldhafte knechten,
Aan Sijracufa's ftrand, voor Cæfar (*) dorften vechten:
Of daar de Nijl, daar hij zijn kronkelftroomen buigt,
Nog van den hoefflag der bataaffche ruiters tuigt.

Au-

(*) *In den Alexandrijnfchen oorlog doorwaadden de Batavieren den Nijl: onder Augustus, Nero, Tiberius, Drufus en Germanicus heeft men veelmaalen de ervarenheid der Batavieren in het zwemmen, met hunne Paarden, en het zeilen met Booten erkent; ook waren de Caninefaten nu Kennemers, beroemd, ten tijde van Keizer Klaudius, in het beroeren der Gallifche kusten, enz.*

Augustus en Tibeer, en Drusus, met de vaanen
Van Rome, zeilden op de vloten der Germaanen,
De Batavieren langs den Donauw en den Rhijn,
Met den Kanijnefaat, tot aan den Appenijn,
De Gallen rugwaarts joeg van uwe Noordzee-stranden:
Toen Claudius hier kwam als vriend en keizer landen.
Gij, VADREN! OUDSTEN! van dat zelfde nageslacht,
't Geen de Eeuwen, door 't gezach der vrijheid, heeft betracht.
ô Mannen! kan U de eer van 't vaderland behaagen?
Streelt U den ouden roem bij dien van deze dagen?
Gedoogt dan, dat een zoon, een burger van uw Staet,
Eerbiedig, voor uw oor, zijn blijde dichtlier slaat.
Gedoogt Hoogwaardigen! neigt gunstiglijk uwe ooren;
't Is vaders heerlijkheid, die 't juichend kind doet hooren!
En daar gehoorzaamheid en plicht zijn zangen bied,
Daar weigert vader aan een kind zijn gunste niet.

Gij ook, mijn WILLEM, daar ge als nazaat der Nasfouwen
't STADHOUDERLIJK gebied des volks, aan uw vertrouwen
Gehuldigt ziet: Gij, VORST, die, op uw Vad'ren fpoor,
Den Batavier geleid en, in het heirfpits, voor
Zyn legioenen ftaat, en voert den leeuwen-ftander,
Tot voor de kaaken van den vuurgen falamander;
Daar hij een æthna van vergifte blixems braakt,
Als mijn Oranje, met de vrijë Staeten, waakt,
Voor bundelpijlen en voor heilge pergamenten,
Waar op 's lands eendracht het vrij-zegel wilde prenten,
In roode wasfche; of dat der fteden wapenpraal
Aan haare charters hangt, in onverroest metaal.
Gij, die dit monfter, dat onze eendracht wil beroeren,
Durft onder de oogen zien; de ketenen en fnoeren,
Die 't fchrikdier met zich draagt, voor onze flavernij,
Uit zijne klaauwen wringt en vecht uw volkren vrij.

ô Trouwe veldheer, uit onze eigen fchoot gebooren,
Gefchaapen om alleen naar de eendrachtswet te hooren,
Getorscht op Bato's fchild, of dat van (*) *Brinio*,
De vriefche veldheer, in 't oud Oost- en Westergo:
Held FRISO's voorzaat, waar de ftoute *Marezaaten*,
De *Bructers*, de *Ufipers* zich op uw ftam verlaaten:
De *Teucter*, met het volk van 't oud *Batavoduur*,
Met U als helden ftaan, op ftedeburcht en muur;
En waakende op 't rondeel van eendrachts ravelijnen,
Met haar Oranje, als met Civilis held, verfchijnen;
Een held aan uwen ftam, ô braave Vorst, gelijk;
Een fteun der vrijheid, en een fchrik voor Cæfars rijk.

ô

(*) *Tacitus meld dat de Friezen en Batavieren hunne hopliên en veldheeren op een rond fchild optillen en droegen, en met name zekere friefche Brinio dus tot verbondeling met Civilis erkende; gelijk hier op doelende, nog heden, te Amfterdam op het raadhuis in een der vakken op den ommegang gefchilderd te zien is, en nog korts geleden dit door mij opgegeven zinnebeeld, door de Staeten van Vriesland, op het desfert van hun Ed. Mog. festijn aan Zijn Doorluchtige Hoogheid binnen Leeuwaarden is gerepresenteert. Hoe ....?*

Ó WILLEM! lust het U het vorstlijk oor te leenen
Aan vaderlandſchen zang? zult gij met de meceenen
Van Hollands echten ſmaak, een oogenblik in 't choor
Der dichtkunst luisteren? wel aan, gun mij gehoor!
Aanhoort een zanger, wiens gevoel van zijne plichten
Zo dikwils WILLEMS lof deedt hooren, in zijn dichten:
Aanhoort een vrijë ziel, die nimmer zong om gunst
Van vorst of hoveling, maar vrijheid aêmde en kunst.
Aanhoort een burger, door belang noch gouden platen
Nooit om te koopen, voor 't verraad van vreemde Staeten;
Maar tevens, WILLEM lief, aanhoort een ſtouten toon,
Die rond en vrij klinkt uit den mond eens vrijheids zoon:
Een zoon, die eendragt mind, die U als trouwe vader
Erkent, en d'oppermacht der Staeten ook te gader,
Met U verbonden, als den waaren troost aanſchouwd,
Waar op de vrijheid en de godsdienst zich betrouwd.

DOOR-

DOORLUCHTE MANNEN! EDELE MANNEN! WIJZE HEEREN!
Die Hollandsch hooge ſchool in LEIDEN moogt regeeren!
Bataafſche wijzen, welker invloed, trouwe en raad,
't Gewigt der godsdienst wikt aan de' evenaar van ſtaat;
Die wijze priesters kiest, in weteuſchap ervaaren;
De bastaardijen vloekt van huichelwigchelaaren;
Aan 't heilig hollandsch recht uw Cicero's bezorgt;
De zuivre godsdienst ſtrekt ten ſteun, ten ſtut en borgt;
't Deïsten ſamenſtel, daar waereldwijzen doolen,
Weerd van den voetſchabel der vaderlandſche ſchoolen;
Wier tedre zorg voor 't heil van 't hollandsch krankbed waakt:
Hippocratesſen van uw jongelingen maakt;
De oplettenden hervormt tot *Tijchos* en *Euclíden*,
En ſtarrenmeeters ſchept van zeebevaaren lieden;
Wijsgeeren ſteld, wier brein, tot nut van 't algemeen,
Eens *Newtons* ſchranderheid hervormt in 't Leidsch *Atheen*;

Die kransjes vlechten doet van fpecerije-kruiden;
De tuiltjes koestert van het noorden tot het zuiden;
En geeft aan hollandsch tuin, na d'eeuwen ommekeer,
Een *Avicenna* of veelligt *Boerhave* weêr;
Of kiest orakels in de griekfche of ooster wijsheid,
Wier vondigheid 't vernuft der eeuwen, uit hun grijsheid,
Verjongen doet, en, in een vaderlandfchen plooi,
Den ftaatfietabbaart volgt der trotfchen griekfchen tooi;
Arabiën ontzegt de wijsheid der *Chaldeeuwen*;
Aärons vormt in 't fchool der *Christlijke Hebreeuwen*;
Die edle kunften voed; 't bataaffche pindus fticht,
En luistergraag op de eer des lands, het maatgedicht
Van vrijë burgers mind; in vreemde lekkernijen,
Voor 't oog aanlokkelijk, maar vol van bastaardijen,
En gal en roet; aan 't fijn gehemelte, in dien fmaak,
Het loos vergift ontdekt van tweedracht en van wraak.
Gij, mannen! daar ge, omringt van zeven fakkellichten,
Ook voor uw hellen glans de bastaardij doet zwichten;

Gij,

Gij, voor wier zuiver oor geen elpenbeenen lier,
Noch fluite, noch schalmei, met omgekogten zwier,
Het heeft des volks misleid, of helpt de schaare aan 't wanken,
Maar zuivre toonen hoort van eendrachtlieve klanken;
Ei, is in pallas choor mijn burgerzang U waard:
Hoort 't speelen op mijn lier: zij is voor U gesnaard.

Gij, HEILIGHEDEN, die het burgerrecht helpt schraagen,
Als BURGEMEESTEREN, stads tabbaardpracht moogt draagen,
De bundelbijl en roé des vierschaars, met veel zwiers,
Ziet voor U draagen door der steden lijfstaffiers.
Gij, Stedevaderen en Heeren, wijs en vroede;
Zo fier in 's lands belang, als eerlijk van gemoede;
Zo fier op 't raadhuis, als een koning op zijn troon;
Zo trots op vrijheidshoed als JOSEPH op zijn kroon;
Zo vrij in raad en daad en heerlijke besluiten,
Als, op een enklen wenk, een rijksvorst zich durft uiten!

Gij, welker veeltal, fchoon elk een rondborftig ftemt,
De heilge orakels fpreekt, die, vast en hecht geklemd,
Den band der pijlen, door uwe eendracht, houd gebonden,
En zweert, met eenen eed, 's lands heil uit zeven monden.
Grootachtbre! fchept gij ook vermaak in uw tropheën,
Door uwe burgers en foldaaten, op uw zeën,
Verkreegen? Lust het U het grootsch tafreel te aanfchouwen,
Hoe men op eigen volk en burgers kan vertrouwen,
Als 't harde zeevolk, in uw wallen voortgeteeld,
Eendrachtig ftrijden mag. De vuisten, hard vereeld,
Slaan aan den fabelgreep; doen zien, bij 't overwinnen,
Wat batavieren zijn, als zij hun wraak beginnen.
Wel aan, uw luistren zal, daar ik 't op zingen zet,
Uw eer doen klinken uit een bogtige trompet!

GEHEILIGDEN van God, gewijde PRIESTERSCHAAREN!
GEZALFDE ORAKELS, die het bijbelwoord verklaaren:

Op

Op onze altaaren, met uw godgewijde hand,
Bataafſche wierook zwaait; het rommlend ingewand
Van Gods barmhartigheid beroerd door uw gebeden;
En onbevlekt van ziel den kanſel op moet treden;
Aan 't volk, van Sinaï, de zegening ontvouwd,
En Ebals vloekberg, in zijn wraakvalleije, aanſchouwd!
Gij, HOGENPRIESTERS, die den eed van uwe plichten,
Voor 't Volk, het Vaderland en Gode moet verrichten;
Van wien de vrijheid eischt, dat gij, door uw gebeên,
Het harte van het volk tot eendrachtstrouw wilt kneên;
Op wien den ſtaetsman bouwt; dat geene huichlarijen,
Noch Zoroasters 't volk, in Gods naam, boos ontwijen.
ô Priesters! wie gij zijt, draagt gij vorst Jezus merk;
Zijt gij een patriot, een christen in de kerk;
Ei leg den wrevel af van heete kerkkrakkeelen,
En wil in 't noodlot van den vaderlande deelen!
Verlaat de bitterheid, die zo veel onheil baart,
En zorg maar, dat de ziel des volks ten hemel vaart.

Ver-

Vervloek met Mofes toch uw gouden Aärons kalven;
De vadren waaken voor tirannen en Duc d'Alven.
Gemoedsdwang heeft nu uit: geen Vargas deeld den ftrop,
Aan de inquifitie galg, den vrijgebooren kop.
Een roomfche en onroomfche of een fchrandre Armijnsgezinde
Met Luthers ftoute fchaar is eendrachts welbeminde.
Komt, fterkt mijn eendrachtslied, ô priestren! en 't verbond:
Hoort van uw kerkleek, uwen zegen, uit zijn mond.
Ik zal gantsch hartelijk, door uw gewijde pfalmen,
Den lof voor Neêrlands God triumphelijk doen galmen.
Een luttel liefde en plicht aan Jezus onzen heer;
Een grein zachtmoedigheid van 't Lam en zijne leer;
Een zantje eendrachtigheid, niet ftrijdend' in 't gelove,
Komt godsdienst, met het recht der vrijheid, 't al te boven.
Aan God, de Vadren en de Priestren onzer tijd,
Blijft dan ook dezen zang, godvrugtiglijk, gewijdt.

Gij

Gij KRIJGERS, opgevoed bij kabels en kartouwen!
Geharde zeelien, die voor 't land de zee bebouwen!
Manhafte helden, door wier donderend metaal
De zee getuigen draagt van Hollandsch zegepraal!
Doorluchtige ADMIRAALS! hardvochte ZEEKAPTEINEN!
Wier kloek bedrijf triumph bevogt; en door de feinen
Van vlag of wimpel, bij 't beftuuren van 't kanon,
Nog toonde aan welk een deugd men Bataviers erkon.
Gij die Brittanje, met haar trotfche en fiere vlooten,
Op zeemans hondsbank* 't hooft aan 't leeuwenfchild deed ftooten,
Daar hij zijn dogbeet ftomp knarfte op uw ftaal rondas;
Druipftaartend voor U vlood, met morrend zeegebas;

Toen

* *Hondsbank is de Doggerbank, ontleend uit de menigte van Zeehonden, die daar voorheen op gevonden wierden, en die men in het Engelsch doggen noemt; ik ben niet vremd van het vermoeden, dat de gemeen bekende fchimpnaam van Engelfche dog, bij onze zeeliên hier van ontleend is; om dat deze hondsbank groot en breed voor de beide kusten, als tusfchen in ligt, en de Franfchen hem ook, banc de Chien, noemen: dit blijft niettemin onbeflist.*

Toen uw kanonnen vuur, en lood en ijzer ſpoogen:
Gerechte wraak door 's vijands kielen heen gevloogen,
Den trotſchen Brit deedt zien, het waare lief of leed,
Dat hij met Bataviers en Neêrlandsch zeeleeuw ſtreedt.
ô Helden! kunt gij, ſteeds gewoon aan 't dondrend klaatren
Van uw kartouwen, of aan 't brullen van de waatren
En zee-orkaanen, bij het loeijen van den wind,
Uw oor te leenen; voor een poos eens zanggezind,
Toeluistren, hoe te land bataaffche dichters zingen?
'k Wil heldentoonen op de ſchelle luite dwingen,
Tot eerezangen, bij de lauwers, die men vlecht
Op uwe kruinen: daar de vrijheid vast en hecht
Uw pantſer toerijgt, en met penningen van goude
Aan zwaare ketenen uw eer verzeg'len woude;
Daar gij heldhaftig, op het vaderlandſche duin,
Uw fiere ſcheepskroon zet op haaren vrijën kruin:
De maagd aan uwe zij, den esſen ſpeer doet trillen,
Waar op zij de bonet der vryheid op wou tillen,

Wijl

Wijl naast de gouden kwast, waar op het hoedje draait,
't Oranje blanche bleu van uwe wimpel waait!
Die met zijn falbala, waar vrijheid is gezeten,
Nu flingert langs den grond der Staeten hoftapeeten;
En 't westewindeke dien vleugelzwaaije ontmoet,
Waar Brittens vlag verneêrt, aan flarden, voor den voet
Van onze Oranje ligt, naast doorgeschooten doeken
En zeiltuig, dat gij fier, ô helden! op gingt zoeken:
Betoonend' door uw deugd, als helden in den strijd,
Hoe gij de noordzee van 's lands dwingland hebt bevrijd;
De kusten, woest beheert door Englands watertogten,
Met onverschrokken moed, zo stout, hebt vrijgevogten!
Gij, braaven, die alleen mijn drift tot zingen spoort,
't Is billijk dat gij ook mijn zegezangen hoort!
Eischt 's dichters ijver de triumphen van uw degen:
't Is billijk dat hij ook met lofgezang, den zegen
Op heerelijke daên doet klinken, dat gij 't hoort;
Nu uwen lof alleen der schoone kunst bekoort!

Maar

Maar gij, mijn BROEDERS! MEDEBURGERS! BATAVIEREN!
Daar ge aan uw haardſteê juicht op 't heerelijk zegevieren;
Met uwe kinders zingt van glorierijke daên!
D'aêlouden moed op nieuw in 't harte doet ontſtaan!
ô Mannen! die met mij, misſchien vol angst en kommer,
Van 't lieve vaderland den druk ziet; daar 't beſlommer
Der ſtaetsgeheimen ons vast ſlingert heen en weêr;
En gij, met ſmert, 's lands grief gevoeld; en keer op keer
Uw ſtedewelvaart ziet gefoltert en verſtooten;
Naar het den invloed eischt van 't zelfsbelang der Grooten,
Of die der Koopvaardij; bei' twistende om 't gezach,
't Geen niet dan de eendracht, met haar burgers, voeren mag;
Wijl al uw werkvolk kwijnt in vlekken en gehuchten:
De landman om 't belang der landbouw zit te zuchten.
De visſcher bij zijn want en vischtuig zit en krijt,
Wijl gulk noch cabbeljaauw aan hoek of angel bijt,

's Mans

's Mans beug en fchrobnet op geen fobre winst doet hoopen,
Wijl hij, voor 't huisgezin, nu brood voor bloed moet koopen.
Gij, Burgerijen! die den ftut en fteun alleen
Zijt van ons vrij gewest, en, als men 't eischt, te vreên
Zijt met het hoog bevel der Oudften en der Vadren;
Ja, op hunn' achtbren wenk ten oorlog gaat vergadren:
Gij, die met mij gerust uw zoonen aan wilt biên,
Om onzen vijand ftout nog onder 't oog te zien;
En zelfs, eer gij in 't land Tirannen in liet fluipen,
Met het verroest geweer, nog langs den grond zoudt kruipen;
Ja, eerder afgeleefd bezweek, gantsch krom gebukt,
Eer 't eerlyk burgerhart 's lands rechten zag verdrukt.
ô Broeders! wie gij zijt, 't zij kinderen of grijzen,
Of mannen, forsch en fterk! hoort mij uw luister prijzen!
Gij Jongelingen! daar gij in de reijen zingt,
Met kuifche maagden, om de vreugdevuuren, fpringt,
En liedren dicht en juicht, ter eere van 's lands glorie;
Gij allen, ftaat mij toe, dat ik de zee-victorie

Mag

Mag zingen waar Gij juicht: de zaak van 't vaderland
Verdedig, door mijn zang, aan 't afgeleegen ſtrand.

Gij Dichters, door het vuur der dichtkunſte aangetonderd;
Van Hollandsch burgerij eerbiediglijk bewonderd;
Als keurelingen van het nederlandsch Parnas,
Wiens aangenaamen toon aan elk bekoorlijk was:
't Zij het verfijnt vernuft, in *Letterkunde* ervaaren,
De zuivre taale knischt in taalgewijde blaêren;
Of 't 's Gravenhaagsch voorhout, door KUNST en VLIJT verlicht,
Met ievrige *van Spaan* een Pindus ziet geſticht.
LUGDUNUM's ZANGERS, ook met kostbre ſtaatlijkheden,
Haar heilig *dichter Choor* bekransſen en bekleeden;
Festonnen hangen, en lauwrieren groen en ſchoon
Den dichtren deelen, voor een' mannelijken kroon;
Of dat aan de Amſtelſtroom, met Vondelen en Hoofden,
De fiere kunstrei 't brein der dichtergodheid kloofden,

En

En vormde naar heur wil, op haar wetgeevend erf,
Haar eigen grootheid in haar Phœbus of Minerf.
Die luister komt haar toe: ze is door geen kunst te ontsteelen,
Schoon gunst in haare plaats thans treed op schouwtooneelen.
Gij braave zangers aan de *Rotte* en in het *Sticht*,
Wier zangchoor wel min zwiers, maar meerder nut verricht;
En maat, en toon, en klank, en vrijheid van gedachten,
Verr' boven d'eigenliefde, als meesterlijk, wilt achten.
Gij dichters, wie gij zijt, die d'elpen lier hanteert,
En 't snaaren toklen van de goden zelve leert:
De riette halmen blaast; op fluiten en schalmeijen;
Bataafsche zangen speeld, bij 't juichen van de reijen;
Ei hoort mijn heldenzang, kan 't zijn, als broeder, aan;
En noemt mijn ijver ook geen roekeloos bestaan.
De vrijheid geeft mij recht, en met haar legt mijn veder,
Voor grootscher zangers, bij mijn hollandsch speeltuig, neder.
'k Laat frieslands Persuis vrij zijn scherpe hekelstof;
Hem blijf Menippis smaak: aan mij des vrijheids lof.

'k Laat muiters 't hekeldicht voor hunne Catilijnen;
Mijn Zangſter wil alleen in 't echte kleed verſchijnen:
't Veelkleurig ſluiertje van de oude Batavier
Geeft ligt mijn maagdelijn meer Vaderlandſchen zwier,
Dan aan een Zangeres het kleed van vremde lappen,
Daar Britſche en Gauler glans met haar naar Pindus ſtappen:
Ik laat dat klatergoud, wien 't luste, op zijn kleedij:
Mijn tooi blijft als mijn ſpreuk: ſtout, maar ook VRANK en VRIJ.
'k Behaagde dus wel eer mijn Burgers, naar die zeden:
Thans durf ik andermaal voor 's lands gemeente treden,
Om haar te zingen, wat de vrijheid en 't gezag,
Als men eendrachtig is, op 's vijands trotsch vermag.
Ik zal hen zingen, hoe de Helden hunner dagen
's Lands Zeetirannen uit de vrijë Noordzee jaagen.
Ja, Burgerijen! Hollandsch zoonen! voor uw oor
Hef ik mijn krijgslied aan: Gij geeft aan mij gehoor:
Ik wil uw ouden ſtok van vreugde doen verjongen;
D'aêloude zegezang, van ſlamerende tongen

Doen

Doen klinken in het oor van ijder Batavier,
En met een forſchen toon, vol deftige oorlogszwier,
Uwe oude eerwaardigheid tot luistergraagheid wekken:
De grijze lokken van den hollen oorlel trekken,
En de achtbren wenkbraauw, die belemmert op het oog
Met lange hairen fronst, doen krullen naar omhoog.
Ik zal, ô Grijzen! aan uw Jongelingen melden
Den lof der ouden en der hedendaagſche Helden:
Ik zal naast U, vol moed, den Jongeling doen ſtaan;
Uw hand, al beevende, de nieuwe lauwerblaên
Toereiken aan uw kroost: 'k zal heilige offeranden,
Op onze altaaren, voor de Godheid doen ontbranden;
En ſmeeken Neêrlands God dêmoedig om genaê
En overwinning. Gij zult, daar ik naast U ſta,
Ten blijk dat Neêrland nooit om Helden is verlegen,
Verkleumde vingeren doen grijpen naar den degen,
En wringen het gevest uw zoonen in den vuist,
Op dat de Vijand, door hunn' daaden, word vergruist.

Ik heb mijn Jongeling die lesſen voorgehouwen,
Mijn Broeders! God heeft hem triumphlijk doen aanſchouwen:
Hij voer, op 's vaders les, hooghartig naar den Slag;
God had mijn beê verhoort toen ik hem weder zag,
Schoon zijn *Maclaine*, naast zijn zijde, 't lieve leven,
In 't priiſte van zijn-jeugd, voor 't Vaderland moest geeven
Die braave Jongeling, de hoop van zijn geſlacht,
Alleen om 't Vaderland den doodſchrik heeft veracht!
Ik zag mijn lieveling gezegend in mijne armen:
Maclaine's huisgezin, omringt van wee en kermen,
Had klem op mijn gemoed; waar 's vaders traanvloed droop,
Perſte ook dien grief mijn oog een traantje uit van de hoop.
Die zelve aandoenlijkheid bij 't allerjongst verſcheijen
Des Jonglings, was voor mij een vergenoegend ſchreijen;
Daar ik mijn kind omhelsde, en keerende uit den ſtrijd,
Zijn trouw en dapperheid den Lande zag gewijd.
Wie maalt met mij 't gevoel dier hartstogt, zo vol waarde?
Wie ſchildert hier een ziel, die, los van deze onze aarde,

In

In Gods voorzienigheid zijn hoop en trouwe ſtelt,
En in zijn arm ontfangt een zoon, uit doods geweld,
Uit 's Vijands klaauw gered; door duizenden van klooten
En kogels 't lot ontglipt van doode togtgenooten?
Wie hier in 't ſtil gemoed geen dankbaarheid gevoelt,
Heeft niets in 't vaderhart dat kindermin bedoelt.
Ik voel het voor gewis, en mijne burgerijen
Zag ik, in mijn geluk, met zegen zich verblijen:
Mijn Affcheid trof de ziel van ijder Patriot.
Wel aan! nog eens beproeft mijns Jonglings helden lot.
Hij is op nieuw bereid, en gord zich weêr ten ſtrijde,
Op dat hij 't vaderland van 't Britſche juk bevrijde.
Vorst WILLEM's eerenmunt geeft aan zijn jeugdig bloed
Vuur, leven, dapperheid en eerzucht in 't gemoed.
Hij gaat mijn Jongeling met grooter moed weêr heenen,
Dan toen hij met de zege aan Vader was verſcheenen.
Hij gaat niet zonder zucht en zegen weêr naar zee.
Almachte! zorg voor hem, en hoor zijn's Vaders beê!

Voor U, mijn' broeders, eischt mijn plicht erkentlijkheden.
Wel aan dan, hoort mijn zang en dichterlijke reden;
Aanhoort me, ô Burgerij van hooge of laagen ſtand;
Aanhoort mij, wie gij zijt: aanhoor me, ô Vaderland!

DE

DE

ZEETRIUMPH

DER

BATAAFSCHE VRIJHEID.

EERSTE BOEK.

INHOUD.

Bataafsche Vrijheid, aan haar zeven vrijë landen,
Door de eendrachtsband verknogt, zeild als een vrijë maagd,
Die 't zegel en 't gezag der Heeren vad'ren draagt,
Naar Creten; *om Euroop den smet en smaal en schanden*
Van het verdrukte recht, op Hollands vrijë rêe,
Te klaagen; wijl de Prins die fiere brengt naar zee.

Europa, op den troon van Ida's hooge tinne,
Erkent als grootvorstin en waereld koninginne,
Woont vol van majesteit beneden op den kloot,
Wier spil den aspunt, aan den groef der poolen, stoot;
En schroeft, op het scharnier van harde staalmagneeten,
Den draai aan 't vaste stel der hemelsche planeeten.
Waar een onwrikbre wet, elk in zijn dampkring rolt
Uit de elementen tot een waereldstel gestolt:
Zijn wentelingen aan Saturnus wagters (*) kentert,
En wederkeerelijk het zonne- en 't maanlicht entert;

Tot

(*) KENTERT. *Dit woord dat veele lezers niet, zo gereedlyk, zullen bevatten, en in 't vervolg met betrekkinge tot ebbe en vloed, ook voorkomt, is van eene bijzondere betekenis Men verstaat er door een punt van overhelling en stilstand, dat in twee tegenstrydige keeringen plaatse grypt. Zo als 'er in ebbe en vloed een tydstip is dat de vloed tot ebben overgaat, dit is eigenlyk* kenteren; *en dus ook met opzicht tot de aanraking der dampkringen, in den omloop der planeeten, gebillykt. Het overige verstaat een beminnaar der sterrenkunde.*

Tot daar het ſtarrenheir 't kwartier deeld in den kring
Des zonnencirkels, bij den tegenvoeteling.
Wijl 't hemelſtel, getorscht op Atlas forſche lenden,
Op den geſpierden ſchoft het luchtclimaat doet wenden;
En elken tusſchenpoos, dat hij de kloot verzet,
Vier waerelddeelen voor Europa ſtelt de wet.
Wijl Azië verheert door haar Mahometaanen;
In Africa den trots van gitzwarte Africanen,
Door tirannij allom de wrede bloedvlag waait:
Afgoderij den ſpil der helſche heerschzucht draait,
En in America, nog onbeſchaafde wetten
Het hart van 't woeste volk in twist en tweedracht zetten:
Elk ſmaldeel bij dat volk, door ongeval gedoekt,
In het verlichte Euroop, Bataafſche Rechters zoekt;
Of Herculesſen eischt, met taaije leeuwenhuiden
Gewapend, welker zwaard gedugt in 't noorde en 't zuiden,
Ook de oost en westerling doet ſidd'ren voor 't ontzag
Van 't fiere Europa, tot op heden dezen dag;

Ter-

Terwijl de monarchin, die dit gezag mag voeren,
Drie waerelddeelen aan haar rijksgebied kan ſnoeren;
Daar ze in het vierde, 't welk zij naar heur name hiet,
Drie keizers voor haar troon eerbiedig knielen ziet.
Een twaalftal koningen den rijkſtaf in hunn' handen,
Als leengoed van haar ſtaat, ootmoedig doet verpanden;
In hertogdommen, of in princelijken ſtoet
En graaven zonder tal, haar heerlijkheid ontmoet.
Ja, op dat van haar magt de majeſteit zou blijken
In 't vrijë Europa; door zes vrijë republijken,
Aan keizers, koningen en princen fier ontzegt;
Den traiterenden rang van kroon- of ſcepterrecht.
Maar onder dit getal, tot luister van haar kroone,
Den Batavier erkent als haar geliefdſte zoone,
Wiens nakroost ſtout en koen Europa 's heldenwraak,
Ten heirſpits voert, wanneer gerechtigheid, de zaak
Van een verdrukten ſtaat, geteisterd en beledigt,
Met het bataaſſche ſtaal, en handhaaft en verdedigt.

't

't Zij Oostenrijk voor 't heir zijn arendſtandaar torscht:
Bourbon het lelieſchild doet blinken op de borst,
Castilje en Arragon, in gouden harrenasſen,
Zijn vorſten wapend, of op ſchitrende rondasſen,
De noordſche beer brult voor de krijgsleus der Sarmaat,
Bourgonje's *ſtaalſlag*, op den ſchilden, blixems ſlaat.
Itaalje mijters ſchenkt, Farneſe bloedblazoenen
Bij 't zwaard van Medicis, door zijn tournooi-baroenen
Ten heirtogt voert; of ook de dappere Malthees
Charijbde en Sijlla's muil houd in ontzach en vrees.
Daar 't vrijë zwitſerland, aan hemelhooge bergen
Der alpen, helden teelt, nooit ongeſtraft te tergen;
Venetiën den hoed der vrijheid moedig draagt;
Ook Genua de wet van vrijë volkren ſchraagt,
En dus Europa, op haar gouden ſtoel gezeten,
Aan ijder waerelddeel haar oppermagt doet weeten,
Terwijl haar troetelkind, haar teedre voedſterling,
In haare naam op 't ſchild een fiere leeuw ontfing:

Dat

Dat ſchild dat, onverheert van overoude dagen,
De helden van dit land ter harer eere draagen,
Daar 't in de vonte van de noorderzee (*) gekuischt,
Wie Hollands vrijheid drukt; met Egis ſchrik verguist!
Ja zelfs Brittanje, ſchoon een der bemindſte rijken,
Moet, nu het Neêrland drukt, voor dit gezag bezwijken!
Want, ſchoon dit forſche volk Europa's kroon ook draagt,
Het Eendrachtſchildje ligt aan 't harte van de maagd:
Geen keizer, majeſteit, geen koning, prince of heere,
Die, op dat hij dien ſtaat willkeurig zou regeeren,
Dien leeuw wou kluistren, of zijn eendrachtsvrijheid tart,
Die niet Europa, als Gods bruid trapt op het hart. (†)

Dees

(*) *Het wijden en doopen van wapenen is bij de ouden bekend geweest, zo als Venus de wapenen van Achillis heiligde; naderhand hebben meest alle de Christen princen die ter heirtogt toogen, hunne wapenen doen wijden en doopen, zo als men ook klokken deed: terwijl de Batavieren ook hunne ſchilden in den rhijn of noordzee waschten.*

(†) *'t Is niet onaartig hier aan te merken, dat Ptolomeus en andere Geographisten, die de figuratie van Europa, eene maagd maaken, de Nederlanden tegens het harte geplaatst hebben.*

Dees blijk is openbaar, dit kunnen de eeuwen melden,
Door romes majesteit, en die der griekſche helden,
Toen Minos dochter, op den IDUS (*) ondertrouwt,
Op haare naam, heur troon heeft van Euroop gebouwd:
Terwijl zij, daar ons 't waar of onwaar ſchijnt te ontglijden,
Dier godlijke oorſprong, wij in dees verlichte tijden,
Haar zinnebeeldig beeld, met vrijheids vrijgelij,
De Tuinmaagd, vinden gaan in haare monarchij.
En wie toch weigert aan de kunst die zielsverrukking!
Voor 't godlijk wijsheidsbeeld, door eerloze verdrukking.
Geſleurt van 't outer, waar 't als 't heilig beeld van God
Al de eeuwen door erkent, der Batavieren lot,
In vrede en oorlog was tot een orakelteeken;
Om 't heilig kerkvuur of den oorlogsvlam te ontſteeken.

Haar

(*) Idus *is een berg op het eiland Creten, nog heden bekend, doch oudtijds als den berg der Ovidiaanſche verdichte Goden den dichteren bekend. Europa, evenwel als koningin van Creten, wordt aldaar haaren troon gegeven.* Idus *of* Ida *wordt onverſchillig gebruikt.*

Haar gloed ontvonkt mijn borst, waar vrijheids wierook rookt;
En 't eerlijk burgerbloed in mijnen hartbron kookt,
En gest, en fchuimt, en bruischt al wellende uit zijne adren,
Door gramfchap: om den hoon der vrijheid en der vadren;
Te wreeken met de pen, waar de verkleumde vuist
Geen degen grijpen kan: maar fchoon de tweedragt druist;
En dom en driest allom haar fielten roept te wapen,
Voor 't oog van gantsch Euroop, en haar bataaffche knapen:
Te toonen, dat, zo 't ons aan oorlogsmagt ontbreekt,
De dichter met de pen zich op tirannen wreekt.
Dus ftout, fchep ik mij zelfs met al mijn fterflijkheden;
Tot een dichtvondig held, die moediglijk wil treden,
Waar ieder Batavier, wien 't vaderland is waard;
Met ongefchoeiden voet, ter heilge bede vaart;
Om voor Europa 's troon, 's lands rechten voor te fpreeken;
En met de vrijheid, of te fterven of te wreeken.
Op dat de heiligheid van 't pijl- en bondelrecht,
Op haaren eendrachtszuil blijve eeuwig opgerecht.

Dus

Dus gantsch verrukt, zag ik van verr' de Tuinmaagd komen
In een veelkleurig kleed (*): een hulk (†) lag op de ſtroomen
Reeds zeilrede aan ons ſtrand, om met bataaffche vlag
En wimpel, met het ſein der ankers, aan den ſtag;
Naar 't heilig eiland, waar Europa woont, te vaaren:
's Lands oever grimmelde van edle vrijheidsſchaaren;
Daar ſaamgekomen op den groen bemorschten kruin
Der heuvelen, van zand en opgeſtoven duin.

De

(*) Veelkleurig kleed. *Men weete dat de kledij der bataviſche maagden en vrouwen uit veelerleije kleuren beſtond. Men zie hier over mijne* Nat. Hist. van Holland.

(†) Hulk. *Dit woord is genoeg bij de Dichters bekend, doch niet zo algemeen bij mingeoeffenden; en dewijl deze* hulk *in dit dichtſtuk dikwils, en bij verſchillende gelegenheden, voorkomt; geef ik 'er deze beſchrijving van: dat ik door* hulk *hier verſta, een gewapend platboomd vaartuig, 't welk bij uitnemenheid is toegerust, om eene verre reize te doen, en niet zo als men door* hulk, cogge *of* pinkje *een kleen vaartuig verſtaat. Eigenlijk, naar mijne zinſpeeling, een groot gewapend admiraliteitsjagt; zo als ik dit ook door het ſein der ankers uitdruk.*

De heeren vaderen, omstuwd van priesterdrommen
En kuische maagden, die bataassche heiligdommen
En haardgoôn droegen, zag men treden in het rond;
Waar alles knielde voor den God van ons verbond.
Oranje wenkte toen den volkren om te luistren.
Hoort mannen, sprak de vorst: wijl wij allom de kluistren
En keetnen zien bereid, den sabel uit de schee
Gerukt, ons wettig recht, op onze vrije zee,
Getraitert en belaagt, ondanks geduld en reden;
Blijft ons niets ovrig, dan bij 't bidden der gebeden,
Den eed te zweeren voor het oog van de' Opperheer!
Gij ziet mij en mijn volk, alrede in het geweer,
Naast uwe Vrijheid, daar zij nu bij woeste baaren
Bereid staat, om voor U naar Creten heen te vaaren:
Op dat Europa, die op dit oud eiland woont,
Aan ons gerechtigheid, voor onze zaak, betoont!
Komt aan! treed toe en zweert, gij kinderen en grijzen;
Wilt Gode, zo 't betaamt, eerbiedigheid bewijzen!

Zweert aan 's lands vadren trouw, nu hunne eerwaardigheid
De rusting tot den krijg, en 't oorlogszwaard bereid!
Oranje zweeg, terwijl terftond, bij het gewemel
Der fchaare, al het volk de handen ftrekt ten hemel.
De hogenpriester bad den God der vad'ren aan,
Om, nu de Vrijheid op den woesten oceäan
Ging dobbren, het behoud van 't hulkje ook af te fmeeken;
Op dat de zwakke kiel niet op een rots mogt breeken;
Noch ftranden onverhoeds; noch door een felle orkaan,
Al te ongelukkig in de branding mogt vergaan!
Men bad, wijl men nu recht bij 's waerelds troon moest zoeken,
Dat ftaatzugt't fcherpziend oog des Tuinleeuws niet mogt doeken
Met een arglistig floers, om zijn gekrulden lok
Al ftreelende geknoopt; noch kluistren in den blok
Der britfche dwinglandij; met vloeken en met fnaauwen,
Dien fchut der vrijheid, aan zijn vreesfelijke klaauwen.
Men bad, en bij 't gebed knielde elk demoedig neêr;
En boog zich voor 't altaar van neêrlands Opperheer.

Al de oudſten, met Oranje aan 't hoofd der vrijë Staeten,
Omringt van de Edelen, Grietmannen en Magnaaten,
En Hopliën, Admiraals, Stuurgasten met Matroos,
Wien 't hoog gezag dit uur voor vrijheidshulk verkoos,
Als Helden die dit jacht naar Creten zouden ſtuuren,
Als dappere lootzen en bedreven Palinuuren,
Zag men, nu ijder in zijn krijgstoerusting ſtond,
De waapnen, uit ontzag, neêrleggen op den grond.
Men ſtak de rechtehand omhoog, bij de gebeden:
De manſchap zwoer bij God, en bij den vloek der eeden,
Dat, zo de vrijheidshulk den ſtorm niet kon weêrſtaan,
Elk met dat heiligdom grootmoedig zou vergaan;
Zij ſterven wilden, eer in angſtige ogenblikken,
Voor zee of ſtrandens nood, hun zielen zouden ſchrikken:
Ja, zwoeren zij, zo wij Europa's eiland niet
Genaken mogen, en dan kommer en verdriet
Onze afgematte romp doet ſneuvlen en bezwijken,
Dan zal dit overſchot, in vreemde koningrijken,

Ja

Ja voor Europa's troon aanvlottend, half verteert,
Betoonen hoe een held hier vrijheidszaak waardeerd.
Ook de afgrond van de zee, mooge in de holle kaaken
Der zeegedrogten, vrij den band des levens flaaken:
Des vijands kogels ons doorbooren tot in 't hart;
De pikdamp fchroei de huid van 't grimmig aanfchijn zwart;
De laatften ademtocht, als ftervensangst komt nijpen,
Doe zonder zaligheid, de bange ziel, aan 't gijpen,
Van veege lippen vliên, daar men den doodfnak geeft,
Eer iemand voor den dood, ter eer der vrijheid beeft.
Ja de enterbijl kloof vrij de ivooren bekkeneelen,
Het britfche mes moog wreed den ftrot der vrienden keelen;
In 't eind geen oorlogsramp, geen krijgsgefchrei, noch moord
Zal ons verfchrikken, daar de Vrijheid is aan boord.
Dit zwoer matroos, terwijl de wraak uit de oogen fchittert,
De tanden knarfen, en het aanfchijn gantsch verbittert,
De ftoute rimpelplooi aan neus en wenkbraauw krimpt,
Daar 't fchuim der gramfchap, op de lip afpruifchend, glimpt.

Dus gram ſtond hier het volk, daar elk het outer naakte,
Op 's hogenpriesters beê, die 't offer vaardig maakte,
En lag den vinger op de hoornen van den ſtier,
Ten offerdienst bereid, naast vrijheids eerbanier.
Het runt was hagelwit (*), en rein en zonder ſmetten;
De priester liet het voorts bekransſen naar de wetten
Der heilige offerdienst, en bond het in den boei
Des outers, tot een merk van 't blaeten en 't geloei:
't Geen oorlog meld of vrede, of naar 't geluid mag wezen,
Triumphlijk voor het oor, of dof en ſchor vol vreezen
Het hart der ſchaare treft, of dat het dier, vol moed,
Zijn hoornenvlugt verheft, bij 't ſtorten van zijn bloed.

Dus

(*) Den witten ſtier. *De Egijptenaars, zo als bekend is, hadden voor haar* Jo *eenen witten ſtier. De Batavieren maakten ook veel werks, in hunne offerhanden, van witte runderen en ſtieren voor de heiligdommen; en wel bijzonder van witte Paarden, die zij in de geheiligde bosſchen lieten grazen. Dus ziet hier deze zinſpeling, gelijk ook alle de volgende offerplechtigheden, op de gewoontens der oude Batavieren.*

Dus ftont de witte ftier, wijl Willem van Oranje,
Met al de ftaatlijkheid der vadren; naar 't campanje
Des fcheepshulks, Neêrlandsch maagd aan haare rechtehand,
Geleidde, van 't altaar langs het nu wellend ftrand,
Te fcheepe, tot aan 't wad der eerfte watergeulen,
Waar 't zeevolk, beezig met de hulk van 't ftrand te zeulen,
De fchoften rug bij rug aanftuwden tegens 't plat,
Der agterfteven, dat in 't zand belemmerd zat.
De voerliên, om den last dier arbeid te onderfchraagen,
Ontfpanden het gareel der zwaare zeemans wagen,
En floegen, fpan bij fpan, de rosfen aan den ring
Der voorplegt, die nu op het punt van 't kielhout hing,
En voortfchoof op den fchijf van rollen en van planken,
Tot dat het fcheepje, na veel hobbelens en fchranken,
Begon te vlotten, en nu voor het anker lag
Te rijen voor den vloed; terwijl men naast den ftag
Van 't masttouw, digt bij 't zwaard, den valreep uit deed hangen,
Om ftatelijk de Maagd, met Willemvorst te ontfangen!

De bootsman trad toen af, tot aan den heup gelaarst,
En met den kolder aan, door nastels ſtijf gebaarst (*)
En toegeregen, om die hooge perſonaadjen
Te torſchen op den rug, naar boord, bij het zeilaadje.
Men droeg die panden dus voorzichtig in de plas,
De wadding door, wijl de eb reeds aan het kentren was.
Juist op die zelve bank, waar tweede Willems zoone
Voorheen ter vloote voer, toen Grootbrittanje's kroone
Aan Kaerel's kruin ontrukt, door Amſterdamsch verlet,
Met Staeten hoog gezag, hem wierdt op 't hoofd gezet.
Toen Rome's vatikaan voor Holland zat te beeven,
En het verlicht geloof den ban den ſchop zag geeven.
Juist op dat plekje gronds, waar Galliën voorheen
De Britten opruide en de vrijheid wierdt beſtreên;

Op

(*) Gebaarst *is een niet gemeen bekend woord, alleen bij ſommige der zeelui, aan ſtrand gewoon, als zij hunne ſchans-loopers aanrijgen, en zeggen,* toebaarzen, *voor* toerijgen; *gelijk wij ook alzints in dit ſtuk, ons zullen trachten te bedienen van landeigene gewoontens en uitdrukkingen gemeen aan de ſcheepvaart.*

Op deze bank, aan 't zelve ſtrand, deez' eigen ſchorren,
Kwam nu de Vrijheid weêr het volk ten oorlog porren.
Deze overfiere maagd, gedraagen van den wal
Naar boord, zet haaren voet op de' eerſten optree pal;
En Willem volgt haar, op tapijten dik van zijde,
Die *ſtaatlijk* van de plecht langs trap en valreep glijden.
Een rappe bootsman hield een handboom in de hand,
En ſtak den ijsren haak wel vast en hecht in 't zand,
Om dit aan 't vorstlijk paar ten handleun aan te bieden.
Zij traden naauwlijks op, of alle de edellieden
En hopliën volgden, en ſchakeerden eenen kring,
Waar in men achtbaarlijk de heilge Maagd ontfing.
De geus wierdt opgeheischt, waar 't Admiraals ſein vlagde,
't Oranje blanche bleu op den galjoenſpriet ſtagde,
Bij al den wimpelpraal en zijdenvlagge pracht,
Die 't hooge zeebevel ten ſein hadt uitgedacht.
Naast dit gefladder van de gollevende doeken,
Stond de achtbre vrijheid, naast den edelen en kloeken

Oranjen vorst, waar hij als admiraal ging ſtaan;
En ſprak zijn zielsvriendin aldus met eerbied aan:

Mijn waardſte! mijn godin! o wellust van mijn oogen!
O gij heldhaftige! voor Neêrlands oorelogen:
Standvastige in gevaar; grootmoedige in den druk;
In weerſpoed dapper, en beraaden in 't geluk;
Voor heilige Eendracht, het gezegendſte in de trouwe:
Een onbeſmette maagd, van zeven minnaars, vrouwe,
En echter van geen een, die uwe koets genaakt,
Door dartelheid verkracht, noch door geweld geſchaakt.
O onbegrijplijk iets, voor prinſen en voor vorſten,
Wier lippen naar den teug van 't ſchuim der heerschzucht dorſten:
Aanbidlijke Godes, die in 't Bataaffche rijk,
Maagd, Vrouw en Moeder zijt, en Zoogſter te gelijk.
ô Gij! wien ik nogthans in name van uw zeven,
Eerbiediglijk den kus van mijn verbond mag geeven.

'T

J. Buys, inv. et delin. Rein.^s Vinkeles, sculp. 1782.

Met U wil ik, Godin, op't voorbeeld van mijn magen,
Mijn goed, mijn bloed, mij zelfs voor's lands belangen waagen.
Mijn degen is voor U, waar gij beschermd moet zijn,
Het zij aan Schelde of Maas, of aan uw vrijen Rhijn.

bladz. 43.

't Verbond, hoogwaardige, dat gij in hoogen nood,
Met mijne vaderen, tot uw befcherming floot;
En 't welk, fchoon vaak verdrukt, tot heden ongefchonden,
In 't hart van U en mij onfchenbaar wordt gevonden.
Gij achtbre Vrijheid, aan wier heilige eendragtsband
Mijn edle Oranjenftam voor altoos blijft verpand.
Met U wil ik, godin, op 't voorbeeld van mijn maagen:
Mijn goed, mijn bloed, mij zelfs voor 's lands belangen waagen.
Mijn degen is voor U, waar gij befchermt moet zijn,
Het zij aan Schelde of Maas, of aan uw vrijën Rhijn.
Mijn admiraalsftaf zal daar op uw krijgsleus zwaaijen,
En op uw vrije zee, waar uwe vlaggen waaijen,
Het dubbeld ankerfein, der admiraliteit
Van ieder zeeftad, zijn vereend met mijn beleid:
Op dat uw wijsheid voor 's lands eendracht 't recht beflisfe.
Ik fta hier voor uw oog, met dat oprecht gewisfe,
Dat edle vorften in den boezem blaaken doet,
En 't welk de waarheid van hunn' eed met goed en bloed

Be-

Bevestigd, voor het oog dat alles kan doorſtraalen,
Door zijne alwetenheid in ons geweeten daalen;
Ik ſta naast U, Godin; waar de oppermajeſteit,
Nu nog voor Neêrlands zaak en uw belangens pleit:
Hier ſtaat Prins Willem, zelfs geſmaalt, gehoont, gelastert,
Door de ouden wrok gevloekt, maar nimmer toch verbastert;
Van onbevlekte trouw, maar die eerbiedig kust,
Het heilig eendrachtsſchild, waar op ge, o ſchoone! rust.
Hier ſta ik aan uw zij, waar gij, op woeste baaren,
Gaat dobbren, om Euroop 's lands ſmerten te verklaaren.
Geheiligde van 't volk! o ſteun van 't vaderland!
Helaas! geleide ik U nu zelve naar het ſtrand!
Moet gij, om voor het heil der eendrachtswet te waaken,
Omzwerven op de zee? zijn de gewijde daken
Der tempelen, der heiligdommen van den Staat,
Niet veilig meer voor U? houd tweedracht of verraad,
De grendels op 't klinket der hofpoort toegeſlooten?
Bezit Brittanje 't hart van mijne of uwe grooten?

Dat

Dat gij, en ik met U, in dezen hoogen nood,
Een uitkomst zoekt in een thans dobberenden boot?
Heeft onze zorg dan uit? is 't diep vernuft der Staeten
Dan ſtomp? dat gij o maagd! dit uur ons moet verlaaten?
O neen! gezalfde neen! al wijkt gij voor een tijd,
Bij uwe wederkomst maakt gij ons weêr verblijd.
Uw doorzicht is te wijs, 's lands vadren zijn te ſchrander,
Hun liefde bind ons ſaam voor eeuwig aan elkander.
En wat ook 't diep geheim van uwe reis bedied,
Dit zal God zeegnen, als het heel de waereld ziet!
Het is onmogelijk; gij zult doch wederkeeren,
In uwen vrijën tuin, naast uwen Leeuw regeeren.
Ik wakende aan uw zij, gehard ten ſtrijde gaan:
Of, doet de zaalge vreê, weêr zegening ontſtaan,
Dan zal mijn hulde aan U mijn ijverzugt betuigen.
Mijn zoonen die de borst van Wilhelmina zuigen,
De lachjes ſchenken van hun kinderlijke trouw,
Mijn Erfprinſesſe, word deze eedle maagd een vrouw,

Aan

Aan vorst noch koning, noch aan rijksvorst zich verbinden,
Dan die voor d' eendracht zij, van U, mijn welbeminden.
En zo mijn kroost ooit ramp of weêrſpoed werd bereid,
Het zal om U zijn, dat hun oog de traanen ſchreit:
Beminde! hoort mij aan, ik ſpreek uit last der Staeten,
Mijn zaak zal ik aan God, en mijn geweten laaten.
Aan U verblijv' mijn recht: uw heilge wet alleen,
Is 't zegel van mijn eed, tot heil van 't algemeen.
Maar ook bij uwen eed, Godin der vrijë landen,
Bij uwen dierbren eed, met opgeheven handen,
Gezwooren aan mijn ſtam, voor 't oor van gantsch Euroop,
Gezwooren, toen 'er heul, noch troost, noch heil, noch hoop
Voor uw benaauwden ſtaat, bij vorſten was te vinden,
Ja zelfs gezwooren; toen de ſtaatzorg zich liet blinden
Met een Bourbonſchen doek, en het gezigt verſtikt,
Op ſchemeringen zag van een vermaard Edikt.
Toen Lodewijks verbond, zo verre onze edlen ſtreelde,
Dat men zijn majeſteit, als heiligheid verbeeldde, (*)
En

(*) *Op den adelijken huize Lokhorst is nog heden de beeldtenis van Lo-*

En achter het gordijn, dier printe vol van pracht,
Aan eigen wapenpraal, als zijn vafallen dacht.
Toen echter, moest het fchild van Nasfau uw behaagen,
Mijn vrijheid, en Oranje in hoogen nood het dragen.
Toen was 't Oranjenfchild een fchutfel voor de list.
Dan 'k wil niet reppen van dien binnenlandfchen twist.
Die tijden zijn voorbij: de ftond dien wij beleven,
Moest al die haatlijkheid vergeten en vergeeven!
Althans in mijne ziel woont niets van dezen wrok,
Schoon zij misfchien nog woelt in 't duister kerkerhok;
Dat eeuwig in dit land uwe eendracht wil verdeelen,
En U, of mij, de zorg der vrijheid tracht te ontfteelen:
Terwijl de uitheemfche hier zijn zenuwvoedzel zuigt.
O neen, gij waart te wel van vader overtuigt.
Mijn vader Willem, ja, toen hij weêr ingeroopen,
De vrede wedergaf, en daar het volk bij hoopen

Saam-

Lodewijk de XIV en desfelfs gemalin, op een groen zijden gordijn verbeeld, in een fchoorfteenftuk door van Beverring in der tijd doen fchilderen; waar agter, aan een kerkpijlaar, in 't verfchiet de wapens van B en W te zien zijn: dat niet algemeen bekend is.

Saamſchoolde, vol van drift en dolle muiterij,
Ja zelfs uwe edelen, eens graven heerſchappij
Aanboden, weigerden dien tijtel aan te neemen.
Gij Vrijheid weet het, en 't is vlijerij nog flemen,
Noch dubbelzinnigheid, eerwaarde, 't geen ik zeg:
Het is mijn vaders pleit, het geen ik nederleg
Aan uwe voeten, om zijn zo doorlugte naame,
Niet meer bezwalkt te zien, door booze logenfame.
Wat mij betreft, Godin, ſtaat mij het ſpreeken vrij?
Was ik de wellust niet, nog korts, der maatſchappij:
Als kind en jongeling wierd ik allom ontfangen
Als uw geliefde; 'k zag allom festonnen hangen,
In ijder vlek of ſtad; waar ik maar ſtond of gong,
Was dat gij vrijheid zelfs, mijn zegeliedren zong.
Uw burgerijen ook, als trouwe lijftrawanten,
Bewaakten mij, terwijl mijn huwlijks ledikanten,
En bedſpond, voor mijn echt en koninklijke vrouw,
Op 't raadhuis wierd beſpreid; en hoog of laag gebouw,

Te

Te nedrig wierdt gefchat voor mij of mijnen luister.
O Vrijheid, fpreek! liet ik mij boeijen aan den kluister
Der ftaatlijkheden? bleeft, ja bleeft gij zelfs niet vrij?
Zaagt gij een enklen zucht tot opperheerfchappij;
In mij, in Wilhelmine, in al mijn doen en daaden?
Heb ik met *liefde*, en met uw luister overlaaden,
Het minfte vedertje aan uw vrijheids wiek gefnuikt?
Heeft mijn veldheerlijkheid niet alle twist ontduikt?
Mijn weêrpartijen, hoe zij woelden, wat zij fchreven,
Om U, mijn hartvriendin vergeten en vergeeven?
Ja, waar ik kon of mogt, hen in hunne eer herfteld?
En word mij al dat zoet voor bitter toegeteld!
Aanbiddelijke! fpreek, beroer ik U het harte?
Wel aan, uw leed is 't mijne: mijn griev' is uwe fmarte.
Ik zwijge, 't is genoeg; ik druk uw rechtehand,
'k Vergeet het alles om het heil van Nederland.
'k Hernieuw den eed dien 'k met mijn vader heb gezwooren;
Ja moet, op Staeten last, U hun befluit doen hooren.

Gij gaat te fchepe, en zult op haren eendrachtslast,
God zegene uwe reis! gaan melden, hoe verrast
En loofelijk misleid, het zeerecht dezer landen,
Verdeeld wordt in 't geheim aan trotfche dwingelanden;
Aan traiters van 't belang der rijke koopvaardij;
Aan beulen van 't beftaan der fteden burgerij.
Gij zult haar melden, hoe ons koningen braveeren,
En dreiging voegen bij 't verzoeken en begeeren:
Hoe hier Brittanjen, daar weêr Gallien, te ftout
Zijn eifchen gelden doet; en overforsch en bout,
Bij zijne trotfche taal, uwe eendrachtsband verkettert;
Wijl de andren wederom uw zeerecht gantsch verplettert.
Dees bij het aambeeld dreigt, daar de ander dol en wild,
Den zwaaren moker boven 't ftaal der pijlen tild;
En elk naar 't hem flegts lust den bundel tracht te fmeeden,
Tot dat ontzachlijk zwaard, waar meê gij hebt geftreden.
De vorften weeten, dat aan een Bataaffche kling,
Wel eer het evenwigt van hunne kroone hing.

Ei

Ei lieve, meld Euroop, voor al, dit voor en tegen:
Zeg, dat aan deze zaak uw welſtand is gelegen:
Zeg, zo men eens 't geheim van 't Hollandsch ſtaalſlag weet,
Dat gij voor eeuwig zult gaan kwijnen om uw leed.
Maar zeg nog meer, Godin, meld, hoe men uwe rechten,
Ondanks verbond en woord, aan allen kant gaat ſlechten;
Misſchien om de aanſpraak, die Philips heeft afgeſtaan,
Uit overmagt, op nieuws te brengen op de baan.
De vorsten dezer eeuw, ſchoon roemende op 't geweeten,
Belagchen de indruk, als zij met den degen meeten;
Het volkren deelen heet een eerelijk gewin,
Maar God bewaar U, dat, *ik kom, ik zie, ik win*:
Terwijl de vorſten om uw bondgenootſchap twisten,
En de gemoederen door tweedracht zijn aan 't gisten,
Met onbepaalde magt niet treede op vrijheids nek,
En dus 's Lands welvaart kwijne aan kommer en gebrek.
Dan 'k zwijg van 't geen kon zijn, mijn voorzorg eischt vermoeden,
Uw wijsheid weet het best, hoe, als de list aan 't woeden,

Hier hare tweedracht zend, en volksberoering zaait,
Der vadren doorzicht het belang der vorsten paait,
Met zachtheid en beleid, en schrandre raadsbesluiten,
Haar doorzicht houd hier door de grootste legers buiten.
Al word U hier en daar het havenrecht ontzegt,
De voormuur van uw land aan allen kant geslegt;
Geen nood; heerscht eendracht maar, Godin, in uw gewesten;
Dan bouwt elk Batavier, op eigen grond, weêr vesten.
De Batavier, dit is het waereldrond bekend,
Maakt muuren met het schild, en metseld, in 't cement
Van bloed, de tichels van uw tuin, en zijne altaren.
Gij hebt den eed gehoord, Godin, van onze schaaren:
Wel aan, hoor die van mij, gerust in mijn gemoed,
Voor U, en voor het volk, zweer ik bij dezen vloed;
Deze ijsselijke zee, bij vreeslijke onweersbuijen,
Bij al de orkaanen, die de zeegevaarten kruijen,
En schokken op ons strand, als 't Noorden woedend strijd,
Met Wester Zephijr, en op 't strand de wrakken smijt:

Als

Als de Oostenwind Eool ſmakt uit zijn bergſpelonken,
Op ons Batavisch ſtrand, waar onze helden pronken,
En met den koljert aan, nog kampen met de orkaan:
Als hemel, aard en zee 't al dreigt om te vergaan:
Bij die vermogens, die Gods almacht naar zijn wetten,
Ten voormuur voor dit land, voor 's waerelds oog wou zetten;
Bij de oude dagen, toen zijn hand U heeft behoed,
En dit Bataviën, bij 't bruiſchen van den vloed (*)
Des Cimbers. Daar Brittanje en Galliën geſpleeten,
In eeuwigheid geen wrok op 't grensrecht kan vergeeten;
Waar Douvres en Calais, in 't enge zeecanaal,
Navarre's kroonrecht nog betwist, met wrok en ſmaal;

Ter-

(*) Vloed des Cimbers. *De historiekundigen en natuurkundigen zijn het eens, dat Engeland en Frankrijk voorheen aan elkander waren verbonden, maar dat bij eene ijsſelijke aardbeeving en overſtroming, die men den Cimberſchen vloed noemt, de landen tusſchen Douvres en Calais gezonken zijnde, het Canaal is geformeerd geworden, tot in de Noordzee; waarom ook nog heden de Engelſche Koningen den tijtel behouden van Frankrijk en Navarre.*

Terwijl in deze golf de magt van onze vlooten,
Den doortogt opende, of wel dapper hield gesloten,
Als Gal of Brit, weleer door overmoed gekneld,
Uw vrijë zeevaart wou bedwingen met geweld.
Bij al dit stoute, dit geduchte, durf ik zweeren
Voor U, het staatgezach, en voor den Heer der Heeren,'
Bij mijner vadren eed, voor Neêrlands staatsgebouw,
Blijft uwe Oranje aan U gehouwen en getrouw!
Ga heen, bezoek Euroop! wilt alles haar ontleden,
Haar heerlijkheid heeft steeds baldadigheid bestreden,
Haar fierheid is te groot, haar rechtbank te geducht,
Dan dat rechtvaardigheid om haar bescherming zucht.
Die wijze monarchin ziet alles tot in 't harte,
Zij duld geen tirannij, zij kent, vriendin, uw smarte:
Een vrouw, een koningin, die ook kleinooden draagt,
Ziet wel, waar om men U, o waarde! thans belaagt;
Sumatra's gouddraad, van Bornéo, diamanten.
Uw paerlen, met den glans van oorbag en pendanten,

Zijn in der Vorſten oog te ſchitterend van gloor,
Dan dat een vrijë maagd die draagen zou in 't oor.
Aanbiddelijke, van onze eendracht aangebeden,
Der Vorſten grootheid duld geen ſieraad aan uw leden!
Uw zuivren halskarkan, zelfs door Euroop gewijd,
Wordt door de Keizers en de Koningen benijd:
Maar ik die, aan den rand van goud en zilverlaaken,
Uw achtbren ſtaatſieſleep eerbiedig mag genaaken;
Dien heilgen ſluijer, in majeſtueuzen tooi,
Met zeven Staeten, op uw troon van vrijheid plooi.
Ik zie, daar gij, gedost in lakens en fluweelen,
En vorstlijk purper, op den rand, de tafereelen
Van 's Lands geſchiedenis, geſtikt door perk tot perk,
Beſchouwen moogt, in keur van Hollands naaldenwerk;
Bij dat borduurſel kunst van letteren en trekken,
En luister van mijn ſtam eerwaardig kan ontdekken;
Ja, als beſchermer van uw vorſtelijke pracht,
Mijn eernaam hoop te zien, bij die van mijn geſlacht:

Wel dan, dat ook mijne eer werde op uw kleed gefchilderd,
Ten blijk, dat, hoe berooit, verlegen en verwilderd,
's Lands zaak en uw belang ook heden fchijnen mag,
Oranje in nood en dood, ftrijd voor uw vrij gezag.
Mijn Vrijheid! Neêrlands heil! ga, ga grootmoedig vaaren
Voor 't zeerecht; aan het land zal ik de kust bewaaren;
Bataviën, gedreigt te water en te land,
Blijv door ons eedverbond al de eeuwen door in ftand.
Als 't zijn moet, dat me op zee den vrijën handel kantelt,
Te land den voormuur van zijn fterkten worde ontmantelt,
Dan is 'er niets meer op dan dapper door te flaan:
Te triumpheeren, of grootmoedig te vergaan.
Zie daar mijn eed en woord, en 't geen gij met dees helden
En zeezoldaten aan Europa wel wilt melden:
Dit is der vadren last; voor mij, ik heb voldaan,
En moet, wijl 't ij verloopt, nu van uw boord afgaan.
Ik laat mijn helden en manhafte Zee-kapteinen
Voorzien van trouw bevel, met tekenen en feinen,

Thans

Thans aan uw hoog gezag. Elk met eerbiedigheid,
Wagt uw bevelen af: ten uwen dienst bereid,
Heeft elk zijn eed gedaan, gij hebt dien hooren zweeren:
Wij zullen nood en dood op uw gezag braveeren.
Gij helden! volgt uw plicht, denkt dat gij binnen boord,
Gansch Neêrlands achtbaarheid voert naar een ander oort.
En Gij, o waardste! vaar voorspoedig op de baaren!
God, onze vrijheids God, zal U, zijn telg, bewaaren:
Europa zuster zal U zien, en van haar zee
U weêr triumphelijk geleiden naar uw reê.
Vaar wel. — Hier zweeg de Vorst, hij drukte Vrijheids handen,
Ze omhelsde Willem lief. De ontroerende ingewanden,
Getroffen door die taal, zo rond en niet verward,
Maakt haar aanminniger; zij drukt de vorst aan 't hart;
Zij kuste teder, zij gevoelde in haar gedachten
Van 't echte Oranjebloed, al de onweêrstaanbre krachten:
't Geweten werkte mee, zij hoopte nog dit maal,
Op Eendracht en Oranje, op Nêerlands zegepraal;

Des, toen zij de affcheidskus aan Willem had gefchonken,
Stond ze aan den valreep, bij haar wimpel fier te pronken;
En daar zij affcheid nam, de Prinfe voor haar ftond,
Zo opende de Maagd bevalliglijk den mond:
Zij fprak, als zeeheldin, dat al de gasten 't hoorden,
Tot haar getrouwe Vorst, met dees manhafte woorden:

Geliefde Willem, mijn Stadhouder, daar den ftaf,
Die ik op Staeten last, aan U, als veldheer gaf,
En die thans in uw vuist in 't oorlogsveld moet praalen,
Gij, dien als opperhoofd van Neêrlands Admiraalen,
Moet zwaaijen, bij 't beftuur van 't achtbaar zeebevel,
En ik mijn hulk met een manhafte zeekornel,
En 't puik van zeevolk, door uw zorge zie bemannen,
Om zeetirannen van uw kusten te verbannen:
Daar ik bereid fta om Europa te gaan zien;
Aanhoor mijn affcheidsgroet, die ik U aan wil biên.

Door-

Doorluchtigste! uit het bloed van Nassau's edle looten:
Gebooren in den arm der zeven bondgenoten,
Gedraagen en gebaard door Brittens rijksvorstin,
Zo teder opgevoed in 't vorstlijk huisgezin;
Gekoestert in mijn schoot, gezegend door de schaaren,
Gewijd aan mijne Staat, geheiligd voor de altaaren,
Kort om, in alles door mijn zorgen opgevoed,
En tot mijn zielenvreugd, vereenigd met het bloed
Van dappren Fredrik, en dus aan twee koningskroonen,
Uw luister hecht; als een dier vorstelijke zoonen:
Ja, zo ons 't echt verhaal van uw geslachtboom meld,
Ook Keizers in den rang van uw grootvaders teld:
Mijn Willem, deze glans, zo grootsch en edelaartig,
Is uwe heerlijkheid, en mijne glorie waardig;
Indien, daar gij die krans op uwen schedel zet,
De majesteit ook praal van mijne speerbonet,
Die gij in deze vuist den landen ziet geheiligt,
En die door U mijn Prins beschermt word en beveiligt.

Al

Al blinkt de fcepterglans bij eene konings kroon,
Dit fimpel hoedje dat ik draag, ftaat ruim zo fchoon,
Op uwe lokken, Vorst, als ik het mag verfieren,
Met uw oranjenlint, en mijne veldlauwrieren:
Al draagt gij, o mijn vriend, Brittanjes kousfeband,
Uw grootfte ridderpracht is die van 't Vaderland:
En gij bemind dien ook, ik weet het, mijn fieraden,
En fimplen tooi is 't doel van uwe vorftendaaden:
Gij wagt, al mort de nijd, geen luister van den Brit,
Nu zijne trotsheid rijst, en al zijn doel en wit,
Het toelegt om den band van Eendracht te verfcheuren;
Zijn fcepter op den nek des Bataviers te beuren,
U mooglijk op den naam van Georges bloedverwant,
Te maaken tot Vazal van 't dwingend Brittenland.
En, 'k beef voor 't geen men drijft, dat die geduchte kroone,
U, mijn getrouwe Vorst, erkennende als een zoone,
Uit haare kroonvorftin geteelt, nog eisfchen zou,
Misfchien dat gij om zulk een koninklijke vrouw

Uw

Uw lieve moeder, Prins, mijn vrijheid zou verstooten.
Dat van die spillezijde ook Brunswijks edle grooten,
Meêwerken zouden tot vermeende graaflijkheid:
Dien laster, waarde vriend, heb ik voor U weêrleid.
Ik hou mijn Willem lief den teugel nog in handen,
Alschoôn de uitheemsche aan mijn karos zijn rossen spanden:
Geen Koning, Brit of Gal genaak mijn koetsgespan,
Wijl Hollands leeuw alleen mijn wagen trekken kan.
Mijn tedre leistem en mijn zachte trekgareelen,
Moogt gij alleen, mijn vorst, op zijne maanen streelen.
Al houd de dwinglandij der tweedracht zich nog schuil,
Mijn Tuinleeuw wil geen bit noch breidel in den muil:
Hij duld geen koningshand aan leizeel noch aan toomen,
En zal altoos 't bestuur van vreemde vorsten schroomen.
Een kitteloorig paard schopt, tiert en briescht en slaat
Zo dra het dolle graauw de hand aan 't leizeel slaat;
Maar een geduchte leeuw gekittelt aan zijn krullen,
En maanlok woedt, vergramt; en bij 't afgrijslijk brullen,

Rijst

Rijst hij vol toorn en fcheurt en fmijt het al in 't zand:
Maar ftreelt hem de Eendracht met haar zachte en lieve hand;
Spreek ik hem vriendlijk aan, ziet hij in Willems oogen,
Een ftraal van tederheid, zeg Vorst, wat kroonvermogen,
Wat heerfchappij, ja zelfs wat Keizers adelaar,
Durft naaken aan mijn tuin en Vrijheids hoog altaar?
Hoor dan, mijn dierbre telg, 'k zal mij rondborftig uiten;
Onze Eendracht fluit getrouw de list der Vorften buiten,
'k Bezweer U bij mijne eer en reine maagdeborst,
Bij deze linkerarm, die 't fchild der eendracht torscht,
Bij deze rechtehand, die vrijheidsfpeer mag draagen,
Bij onze Staeten, bij 't Almachtig welbehaagen;
Bij al deez' helden, die hier grimmlen in 't geweer;
Mijn heiligheid, mijn trouw, mijn luister en mijne eer;
Dat ik U nimmer zal verlaaten; noch gedoogen,
Hoe ook de uitheemfche wrokt, en met naijvrige oogen
Uw vorstlijke eer begluurt, door oorlog woest en gram:
Dat immer mijn Oranje, of zijn Stadhoudersftam,

Aan

Aan mij zal zijn ontrukt, door listen of door laagen,
Zo lang ik 't eendrachtſchild naast hem voor 't volk zal draagen.
Ja Willem, 'k zweer het U, dat niemand, wie hij zij,
U zal verdrukken, ik, ik zelve ſta U bij!
Ik zal nu, wel voorzien van charters en van brieven,
De vierſchaar van Euroop doen beeven voor mijn grieven
En hoon, dit vrijgewest baldadig aangedaan.
Ik zal voor 't Vaderland zelfs in de bresſe ſtaan.
De nood komt aan den man, er is op het vertrouwen
Van Keizer, Koning noch van Bondgenoot te bouwen.
De zaak van 't Vaderland, het welzijn van 't gemeen,
Hangt af van onze trouwe en dapperheid alleen.
Hier gelden maatſchappij, noch huwelijksverbonden,
Nu mijne waardigheid, mijn vrijheid wordt geſchonden:
Nu is de lijdzaamheid veranderd in de wraak,
Hier voor te vechten is thans uwe en mijne zaak.
Ik zie U tot mijn vreugd heldhaftig in het wapen.
Wel aan, wij beiden zijn voor 't Vaderland geſchaapen.

Kom

Kom, gaan wij naar den ſlag, waar wij toch zijn vereend,
Heeft Neêrlands haardgod aan zijn volk triumph verleend.
Wat let ons, bloedverwant, wat huwelijkstraktaaten,
Wat vriendenhulp, als zij onze Eendracht ſtaag verlaaten!
Zo dra den tijtel van des Rijks vermeerderaar,
Den langſten degen zwaait op onze vrijheidsſchaar.
Zag ik, zag Holland dit niet, toen voor Henegouwen,
En Beij'ren, door den trouw met Vaderlandſche vrouwen,
Bij zijne bruidſchat ook den Keizerlijken echt
Met Maximiliaan mijn heil verpande en recht?
Gong bij de ſtaatlijkheid van Karels monarchije,
Zijn overdragt aan Phlips, mijn wettige voogdije,
Niet over in den vuist van een geducht tiran?
Dit zwijgt de faem noch niet: de waereld waagt 'er van.
Wat recht, wat bondigheid had immer hunne magte?
Wat vader van den Staat hadt toen in zijn gedagte,
Dat eenmaal al dien zoen, die hulde en dit lot,
Den pijler wezen zou van Neêrlands moordſchavot!

Uw

Uw grootvaêr Willem zag nogthans uit andere oogen,
Door hem wierd ik den vuist der tirannije onttoogen;
Met U zal ik op nieuw beproeven, hoe benart,
Wat het te zeggen is als men de Vrijheid ſart.
Ik ſpreek rondborſtig en met welberaden zinne,
Tot U, mijn hartenvriend! ik ben uw zielsvriendinne:
Mijn leed is uwe grief, en uwe hoon de mijn',
Des vordert onze wraak dat wij vereenigt zijn.
Geen majeſteit, geen vorst, geen prinſen noch magnaaten;
Geen heerſchappijen in de Europeaanſche ſtaaten;
Geen invloed van de list, noch plan van krijgsontwerp,
Of mijn doordringend oog ziet op den inhoud ſcherp;
Baron noch edelman, hoe adlijk hij mag wezen,
Geen ſtederecht hoe hoog in heerlijkheid gereezen,
In 't kort, geen vrijdom, erf noch buurte op mijnen grond;
Dat zijnen eed zwoer aan 't eendrachtige verbond,
Kan zonder mij of mijne Staeten iets beſlisſen:
Dit weet gij, Willemlief; wel aan, laat ons gewisſe;

Zo rein en onbesmet, ons dan ten strijd doen gaan.
Gij gord heldhaftig reeds het heldenpantzer aan;
Uw beukelaar en schild, beroemd bij Neêrlands braaven,
Waar op uw spreuke staat verguld, (*) IK ZAL HANDHAEVEN;
Word van den schildknaap, bij uw oorelogs blazoen,
Reeds aan het volk vertoond; terwijl de krijgsklaroen,
Al vast de alarmkreet blaast, en roept Bataafsche knaapen,
't Zij voet- of paardenvolk, voor 't Vaderland ten waapen.
Ga Vorst, stel U aan 't hoofd! waar gij het heir gebied
Vrees ik, de Vadren, noch mijn heilige Eendracht, niet:
Ik, daar uw wimpel bij mijn vrijheids vlag zal waaijen,
Zal midlerwijl Europ voorzichtig zien te paaijen,
En wenden met beleid van U, en Neêrlands raad,
De dreigende onweêrsbui, den hemel uit van Staet.

Ik

(*) Je maintiendrai *is de spreuke der Stadhouders op de Cornetten der Ruiterij en op hunne wapenen, en dus:* ik zal handhaeven. *Welk rijmwoord hier wel wat gewrongen voorkomt, maar echter, om den zin, niet wel kan verandert worden.*

Ik zal rondborſtig al 's Lands grieven openleggen;
Niets achterhouden, 't geen geoorlooft is te zeggen:
'k Zal pleiten voor 't belang van onze Koopvaardij,
Voor haardſtede en altaar, voor al wat dierbaar zij:
Voor 't kleenſte dorp zo wel als voor de grootſte Steden:
'k Wil melden welk een ſinaal 's Lands grootheid heeft geleden.
Is 't mooglijk, dat mijn zorg kan keeren met den zoen
Der vrede, voor mijn volk? ik zal dan alles doen
Wat de eer van mijnen Staet, mijn vrijheid, kan gedoogen:
Dit zal het uiterst zijn, van mijn voorzichtig poogen.
En heeft dan bij Euroop het recht der volkren uit!
Is 't nieuwe ſtaatslist die haar heil'ge rechtbank ſluit!
Moet alles, als van ouds, het onderst boven keeren!
Barbaarſche woestheid, of een monarchij regeeren!
Moet weêr vervolgzugt uit het bijgeloof ontſtaan!
Dan zal ik, wat ik kan voor Vrijheid, nog beſtaan,
En is dit vruchteloos, dan zal ik onze Schepen
Met deze hulk aan 't hoofd, vol moed, ten ſtrijde ſleepen;

En bij den eersten slag, daar men ons 't hoofd durf biên;
Wie Gij zijt, Vrijheid is, aan koningen doen zien.
'k Zal toonen dat ik nooit mij ongestraft liet sarren.
Vaar wel, ik heb gezegt: 't is nu geen tijd van marren;
Mijn Willem lief! vaar wel! waak gij in mijne steê
Bij 't leger op het land! Ik waak op mijne zee.
Ik ga in Griekenland, Europa's Rijkstroon vinden,
Die waereldheerscheres is door geen list te blinden;
En is nog Neêrlandsch klagt rechtmaatig voor haar troon,
Dan keer ik in triumph naar Willem, Willemszoon.

Hier zweeg de vrijheid, nu bereid om zee te bouwen,
Daar Willem scheidde, en bij het buldren der kartouwen
Ten valreep aftrad, en naar (*) Strandmanier, heel vlug,
Met een gewissen sprong, vleide op een Zeemans rug,
Die

(*) Strandmanier, *zij die veelligt niet weeten op welk eenie wij-*

Die bij het zeegejuich, zijn braave Oranjen torschte,
En bragt op 't vaste ſtrand de waardigſte der Vorſten.
Naauw zag de Vrijheid dit, of zij beveeld aan lij
Wat op te vieren; fluks haald men de zeilen bij.
Wijl 't bootsvolk roept en zingt om 't (*) braadſpit op te winden;
En 't anker voor den boeg, aan 't hangblok vast te binden:
Zij wenkt haar Schout bij nacht, te vuuren van het boord:
Hier op werd het geſchut bij vollen laag gehoort:
De vuurgloed blixemde op de brandingen der wat'ren,
De donderſlagen der kartouwen, door het klat'ren
Des weêrgalms, rolden langs het golvend watervak,
En leiden aan den ſpits van het Westmunſters dak,

Tot

wijze men aan de ſtranden perſoonen aan boord brengt, gelieven onderrecht te zijn, dat altoos eene der kloekſte en boutigſte kaerels de perſoonen, door den vloed, op zijne ſchouderen naar boord draagt; het welk nog heden in gebruik is: gelijk ook, op deze wijze, Willem de derde door een zeeman is gedraagen geworden, toen de Vloot voor Scheveningen naar Engeland zeilreê lag.

(*) *Braadſpit, is de naam van de rol waar aan het ankertouw op gewonden wordt.*

'Tot aan den ijsren Tour, langs Londons trotſche muuren;
De Britten hoorden 't, en, verſchrikt van 't ijslijk vuuren,
Beeſt elk, nu men van ver der Batavieren vlag
Ontdekt, en denkt met een aan dien geduchten dag,
Toen onze Batavier den mond der Theems vermande,
En Chattam, met zijn vloot, tot op het water brandde.
't Is al in rep en roer, het Britſche bootsvolk mord,
Nu 't, na geſarden trotsch, bij Holland meening word.
Terwijl dus het geſchut op onze noordzee donderd,
Staat ook 't Bataaſſche volk bedremmeld en verwonderd,
Daar op dit tijdſtip, nu de zee geweldig rijst,
De Staatshulk word geſchokt, dat ijder beeft en ijst:
Nu ſchijnt zij, op den top van hooge waterbergen,
Den hemel om zijn gunst, in dit gevaar, te vergen:
Dan daalt zij in de geul van 't zwalpend nat weêr neêr,
En daagt den afgrond uit, voor Hollands tegenweer!
Daar gonst een valwind uit de zanderige kruinen,
En bergvaleijen van de vaderlandſche duinen,

De

De boeg ftijgt fteil en hoog, door 't zeegevaar bekneld;
De Steeven niet te min, dringt door het zeegeweld:
Men weet de branding, met den voorboeg forsch te klooven,
En midden in de fchok komt weêr de *Zeeleeuw* (*) boven:
Wijl Stuurman met beleid het rad der helmftok bind;
Het fchoot en 't geitouw viert, en draaid de hulk voor wind;
Ver boven de eerfte bank, waar Rome de Brittannen,
Van der Batayen kust, heldhaftig kost verbannen,
Toen hier Severus of Brittannicus weleer
Het blokhuis (†) ftigtte, nu verloopen in het meir.
Ja toen de Batavier met rosfen, ftout in 't zwemmen,
Van hier de zee doorwaadde, om Brittens trots te temmen:
Hier over deze bank, wier branding ijder kent
Die met een cogge of pink, den fteven zeewaards wendt.

Hier

(*) Zeeleeuw boven. LUCTOR & EMERGO.
(†) Blokhuis. *Het huis te Britten, nu voorlang verdronken, 't welk men wil dat door Severus of Brittannicus, of volgens anderen door Caligula, alle Romeinen, zoude gefligt zijn geweest, ter beteugelinge der Britten, ten tijde der Romeinen.*

Hier bleef nog onder zeil, vertuit aan ijz'ren dreggen,
Op Vrijheids hoog bevel, de hulk een poosje leggen,
Op dat haar helden van het hooge paviljoen,
Het offer zouden zien, dat Willem vorst, ten zoen
Der Noordzee, offren liet, op vaderlandsche altaaren,
Als 't heilig fein waar op de Vrijheid heen zou vaaren
De Hogenpriester die de Vrijheid ook nog zag,
Tilt forsch den offerbijl en slaat met eenen slag
Den Stier op zijnen kop, hij keelt het beest, dat rolde,
Dwars door den strot, en ziet of 't bloed zwartgallig stolde:
Steekt den ontbloten arm, met purper schuim bemorst,
Ten gorgel in, tot aan de (*) vin-klier in de borst.

Na

(*) Vin-klier *is eigenlijk de Zwezerik die in de borst zit, en die de Priestren eertijds als kentekenen van gezond of ziek slagtvee aanmerkten, en in dien zin worden onder onze hedendaagsche vleeshouwers, door de Heeren Burgemeestren, vinders aangesteld, welker naam hier van ontleend is. Het overige bij deze offerplechtigheid gemeld wordende, is volkomen uit de oude gewoontens ontleend.* ——

Na dat het gudzend bloed aan 't offer is ontloopen,
Snijd hij digt aan het net, den buik van 't ſlagtbeest open.
Daar hij aandachtiglijk, al 't ingewand beſchouwt;
Ontwijd het netvlies; legt het vet op 't brandend hout;
Voorts laat hij, naar de wijs der oudheid, (*) Haanen vechten,
Om tekenen van ſtryd of oorlog te beſlechten;
Hij ſtaat in 't einde ſtil; doch 't momplen dat hij dee,
Gaf aan den volkren ſein van tirannij op zee:
Maar ſluks daar na ontſnoert hij de opgebonde hairen,
En ſtaat als woedend met het keelmes bij de altaaren.
Hij wenkt den Bataviers te grijpen naar 't geweer:
En valt na dit bevel, voor God demoedig neêr.

Toen

(*) Haanen vechten. *Dit romeinſche gebruik is ook bij de Batavieren bekent geweest, en nog bij ons is dit niet geheel vreemd; te weten om twee Haanen te laaten vechten, op weddenſchap van overwinning. De Ouden hadden 'er dit gevoelen van: dat ze eenen Haan tekenden als vijand, den andren als vriend, en na dat een der Haanen verwon, of verſlagen wierd, oordeelden te ſtryden of den ſtrijd uitteſtellen.*

Toen ſcheen de hemel vol van majeſteit te blinken,
En daar de Zon alrede in 't westen ſcheen te zinken,
Blonk aan haar horiſont, een wolk met goud beſtraalt,
Die uit het purper rees, en nu op 't outer daalt;
Daar 't offer ſmeulende op het knappend brandhout rookte;
Terwijl een draaiwind, die den gloed der vlammen ſtookte,
Een treurig teken ſcheen, en 't volk mismoedig ſtond:
Dan deze wolk gedaalt tot op den heilgen grond,
Trok, daar de ſchaare 't zag, in eerbied opgetoogen,
Gezwind den rookcolom van 't outer naar den hoogen.
Toen hief het krijgsgeſchrei (*) der Batavieren aan:
Men zag het moedig volk op hun pantzieren ſlaan,

Daar

(*) Krijgsgeſchrei der Batavieren. *De Batavieren hadden oudtijds voor een vast teken van oorlog en eenparige ſtrijdleus, dat zij door het gekklikklak der wapenen, en een algemeen geroep de oorlogs- of ſtrijdleus, die door de oudſten, de priesters en hunne prinſen wierdt voorgeſteld, goedkeurden; en op dit oogenblik ſchaarden zich de vrouwen, met hunne zuigelingen, achter de mannen, om haare mannen door het zien van hun kroost aan te porren, om hen van de ſlavernij vrytevechten.* ——

Daar rammelden een bos van Lantzen en van Speeren,
't Geklikklak dreunde van de fabels en geweeren:
Het wijventuk blijft met den blooten boezem ftaan.
Elk fchaart zich met haar kroost en kinders achter aan;
Om, als den ftrijd begint, de Mannen aan te voeren,
Wanneer de wraak het hart der helden doet ontroeren,
Op 't zien van Echtgenoot, en 't gillend huisgezin.
Dus ftort natuur den moed aan ftrijdbren vadren in.
De Priester hoorende 't gerammel der rondasfen,
En ziende in vrijheids hulk, op onze noordzee plasfen,
't Gewuif der hoeden, bij het juichen van 't hoezee;
Beval de ftilte, maar voorfpelde van de ree,
Een dappren zeeflag waar de vloot zou triumpheeren,
Zo dra de Vrijheid van Europa weêr zou keeren.
Hij zweeg en fprak niets meer, en zag naar vrijheids boord,
Toen zegt men, en het is ook duidelijk gehoort,
Dat uit den hemel, bij 't gekraak van donderflagen,
Een ftemme fprak „ mijn volk, dit is mijn welbehagen,

„ Dat

„ Dat zo gij Eendracht mind, mijn altaar niet verſmaadt:
„ Oranje eerbiedigt als der vadren toeverlaat,
„ Uw Heeren vadren en oudſten niet zult vloeken,
„ Bij vreemde koningen geen oppermacht gaat zoeken;
„ Dat bij den bloedſlag, die mijn Priester uw voorſpelt,
„ Gij triumpheeren zult op 't Britſche zeegeweld;"
„ Hoort Neêrlands volk, mijn ſtem: wilt gij u wijslijk draagen!
„ *Ik zal uw Schutsheer zijn, mijn volk mijn welbehaagen.*"
Op deze ſtem klom toen de Priester hoog op 't duin;
Hij wuifde aan Vrijheid, van die zanderige kruin;
En naauwlijks had hij daar de handen opgeheven,
Of Hemel, Aarde en Zee, ſcheen op dit ſein te beeven.
De vloed ſchoot bruisſchend door de kentering der zeën,
En met die ſchok voer ook de hulk der vrijheid heen.
De Maagd gaf ſtraks bevel dat men niet langer praaide
Terwijl de Loots den boeg reeds door de branding draaide:
Men wond het anker op, de dreggen uit het zand;
Men vierde 't zwaard aan lij; en aan de loefzij kant

Haalt

Haalt men het zwaartblok op, wijl Stuurman fluks doet wenden,
Zo dra van Stuurſtoel af, den driehoeks (*) afterlenden,
Zijn lijn kan mikken op des zeilſtreeks overlang:
Hij toont zijn handigheid en wint een breeden gang.
Men zag het zeil en vlag al wapp'rend overhellen,
De geik en gaffel op een voordewindje knellen:
Men viert de (†) ſchoot en waagt het alles, 't gaat hoe 't gaat;
En ſchoon 't zeilaadje nu op 't overgijpen ſtaat,
Nog houd de Stuurman vol, en wint met een, knaphandig
De ruimte, over den (§) breeveertien hoog en zandig:
Een ebbe en voordewind, geeft hem nu goed getij;
En met die zwenk zeild hij reeds 's Gravezand voorbij:

De

(*) Afterlenden *is eene ſpreekwijze als men laveert, en men ziet after de lenden, zijlings, den hoek die men oplaveeren wil.*

(†) Schoot *is het touw daar men 't zeil mede beſtiert, wij bezigen het hier vrouwlijk, om het te onderſcheiden van* Schot, Schoot, Scheute, en Schoot-boezem.

(§) Breeveertien *is die berugte Zandbank die voor de Hollandſche kust legt, en waarſchijnlijk van ouds onze vaste kust geweest is, toen men Brittanje, volgens Strabo, van onzen wal zien konde.*

De zee bedaard allengs: voor Goedereedes haven
Loopt nu de deining zacht; men zag de Zeeuwſche braaven
Uit Metelburgum en Fleſſinga van de ree,
Eerſchoten vuuren, voor des Vrijheids hulk naar zee.
De Zeeuwſche hagjes, daar zij zaten op de masten,
Waar zij de touwen aan hun Veerſche koggen brasten,
Verhieven hunne ſtem, en zongen van den ſtrijd
Der Vrijheid in hun zee, in overouden tijd.
Die knaapen wenschten nu, na uitgerekt verlangen,
Om ook het teken van het zeegevecht te ontfangen.
Terwijl van Flevéke en van Texela 't geloei,
Der batterijen in der Zeeuwen ooren woei;
En Willem Vorst van ver zijn Vrijheid na wou tuuren
Verdween in 't eind de hulk en daar mee hield het vuuren,
Der Strandkanonnen op: een vuurpeil die nog vloog,
Gaf 't allerlaatſte ſein toen Vrijheid zuidwaards toog.
Men zag het witte zeil nog even aan de kimmen,
En den vergulden bol, op Vrijheids wimpel, glimmen,

Wan-

Wanneer de winden, tot den togt te zaamgeprest,
De doeken ſpanden, en voor Neêrlands vrijgewest
Eendrachtig bliezen, dat de fok en kluwert ſnorde:
De Tuinmaagd ziende hoe 't geluk, 't beleid en de orde,
In 't ſchrander ſcheepsbeſtuur noch niet verloren was,
Bij haare Zeekapteins, zo gaf dit haar wel ras
Een denkbeeld van de vlijt der Stuurliên en Matroozen,
En tevens zielsvermaak, dat haar dikwerf deedt bloozen;
Hoe zulk een handig volk, en ſtouten Zeemans geest,
Zo lang door 't zelfbelang, zo werkloos was geweest.
Hoe zegtze, heeft mijn volk nog zulke ſtoute trekken?
Hoe! durft Brittanjen nu dien edlen aart bevlekken?
Zij zuchtte en peinsde diep, en dacht aan Willems raad,
Toen tijd en uitzicht tot het waapnen was in ſtaat;
Zij zweeg toen wijsſelijk en trad in hare hutte
Van de Campagne, waar een Adel ze onderſtutte,
En ſtond als Pagie met zijn oorlogs medgezel,
Naast zijnen Schout bij nacht; Oranjes zeecornel:

Die

Die Zeekaptein, beroemt in moedige oorlogsſlagen,
Liet op des Vrijheids disch zijn zeegerechten draagen;
En bied aan haar de kooije, op dat de Maagd in rust,
In ſtilte peinſen mogt, tot heil van haare kust:
De Held, uit eerbied om haar ſcheepsbed zacht te maaken;
Had van wit zwanendons, en haarlems linnen laken,
Met leidſche dekens, een rein dekbedde uitgeſpreid.
Naast hare ſponde was, met groote eerbiedigheid,
In evenwigt een eiken tafel aangehangen:
Hier op deed men 't gerecht van ſpijze en ſcheepskost langen;
In veel Teljooren net en zuiver opgedischt,
Op dat door vaste ſpijz', de ſchoone wierdt verfrischt:
Men had goê voorraad ook van geurge ſpecerijen:
Die ſchikt me op glaswerk, met banket, aan alle zijën
Der tafel naar haar keuze: het kooprijk Amſterdam,
Had alles wat van Pers, Moluk, of Chiner kwam;
Uit last der Maatſchappij, bezorgt voor haar gerechten.
Er was ook voorraad voor de ſcheeps en oorlogsknechten.

De

De Maasſtad hadt gezorgt voor de allerbeste wijn:
En Dordrecht fusten van den Moezel en den Rhijn,
Voor lang gekelderd, tot een helden-dronk gezonden.
Voor 't Bootsvolk en den teug der dorſterige monden;
Wier handen arbeid graag een ſterken dronk begeert,
Had Schieland pijpen vol Bataafſche wijn vereert.
De fiere Zeeuw, bewust, wat t' ſcheep best was van nooden;
Had zoute en drooge visch den gasten aangebooden:
Uit Friesch- en Rhijn-land gaf men boter, versch getond:
Noordholland vette kaas, voor een gezonden mond,
Bij lasten 't ſcheep bezorgt: de Groninger hadt bonken,
Van keurlijk osſenvleesch, den bootsgezel geſchonken;
Veel hammen, zijden ſpek, gezouten of gerookt,
Bij Overijsſels ſchouw, waar 't volk den mutzert ſtookt,
Hadt men tot voorraad voor de Vrijheid willen ſtuuren,
Het Sticht ontſloot ook gul de volle koorneſchuuren;
Wijl last op last, gezakt met graan en peulgewas;
Den voorraad regende op den wijden waereldplas.

Zo rijklijk dat er niets tot voedſel kon ontbreeken
Voor Vrijheid en haar volk, in afgelegen ſtreken:
Maar bij die voorraad hadt 's lands oppermacht voorzien
Om ook geſchenken voor Európa aan te biên.
's Lands achtbaarheid behoeft, voor vreemde koningrijken,
In haar ſchenkadiën, te zwichten noch te wijken.
't Gezantſchap van haar Maagd en dierbaar ogenlijn,
Moest, naar 's lands waardigheid, nu ook doorluchtig zijn.
Europa was een vrouw, beminde ſtaatsgeſchenken,
Des was het wijslijk aan heur Majeſteit te denken.
Dit wisten de Oudſten, en Europa wist ook, dat
De Batavier 't kantoor van heuren ſchat bezat.
Des had men, met beleid, ſieraaden en kledaadjen,
Vol goud, kleinodiën, en heerlijke ſchenkaadjen,
Aan Vrijheids zorg en wijs beſtuuren aanbetrouwt.
Een glinſterende bag, gekast in klinkklaar goud,
Met paerelſnoeren en met Bornëos ſaphieren;
Turkois en Esmaraud, om op de borst te zwieren;

Sma-

Smaragd gecarmofeerd en kunftig faamgezet
Tot ftrik of halscieraad, of fijne brazelet,
Waar op de kunst het beeld der eendrachtspijlen maalde:
Oranjens beeldtenis met keur van verwen praalde:
Een uurwerk door vernuft, vol veer en raderwerk,
Gewrogt, om tijd en ftond te meeten in zijn perk:
Maar boven al, den brief, de zeeg'len en francijnen,
Waar meê de Vrijheid voor Europa zou verfchijnen;
Lag in een koffertje van fijngewolkt agaat;
Waar in men, bij geval, 't blafoen van onzen Staet,
Den leeuw, al klimmend, zag met zijne zeven pijlen,
Door vrouw natuur gemaald. De Vrijheid onderwijlen,
Hadt ook als maagd gezorgt, dat, naar de kunst geftikt,
Borduurwerk van heur hand wierdt bij 't gefchenk gefchikt:
Ja wat de koopvaardij voor 't edelfte kost fchenken;
Wat aan de Majefteit, aan Nederland deedt denken;
Wat bij vier waerelden, te veil was of te koop;
Hadt Neêrlands vrijë Maagd te fchepe voor Euroop.

Dus rijk van ſchatten en van voorraad en victualie,
Ontzeiltze 't Vaderland en ſtevent naar Italie:
Verlaat grootmoedig, voor een wijl, nu Neêrlands kust;
Vleit zich te kooije en ſlaapt, daar de avond daalt, gerust.
Wijl Willem, die van verr' geen zeil meer kon beſpeuren,
Naar zijne Hoſplaats trad, en aan de heilge deuren
Des tuins, nu wagt hield, met zijn hofliên en kapteins.
De Vorst liet ook aan 't ſtrand de baakens en de ſeins
Der ſtranden zorgelijk, bij vuurboet en lantaaren,
Door zijn ſoldaten en ſtrandlieden wel bewaaren.
't Wierd al wat moedig in de wapenrusting ſtond,
Gelast te waaken voor den vaderlandſchen grond.
Intusſchen kwam de ſchaare ook juichend wederkeeren.
Het heilig vuur verſlaauwde, en 't offer aan 't verteeren,
Liet, ſmeulende in zijne asch, op het Bataafsch altaar
Het heerlijk denkbeeld van den God der vadren daar.
Het volk was door de vreugd in godsvrucht niet te ſtuiten.
De Hogenpriester ging in 't midden, wijl van buiten,

Elk

Elk naar zijn vrijheid trad en ijder maagd, gansch vlug,
Den Haardgod van haar huis bragt van 't altaar te rug;
En plaatst die Teraphim in haare hutte of woning,
Ten blijk van eerbied voor den Opperhemelkoning.
Elk schikt zijn huisbeeld, naar zijn zinlijkheid gebied,
Bij bedsponde of schapraal; maar men aanbid die niet.
De Batavier besluit geen godheid in zijn tempels,
Maar wil de godsdienst vrij aan hof en haardsteê drempels,
Op dat eerbiedigheid in de eerbre ziel beklijft,
Daar het almachtige hen onbegrijplijk blijft;
Dus door de boete en beê, met gunstige gedachten
Gepaait, die 't van Gods tolk en 't offer hadt te wachten;
Ging elk eendrachtiglijk naar huis van 't wellend strand.
Een deel der helden, met de waapnen in de hand,
Bleef nog tot waarborg, bij de benden Musketieren,
Ter nachtwagt: 't Paardevolk met haar Carabinieren
Reed telkens af, en aan, op zeemans kondschap uit,
De keurling bleef gerust, naar 's vorsten wijs besluit,

In braam en kreupelbosch bij ſcherpe doornenheggen;
Naast beuklaar en rondas, in hinderlaagen leggen.
De zaak der Vrijheid was van zulk een zwaar gewicht
Dat elk moest waaken voor haar zaak, naar trouwe en plicht.
Elk een was ievrig om, op haare kust, te waaken:
Het was geen Batavier nu langer diets te maaken,
Dat hier of daar geen Brit, den ſtaat des lands bewust,
Op 't onverhoeds misſchien, kon landen op de kust.
In deze onzekerheid ſtond wijs beleid te waapen:
En op Oranjens trouw ging Neêrlandsch Burger ſlaapen;
De landman bij zijn vee, de koopman bij zijn kist;
Tot dat het zeerecht door Euroop zou zijn beſlist.

EINDE VAN HET EERSTE BOEK.

DE

DE

ZEETRIUMPH

DER

BATAAFSCHE VRIJHEID.

TWEEDE BOEK.

INHOUD.

Na 't afscheid van Oranje en de oudsten was genomen,
Begeeft de Tuinmaagd zich ter ruste in haar kajuit;
Dan, rijst, op d'eerste ontwaak, ter zachte scheepskooije uit;
Beziet haar paskaart en ontdekt de zeeuwsche stroomen.
Vaart door 't canaal; verhaalt der vadren heldendaên,
En zeilt, na storm op zee, voorwind op Cadix aan.

De Morgenſtond begon nog naauwlijks aan de kimmen
Met zonnenpurper, door de ſchemering, te glimmen;
De ſchoone dageraad reed voor op haare koets,
Van gouden wolken, daar ze omringd was met veel ſtoets
Van vrolijkheden en van lieflijkſpeelende orglen
Der blijde vogeltjes; die, tjilpende op heur gorglen,
Door hunnen hemelzang, en blijde morgenvlucht,
Gods Majeſteit verkonde' en galmden door de lucht,
Den lof der morgenſtond nog in de ſchemeringen;
Terwijl allengs het licht verſpreiënde op de klingen,
Kwam daalen; daar alreê de Herder, op de been
Geraakt, zijn ſchaapjes dreef langs beek en bosſchen heen;
En visſcherbuur, langs ſtrand of oever, wand en netten
Ter vischvangst overal ging bij de ſchaakels zetten;
Waar hij aandachtig let op 't klisklas van den visch:
't Geen in den morgen, voor zijn vangst, goed teken is.

Men

Men hoorde alreê van ver den ratelenden wagen,
En 't kraaijen van den haan, als tekens van het dagen.
De dag komt aan, en noopt, door 't rijzend morgenlicht,
Een ijder aan zijn werk en 't ſcheepsvolk tot zijn plicht.
De Zonne rees, en kwam van achter heur gordijnen,
Gelijk een bruidegom, op Vrijheids hulk, verſchijnen;
Zijn luister ſtraalde alreê van zijne vuurkaros,
Op 't hulſel van de Maagd: helmet en vederbos,
Blonk door den weêrſchijn, van het licht op het oranje,
En blaauw en wit pluimaadje, door 't ſpiegel der campagne:
Waar Vrijheid zachtjes nog wat ſluimering genoot;
Of peinsde, in eenzaamheid, op 't zeilen van haar boot.
De ſpeer lag in haar arm, bevallig aan heur zijde,
Terwijl de rechtehand aan den tournooigreep (*) vlijde,

Wijl

(*) Tournooigreep. *De ſpeer waar op men den hoed der vrijheid zinnebeeldig afbeeld, is eigenlijk een tournooiſpeer, welke aan zijn onderſte gedeelte eene zekere afſcheiding heeft, die de tournooiridders oudtijds lagen op een ſtalen punt, die op het harnas, ter regterzijde, uitſtak, om de ſterkte van den te-*

 gen:

Wijl zij haar gordel, op de blanke maagdeborst,
Met haare linkehand gantsch rein en onbemorst,
Aanminnig hield geplooit, zo dat de poesle leden,
In maagdelijke ſchaauw, van haar bekoorlijkheden,
Des ſchoonen boezems, zich vertoonde, en bewoog,
Als aan de Maagd een zucht voor 't vaderland ontvloog.
Men zag op 't leliewit een ſchoone halsbag hangen,
Die zij van de Eendracht, tot een ſieraad hadt ontvangen;
Die lag zij nimmer af, maar hieldt die, wel bewaard,
In 't hol des boezems, op het hart, als haarer waard.
Nog liet zij, langs de ſponde, op zijde van de kooijen,
Den ſchoon gelaarsden voet een weinig neder glooijen,
Zo dat de voetzool, propertjes gebroost, van hare ſpond,
Zo dra 't gerucht haar riep, ſtond op een' vasten grond.

Dus

rijder te kunnen wederſtaan; hoedanig een tournooiharnas, nog heden berust, bij den uitnemenden beminnaar van vaderlandſche oudheden den Wel Ed: Heer en Meester, VISSER *in 's Hage.*

Dus half in fluimering, half wakende gelegen;
Op haar fcheepsledikant, hoort zij haar wagt bewegen
Aan 't uurglas, en daar op fteekt daadlijk de trompet;
Wijl op het hakkebord al flaande, naar fcheeps wet,
Trompetter ieder wekt; met opgezwollen monde
Het Christen danklied blaast: in dezen morgenftonde,
Zeg ik u lof en dank. Waar na, met blij gefchal,
Wilhelmus deun het volk opwekt. Bij 't overal,
Wierd ook de trom geroerd; men floeg reveilje in de ooren.
De Vrijheid, daar zij nu het morgenfein kan hooren,
Rijst op en vliegt gezwind ter kooije en rustbedde uit;
En ftaat, met fchild en fpeer, gansch fier voor de kajuit,
Haar Schout bij nacht met al zijn helden treden nader,
Begroeten de Godin, al de Adels en te gader;
Matroos en Bootsgezel, ftaat op haar wenk bereid,
Te luistren naar 't bevel van haar Eerwaardigheid;
Zij wenkt haar Stuurman, eischt verflag, en ziet de ftreken
Der zeilcours, en hoe ver zij is van land geweeken;

Zij

Zij ziet het Logboek in: (*) de ſtuurman deedt verſlag,
Van nacht en hondswagt, juist toen men de kust nog zag
Van Zeeland, daar de loots, met lijn en loode wiggen,
De banken peilde die voor vlaandrens kusten liggen.
De Maagd ontdekt de Schelde, en ziet, van verre althans,
Van Brugge, Antwerpen, Gent den hoogen toorentrans:
Ze ontdekt Nieuwpoort, en, nog iets zijlings af, Oostende.
Zij bloost en is ontroert, beveelt een gang te wenden;
Om met een kleene zet wat op te loeven, en
Den kolderſtok wel vast te houden op de pen:
Zij geeft ook tevens last het braamzeil wat te reven
De ſchoot dan, lugtigjes, een weinig bod te geeven.
Dus zagtjes drijvende treed nu deze edle maagd
Op 't Paviljoen, en wenkt, terwijl ze ſtilte vraagt.
Elk, op deez' achtbren wenk, ſtaat met aandachtige ooren
Eerbiedig ſtil, om nu 's Lands Vrijheid aan te hooren.

De

(*) *Logboek. Journaal, dagboek.*

De luistergraagheid ſtond op haar bevelen, ree,
De ſtilte kalmde, want de winden luistren meê.
De ſchoone mond ontſloot, bevalligheid van ſpraake,
Een toon vol aandrang, voor een heerelijke zaake
Gaf kracht op 't hart van 't volk, in vaderlandſchen ſtijl.
De Vrijheid ſprak, elk hoorde, aandachtig, midlerwijl:
ô Mannen! zegt zij, hoort uw Tuinmaagd zelve ſpreeken!
Ziet ginter is nog van der vadren deugd een teken!
Daar ziet gij bij (*) Nieuwpoorts en bij Oostendes ſtrand,
De luister van Oranje en mij in vlaanderland!
Daar blinkt het duin waar ik met MAURITS heb geſlaagen,
Toen alles hoopeloos, voor Spanjes oorlogslaagen,
Het opgaf; en mijne eer, den zetel van den Staet,
Aan dunne veeslen hong van eenen zijden draad.
Toen aan het zwichten of 't verkrijgen van den zegen,
De vrijheid van altaar en haardſteê was geleegen!

Daar

(*) *De ſlag bij Nieuwpoort door Maurits en Fredrik gewonnen.*

Daar is het plekje ſtrand, waar 't nijpen van den nood,
Triumph eischte, of voor mij een heerelijke dood.
Daar, Mannen, Broeders, wierdt den ADMIRANT gevangen;
Gints ſtond mijn FREDRIK met held MAURITS in het prangen
Der ruiterij geperst; hier vogt men, voet aan voet,
Daar gusde 't Spaanſche met het Hollandsch helden bloed,
Door 't zeeſchuim: elders veldt men met de lange ſpeeren,
En drong de flits in 't hart der Spaanſche Dons en heeren.
Hier ſcheen 't met mij gedaan, — ten waar' het broederpaar
Een hopeloos bevel gaf, ja mismoedig, maar
Ook heerlijk voor mijn faam. Men deed de hulken wijken;
En MAURITS gaf bevel in zee het zeil te ſtryken.
Hij moedigt, door die leus, het weifleNd krijgsvolk aan;
Om, daar het nu op zee noch 't land niet kost ontgaan,
En men hier met het ſpits des vijands had te ſtrijden,
Daar met de Noordzee, nu geen moed te laaten glijden.
Mijn helden, ſprak hij: hier is nu geen uitkomst meer
Of ſneuvlen in de plas, of ſterven in 't geweer,

Van

Van die twee uiterſten ſtaat ons nu een te kiezen,
Het Vaderland hier door te redden of verliezen.
Er is geen uitkomst meer: voor mij, in dezen nood,
Kies ik, door 's vijands trots, een heerelijke dood.
'k Wil ſneuv'len in den drom van Spanjes wreede beulen,
Of hen, in mijn triumph, tot voor den tuindeur zeulen.
Zie daar, — ik ga u voor! wie volgen wil, tree voort!
Door dees geharde taal werd ijder aangeſpoort
Ten ſtrijde; men drong door in 't hart der Spaanſche benden,
En met dien aanval viel men vijand in de lenden.
De jonge Oranjen held, in 't opgaan van zijn jeugd,
Gaf hier de grootſte proef van vaderlijke deugd;
Hij vogt nu, hand aan hand, met zijn Bataaffche knechten!
Deez' ſtrijd moest nu alleen mijn vrijheidsrecht beſlechten.
Het waare toen gewis met mijn gezach gedaan,
Had MAURITS kloek beleid den ſlag niet doorgeſtaan.
Mijn Prins verwon en ſloeg met weinig regimenten
Den forſchen Castiljaan uit al zyn legertenten.

Hij

Hij drong manhaftig in hun leger, digt verſchanst.
De Spaanſche veldheer was alrede trotsch bekranst;
En al te vroeg gekroont met lauren, door zijn ſchaaren;
Toen Maurits toevloog, en die rukte van zijn hairen,
En ſprak, daar hij 't geweer nam van den Admirant:
Dien krans hoort Vrijheid, mij, en 't moedig Vaderland.
Hier op, ô mannen! hoort, het geen ik zal verklaaren!
Bedaarde deze zee, doordien haar holle baaren,
Die korts nog vreesſelijk aan holden, glad gekemt,
Door ſtilte en goede vloed, nu wierden gansch getemt.
De Almachtige heeft toen die wonderen bedreven:
Zijn heirſchrik in het oor des Castiliaans gedreven:
En met een hand vol volk, door hem beſchermd, getoont
Dat in ons vrijgewest ook Gods geduchtheid woont.
ô Volkren! denk hier aan, bid, daar wij heenen vaaren,
Dat ook die zelfde magt ons nogmaals wil bewaaren!
Hoort verder: na dien ſlag, gansch heerlyk voor mijne eer,
Voer hier van deze bank, de vloot te rugge weêr,

Naar

Naar ſtrand: toen liet ik op de kleene hulkjes vuuren,
Ik hegtte oranjen lint aan wimpelen, bij 't ſtuuren.
De grijze BARNEVELD kwam zelve hier aan 't ſtrand,
Met ALDEGONDE; bood den jongen Vorst de hand;
Bezwoer in Staeten naam en mij, zijn trouwe Oranjen:
Ontzegt ELIZABETH, in 't listige Brittanjen,
Haar hoop op mijn gezag, gedwongen door de daad,
Die mijnen Maurits deed ter redding van den Staat.
Mijn zorge zag dit in, ik gaf aan U o Belgen!
Mijn volk! de helden weêr van vader Willems telgen;
Dan 't geen 'er naderhand door tweedracht is geſchied,
Mijn broeders, dit voegt thans in mijne reden niet:
Het zij genoeg, dat ik U hier nog doe aanſchouwen,
Hoe 'k op mijn Willemskroost, in hoogen nood, kan bouwen.
Onthoud dit, mannen, wijl ik U herinn'ren doe,
Gints digte bij de Scheld', voor 't moedig Zeeland, hoe,
In overouden tijd, voor de onverſchrokken Zeeuwen
En Maaslands hagjes, hier met mijn Bataafſche leeuwen,

De Graaf van Vlaandren wierd geslagen door mijn Vloot;
Toen stoute Gui, om (*) 't recht der kust, (†) mij op ontbood,
Om een gevreesde kamp ter zee met hem te waagen;
Waar 't fiere Zierikzee den roem nog van mag draagen,
Om haar standvastigheid, in dien geduchten slag,
Toen ik triumphelijk hier mijn victorie zag.
Maar waarde spitsbroêrs! ziet wat rugwaarts naar de stranden
Van Goedereede en het oude 's Gravesande,
Waar zich de Maas ontlast, en haare Noordzee kust;
Hier wierd, helaas! 's Lands vrede erbarmelijk ontrust,
Door bittre tweespalt. Gints, op dezen stroom en vloeden,
Was hoeksch en cabeljouwsch (§) afgrijsselijk aan 't woeden.

Hier

(*) *In 't gemeen de zeeslagen van A°.* 1295 *en* 1304. *Zie Anton. Thijssii Hist. Naval. Cap. III en V, en voor den Nederduitschen lezer de vertaaling bij Conradi en van der Plaats, in onze voorreden vermeld, N°.* 3 *en* 5.

(†) 't Recht der kust. *Deze twistappel rold nog op de baan, te weeten: hoe ver de grensscheiding van oud Zeeland zij. Ik bezit hier van eene zeer oude getekende echte kaart, van A°.* 1100, 1200 *en* 1300. *die ik, zo men mij in de kosten te gemoet wil komen, nog wel gaarne gemeen maaken wil: te meer daar ze mogelijk in deeze tijden wel eenig licht aan de grenzen van zeker Marquizaat zoude geven.*

(§) *De bloedige slag tusschen vrouw Margriet en haar Zoon Willem, A°.* 1351 *Ant. Thijssii Cap.* 7. *N. Held. t. z. n.* 7.

Hier wierd ik ſnood verdrukt, dewijl een dollen zoon,
Zijn moeder, vrouw Margriet, en mij ſtak naar den kroon:
Hier was 't, dat de ádel met het burgerwelzijn kampte;
Een onverzoenbren haat de vloot aan 't entren klampte;
De vader roem op het verſlaan der zoonen droeg;
De jongling 't moordgeweer in 's vaders hartaêr joeg;
En de échtgenote met 's mans beulen vuil boeleerde;
De dochter, tot een ſpijt des moeders, zich onteerde,
En baarde een twistgedrocht voor hoeksch of cabeljouws, (*)
Wijl de eene was goed graafs, en de andre weêr goed vrouws.
Ach! moest ik heden u dien wreden tijd herhaalen,
Mijn weenen had geen eind, en mijn verdriet geen paalen!
Des zwijg ik van dien tijd, van euveldaên en moord,
Mijn lieve vrienden; maar zo gij mij liefdrijk hoort,

Dan

(*) Cabeljouws *ſchijnt hard, dan, buiten dat het eene licentia poëtica is, durf ik volhouden, dat het taaleigen is, alzo de viſschers noch heden niet zeggen: Cabbeljaauw, maar Cabbeljouw. — De* ou *en* W *is een zo ſterken klank, bij onze zeelui, als er een letter is. Zo ook zeggen zy voor ſneeuw, ſnouw, enz. ook heeft* Verhoek *in zijn Karel de Stoute het gewettigd, wiens navolging het is. Weshalven ik hier geen Criſis vreeze, hoe vreemd het ook klinke. Men volge de natuur, en zij vrij in de kunst.*

Dan zal ik, in deez' tijd, nu listige ſijreenen,
Op onze zeên zich weêr tot ouden twist vereenen,
En met hun addertong, door een vervloekte list,
Als hoeksch en cabbeljouws, aanſtooken nieuwen twist;
U dezen acheron van rampen doen ontvlieden.
Helaas! ik kan te wel dit addernest beſpieden!
Misſchien, zo de Eendracht mij niet bijſtond, rees dien wrok,
Dien poeldraak, ligtlijk weêr uit 't oude kerkerhok,
Waar hij reeds eeuwen, met zijn eereloos geweeten,
In 's graven dolhuis (*) lag geboeid, aan de eigen keten,
Waar aan den dollen zoon, die 't land dus had beroerd,
Met wroeging in de ziel ter helle wierdt gevoerd.
Dat hof, waar heilge wraak, den wrevel van tirannen,
En logenmuiters van mijn eendrachstbond kon bannen.
Maar gij, ô ſpitsbroêrs! gij, onkundig aan verraên,
U bid ik, mannen! dat gij mij nu bij wilt ſtaan.

Ei!

(*) 's Graven dolhuis. *Graaf Willem, na dat hij zijn Moeder geplaagt, en het land met bloed en moord vervuld had, ſtierf krankzinnig, vol wroeging, in eenen kerker in 's Hage.*

Ei! laat geen tweedracht op mijn scheepsboord listig kuipen:
Geen wrevel moete in 't hart van ronde zeeliën sluipen.
De Vad'ren, mijn Oranje, en ik, in dezen staat,
Krijg door deze EENDRACHT MAGT; dit is mijn toeverlaat.
Dit zeggend, kon de Maagd haar traanen niet bedwingen;
Zij weende en gilde 't uit, men zag haar handen wringen
En kleumen om de speer; haar fieren opslag vonkt
Van edlen toorn, terwijl het oog, als 't waare, lonkt,
En in den boezem dringt van helden en matroozen.
Meêwaardigheid doet al het volk door ijver bloozen;
Het ziet elkander aan, en 't staat een wijl bedeest,
Dan 't berst in vloeken uit, op tweedrachts boozen geest;
De gramschap blikkert in manhafte zeemans oogen,
Nu zij haar zielsvriendin, zo trouw in oorelogen,
Zo dierbaar voor 't belang van Neêrlands heerlijkheid,
Zien in dien droeven stand, dat zij nu traanen schreid.
Het zielsgetij beweegt, in harten, hard als steenen,
't Hartvochtig zeevolk, dat geen traanen acht, ging weenen.

Dit zag de treurige, de tedre Zeevorstin;
Zij stond verrukt, terwijl haar scheepsvoogt kloek van zin,
Het woord opnam, en sprak: Geheiligde! ons zo waardig!
Hou moed, en treur niet meer, zie hier ons alle vaardig,
Ei! droog uw traanen af, gezalfde! schrei niet meer!
Zie, ik en al mijn volk staan voor U in 't geweer;
Gij weet het, zie wij zijn in 't minste niet verlegen;
Wij zwoeren onzen eed; met grijpt hij zijnen degen,
En bied dien aan het volk, als Vrijheids Admiraal,
In Willems naam te scheep: matroos grijpt naar zijn staal,
En kruist aan dat geweer zijn bajonet en dagge;
Zij staan bij 't heilig doek van Neêrlandsch Staeten vlagge.
Zij zweeren nogmaals bij musket en bij rappier:
Dat de eerste muiter, die deez' Godlijke banier
Onteeren zou, of wreed haar Vrijheid zou bekladden
En weenen doen, terstond verzuipen zou, in 't wadden
Des Roompots, of des muils van Maas, of Rhijn, of Scheld';
Of van de rae gekield, geslingerd met geweld,

Op 't wreedst gefoltert, den geduchten dood zou voelen,
Waar men den doemeling de voeten zou doen spoelen. (*)
Ja, sprak de stoute Zeeuw, van toorn geheel verheerd,
Eer gij, ô dierbre! door, wie 't zij, zult zijn onteerd,
Zo zullen we, als voorheen, het ligchaam openrijten,
En in het lillend hart (†) met eigen tanden bijten;
En smijten, 't bitterder als roet, op 't gapend hoofd
Des eedverbreekers, die uw heilgen speer beroofd.
Terwijl men dus matroos ten wraake hoorde porren,
Dreef Neêrlands hulk, voor stroom, voorbij Duinkerkens schorren:
Hier nam een oud matroos het ronde mutsjen van
Den kroeskop: vraagt verlof: De Vrijheid hoort den man:
Geheiligde! is het woord, zie hier deez' grijze hairen,
In uwen dienst veroud, en op deez' woeste baaren,

Van,

(*) Voeten spoelen *is doen verzuipen. Een zeemans term.*
(†) *Deze aanmerking doelt op het berucht verhaal, in 't beleg van Leiden, van zeker Zeeuwsch matroos, die het harte uit het halfdoode lijk eenes Spanjaards sneed, 'er in beet, en het van zich wierp, zeggende: het is bitter als roet.*

Van, toen den blonden lok mijn jeugdig aangezicht
Verſierde, tot nu toe, gegrijst naar trouwe en plicht;
Ik, die aan U getrouw, in mijn ſtokoude dagen,
Dees vaderlandſche kruin met eeren heb gedraagen;
Ik bid, hoor tot uw troost een oude bestevaêr:
Gij ziet Duinkerken gints, gij weet Godin, hoe daar
De deugd der helden eedle blijken heeft gegeeven,
Toen vloot, bij vloot, in dit ſtout ròofnest, moesten beeven,
Voor uwe EVERTZEN, (*) DE HAAN, PIET HEIN, vol moed,
Die hier uw zeetriumph verzegelden met bloed. (†)
Waar WEIMAR VAN BERKHEI, met KWAST en MELKMAN vogten,
Naast deez' beroemden held, op Hollands watertogten.

Hier

(*) EVERTZEN *zeeſlag voor Duinkerken A°.* 1636. *Van* DE HAAN 1633. PIET HEIN *voor Duinkerken geſneuveld A°.* 1629. TROMP *voor Duinkerken* 1639.

(†) *De menigvuldige zeeſlagen, waarin de Bataaſſche zeehelden voor, omtrent, of in de nabijheid van Duinkerken hebben getriumpheerd, beletten mij hier breedvoeriger uitwijding; men zie dan in Ant. Thijſſii Hist. Naval. en Nedrl. Held. ter zee, waar deze zeeſlagen onderſcheidenlijk verhandeld worden.*

Hier was 't, dat ſchip bij ſchip voor TROMPS kartouwen zonk,
En ſchrik en ſchaamte waarde om Brittens vlootvoogt MONK.
Hier ſpoelt het zeenat aan, waar BLAEKE wierd geſlagen;
DE RUITER, Englands vloot tot Duins te rug kon jaagen,
Hier is de WITTES roem, hier duizend helden eer;
Hier, daar mijn grootvaêr ſloeg, hier ſtrijd de zoon nu weêr.
Hier, dierbre, hier is 't oord, hier zijn de regte ſtreeken
Van zeilkoers en compas! hier zullen wij U wreeken!
Gints legt dat trotsch gewest, 't baldadig Engeland:
Hier word deez' zeetiran 't voordeeligſte aangerand.
Mag ik te boot ſlegts gaan, en naar den oever roeijen,
Met vijf zes ouden, zo als ik; geen dood, geen boeijen,
Geen foltering, hoe wreed, zal ons terug doen gaan:
Of 'k zal de Britſche vloot in volle vlam doen ſtaan.
Dus ſloeg nu de ijver door in deez' eerwaarden ouden.
De Vrijheid, die met vreugd deez' bestevaêr beſchouwde,
Erkende in hem het kroost van dapperen PIET HEIN:
Zij doet hem hulde en eer, geeft tevens ook het ſein,

 Om

Om 's helden heugenis, gansch ſtatelijk, te vieren.
Gebied het vlaggetuig eerwaardig te verſieren;
Doet driemaal het geſchut afbranden, met ontzag;
Beſchenkt al 't moedig volk, op dezen eeredag.
Zij dankt de Godheid dat de moed niet is verſtorven,
Noch in 't echt hollandsch bloed de dapperheid bedorven.
Zij laat en klein en groot ter vrienden handkus toe,
Beveelt ſluks haar Kapteins, nu voorts te letten, hoe
Men gansch omzichtig door 't Canaal zal heenen glippen:
Maar naauw geeft zij 't bevel van haar heldinne lippen,
Of ijlings gonst een hoos, die ſnel de zee beroert,
En zijnen draaikolk naar de kust van Suffolk voert;
Juist kort voorbij de boeg der hulk, die door de ſchokken
Der baaren, tot voorbij Duinkerken was getrokken;
Waar zij met eenen ruk, hoe hol de zee ook ſtond,
Zich dicht bij Douvres en Calais ter zeil bevond.
Ja, eer de ſtuurman 't merkt, of 't zeevolk het geloofden,
Was Plijmouth reeds aan lij, en 't jagt digt bij de hoofden:

Het

Het vreesfelijk geloei des donders brulde aan boord,
Als of DE RUITERS ſlag voor Duins hier wierdt gehoord;
De hulk hield nochtans voi, men zag van verr' de ſlenters
Des draaiwolks woeden, op zeilaadjen, die aan ſlenters
Geſcheurt, voortvloogen tot Boulonje en 't oud Rouaan;
Waar zich de Seine ontlast. De vreesſelijke orkaan
Joeg voorts de hooskolom een ſtreek weêr uit het Noorden,
Waar men Brittanje ziet, en daar langs heen, de boorden
Van vrankrijks zeekust; wijl de windwolk, als getergt,
Met kragt te rugge druist naar 't britſche krijtgebergt:
Hier ſtormt zij met geweld op hemelhooge rotzen,
En doet de waterplas in de valleijen klotzen,
Scheurt in zijn dolle kracht de klippen forsch van een,
En voert de bonken weg naar de afgeleegen zeên,
Of ploft ze voor den mond der Teems met ſchrik naar ondren,
En plettert ſchip bij ſchip. Op 't weerlicht volgt het dondren
Der zwangre zwavelwolk, de vale horiſont,
Maakt tot een' duistren nacht den ſchoonſten morgenſtond,

De

De bootsliên zien het aan, de jongen met den grijzen
Verbleekt, en voelt van angst het hair te bergen rijzen.
Een draaikolk flokt van ver geheele fchepen door,
En brengt weêr wrakken uit de onpeilbre dieptens voor.
Elks oogen, wijl de zeegedrochten losgelaaten,
Door 't buldren van den ftorm, vast huilen, loeijen, blaeten,
En zwelgen gretig, de verdronken lijken in
Den hongerigen balg. De walvis, breed van vin,
Kletst die, diep duiklend op de fteigerende vloeden:
En gaat zelfs op het land, aan veerijke oevers woeden,
Als of een zondvloed zelf het aardrijk overftroomt,
En 't heir des afgronds, uit de zee, hier weiden koomt.
't Woelde alles onder een, met fneeuw en hagelbuijen:
De winden ftreeden op 't doldriftigfte uit het zuijen:
Zij wierden tegens 't rak des noordenwinds geklest,
Terwijl weêr de oostenwind, aandruiste tegens 't west.
Dus woedende op de zee, met ijsfelijke vlaagen,
Kan 't vliegend meeuwenheir ter vlugt niet langer jaagen,

Maar

Maar valt aemechtig, op het fchuim van 't zeezout, dood.
De rotzen huilen, ja, het aardrijk fchijnt in nood.
De Staatshulk in gevaar, gefchokt, gefleurt, gefmeeten,
Hield het noch drijvende. Men zag toen door de reten
Der dikke duisternis, een licht, dat, daar het ftraalt,
Gelijk een blixem op de woeste baaren daalt;
En temt de golven in den omtrek van 's lands boote.
Dit merkt de Vrijheid, ja, van elken togtgenote,
Wierd duidlijk van Gods hand, een wonder werk befpeurt:
Ja Vrijheids hulk wierd door de brandingen gefleurt,
Met ongewoone kracht. Inmiddels daar de gasten,
Naast voor en achterplecht, op 't overwaat'ren pasten,
Welt uit de diepte thans, een oud doch kenbaar wrak.
De Vrijheid kon 't Galjoen, verhief haar ftem en fprak:
Veel heil mijn helden! heil! de God van onze Vadren,
Verlaat ons niet; ziet daar, een wonderteken nadren:
De form en 't maakzel is in 't Vaderland gebouwd;
Zij ziet naauwkeuriger naar 't beeldwerk op het hout.

't Blazoen is eigen merk, het zijn haare Eendrachts pijlen:
Zij kent den spiegel, zij ziet toe, doch onderwijlen,
Welt de agtersteven met het wapen boven stroom.
ô Mannen! gâlmt zij uit; ô heilig wellekoom!
ô Vrijheids teken! gij komt ons geluk voorspellen!
Met een verhaalt zij aan de jonge Bootsgezellen,
Hoe, toen de scheepsstrijd hier Brittanjes dwingeland
Beteugelde, de Theems en Chattam raakte in brand;
Het puik der Bataviers zich hier op zee bevonden,
En dwongen, met ontzach, het albeheerschend Londen,
Tot vrede en eerbied voor der Staeten vrijë vlag;
Schoon Cromwels slang daar na in 't gras verborgen lag.
Hij, stil gedooken, waar zijn hijdra lag te tuuren
In schijn van vriendschap, 't jok, vleide op zijn nagebuuren.
Dit scheepstuig strekk' ten blijk van 't geen ik zeg, hoe loos
Der Britten vriendschap 't goed kan mengen met het boos;
Hoe Gallien, jaloers op wederzijdschen zeegen
Der zeevaart, hier den strik der tweedracht hadt gelegen:

En

En ijder koninkrijk, door list of door geweld,
Dit eendrachts zeegaljoen, hield in den grond gekneld.
Nu, mijne Bataviers, nu, wie zou dit gelooven;
Nu, komt mijn vrijheids blijk weêr uit de aeloudheid boven.
Zie onder dit blazoen ſtaat BORSLENS wapenpraal,
Naast mijn de RUITERS eer, geklonken in metaal.
Daar ſtaat gebeiteld hoe door franſche tirannijen,
Mijn Batavier getergt, de kust van Normandijen,
Deed ziddren, voor 't ontzach der zeeuwen, ſtout van aart.
Hier wierd mijn heilig recht voor visſcherij bewaard;
Toen Borslen, (*) Verés heer, als zeelands kapiteine,
De franſche roovers dreef te rugge naar de Seine.
Mijn Zeeuwen toonden dat voor Amſterdam en Hoorn,
En haringvisſcherij, hun moed ontſtak in toorn:
Toen zag die waereldſtad geheel uit andere oogen.
Door Gallien misleid en averechts bedroogen,

Was

(*) H. van Borſelen *Heere van ter veere, ſloeg en verjoeg Ao. 1471, de Franſchen die toen allerboosaardigst onze vlooten en visſerijen beroofden.*

Was haare rijke vloot, verrast en overheerd,
Had niet mijn ronde Zeeuw, verwinnaar weêrgekeerd.
Die edelaartigheid zag ik van hooge kruinen,
In ſpijt van Orleans, digt bij het oud klaasduinen.
Ja 'k zag, tot mijne vreugd, hoe men den vijand joeg;
Mijn Gijsbrechts ſtad met Metelburgum zich verdroeg.
Ja heel de waereld zag, voor 't havendok van Diepen,
Dat ſchoon men ſluimrendſcheen, mijn Leeuwen noch niet ſliepen.
Een eeuw, en meer hier na, getuigde nog dit oord
Hoe uwe Vaderen, manhaftig, boord aan boord,
Hier voor de franſche kust, waar wij nu zijn genaderd
Hun vloot aanklampten; zo ontzachelijk vergaderd,
Dat ijder beefde voor dien trotſchen overmoed,
Behalven ik alleen; die moedig door den vloed
Heen zeilde, en vol van toorn ter felle wraake ſnelde:
Maar in menschlievendheid ook heldenluister ſtelde,
Wanneer de vijand was geſlagen met zijn vloot,
En de overwonnen noch zijn hulp en bijſtand bood.

Doch

Doch 't moet er uit: voor die roemwaardige genaden;
Het loon ontfing van snood verrassen en verraden, (*)
Het woord van eer gold bij verwonnen (†) Gallen niets;
't Maakt in den nood veelligt, veel door belooven diets.
Doch kan de Hofhaan weêr naar wind en weder draaijen;
Hij moet, het ga hoe 't ga, doch altijd koning kraaijen:
Dan die tijd is voorbij: doch 't schijnt mij desperaat;
Wijl hier de Gal ons dwingt, de Brit ons gints verlaat:
De koningen, jaloers op Neêrlands rijke vlooten,
Raadslaagen om, kon 't zijn, mij zelve te verstooten,
Of dwingen ons, daar 't hen aan geld en voorraad faalt;
Dat hollands koopvaardij den oorelog betaalt.

Dan

(*) *Zie van dit verraad A. Thysfij en Neerl. Held, pag.* 101, 104.

(†) *Schoon men in deze dagen billijk zich de dwingelandijen ter zee herinnerd, kan ik zonder oogmerk van overbrenging, op dezen tijd, hier niet voorbij een staaltje van der Franschen zeetirannij Ao.* 1471, *en laater tijd, aantevoeren; als zijnde hier uit naartegaan, hoe onze Hollanders en Zeeuwen, in over ouden tijd tot heden toe, altoos de naarijver van Vrankrijk en Engeland geweest zyn: en nu door den eenen, dan door den andren kwalijk behandeld zyn geworden.*

Dan Helden, grijpt nu moed, gij merkt in 't wonder teken,
't Geen opweld voor uw oog, dat ſtomme wrakken ſpreeken:
Al dook dit wrak verdrukt, twee eeuwen in het zand,
Het ſteekt het hoofd weêr op, voor mij en 't vaderland.
Na die gebeurtenis en 't deftig redenvoeren,
Voelt het manhaftig volk 't bataafsch gemoed ontroeren.
Verwondring trof hun oog, eerbiedigheid de ziel.
De zee bedaarde; daar de ijsvogel, op de kiel
Blij nederdaalende, de kalmte kwam verkonden:
En als een bode van 't mooi weder afgezonden,
De gouden verwen van de ſchitrende (*) Alcion,
Deed blinken op den mast: weerkaatzende aan de zon.
's Lands Hulk hoe zeer geſchokt, geſlingerd en gefoltert,
Dreef ſtil op de effe zee, aan 't wrak te loef geboltert.
De Tuinmaagd gaf terſtond aan 't moedig volk bevel,
Dit heiligdom wel vast te houden in de knel

Van

(*) Alcijon, ijsvogel, *is van een heerlijke groene goudverw; en op zee een teken van mooi weder en ſtilte, waar van bij de Latijnen* Alcijonia, *'t welk een zekere tijd van dagen was, dat de Alcijon op zee broeide; hoedanig een nestjen ik bezitte, en ons overtuigd van de waarheid der ouden.*

Van 't kabeltouw; gelast de roeijers, fluks bedreven,
Om ijlings in den jol ten valreep af te ſtreeven,
Op dat men 't heerlijk hout zou ſjorren tot aan Whigt.
Daar ſtapt ze zelfs te boot, gebied een offerplicht,
Ter nagedachtenis der oude heldendaaden.
Zij doet hier brandhout, met het ſcheepsaltaar ontlaaden,
Bij 't geen zij nodig acht tot een godvruchtig werk.
Men ſticht in de open lucht nu een bataafſche kerk,
Digt bij het Britsch Nieuwpoort (*), op 't eiland Whigt gelegen;
Waar 't nog den naam bewaard van roem op zee verkregen,
Toen Cæſars benden, van onheugchelijken tijd,
Met mijne Bataviers, hen temden in den ſtrijd.
De maagd trad hier op 't ſtrand en doet uit harde keijën,
Een vast plaveiſel, op wit zand en darij, ſpreijën;

Zo

(*) Nieuwpoort *is hier niet het vlaamſche Nieuwpoort, maar Newport. Nieuwpoort op 't eiland Wicht, voorheen door de Hollanders vermaard geweest*; *ook kies ik dit eiland, om dat het even door 't canaal liggende, hier zeer veel beruchte victoriën onzer Zeehelden bekend zijn.*

Zo hoog tot dat den grond geklonken is en vast.
Fluks feuld men 't oud galjoen en fpiegel op haar last,
Aan wal, men recht het op, gansch luisterrijk verheven;
Daar op wierd nu het lof des Priesters aangeheven,
Ten dank der Godheid die ons land had bijgeftaan;
In zulk een woede van een ijsfelijke orcaan:
Wijl zonder huichlarij, of fteun op wichelaaren,
Elk nederbukte, daar de eeerwaarde voor de altaaren,
De barre deining (*) paait met olie en rein vet.
Zo dra de eerwaardige op het ftrand de voeten zet,
Looft al het Bootsvolk God, met liederen en pfalmen,
Gekuischt van bardentaal. Het doet zijn toonen galmen,

Op

(*) Met olie en rein vet de zee paaijen. *Veele onkundige lieden hebben uit mijne ernftige berispingen, tegen Frans van Lelieveld, over het ftorten van olie en traan in zeegevaar, begrepen, als of ik deze wijze afkeurde; daar ik alleen maar ernftig betoogt heb, dat het geen nieuwtjen was, zo als men dreef, maar bij onze ouden bekend geweest, gelijk ook hier bedoelt wordt. Een enkel bewiis zal hier niet onvoegzaam zijn. In* ERASMUS *zaamenfpraaken, vindt men in de XXIIIde of* Naufragium *het volgende.* „ *Zommige op de luiken leggende, baden de verftoorde Zee aan* „ *en gooten 'er alle de olie in dewelke zij konden bekomen* " *en in de aantekening daarop:* „ *men zegt dat olie van natuuren* „ *lichtheid aanbrengt en dat ze de verftoorde zeebaaren ftilt.*" *Zie Bladz.* 159. Edit. 1634.

Op vasten maat en klank, als van een heilig choor;
De manſchap antwoord, en de eerwaardige zingt voor.
Zij, loven met accoord der ſeraphijnen geesten
Vermengden hemelzang, bij deez' Bataaſſche feesten.
Ja al wat loven kan verligt door lof zijn lot,
En hoopte door 't geloof nogmaals op Neêrlands God.
De Vrijheid vloog toen zelfs haar priester in zijne armen;
Omhelst hem teder, zegt: uw God zal zich erbarmen:
Die uitkomst voor mijn zaak, dien ſteun voor uw geloof,
Is noch voor U, noch mij, noch Neêrlands volkren doof.
Meer zegt ze niet. Men ſtaakt hier op de plechtigheden,
Terwijl 't indrukzel blijft van vuurige gebeden,
Des, na dat zij alhier haar Godheid lof en prijs
Had toegezongen; grift zij ſtraks, naar zeemans wijz',
Met een' Bataaſſchen priem, een opſchrift op de planken
Van kiel en barghout, vast geboegſteunt op de ſchranken.
Zij ſnijd haar letters in het onverteerbaar hout,
Waar van de zinſpreuk aan den naneef dit ontvouwt:

„ Gij, wie gij zijn moogt, komt gij ooit aan deze ſtranden,
„ Eerbiedig hier 't gezach van zeven vrijë landen:
„ Die, ſchoon haar zeerecht wierdt beledigt en verdrukt,
„ Door Goddelijke gunst den vijand wierdt ontrukt.
„ 't Zij Mauritiaan of Gal of Brit, wie dit zal leezen:"
WEET, DAT DE VRIJHEID, DIE DIT SCHREEF, NOG IS IN WEZEN.
Na dit bedrijf gaat zij, heel ſtatelijk, met den ſleep
Der helden weêr te rug, begeeft zich voorts te ſcheep;
Zij kiest, na 't vieren van haar heilige offerplichten,
Terſtond weêr zee, en doet met ſpoed het anker ligten;
Terwijl een voor de wind in witte zeilen blies,
En joeg de ſtaatshulk voort; waar, zonder tijdverlies,
Matroos het touwwerk en 't zeilaadje kalefatert,
Door ſneeuw en hagelbui, tot op het reef doorwatert.
Daar 't zonneſchijntje al vast het touwwerk droogt en 't want,
Een ſterke braamzeilskoelt de breede doeken ſpant,
Verlaat men dra de kust der Gaulen en Brittanje.
Een etmaal zeilens brengt hen reeds nabij aan Spanje.

Men

Men laat ook Gallien, Poitou en Orleans,
De haven van Bourdeaux, Rochelle; aan Vrankrijks trans
Van havens hoog en trots in 't pekelnat zich waden:
En achter ſteven blinkt de haven van (*) Genade.
Men heeft de Loire bij Gujenne lang aan lij,
En vliegt door het noordoost Navarre reeds voorbij.
Ja eer de loots het denkt, ziet hij nog flaauw Gasconje;
Ontdekt Castilje aan deeze zij van Catalonje.
Hier eischt beleid een gang, zo dat de ſtuurman wend
Tot hij den uithoek van kaap Finiſterre erkent.
Twee etmaal zeilt hij voort, doen weet hij 't roer te draaijen,
Zo dat hij ruimerſchoot zeilt langs 't geducht Biscajen.
Al 't zeiltuig ſtaat nu vol, de wind houd ſtreek en ſnort
Met een gelijken aêm, dat touw en taakel gnort.
De hemel toont geen wolk, het zwerk is blaauw en effen:
Geen ongelijke golf komt zich door ſtorm verheffen,

't Uit-

(*) Haven van genade. *Havre de grace.*

't Uitspansel toont op 't schoonst het ongemeeten dak
Des hemels, daar het rond van 't ruime watervak
Des breden oçeaans, verliest aan 's aardrijks kimmen;
En aan den horisont ten wolken schijnt te klimmen.
In zulk een gunstig uur blijft alles staan wat staat.
Men is in 't ruime sop, waar men vol zeilen laat.
Matroos heeft nu lavei, zit vrolijk bij de touwen,
En zingt hier dat het klinkt; Wilhelmus van Nassouwen.
Elk rijmt er, naar zijn trant, een hartig zeemans lied.
De Duitscher boven al vergeet zijn' Fredrik niet.
't Westfaalsche volk wil stout den taaijen huid gaan waagen,
Om voor 't oud Maagschap nu de wapenen te draagen:
Ook zingt men Josephs lof, geducht bij den Sarmaat
En Muzelman, tot daar men stuit aan den carpaat.
De kleene bengels zelfs, die 't ligte werk verrichten,
Zijn in natuurlijkheid ook meesters in het dichten;
Bij elken inval op een aangenaame voois
Vind nu een beuling, voor zijn oorlogsdeun, wat moojs.

Een

Een grijs matroos, die nog wat oude deunen neurde
Van 't geen voor heenen hier op deze zee gebeurde,
Zong van de dapperheid der Vrijheid, die hier floeg,
En vijf Galjoenen met één Koopvaardijschip joeg.
Hij zong nog, dat het klonk, van Hollands stoute gasten,
Die met hun negental, Salvador loos verrasten:
Dan 't geen de Tuinheldin het allermeest behaagt,
Was, dat de kroeskop zong van haar als (*) Dortsche Maagd.
De lieve Vrijheid, die dit hoord, is wel te vrede:
Ze erkent het ronde hart en zingt gulhartig mede.
Zij wenkt aan haar kornel, dat dit haar meer voldoet
Dan Critus grootsch Latyn, gemengt met gal en roet.
Wat zegt zij, baaten mij die zwieren der Romeinen?
Die Grieksche vitterij? Homerus refereinen?
Hoe treflijk voor den Griek, wat doen zij hier voor nut?
Was Trojes voorbeeld ooit voor mijne zaak een stut?
Is

(*) *Op dit geval is, in zeker oud liedeboek, een lied op de Dortsche Maagd. zijnde het schip dus genoemd; dat A°. 1626., schoon een koopvaardijschip, een glas lang, tegens vijf Spaansche galjoenen streed.*

Is voor mijn Eendrachts-bond, is hier een wet te vinden
Voor mijnen vrijën ſtaat? de domöor laat zich blinden;
Maar hij die ſchrander in mijn burgerwetten ziet,
Vind van der Grieken trots de minſte ſchaduw niet:
Ten zij misſchien een zucht tot opperheerſchappijën
Een Sparta of Atheen zoekt bij mijn burgerijën:
Of dat, dit mag 'er door, men eenen Phocion,
Een Hannibal, naast mijne helden ſtellen kon:
Daar mijn Civilis mijn Oranje en achtbre Heeren,
Door moed, de Charters van haar Nepos fier braveeren.
Wat Rome nu betreft, mijn God, wat voorbeeld is
Bij deze Monarchij dat iets voor mij beſlis'?
Hangt hier het Staatsbewind aan muitende ſoldaaten,
Die na 't hun wrevel lust, 's volks vaderen verlaaten:
Of bonzen roekeloos, met heftig krijgsgewoel
Van 't hooge Capitool, Dictators van den ſtoel?
Draagt hier het heft van 't volk 't gezag der bundelbijlen,
Aan een Pompejus op? zijn mijn geduchte pijlen

Aan

Aan eenen Cato, of een Cicero alleen
Vertrouwt? gewislijk niet, maar aan mijn zeven EEN.
Wie doet hier dan gestaag zijn Brutussen verschijnen?
Wie Cæsars? of wie zelfs oproerge Catilijnen?
Wie anders dan de pen die Hollandsch eer vertrapt,
En graag in 't roomsche kleed op Bato's raadhuis stapt?
Terwijl de uitheemsche, om toch dien ijver zacht te streelen,
Zijn Brutus invoert op onze eigene tooneelen.
Waar, God behoede 't, ligt dit zinnebeeldig schoon
Den Diadeem geld van den vader en den zoon.
Voor mij 'k heb geen Sabijn noch Brutussen van noden;
En is 'er billijkheid in wetten en geboden
Des schranderen Romeins, bij zijn Justiniaan;
Ik had ook mijn DE GROOT, die 't recht te boek kon slaan:
Ik had mijn VITRINGA's en wijze BIJNSKERSHOEKEN:
'k Heb nog RAADSHEEREN die mijn heilge wetten boeken:
Ja 'k heb mijn Dichters nog, die zingen na den trant
Van het heldhaftig duitsch, en taal van Nederland:

Van

Van hun oprechten rei heb ik geen wrok te duchten,
Des lag ik met dien praal van Griekſche en Roomſche kluchten.
Mijn vaderlandſche ſmaak eischt een rondborſtig lied;
Dit is het geen mij troost en opbeurt in verdriet;
Niet, dat ik dus de keuz' van taalgeleerde mannen
Uit mijn Bataafsch Atheen, te roekloos, wil verbannen:
O Neen, dat BURMANS roem nog leve na zijn dood
In zijn SANTENIUS en JANIUS DE GROOT:
Dat HEMSTERHUIS in zijn RUHNKENIUS blijf leven:
Euripidesſen ſtof aan VALKENAAREN geeven:
Maar dat men 't deftige dier oude pracht en tooi
Niet op mijn Pindus, met een valſchen glimp verplooi',
Noch onder ſchijn van 't grootsch der heldendaên te roemen,
Den Griekſchen moortpriem ſlijpe, om de Eendracht te verdoemen!
Neen gasten! zeker neen! de kunst ſtaat ijder vry;
Maar nooit tot ſchennis van mijn Burgermaatſchappij.
Des zing vrij uit de borst naar mijne vrijë wetten!
Hier op verhief 't geluit en 't ſchaatren der trompetten;

De

De schoone Maagd zingt meê, bij 't raatlen van de trom,
Met haar gezellen; 't scheepsaccoord doet zelfs alom
Den hollen océaan weêrgalmen aan de boorden
Van 't fiere America, daar het de Atlanders hoorden;
Tot aan den middaglijn, waar hunne zee den naam
Draagt van dat waterperk, beroemd door Neêrlands faam:
Sints wij het rijk Bresil (*) in zo veel watertogten
Met gantsch West-indiën vermanden en bevochten:
En 't baaken van Euroop, (†) op 't zeerecht wijd en zijd
In hooge golven van deez' waereldzee ontglijd.
Juist digt bij deze streek' laat zij de paskaart langen:
De maagd doet het kompas nu recht in 't loodlijn hangen;
Gebied aandachtig dat men op het miswijs let.
De graadboog word nu ook op zijnen hoek gezet;
Om toch Starshoogte met den afstand wel te meten
Van Zon en Maane, naar het stelsel der planeeten.

De

(*) Brezil, *door Maurits en andere helden vermaard.*
(†) Baaken van Euroop'. *In de Atlantische zee is de scheiding tusschen Europa en America.*

De Stuurman peilt en tuurt op elk een graad gestaag,
Tot hij de hoogte ontdekt der tuimelende taag:
Hij pleegt met Vrijheid raad of 't nut zij in te loopen,
Om hier ververschingen voor 't zeevolk op te koopen.
Men vraagt den Admiraal, en 't hoge krijgsbevel
In Willems name aan boord: men raadpleegt den kornel:
De Scheepsraad is belegt, de stemmen opgenoomen;
Tot dat de wijze Maagd het tot besluit doet komen;
En met de laatste stem aldus de zaak beslist:
Mijn helden, zegt zij, in dit land is buiten twist
Verfrissing voor het volk in overvloed te krijgen;
't Zij zoeten wijn, of fruit, castaniën en vijgen:
De Muskadellen, aan den wijnrank zwaar gelaên,
Zijn hier bij trossen rijp en rood: weêr elders staan
De hooge stammen met oranje en (*) cijdervruchten;
Met onverwelkbaar groen naast sobere gehuchten;

En

(*) Cijdervruchten, *is het echt oud Hollandsch woord van Citroenen*, wie koopt 'er Cijders. HUIGENS *in nieuwsgierig Aagjen van Enkhuizen.* Citroen *is van 't latijn* Citrus.

En lokken oog en mond, in ijder boomgaard, zo
Als in ons Vaderland naast eene ſtulp van ſtroo,
De blozende appels aan de breede takken hangen.
Men zal u, boven dit, ook nog rozijnen langen;
En kiest gij andre vrucht, de Canteloep, Meloen,
Groeit hier in 't wild, zo als in Duitschland de pompoen.
Men zal corenten en confijten voor u zetten:
Granaeten rood van kern, cornoeljes en renetten
Opdisſchen, door de hand van vrouwvolk, dat lief lonkt;
Doch in den oogſtip met een zwarte loosheid vonkt.
De looze Portugees zal ons beleeft geleiden,
Aan disch en tafel, doch arglistiglijk misleiden:
Men zal met hoffelijkheid ons hier ontfangen, maar,
Indien gij mij gelooft, wij zijn hier in gevaar.
De Luzitaner heeft als nog zijn oude ſtreeken,
Die in den Griekſchen krijg aan Trojen zijn gebleken:
De looſe Ulijsſes houd bij de Estremaduront
Zijn naam nog in 't gewest van zijn (*) *Ulijsſepont.*

En

(*) *De Ulijsſipont is nog in en omtrent Spanjen met de naam van Ulijsſes bekend.*

En voor die fijne list., die volkren ingeschapen,
Moet mijn voorzichtigheid aan mijn Bataassche knapen
Gantsch onbewimpeld openbaaren, hoe 't hier staat.
De Brit, die mij verdrukt, stookt hier arglistig kwaad:
Zijn Epicuur houd punch voor drank van Ganimedes:
De braafste Staatsman word Ulijsses, Palamedes.
Dit ijslijk oord dat zo veel onschuld heeft verbrand,
Is aan Brittanjes kroon te heiliglijk verpand,
Dan dat ik mij en U mijn volk, hier zou betrouwen.
Brittanje staat dit vrij: het mint deze Eeuw de vrouwen
Wier onstandvastigheid 's mans achtbaarheid verwon;
Als een Semiramis in 't trotsche Babijlon,
De goede Ninus, in een duister hol deedt sneeven;
Om 't gantsche waereldrond daar na de wet te geeven:
En daar die schaaker loerd op mij, een kuische maagd,
Wierd ik in 't geil gewest veelligt te snood belaagt.
En gij, o mannen! wilt aan VAN DER DOES (*) eens denken,
Wiens moed Sint Thomas won. Waar't volk door de geschenken
Van

(*) *Ao.* 1599 *en* 1600 *sneuvelde de Admiraal* VAN DER DOES *niet*

Van Pavosa vermast of door de lucht besmet,
Met zijnen Admiraal wierd in het graf gezet.
Neen Batavieren, neen, mijn zeven vrijë vrinden;
Mijn minnaars moeten in mij trouwe liefde vinden;
Des bid ik, mijden wij dit zo arglistig hof,
En houden wij de hulk van deze kusten of.
Laat, daar brittanjes list de geld-en-heerschzucht paaijen;
De hofhaan naar zijn zin doen keeren, wenden, draaijen;
Een eerlijk hollandsch hart zoekt nooit door list, geweld;
Des acht ik veilig, wijl het hier slegt is gesteld,
Om, nu de wind ons diend, voorbij de steenen klippen
Van 't wanklend Lisfabon maar stil voorbij te glippen,
Al was het uit ontzach voor 't Fransche en Spaansche Rijk,
Dat ons hier wis bespiedt. 't Is best dat wij de wijk

Wat

met meest al zijn volk op St. Thomas, die zich aan drank en vrouwen overgaven.

Wat zeker nemen; waar men zonder achterdenken,
Aan ons en 't ſcheepsvolk wat verfrisſchingen wil ſchenken.
Maar wat verfrisſching eischt mijn ſcheepstoerusting toch?
Wij hebben hollandsch kaas en boter, en dan nog
Gerookte hammen, ſpek en vleesch en bakkeljaauwen,
Of ſtokvis, voor gezonde kaaken om te kaauwen;
Daar bij een frisſche ſlok, die van meer kracht zal zijn
Voor een' geharden bonk, dan zoeten vijven wijn.
Nochtans ontzeg ik niet, als 't veilig kan geſchieden,
Met eere voor ons land, het volk wat nuts te bieden,
Uit eenig vreemd gewest. Wij zullen nu wel dra
Het grensperk vinden van Euroop en Aſia,
En ſpoedig hier omtrent Grenada's kust ontdekken.
Daar vind men veel gewas dat ons ten nut kan ſtrekken.
Een etmaal zeilens, dan naar 't oost - zuid - oost gewend,
Drijft onze ſteven vlak voorbij de Caap Vincent.
En diend ons dan de wind, dan kan men veilig vaaren,
Waar zich Europa ſcheid, bij de engte van de baaren

Der

Der Middelandſche zee, en den Oçëanus:
Hier houd men midden door, voorzichtig, tot men dus
Door deze zeegolf zeilt, digt aan Gibraltars rotzen,
Waar waterbergen aan een berg van beendren klotzen;
Die zints de zondvloed hen hier ſtapelden op een,
Een rots geworden zijn van ſtaalhard menſchenbeen.
Hier, waarde ſpitsbroêrs moet men heilig feestdag vieren,
Ter nagedachtenis van eedle Batavieren,
Daar me in een enklen ſtrijd heldhaftiglijk verwon,
't Geen Spanjen in geen reeks van jaaren winnen kon.
HEEMSKERK *die dwars door 't ijs en ijzer darde ſtreeven,*
Liet de eere aan 't Vaderland: *voor Gibraltar het leven.*
Dit eischt een feestdag, die geen plichten kan ontgaan.
Men doe doch echter eerst de baaij van Cadix aan,
Ligt hoort men daar wat nieuws van de Indiaanſche vlooten;
Of van Westindiën: ligt zijn hier togtgenooten,
Die ons daar melden hoe 't gelegen is op zee.
Men is hier veilig, en 'er is goed diep, goê ree.

 Dees

Dees ſpaanſche haven is niet zo zij was voorheenen;
Toen Van der Does hier met mijn krijgsvloot was verſcheenen,
En dien voor Esſex (*), won; doch naar der Britten trant,
Zijn 's ondanks wierd misleid, en liet ze in 's vijands hand.
ô Neen! het ſpaanſche bloed, bij ons nog bij de name
Om de ouden wrok gedoemd, heeft nu een eedler fame:
Haar Koning die ons mint, en mijne maatſchappij,
Laat Philips de ſchande, maar hij ſtaat ons nu weêr bij.
Mijn broeders, kom vergeet der ouden euveldaden,
En zeil met mij gerust naar de oever van Grenaden.
In Cadix is men, ſchoon americaansgezind,
Van onzen Batavier een broeder en een vrind.
Mij dunkt het was nu best zich derwaards te begeven.
Nu zweeg de ſchrandre, wijl al 't bootsvolk langs den ſteven

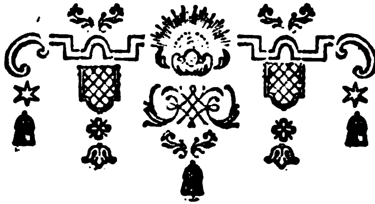
Ge-

(*) *Slag van Heemskerk voor Gibraltar Ao. 1622. Van der Does won Cadix met den Graaf van Esſex; dan, wierd, door den vleijer van Elizabeth, gedwongen Cadix te verlaaten.*

Geschaard, al juichend ſtond te wuiven met den hoed.
Elk keurt des Vrijheids raad in allen deelen goed.
De ſcheepsraad boog zich gansch eerbiedig voor de ſchoone:
De ſtuurman, op dat hij zijn vaardigheid betoone,
Grijpt daadlijk, na 't bevel, den krommen kolderſtok,
En prangt fluks oostlijk aan: hij weet door kunst den ſchok
Der deining, die hier met afgrijsſelijke gonzen
Van waterheuvelen, aan boeg en boord kan bonzen,
Te ontzeilen; als dees ſpaanſche zee geweldig rijst,
En 't ſchip ten hemel tilt, terwijl men beeft en ijst,
Op 't zien des afgronds; die de holle zee kan vormen,
In diepe kolken, ſchoon niet aangevoert door ſtormen.
De loots kent deze zeên, hij ſtuurt het ſchip op zij,
Op dat het met de baar al zachtjes nederglij',
Hij weet voorzichtig hier de ſtortingen te ontduiken:
Elk een ſtaat op zijn post, men fluit hier op de luiken
Wel digt, om 't holle ſchip te ſchutten voor de zee:
De Tuinmaagd ziende 't al naar kunst van zeilen ree,

Treed in haar paviljoen; zij laat aan ſtuurman 't ſtuuren,
Gebied de loots om wel aandachtig af te tuuren,
Waar of 'er hier of daar een baken is gezet;
Terwijl ze een weinig rust op 't Vorſtelijk ſcheepsbed.

EINDE VAN HET TWEEDE BOEK.

DE

DE

ZEETRIUMPH

DER

BATAAFSCHE VRIJHEID.

DERDE BOEK.

INHOUD.

Men laat nu Gibraltar van verre, en doet wenden,
En ſtevend voor den wind de baaij van Cadix in:
Held CORDUVA *onthaalt hier vorstlijk 's Lands Godin:*
Zij vind hier OORTHUIS, *hij verhaalt haar 't Britſche ſchenden;*
Zijn overwinning; MELVILLS *boei; van* CRUL *den dood.*
De Maagd beloont den held, en gaat vol toorn te boot.

Een etmaal was op 't glas ten naasten bij verlopen,
Nu d'eedle Tuinmaagd rijst, en schuift den spiegel open;
Ziet toe waar zij nu is, en vraagt fluks aan den kwant
Die wagt aan 't stuurstoel heeft; starshoogte van 't octant.
Men antwoord: dat men nu, naar het beloop der sterre,
Digt is aan Spanjes kust en rotzen speurt van verre,
Hier op is 't weêr revelje, en 't volk is overal.
De wijze Maagd ziet toe, zij wend het oog naar wal,
En houd een gul gesprek met haare kapiteinen.
Verpoost het ongeduld, tot men van verr' ziet seinen,
Een flaauw doch helder vuur, op een verheven rots:
Men hoorde ook door 't gesuis van 't ruisschend zeegeklots,
't Gedreun en 't bonzen van mortier en landkartouwen.
Men is oplettend, om hier de oorzaak van te ontvouwen:
Dan Vrijheid schrander, en bewust wat hier geschied,
Gist Gibraltars beleg, en schrikt in 't minste niet.

Zij meld, terwijl 't gedruis nog ſterker ſchijnt te woeden,
Rondborstig aan elk een haar welgegrond vermoeden.
En naauwlijks nam het ſchip te loefwaard zijnen draaij,
Of men was zelfs vlak voor de haven en de baai
Van Cadix. Dit ontdekt, wil men niet langer draalen,
Men geeft bevelen om het topzeil bij te haalen,
En ſteekt de kluiffok bij, geeft bod aan tuig en treil
Op dat men 't ruime vak doorvlieg met kracht van zeil.
't Gaat alles voor den wind, men zag reeds Spanjes vloote
Aanhouden, op het ſein der vaderlandſche boote.
Maar toen haar Admiraal het merk der Vrijheid zag,
En 't Eendrachtsteken van der Staeten vrienden vlag:
En dat de Vrijheid met eerſchooten hem deedt groeten,
Naar 't zeerecht, en den eisch van 't Koninglijk ontmoeten;
Hield de eedlen Don ſtraks af, en antwoord met kanon,
Ten teken, dat hij de eer der Staeten ook erkon.
Na dat elk driewerf dus eerſchoten had gegeeven,
Scheen 't Britſche krijgsvolk in Gibraltar zelfs te beeven,

Want, naar men zegt, viel door den ratelenden ſlag
Van 't Hollands zeekartouw, haar wimpel van den ſtag
En hooge mast, die op de vest der rotze praalde,
En met verachting op Castilje en Neêrland ſmaalde.
Dan op dit pas bekreund zich mijne Vrijheid niet
Aan 't geen Gibraltar raakt: zij is nu op 't gebied
Van Vandalitiën, zij laat St. Lukar leggen,
Zeild vlak op Cadix aan: gebied haar ankerdreggen
Te laaten glippen van het braadſpit en katrol:
Men ſtrijkt het topzeil en de fok, en houd nog vol
Ter halver rif, met de noch overige zeilen,
Tot dat men ankergrond en goede ree kan peilen.
Daar ſtrijkt men zeil en treil: de Spaanſche vlootvoogt nood
Zijn edlen, om nu in de Koninglijke boot
Naar Vrijheids hulk, dewijl 't goed weêr is, heen te roeijen.
Men zag hier op terſtond zijn ſcheepskornellen ſpoeijen
Ter ſchepe, waar zich elk op fulpe kusſens zet.
Voor op den boeg ſtont een heraut met de trompet:

Op

Op zijde zag men vier paar flukfche roeijers raamen,
In Koninglijk gewaad, met zaamgevlochten naamen
Des hoogen Majesteits in goude geborduurd.
De zilvren roeigreep, naar de kunst met glans gefchuurt,
Blonk in de bruine vuist der rappe roeijers gasten;
Elk had van wit fatijn, een wambuis, dat juist pasten,
Om de engen heup, waar op een roden gordel blonk
Met gouden franjes, en met koninglijken pronk.
De Spaanfche kruisvlag, met Castiljes trits van rijken,
Stond met de wapenpraal der majesteit te prijken
Op 't fpiegel van het jagt. De vlootvoogd ftond ook met
Het gulden vlies, gansch rijk door diamant bezet:
En 't ftaalflag, 't welk in goud gekast, van 't oud Bourgonje,
Nog in deez' eeuw blinkt aan de kroon van Catalonje.
Deze eedle Ridder van het achtbaar gulde vlies,
Beveeld: om dadelijk en zonder tijdverlies,
De Nederlandfche Maagd der Vrijheid te begroeten.
Men roeit ftout aan, en komt de kleene hulk ontmoeten,

Bij

Bij de ingang van de Baai. De Vrijheid wel bewust,
Dat zij zich thans bevond aan Spanjes haave en kust,
Wil geene ſtaatlijkheid aan kleedren, noch ſieraden:
Haar eendrachts borstjuweel, haar reine lijfsgewaaden,
Zijn haar genoeg bij de eer eens konings majesteit.
De ſpaanſche boot genaakt, zij doet een bloemtapijt,
Uit zeven kleuren met veel kunst door een geweeven,
Ten valreep hangen; en heeft voorts bevel gegeven,
Dat ijder ſcheepsmatroos in ſtaeten zeelivrei,
Zich naar ſcheepsordening geſchaard houde op een rei.
Zij zelfs ſtaat aan het hoofd gereed om af te treden.
Haar Schoutbijnagt geleid haar deftig naar beneden
Ten ſcheepstrappe af, waar reeds des Konings boot genaakt;
En door de roeijers aan de bolders vast gehaakt,
Blijft entren. De eedle Don reikt fluks gansch edelaartig,
Gansch hoflijk aan de Maagd de hand; zij vlug en vaardig
En ſtaatlijk, ſtapt te boot, en trekt den handſchoen uit;
Zij reikt aan de Admiraal, die ſtond voor zijn kajuit,

Haar

Haar poefelblanke hand, gansch net gevormd, en teder:
Zij zet zich ftaatlijk naast den Don, in 't ftuurftoel neder,
Ter rechtehand des helds; die haar doorluchtiglijk
Zijn hulde en eerbied toont in naam van 't Spaanfche rijk.
Al de edellieden, fteeds gewoon aan haar bruinetten
En zwarte hulfels, ftaan verwonderd op te letten,
Op 't goudgeel golvend hair van zulk een fchoone Maagd:
Elk let aandachtig op de kleedren die zij draagt:
Zo onbedwongen, net en rein. Zij zien de zwieren
Der hairlok, die den krop eens blanken boezems fieren.
Zij weten naauwlijks of een Godheid van omhoog,
Dan eenig Godlijk mensch befchouwd werdt met het oog.
Haar achtbren opflag toont nochtans, daar de oogftraal blikkert,
Dat niets dan eerbaarheid haar op het aanfchijn flikkert.
Des elk, fchoon hij het fchoon van Hollands Tuinmaagd ziet,
Eerbiedigheid veel eer dan hooffche vleitaal biedt.
Terwijl de Vrijheid dus zo hoflijk word ontfangen,
Laat zij ook haare floep terftond op 't glijtouw hangen,

Ge-

Gelast haar Schoutbijnagt en Stuurman, om met een,
Bij haar te komen, en in 's Konings jagt te trêen.
De Scheepskaptein krijgt last het volk en de matroozen,
Als 't ſchip wel ligt vertuit, aan land wat te verpozen;
Terwijl zij in de ſloep haar adel ſtappen doet,
In prinſelijk montuur, met pluimen op den hoed:
Daar Staeten zeeſein van het wit, het blaauw, 't oranje,
Waait naast den vlaggezwaai van 't Koninkrijk van Spanje.
Dus houd men af van boord, en roeit de haven door,
Tot midden in de ſtad, alwaar men eindlijk voor
Het Koninglijk paleis de ſchoonheid op helpt treden,
Langs een arduinen trap, die kostlijk van beneden,
Tot aan de gaanderij der hofpoort is beſpreid,
Met vorstelijk fluweel, en konings heerlijkheid.
Haar helden volgen met haar adels en trawanten.
Men bied haar 's konings koets en kostbre ledikanten:
Rustbedden voor het volk, van rood braſilisch hout.
Men discht in zilver en teljoren van geel goud.

Ver-

Verfrisfching, fruit en ooft, en wat de nagebuuren,
Uit zestien rijken (*) in de ftad van Cadix ftuuren.
Ja fpecerijen van het zwarte moorenland,
En d'Indiën zijn hier ook rijklijk bij de hand.
Cristallen kruiken, van achaat geholde nappen,
En jaspis fchaalen, mild gevuld met wijn en fappen
Van roode oranjen, of citroenen, frisch van geur,
Staan fchuimend op 't bufet. De pages aan de deur
Der koninglijke zaal, ftaan rijkelijk te fchenken,
Om 't hollandsch zeevolk met den fpaanfchen wijn te drenken:
En wijl de zaal allom word luisterrijk verlicht,
Betoont de gastvrijheid aan neêrlandsch Maagd heur plicht.
't Blonk alles, wijl alree het daglicht was aan 't daalen,
Vol glans van fpiegels in de koninklijke zaalen;
En in die wederglans fcheen 't gouddraad van 't galon
Der edellieden, als de ftraalen van de zon.

Maar

(*) Zestien rijken. *De Koning van Spanjen telt zestien zo Koningrijken als Hertogdommen en Graaffchappen, hem eigen behoorende, en welker wapenen alle bijzonder zijn.*

Maar kwam de kropfteen van de Maagd het licht te vangen;
Dan fcheen op haare borst het hemelslicht te hangen.
Hoe heerlijk ook den glans der fpaanfche rijkdom was,
Geen kroonjuweel kwam bij haar borstfieraad te pas:
Het eenige kleinood dat Vrijheid was gefchonken,
Mogt heerlijk bij den glans van 's konings kroonbag pronken.
In deze majefteit van Vrijheid en der kroon,
Was alles nu bij een, wat heerlijk was en fchoon:
Men banketteerde, men was vrolijk neêrgezeten,
Al wat ooit haatlijk was voorhenen, was vergeten:
De Spanjaard die weleer de Vrijheid had verdrukt,
Was nu door vriendfchap in haar bijzijn gansch verrukt:
Er werd geen woord gerept, van 't geen beftont voorleden;
Maar men befteed den tijd met wijsheid en met reden,
Men vind in vriendenhulp en billijkheid vermaak:
Dees pleit voor Spanjes eer, die weêr voor Neêrlands zaak.
De berkenmeijer wordt geleegt van gantfcher herten.
Oranje en Spanjes eer is 't leus van de desferten.

Ca-

Castiljes adeldom zit naast een officier,
Of hollandsch zeebonk; ja, men klinkt een teug drie vier,
Eerst voor zijn Majesteit, daarna de vrijë Staeten,
Dan weêr Oranje; nu voor beider onderzaten.
Men ſlaat ook de eere van de Franſche kroone ga.
De Spanjaard drinkt, ter ſluik, ook voor America,
't Glipt bij de vreugde door. De Vrijheid zwijgt voorzichtig,
En acht bij deze teug het weinig merken plichtig;
Zij wendt, door ſchranderheid, 't geſprek van deze zaak.
Maar op dat zij nogthans, niet wars van heusch vermaak,
Van een oud hollandsch hart de blijken zou betuigen,
Eischt zij een vollen kroes; en na eerwaardig buigen,
Reikt zij het wit cristal den Spaanſchen hoveling,
Op dat, van hand tot hand, den beker overging.
„ Dat, zegtze, deze kroes in rechtehanden wandel,
„ Ter eer der koopvaardij, en ijders vrijën handel!
„ Dat nu Castilje dus mijn Bataviers begroet,
„ Hun beider ſcheepsmagt hier Brittanje beven doet"!

Dit zeggend, klapt het al van blijdſchap in de handen,
Men zag den purpren wijn in volle ſchaalen branden,
En bij elk eene kroes, die held of ridder leegt,
Word zij gulhartig tot den bodem uitgeveegt.
Een geestig edelman, naar 't feestrecht van Grenade,
Gaf op de hofplaats ook een ſpaanſche *ſerenade*.
De jonker afgerecht op ſchelle melodij,
Zong de eer van Spanjen met den roem der koopvaardij.
Een floet van juffers, elk met ſpaanſche Castignetten,
Trad hupp'lende in de zaal. De ſchoonſte der bruinetten
Met dansgebaarden, nood elk hagje op het balet
Der Batavieren. Doch de Vrijheid, die de wet
Dier hooffche feesten kent, zorgt dat die plechtigheden
Haar helden niet verwijſt; en wend met kragt van reden,
Beleid en overleg, zich tot den adeldom:
Bedankt held Cordova, voor 't eerlijk wellekom,
Verzoekt, wijl zij vermoeit van 't ſukkelen op de baaren,
Een weinig rust verlangt, dat men de vreugd laat vaaren:

Wijl

Wijl 't vaderland op ſpoed van haare reize wagt.
En wijl het nu alree was diep na middernacht
Verzoekt zij, om maar ſtil 't gezelſchap te verlaaten.
Zij laat de vrolijkheid matroozen en ſoldaten,
En gaat, terwijl een Don van Spanjen haar geleid,
Naar 't Koninglijk vertrek, voor haare rust bereid.
Maar wijl zij optreed, langs de vorstelijke trappen,
Komt nevens haar een held manhaftig opwaards ſtappen;
En dringt door helbaardier, en koninglijke wacht,
Tot in het ſlaapvertrek der Vrijheid, waar ze zacht
Op dat ze rust geniet, de ſpeer aan haare zijde,
Zich tot een zoeten ſlaap of 't peinzen nedervlijde.
Dan, daar ze zich nu ſchikt op 't vorstlijk ledikant,
Treed de onvertzaagde held ſtout toe, en kust de hand
Der Maagd. Zij ſtaat verzet, wie hier zo ſtout durft wezen,
Om in dat hofpaleis te nadren zonder vreezen.
Zij ziet den man fier aan, gelooft zich naauwlijks niet,
Of zij den geest van Tromp, of OORTHUIS zelve ziet.

Ze erkent haar vrijheids zoon, vliegt ijlings van de fponde,
Omhelst den held der Maas. Haar kapiteins, in 't ronde
Om haare koets gefchaard, zijn allen als verftomd,
En twijfflen of een geest, dan OORTHUIS binnen komt.
Zij allen ftaan verbaasd den zeeheld aan te kijken,
Zij twijfflen aarslende of 't een fchim zij of 't gelijken;
Dan eindlijk, als men fpreekt en Neêrlands zeevoogd kent,
Vliegt alles naar hem toe; men fluit de deure, in 't end
Verbreekt de ftilte: elk vol van verwonderingen,
Vraagt naar zijn fpitsbroêr, naar de reis en honderd dingen;
Deez' eischt van MELVILL of van dappren KRUL befcheid:
Een ander vraagt hoe 't in de coers van 't Westen leid?
Hoe 't in Westindiën, of 't Oosten ftaat gefchaapen?
Of me op zijn hoede zij, of men reeds is te wapen?
Wat in America gefchied, wat goed of kwaad
Brittanje of Frankrijk thans bedrijft voor onzen Staet?
Waar 't veilig is op zee, waar of er kapers waêren?
Hoe 't met 's Lands maatfchappij ftaat op de woeste baaren?

Kort-

Kortom, elk vraagt en wenscht, uit drift en ongeduld,
Dat OORTHUIS aan de vraag in eenen aêm vervuld.
Dan de achtbre Vrijheid, na het gul verwellekomen,
Verzoekt om ſtilte, en ook met ijver ingenomen
Hoe 't met haar zeezaak is, zet zich ten (*) *Canapée*,
Bied OORTHUIS eenen ſtoel, beveelt haar helden meê
Te zitten. Zij verkiest ten oirbaar van 's Lands zaaken,
Voor hoffelijken ſlaap, nu 't vaderlandſche waaken:
Eischt dat de Maas-Kaptein verhalen zal in 't breed,
Zijn wedervaaren, 't zij dan weêrſpoed, lief of leed.
Haar held gehoorzaamt ſtraks, en zonder lang te draalen,
Begint hij de eedle Maagd zijn noodlot te verhaalen,
Waar elk nieuwsgierig, tot het luistren aangeſpoord,
Van dapp'ren OORTHUIS dees manhafte zeetaal hoort:

Aanbidlijk heiligdom van Neêrlands vrijë Staeten!
Troostlieve Vrijheid! ſtut en ſteun der onderzaaten!
Go-

(*) Canapée *is een rustbank als een ſtoel: aan de hoven gemeen.*

Godin! voor wien ik nu met eer verſchijnen durf,
Met dezen opſlag, die noch bleekte noch beſturf
Bij 't waeren van den dood, die op mijn bodem zweefde;
Toen Britten voor mijn volk, en MELVILLS degen beefde.
Met dit eerbiedig oog beſchouwe ik nu mijn eer;
En leg de Britſche vlag voor uwe voeten neêr.
Gedoog, dat ik aan U, en deez' doorluchte helden,
Mijn wedervaren, in den zeeſlag, moge melden;
En heeft dan OORTHUIS aan zijn eed en plicht voldaan,
Zend hem tot loon naar zee, om weêr voor U te ſlaan.
Aanhoord mij, Neêrlands Maagd, dit bid ik U, aandachtig:
Na dat ik met mijn ſchip, naast MELVILL, gantsch eendrachtig
Heenzeilde en volg den koers die ons naar Cadix ſtuurt;
Wierd in den morgenſtond van verre op ons gevuurt.
Wij, twijfſlig onderricht van de ontrouw van Brittanje,
En zo digt onder 't ſchut van, 't ons nu gunſtig, Spanje,
Geloofden hier noch aan geen onverwacht verraad,
Tot dat twee ſcheepen, dit betoonden met de daad:

Zij

Zij vlogen op ons aan, met vloeken en met fchreeuwen,
Gelijk een watergier, of 't hongrig heir der meeuwen,
Op den thonijn valt, als het dier zich zachtjes baadt,
En in het zonnetje op de zee laveijen gaat.
Dus woedend, vol te zeil, in ftede van te groeten,
Met fchot en wederfchot, naar zeemans heusch ontmoeten;
Vuurt men, met vollen laag, op mij van allen kant:
Men zend een hagelbui van kogels door mijn want.
Mijn MELVILL, zo als ik, gevoelden door het kraken
Der (*) *Beverhuid* van Britten, toch het ijslijk braken
Op zijnen bodem: daar, met loot op loot doorboord,
De zeetiran vast woed, en dreigt met bloed en moord.
Mijn vriend alöm benard, en van ons afgedreven,
Al ftrijdend voor 's Lands zaak, fcheen toen het lieve leven
Te hebben afgelegt in 't midden van 't gevegt.
Ik zag de Britfche vlag op zijnen top gehegt.

En

(*) Beverhuid. De Castor, *was de naam van het fchip van* Melvill. *Castor is ook in 't neêrduitsch, bever: fchoon denklijk hier de Castor en Pollux bedoeld kan worden, is dit bij mij eene vrijheid.*

En van zijn dapperheid en trouw volkomen zeker,
Vermoedde ik, dat hij nooit voor eenen eedverbreker
Zou zwichten, of de dood, of dwingende overmacht,
Had hem, zijn volk en eer, door tirannij verkracht.
't Gebeurde, want geweld deed hem in 't einde zwichten,
In 't midden van den slag. Dan kundig aan zijn plichten,
Was wyze raad zijn steun, schoon hij geen dood ontziet,
Ziet hij dien onder 't oog, doch zo doldriftig niet,
Dat hij in razernij zijn dappre heldenschaaren,
Baldadig offren zou aan wrede zeebarbaaren.
o Neen! hij zorgt voor 't volk aan zijn bevel vertrouwd,
Daar hij, van 's vijands trots nu de overmagt beschouwd,
Geen uitkomst ziet, waar hij zijn oogen heen mag wenden,
Doet hij het moorden en 't onschuldig sneuvlen enden.
Hij treed de Britsche held, die trapte op 't Hollandsch bloed,
Met een bedaarde ziel groothartig te gemoet:
Hij reikt hem zijn rappier, en zegt: daar is mijn degen,
Die niemand uit deez' vuist, dan stervend had verkreegen;

Zo

Zo 't hong aan mij alleen, maar nu 'k, wijl gij verwint,
Mijn helden niet aan 't vuur opoffren wil, ontzind,
En geen onschuldig bloed, dat niet meer kan verweeren,
Opoffren wilde aan uw verrassend triumpheeren;
Zo geef ik me in uw hand met deze dappre schaar.
Gij hebt genoeg beproeft mijn stoutheid in gevaar.
Betem uw woestheid, en behandel haar rechtvaardig,
Maak door menschlievendheid U Hollands achting waardig;
Doe 't geen gij zelven eischt van de edelmoedigheid:
Doe zeerecht aan mijn eer en Hollands zeebeleid.
En ben ik voor uw macht en uw triumph bezweeken,
Mijn OORTHUIS zal zich ook op uwe *Crescent* wreeken.
Dit was mijns waarden vriends, mijn MELVILLS ronde taal.
Ik zag, vol woede, nu die trotsche zegepraal,
Terwijl, met laag op laag, mijn scheepsboord wierd getijsterd:
Dan ik, God lof! was noch verlegen noch verbijsterd,
Maar stond hooghartig voor de groote mast, en sprak:
Mijn volk, houd moed! al krijgt mijn schip nu krak op krak;

Al hoord gij 't fluiten van de kogels, en het gonzen
Der ijsren klooten op den huid van ondren bonzen;
Houd moed, verweerd met kracht deez' vaderlandſche kiel,
Zij voerd des Vrijheids leus in haaren naam, den Briel.
O mannen! die aan Merwe en Maas zijt opgetoogen,
Wier vaders met LUMEI, TRESLONG (*) voor 's vijands oogen,
Het eerst victorie kreeg, toen alles hoploos ſcheen!
Komt, nu is 't weder tijd: de Vrijheid, loos beſtreên,
Eischt nu van uwe vuist op nieuw heldhafte blijken.
Val aan, beproef of Brit of Batavier zal ſtrijken.
Zie daar ik ga U voor, hij volg, wie volgen wil:
Eerst nam men van Duc d'Alf, neem nu Lord North zijn bril.
De hagjes van de Maas, die deze taal verſtonden,
Ontzagen op dit woord, geen dood, noch pijn, noch wonden;

Maar

(*) LUMEI, TRESLONG. *Van welken laastgenoemden wij nu nog afſtammende zeehelden hebben. Deze waren de zeehelden, die den eerſten geduchten ſlag aan Alva toebragten, bij 't verrasſen van den Briel. Ao. 1569. Ik durf vrij rond deze aanmerking toepasſen op de heerlijke daad van Kapitein*

Maar vogten vreefelijk; zij vuurden overal,
Zo heftig dat in 't kort, met groot gekraak ten val,
Des vijands grote mast, met al zijn taakelage,
Neêrftortte, op 't bloedig dek: toen kreeg mijn volk *courage*,
En vogt verwoed, het gong gewis nu huid om huid:
Wij hoorden het gegil, 't bloed liep het fpijgat uit;
't Gekerm van 't Britfche volk, klonk in Bataavifche ooren:
Wij hielden dapper aan den *Crescent* te doorbooren;
Men treft, verminkt alöm den vijand met ons fchroot.
Men fmakt half doode liên in zee, en in die nood
Strijkt England de eerfte vlag, voor Maaslands oorlogsknegten:
En ik ô Vrijheid! mogt met overwinning vechten.
Mijn dappre Luitenant, held' GOBIUS, ftont bij
De zeekartouwen, en ftreedt dapper aan mijn zij.

Mijn

OORTHUIS, *die juist het fchip den Briel voerende, op den dertigften Mei Ao.* 1781 *de eerfte Engelfche vlag, in dezen openbaaren oorlog, voor zo verre ik weet, deedt ftrijken. Hier doelt ook reg.* 12 *van bladz.* 154 *op het bekende oud Hollandsch versjen:*

Op den eerften April, verloor Duc d'Alva zijnen bril.

Mijn halve rechtehand, de fiere van CAPPELLEN,
Deed, midden in den ſlag, den moed van 't zeevolk zwellen.
Hij ziende dat de vlag en mast des vijands viel,
Riep aan het ſtrijdend volk: zo triumpheert de Briel:
Val aan te boot, hier dient geen ogenblik verlooren!
Hou vol, wil 't britſche ſchip tot zinkens toe doorbooren!
Het ſchut des vijands zweeg, dan ik aan log, bij log
Doorſchooten, kon hem nu niet prangen in het zog.
Mijn ſcheepsboot was zo digt, aan allen kant doornagelt;
Gelijk een tedre plant, wanneer het ijslijk hagelt,
Met gat op gat doorſneên, blijft leggen op het veld,
En zich niet richten laat, zo was 't hier ook geſteld.
Mijn ſcheepsbarkas, ondanks mijn zucht tot overwinnen,
Bleef tot ons aller ſpijt, aan duigen leggen, binnen
Het ſcheepsboord. (*) De *Crescent* verward, in zeil en touw,
Gelijk een roofgier in een welgeſpannen vlouw,

Kon

(*) *Dit is alles volgens het openbaar bericht, bijna woordelijk gevolgt.*

Kon zich, hoe ik hem drong en eischte, niet bewegen.
Hij was verwonnen, ſtrijkt de vlag, maar blijft verlegen
Om daar hij, roereloos, mij winnaar van hem ziet,
Zijn bodem naar het recht, te geven in 't gebied,
Van zijn verwinnaar. Want mijn volkren gantsch bekommert,
En door verzinkingsnood belemmert en beſlommert;
Verkiezen liever eer men zelve hier verga,
En den verwonnen buit nu meê ſlepe achter na,
Om met voorzichtigheid, den hogen nood te ontglijën;
Te meer, wijl 't ſtormweer was; en 't kent'ren der getijën,
Mijn gantsch belemmert ſchip, met zijn verwonneling,
Ligt bragt in 't rampgevaar, dat de een met de aêr verging. (*)
Ik die wel wist hoe 't zat, en wat ik had geleden,
Doorzag 't na rijp beraad: wend tot mijn volk dees reden:

Gij

(*) De een met de aêr. *Dit moest zijn, den eenen met den anderen. Dan, de aer, de aere, den anderen, is een vrij gemeene ſpreektrant; bijzonder bij de Amſterdamſche oude Dichters, die dat woord gemeen gebruikten, en tot Amſterdamsch duitsch gemaakt hebben.*

Gij helden van de Maas! doorluchte Bataviers!
Gij Watergeuzen! toonde ooit de oude deugd iets fiers;
Nu hebt gij zulks getoont: bleek bij uw burgerijen
Ooit minder zucht tot geld, of roof van zeeharpijen,
Dan wel tot grootsch bestaan, in waren heldenmoed;
Nu hebt gij eer gedaan aan 't vaderlandsche bloed.
Kom aan, laat ons beleid nu ware zorg betoonen,
Ontslipt ons de Oorlogsbuit, het vaderland zal 't loonen.
Kom aan, doet wat gij kunt: stopt over al het lek
Des bodems, dat nu elk de zeilen zorglijk rek;
En hou zo veel hij kan, met zaamgebraste touwen
Op Cadix aan; men doe zijn best om zee te bouwen.
Dus moedig ik hen aan, en sprak nog naauw dit woord,
Of onze groote mast, stort ijlings over boord.
Nog was matroos bedaart; men gaat het zeil ontrukken
Elk grijpt naar bijl en mes en hakt het want aan stukken:
Zeult wat hij zeulen kan, en smakt het tuig in zee;
Het zwaar gevaarte raakt nu vlot, wij zeilen meê,

Al

Al drijvend naast het tuig dat ons nog kon bezwaaren;
In 't einde raakt het los en dobberd op de baaren,
Te loefwaard van ons af: de ſplinters worden dra,
Door 't handig volk geruimt van 't dek; terwijl ik ſta,
En roep hen toe: dees daad, mijn wel bevaaren mannen,
Is zo roemruchtig, als een vijand te verbannen!
Wanneer men in den dood eens vijands wieken ſnuikt,
In zeegevaar de zee en 't zinkensnood ontduikt;
Dan toont een ware held eerst recht beleid van zaaken.
Kom aan, wil nu deñ roem van Neêrlands vlag volmaaken.
De boegſpriet ſtaat met al het voortuig hegt en vast,
En, naar ik ſpeur is ook bezaans- en fokke-mast
Noch overeind: kom aan mijn fiere water-leeuwen,
Hou vol! doet, waar gij kunt met wier de ſcheuren breeuwen;
Brast touw aan touw, waar 't eind veellicht wat is te kort;
Dat men het ankertouw vooral omzichtig sjord,
En op den ſpil houd, tot wij goede haven vinden;
En op de Spaanſche kust het ankerrif ontwinden.

Dit

Dit was mijn hooge last, men fammeld hier op niet.
't Eendrachtig bootsvolk hoort, en volgt ftipt mijn gebied.
Ik zeil, met al mijn doek doornageld en doorfchooten,
Naar Cadix. 'k Vind hier in deez' haven lotgenooten,
Ja lotgenooten (*)! mijn eerwaardfte! maar helaas!
Bedrukt, berooit, berooft, in 't aanfchijn doodsch en vaas;
Van honger afgemat, geen geld om fpijs te koopen;
Een uitgemergeld lijf, den dood noch naauw ontfloopen;
Of door een fnood tiran, gejaagt uit hof en hut.
Tot op den naakten huid de kleed'ren uitgefchud,
En zo ten eigen lande en havens uitgedreven.
Een fcheepsboot, bij geval, behield hun fuklend leven;
Zij vonden drijvend dien verlaten aan het ftrand.
De fchaamle hoop, die dus omzworf langs zee en land,
Befchaard al wat zij kan van aangefpoelde touwen,
En waagt het om daar meê de holle zee te bouwen.

Men

(*) OORTHUIS *verhaalt hier de rampfpoed van Euftachius, Demerari en Ifsequebo.*

Men kalefatert wat men kan van riem en ſpijk,
Men regt een mast op, maakt een gaffel en een gijk;
Of naait van todden, oude hembden, wambuis, broeken,
Een zeil; men ſlaat het aan in plaats van witte doeken
En ſtevig linnen; en hier mede, op Gods gena,
Heendrijvend, ſlaan zij het beloop der ſterren ga,
En houden hier heen kours; wijl zij haar eigen ſtaaten,
Euſtachius en Demerarij achter laaten,
In de verwoede hand der plunderzieke Brit.
Zij landen eindlijk hier: ik vind haar, en bezit
Mij zelven niet van ſpijt en toorn, op zulk verdrukken
Van bondgenoten; 'k vloek op *Rodneij's* ſchellemſtukken.
'k Omhels, al ſchreijende, mijn vrienden: hun verdriet,
En 't mijne troostte ons ſaam; ik aarzel langer niet:
Ik doe haar op mijn ſchip gansch heusſchelijk ontvangen,
En warme ſcheepskost, en ook goede kleedren langen.
Elk is gulhartig: tot den allerkleenſten guit,
Of jongen, trekt een broek of pij en wambuis uit.

Dan Spanjes adel, toen zij die bekomring zagen,
Heeft edelmoedig voor ons allen zorg gedraagen;
Ons heusch ontfangen en befchermd voor overmoed,
Van welk een vlag het zij; dank heb dit edel bloed!
Dank heb den hemel, die U zelfs, waar om wij leven
En fterven, op dit uur te aanfchouwen heeft gegeeven!
Hier zweeg de Maasheld, door verdriet en vreugd geprangt.
Dan Vrijheid, die ook naar wat nieuws van CRUL verlangt,
Vraagt hier nieuwsgierig naar, en fpaart haar dankbaarheden,
Tot dat ze een vol bewijs van alles heeft. De reden,
De wijsheid, en den rang en ftaat waar in ze vraagt,
Geeft blijk van doorzicht in de dierbare eendrachts maagd.
Een zeker ongeduld zag zij in 't oog, als 't ware,
Der helden aan haar zij, begeerig of de maere
Des bloedflags, waar de held ontfliep aan 't levenslicht,
Bevestigd wierdt, of door de loogen was verdicht:
Haar OORTHUIS merkte 't wel, doch had voor Vrijheids helden,
Die ijsflijke euveldaad als nog niet durven melden;

Ge-

Gewis dacht hij, den ſtoet der Vrijheid denkt als ik:
Wie temt hun woede dan in zulk een ogenblik,
Doch door de Vrijheid zelfs, eerwaardig toegeſprooken,
Hervat hij zijn verhaal, door droefheid afgebrooken,
Verfrischt met eene teug den mond, en vangt dus aan;
Waar d'edle Vrijheid hoort, en haar kapteinen ſtaan,
Al tripplend, vol van toorn, te luistren naar 't verraaden,
En helſche boosheid van der Britten euveldaaden.
Manhaftige OORTHUIS zucht, en opend zijnen mond,
Waar nog beklemdheid, door de toorn, het ſpraaklid bond,
Aan gramme ſpieren, die, wanneer de helden ſpreeken
Door woorden zelve, met de lippen, willen wreeken.
Hij ſtond recht over eind, en waar hij ſpreekt en ſtaat
Was 't of de geest van CRUL, hier met de Britten ſlaat.
Ik moet dan, wijl gij 't eischt Doorluchtigſte! met ſmerte,
U 't noodlot melden van den Mavors, die aan 't herte
Van alle uw zeekapteins, zo naauw ligt in verband,
Als immer admiraal van 't waardig vaderland.

Dien onvertzaagden man van 't oude BURGST de heere,
Zo edel van geboorte als dapper in 't geweere;
Zo trouw op zijnen post, als fier in 't harrenas;
Zo ſtout in 't hevigst vuur, als zeeman op den plas;
Een Mavors op de zee, een Hercules der ſtranden,
Die met zijn *Mars*,(*) *Monarch*, en *Panther* ſtreed tot ſchanden.
De valſche wraak-*Sijbil*, 't orakel van den brit,
Drie monsterdieren, heeft getoont uw leeuwsgebit.
Uw CRUL, Uw dappre CRUL, dees luiſter aan uw kroone,
O Vrijheid! ſtreed met roem! die vaderlandſche zoone,
Vocht voor uw heeſlijkheid; en eer hij 't land begaf,
Koos hij voor U Godin, op de oçeaan zijn graf.
Drie zwaare vlotten van de britſche zeekasteelen,
Slaan, met één enkel ſchip, om Hollands vloot te deelen:
De zee nog rood van 't bloed, digt bij 't oud (*) *Sombara*,
Verwt ſchaamte voor den Brit tot verr' aan *Angula*:

Een

(*) *Het ſchip van* CRUL *was genaamt de* Mars; *de Britſche ſchepen daarentegen de* Monarch, *de* Panther *en de* Sijbille; *gevallig alle drie trotſche gedrogtnaamen.*

(†) Sombara en Angula. *In de nabijheid dezer gewesten is* CRUL *geſneuveld.*

Een weerelooze vloot, baldadig te verrasſen,
Met drie tirannen op één edel held te pasſen;
Euſtachius vermand, geplonderd' en beroofd,
Eer men aan Oorlog of geſchonden trouw gelooft.
Den moorddolk in het hart van trouwe bondgenooten,
Met een verwoede vuist, den boezem in te ſtooten.
En ach! ik ijs er van, met ſchroot en glasvergif,
Zijn edlen weêrpartij te jagen in het rif.
Mijn dappren CRUL, omringd van kogels rood en bloedig,
Te treffen in het hart, en ſchoon hij edelmoedig,
Als eenen batavier, ſtreed voor de groote mast,
Door drie zeemonsters overheerd en ſnood verrast,
Neêrſtortte, en dus dien wreden rampſpoed moest weêrvaren.
En moet ik wijders U dien euvelmoed verklaaren:
Hoort mij, hoe uwen held zich verder nog gedroeg;
Want aan zijn voorbeeld heeft elk Batavier genoeg.
Eer hem den kogel trof, den vijand ſtond te brallen,
Hij door drie Schepen was beklemt en overvallen,

Zijn Volkren ſneuvelden; verminkt aan allen kant,
Stak de edle held vol moed den lontſtok in den brand;
En zwaait dien in den vuist, voor 't oog van zijn ſoldaaten
En zegt: „ o mannen! vecht; eer ik U zal verlaaten,
„ Dees Bodem door den Brit geſloopt word en beheert,
„ Eer iemant nevens mij lafhartig zich verweert,
„ Van overgeven ſpreekt, of mijne vlag zal ſtrijken,
„ De laaste man in moed en trouwe zal bezwijken;
„ Eer ſteek ik met dit lont den brand in 't overig kruit,
„ En ſterf als Batavier: zie daar dit 's mijn beſluit."
Dus heftig voer hij uit, dan 't noodlot niet te keeren,
Begunſtigt nu den Brit, die midden in 't braveeren,
Den dodelijken kloot uit zijn kartouwen zend,
Recht in de borst des helds; die nederſtort in 't end.
Hij viel, en met zijn val viel ook zijn zeeviċtorie.
Dan eer de Britſche drift 't genot had van die glorie,
Wil nog den ſtervenden ter dood gewonden held,
Niet dat men zwichten zal voor 't Britſche zeegeweld.

Hij

Hij doet nog wat hij kan om zijne wond te ontveinzen;
Zijn flaauwend hart fchijnt nog op zeetriumph te peinzen.
De held verpijnt met kragt zijn adem en zijn fmart;
En fpreekt zijn Kapiteins en volk nog moed in 't hart.
De flaauwe ftem kan nog dees zeemans tale fpreeken:
„ o Mannen! roept hij uit, al hikkend, wil mij wreeken!
„ De grootheid van een held, die voor de Vrijheid fterft,
„ Is, dat zij in zijn plaats geduchte wrekers erft.
„ 't Is lafheid vrienden, komt uw Schout bij Nagt te fneuvlen,
„ Den tijd te flijten met beraamen en met keuvlen;
„ En warrend volksgefnap; die dood is vecht niet meer;
„ Maar die er ovrig is, blijv' moedig in 't geweer.
„ ô Mannen, fchoon ik fterf, gij moet mij niet befchreijen;
„ Het bed van eer is grootsch, dit moet een zeeheld vleijen.
„ Die na dees heerlijkheid als zeeheld nimmer dong,
„ Was waard dat hij met fchand ten eeuwgen afgrond gong.
„ Kom, laat mij, eer ik fterf, 's lands luister U verhalen;
„ Dan neen! ik zie alree die zaalge geesten daalen,

„ Ik zie, o zaligheid! U door de wolken heen,
„ Ik zie ook 't heilig Lam van het drieënig een,
„ Gants heerelijk omringt van 's hemels lof altaaren:
„ Maar 'k zie 's lands Helden ook naast Gods Apostelſcharen;
„ Mijn TROMP, VAN GAELEN, en HEEMSKERK, en WASSENAAR,
„ Godvrugte RUITER, EVERTZE, DE WIT, met KORTENAAR.
„ 'k Zie in Gods heerlijkheid zelfs woeste helden blinken,
„ Wier ziel ten hemel vloog daar 't lijf in zee gong zinken.
„ Zo krachtig is genaê, zo heerlijk is het loon,
„ Zo dierbaar het geloof in Gods geliefden Zoon;
„ Dat hij, wie voor 't geloof en vrijheid ſtout durft ſtrijden,
„ Met onbeſmette ziel, God zelve vind in 't lijden.
„ Mijn God mijn vadren God, dat Gij mijn wensch vervull'!
„ Beſcherm mijn Vaderland, ontfang den geest van CRUL!"
Dit boezemt onzen held nog uit met kracht van ſtemme.
Hij ſprak na dit niet meer: de dood had reeds zijn klemme
Op 't grimmig aanſchijn en de helden kaak gezet.
Men lag het dierbaar lijk nu zachtjes op het bed,

Van

Van eer: de Brit befpringt intusfchen reeds de wanden,
Van 't fchip, en flaat terftond het bootsvolk in zijn banden.
Men bid hem nedrig dat, wijl hij zijn woede toont,
Uit eerbied, 't waardig lijk van dappren CRUL verfchoont:
Hij ftaat dit toe, doch ziet de bleek beftorven blikken,
Des helds niet, of fchijnt nog voor zijn gelaat te fchrikken.
Zo fterk is wroeging als zij, fchuldig, lijken ziet:
Ze is blijde met 's mans dood, maar 't harte ftemt dit niet.
Doch trotsheid heeft geen hart, men flaat ons volk in banden,
En dwingt de onweerbre vloot te ftrijken of te ftranden:
De rijke koopvaardij, in dezen bangen nood,
Van fchut en fchermheer en haar dappren CRUL ontbloot;
Zeilt thans verward door een, er is geen kans te vluchten:
Op zee zijn vlekken, noch gebuurten, noch gehuchten;
Geen hoog bosfchaadje noch geen fterke ravelijn,
Kan op den oçeäan een fchip tot fchuilplaats zijn.
Geen visjen zelfs dat met zijn bende faam wil fchoolen,
Ontduikt een watergier, maar zwemt en duikt; gaat doolen

Op 't schuimend waterdak, ja duiklend in den grond,
Valt het als 't aadem zoekt, zijn vijand in den mond:
Zo slokt de trotsche Brit, van roofzucht aan het blaaken,
Nu onze gantsche vloot bloedgierig in de kaaken.
Hij zeult de schepen naast zijn opgeblazen balg,
Heeft van meewaardigheid of zeerecht thans een walg.
En eer een etmaal op de glazen werd gerekend,
Is op de Vrijheidsvlag het Britsche kruis getekent.
Men zeult de rijke vloot, naar het verraste land
Eustachius, en dreigt met een uw eendrachtsband.
Zie daar Godin, zie daar, 't geen wij met vollen monden,
Van uwe ontvluchte schaar, helaas! met smert verstonden!
Wat Indiën betreft, aanbiddelijke! hier
In deze haven ligt alree een schip drie, vier,
Die zo hen Spanje nu niet krachtiglijk beschermde,
En over Vrijheid en haar rechten zich erbermde,
Gewis den roofgier van Brittanje in den klaauw
Gevallen waren in 't Canaal of in dit naauw.

Hier

Hier ligt de Beekvliet en Vreeburg in deze haven,
Kaptein Corneliszoon en Jacobszoon; twee braven,
Op *van*, noch eedlen naam, noch grootfche tijtels prat;
Maar met den bijnaam die de bestevaêr graag had,
Toen men van tijtels wist, noch bijnaam, van de grooten,
En het genoeg was uit Jan Jansz. te zijn gefprooten.
Dan zo 't ons nog ontbrak aan een oud Cattisch held,
Hier legt de Behemoth, en kaptein Katersveld.
Men vraag die Mannen flechts naar de Indiaanfche zaaken.
Gewis hier zult ge, o Maagd! aan echt berigt geraaken,
Hoe het Brittanje min om Holland is te doen,
Dan Indiën, om de ropyen en de poen;
Die onze koopvaardij zo machtig kan verfterken.
Dan 'k zwijg, het past mij niet om deze zaak te merken.
Gij mijn hoogwaardigfte! beflis hier in het best
Voor U, voor Holland, en 't vereenigde gewest.
Nu boog de held der Maas, naar plicht, zich voor de Eerwaarde
En zweeg. De Vrijheid rijst, zij ftampvoet gram op de aarde,

Ont-

Ontſnoert den hairvlegt dien ze als nog gevlogten droeg,
En ſpreekt met forſchen ſtem: mijn helden 't is genoeg!
Ik zal geen hairnaald in dees blonde vlechten ſteeken,
Voor ik mijn Vaderland beſchermen zal en wreeken.
Gij helden volgt mij, wijl de dageraad reeds klimt,
En mijn ontſtoken wraak in 't gloeijend harte grimt:
Wijl ik geen tijd verzuim. Mijn OORTHUIS! kom, tree nader,
Uw deugd eischt heerlijk loon, en voor uw volk te gader:
Zie daar is vrijgelei en 't zegel van mijn hand,
Breng in mijn naam 't brevet naar 't lieve Vaderland.
Begroet de Vadren en Oranje en de Staeten;
Hun edelmoedigheid (*) zal U met gouden plaaten;
En eerenmunten mild beſchenken op mijn beê,
En Maaslands zeegezag, uw dappren helden meê,
Elk met een mild geſchenk van honderd zilvren kroonen,
Ten blijk van dapperheid, door hen betoont, beloonen.

En

(*) *Het loon aan* OORTHUIS, *zijne Luitenants en Matroozen, op verzoek der Admiraliteit van de Maaze, door hun Hoog Moogende toegedacht.*

VIS VI FORTITER REPULSA.

PROPE GADES XXX MAY.
MDCCLXXXI.

ANTIQUA VIRTUTE DUUM VIRI.

Dat uw fregat den Briel, triumphlyk zy gebytelt;
Als overwinnaar der Crescent, den rand getytelt.
Werd deze zinspreuk en dit opschrift dus vereert:
GEWELD DOOR DAPPERHEID, MET STOUT GEWELD, GEKEERT.

Bladz. 173.

J. Buys del. N. v. d. Meer junior sculp.

En voor CAPELLE en GOBIUS heldhaftigheid,
Blijf 't eerfte fcheepsbevel naar rang hen toebereid.
Mijn fchrandre HOLTSHEI (*) zo beroemt in mijne tempels,
Bij groote konftenaars: zal op gewijde ftempels,
Uw heerelijke daên ontrukken aan den tijd;
U zij in klinklaar goud, dees eertrophee gewijd:
„ Dat uw fregat den Briel, triumplijk zij gebijtelt,
„ Als overwinnaar der Crescent; den rand getijtelt,
„ Werd deze zinfpreuk, en dit opfchrift dus vereert:
„ GEWELD DOOR DAPPERHEID MET STOUT GEWELD GEKEERT.
„ 't Revers zal met het fchild der Maasftad zijn beklonken,
„ En aan elks zijde uw fier blazoen bij MELVILL pronken.
„ Den drietant van Nepthuin, als heer van de Oçeaan,
„ Moet in eene uchtenftond in 't heerlijk zonlicht ftaan,
„ Op dat deze eerfte daad zo heerelijk te prijzen;
„ De zon van Neêrlands heil, met meer triumph doe rijzen.
„ Zo blijf in OORTHUIS, en in MELVILLS zeebeleid,
„ Een levend voorbeeld van de aloude dapperheid."

Mijn

(*) *De medaille van* OORTHUIS, *door* Holtzhei *geftempelt, befchreven.*

Mijn CRUL voor 't Vaderland gesneuveld in het vechten,
Wil ik nog dezen dag een eerenzuil oprechten,
„ Ik wil 's mans beeldtenis in 't harrenas doen staan (*)
„ In louter goud zijn naam en eeretijtels slaan.
„ Ik stel een feestdag om, ter zijner eerè, te offren:
„ Ik zal, in jaspissteen, het koud gebeente koffren;
„ 's Mans lijkbus plaatzen op een heerelijk kanon;
„ En ankerpracht, ten blijk waar naast hij sneuvlen kon;
„ En schoon de koopvaardij zit naast zijn lijk te treuren,
„ Mijn helden zullen, op 's mans voorbeeld, 't hooft op beuren.
„ Een hemel sterre kroon, zij voor mijn held bereid,
„ Zij schijne op zijne tombe in laatere eeuwigheid.
„ Deze eerste proef moet, door mijn eigen hand, betoonen,
„ Dat nog d'aloude moed woont bij Bataafsche zoonen.
„ Zo zie mijn Vaderland in 't laate nageslacht,
DATDAPPERHEIDNOOITZWICHTALDWINGTHAARDEOVERMACHT.
Kom aan mijn helden volg, ik zie de dag reeds klimmen,
De wind staat vast, er schijnt geen onweer aan de kimmen;
't Ge-

(*) *Beschrijving van de medaille van* CRUL.

J. Buys del. N. v. d. Meer junior, sculp.

't Gehoonde Vaderland eischt nu geen ſtille rust:
'k Wil wreeken, kom tree voort; verlaten wij dees kust.
Laat ons, gelijk 't betaamt, een eerlijk afſcheid nemen,
Van de Arragonſchen held, en zonder lang te temen,
Maar ſtil in onze boot, eer ons het zeevolk hoort,
Ten have uitroeijen met mijn hachjes naar ons boord:
Gij OORTHUIS, mijn vertrouwde, ik laat aan U de zorge,
Van uwe heldenſchaar, uw eer ſtrekt mij ten borge.
Zo mijn vooruitzigt in 't geheim des hemels ziet,
Zult ge eerlang loffelijk aanlanden in 't gebied
Der Vrijheid; en hoe 't Britsch verraad alöm mag loeren;
Een Godheid zal U aan haar arendsoog ontvoeren;
En brengen U voorwind in 't lieve vaderland.
Vaar wel, mijn waarde vriend, daar is mijn rechtehand!
Vaar wel, en wil voor al aan de Indiaanſche helden,
Dat gij hier Vrijheid zaagt, niet onvoorzichtig melden.
Mijn ſtille zorg, vooral dient niet aan het gemeen:
Het oppervlakkig volk is dikwils niet te vreen.
Matroosje zou zijn drift hier zeker niet betoomen,
Om mij te groeten; dit dient wijsſelijk voorgekomen,

Dit

Dit zij genoeg, vaar wel, tot ik U wederzie.
De held vertrok, men zag nu d'edle Vrijheid, die
Langs 't marmren hofboordes, drong door de wagtparade,
En hofherauten van het koninklijk granade.
Zij eischt, dat men voor haar den Spaanſchen zeeheld wekt:
Want dat ze, op ſtaande voet, wil zeilen en vertrekt.
Men volgt eerbiediglijk 't verzoek, de Ridder nadert,
Juist zelve met den raad van zijne vloot vergadert.
En zonder omſlag, keurt hij Vrijheids reize goed,
Hij zelve meld, dat hij ook nu met allen ſpoed,
Naar zee moet met zijn vloot van heerlijke galjoenen;
Om uit de Spaanſche zee de rovers weg te boenen.
Verzekert de edle maagd, dat in het naauw der ſtraat,
Thans geen gevaar is, des zij beiden, in dien ſtaat,
Reisvaardig ſtaan, des duld men thans geen ſtaatlijkheden:
De vlootvoogt gaat alleen in 't ſtil ten haven treden;
Met weinig ſtoet verzelt, brengt hij de Maagd te boot,
En keert, na heuſchen groet, te rugge naar zijn vloot.

EINDE VAN HET DERDE BOEK.

DE

DE

ZEETRIUMPH

DER

BATAAFSCHE VRIJHEID.

VIERDE BOEK.

INHOUD.

De Tuinmaagd vaart, voor wind, in middelandsche stroomen:
Vereert hier Heemskerks *en* van Gaelens *Heldendaên:*
Wijst ook oud Grieken en Italjes kusten aan:
Land voords te Creten: daar, met pracht aan land gekoomen,
Bezoekt ze Europa, wien zij Neêrlands zaak ontdekt.
Zij pleit grootmoedig: krijgt goed recht, en zij vertrekt.

M

Nassuw

Naauw was de Tuinmaagd, in den vroegen morgenſtond,
In ſtilte aan boord gegaan, of elk matroos bevond
Zich moedig op zijn' post; elk man wierd afgeroopen
Met naam en toenaam, of 'er iemand ware ontſloopen,
Die, door den ſpoed, te laat het zeilſein hadt gehoord.
Dan niemand werd gemist, al 't ſcheepsvolk was aan boord.
De Vrijheid ziet de rol, begeeft zich voorts in 't midden
Der helden; doet hier op den priester ernſtig bidden;
Op dat men God ſtraks love, in ware dankbaarheid,
En ſmeeke om wind en ſpoed, daar men weêr zeilree leid.
Men bid eerbiedig en deemoedig en aandachtig;
De bidder maakt het kort, maar niet te min ook krachtig.
Zo dat hij 't hart van 't volk, in Gods naam, treft en roert:
Den ſtoertſten zeebonk met de ziel ten hemel voert.
Bij 't wierook dat hij zwaeit, als 't heilig offerteken,
Maakt hij het hart gedwee, of port de drift tot wreeken,

Ja

Ja bij den zegen, waar hij 't bidden meê besluit,
Drukt hij zich zaaklijk in deez korte Godspraak uit:
„ ô God! o Neêrlands God! uw vrijdheid, uwe altaaren,
„ Uw eendracht smeekt uw hulp, in bittre zeegevaaren,
„ Almachte! wie weêrstaat uw Goddelijke hand?
„ Ach! zegen onzen togt voor 't lieve vaderland!
„ Zo zie den vijand, daar wij hier gebeden storten,
„ Dat door eens menschen kracht Gods arm niet is te korten,
„ Strek uit, strek uit, o God! uw' vreesselijken vuist!
„ U komt ons offer toe, die 's vijands macht verguist."
De Godstolk zwijgt; waar op 't kanon word aangetondert,
't Geen driewerf in de baaij van Cadix haven dondert;
En van het trotsch kasteel, met eer, beantwoord wordt.
Dit hoort het bootsvolk dat held OORTHUIS schip nog sjord,
Dit hooren, op de vloot van de Indus, 's lands matroozen,
Zij zien van top en raa, den schoonen morgen bloozen;
En tegen 't zonnevuur, 't zeilagie blinken van
Des vrijheids hulk; dit ziet de manschap, en het kan

Bij zulk een blij gezicht, onmooglijk zich bedwingen:
Er zijn 'er die, vol drift, fluks in het water ſpringen;
En geeven om geen boot, barkas, noch ſchuit, noch jol;
Maar zwemmen meê ten ſtrijd. Een ander wordt ſchier dol
En razend, dat hij hier onnut moet tijd verliezen;
Eischt van zijn kapitein om aanſtonds zee te kiezen.
De woede heeft lavei, het volk is niet te raên,
Zij willen met de hulk of winnen of vergaan.
Dan OORTHUIS en de Raad der nederlandſche ſchepen;
Bedaaren door beleid het volk; het word begrepen
Van 't ongetemt gemeen, dat vrijheid niet en zeilt,
Ten zij zij in den grond het nut der zaaken peilt:
Dat zij alleen meer door zachtzinnigheid kan winnen,
Dan met doldriftigheid 's lands wraake te beginnen.
Dies word het volk bedaart, en 't keert weêr tot zijn plicht;
Doch houd, zo lang het kan, 's lands hulk in het gezicht.
Ja, tot den hoogſten top des hoogſten mast geſtegen,
Geeft, bij het laatst gezicht, nog elk matroos zijn zegen.

De

De winden zelve, op des zeemans wensch en beê,
Beſtuurd door hooger hand, de winden zeegnen meê.
Een ſtijve koelte blies zijn aantocht uit het oosten,
Waar zonneſtraalen 't vel der æthïopers roosten.
De ſtuurman houdt voor wind, en doet alzints zijn best,
Doch wenscht dat Zephirus nu waaije vlak van 't west.
't Gebeurd, de wind ſchiet om, het west drijft oost te rugge.
Hier op is 't mannen! ree: (*), men wend de hulk ter vlugge
En zeilt, recht toe recht aan, in 't midden door de ſtraat
Van Gibraltar, terwijl men zorglyk gade ſlaat,
Om toch aan loefzij niet nabij den Brit te koomen:
Aan lijzij weder, om niet in roofzieke ſtroomen
Van 't Marokkijns gewest te vallen, wijl men daar,
Bij 't woeste volk, veelligt zou raaken in gevaar.
Men is de ſtraat ras door, en laat het rustig glijën,
Vlak voor den wind, voorbij de kust van Barbarijën.

Dan

(*) REE, *is hier in den zin van het ſchip te wenden, zo veel, als zeggende: houd u ree mannen om te wenden. Eene zeer bekende ſpreekwijze.*

Dan eer de Vrijheid, wel ervaren in dit oord,
Nu verder doorzeilt, word haar ijver aangeſpoort
Om den beloofden plicht aan HEEMSKERK te volbrengen:
Zij doet op 't ſcheeps-altaar, terſtond den bloede plengen
Van een gemeste geit, die men in 't voorplecht hieldt
Met meerder ſlagtvee: zij, eerwaardig, zelve knielt
Voor ijders oogen. Laat *Heemskerks* medailje langen,
En doet die, om den hals, aan gouden keetnen hangen,
Zij ſchuift de penning fluks aan hare rechte zij,
En voegt 'er nog den glansch van meerder helden bij;
Zij neemt het beeldtenis van dapperen *van Gaelen* (*),
De held, die buit op buit, Castiljen af ging haalen,
En

(*) Dapperen van Gaelen. *Om uitzucht te ontgaan, beken ik volgens geoorloofde vrijheid, deze regelen uit het Grafſchrift diens helds ontleend te hebben; gelijk ik eens vooral melden moet, dat ik, waar ik kan, de ſieraden onzer heldendichtren, met eerbied voor hunne Mannentale, inlasſe. Een vrijheid die Virgilius, Vondel, Antonides en andren zich tot eere hebben gerekent. Voorts is het doel, zonder* de Ruiter, Tromp *of andere helden te kort te doen, om den beroemdſten zeeſlag des helds* A°. 1652. *in de Middelandſche Zee, die nooit met grooter edelmoedigheid en tevens dapperheid behaald is, als een der grootſten van beleid en dapperheid te roemen*

En hier, in deze zee, digt bij Toskanes ſtrand,
De Britten had verwoest, veroverd en verbrand.
Zij hangt dit heldenpaar in gouden medaljonnen,
Bij 't maagdlijk borstjuweel, daar als twee gouden zonnen
Oud-Hollands majeſteit, in 't middelandſche zout,
Nog ſchitterde in het oog, en maakt haar volkren ſtout.
Nog hegt ze op hare keurs de beeldtnis van *Kerkhoven*,
Met *Lambert Hendrikzoon's* (*), en andren, die het rooven
Van het Barbaarſche volk, dat aan deez klippen woont,
Beteugelt hebben: daar zij nog de ſtreeken toont,
Waar haar de Ruiter, Tromp (†), met welbezeilde kielen,
De roofgaleijen van dees eerelooze fielen
Verbrandden, ſloopten, en hen dreven in het nest,
Waar het Barbaarſche ſchuim nog beeft voor ons gewest.
Zij wijst hier Tetuan, Algiers en 't ſtout Marokken,
Waar 't gitzwart moorenheir, op roof, te ſaam gaat hokken.
Nog

(*) Lambert Hendrikszoon, *ſloeg de Algerijnen en de Roovers van Fes*, A°. 1618.

(†) De Ruiter, *ſlaat de Algerijnen*, A°. 1655. *enz.*

Nog toont zij waar van verr' ook Fes en Tunis legt,
En Mauritanien aan Lijbien zich hecht;
Waar 't oud Numidien bij Alger is gelegen.
Zij toont aan de overzij haar zeevolk, daarentegen,
Nog Spanjes uithoek en de hooge Pijreneën,
De Balearides die men in deze zeën,
Voor Major en Minork geſtipt ziet op de kaarte,
Waar op 't compaslijn ſtaat der middelandſche vaarte.
Dan, na dat zij aldus naar dees gewesten wijst,
En overal den moed der Batavieren prijst,
Treed zij voor 't altaar en volbrengt haare offeranden.
Dankt Gode, bid en ſmeekt voor de eer van zeven landen,
En dit gevreest gewest beſchermt voor ſlavernij,
Waar christen en barbaar en turkſche heerſchappij,
Staag woed, en moord en wreekt, en hoort naar wee noch kermen.
Zij looft hem wiens genaê haar volkren wou beſchermen.
Zij werpt in 't wierookvat ook kraakende lauwrier,
Voor 't *Jongehoen* en *Bont*, en *Zwart* (*), die eerlijk hier,
Om-

(*) Bont, Zwart *en 't* Jongehoen, *Hollandſche Zeekapiteinen*,
en

Omtrend dees kusten, met gepluimde vederbosſen,
Na 't roemrijk ſneuvlen rusten, in 't graf der Barbarosſen.
Zij heft haar danklied aan, op vaderlandſche wijs;
En al het Bootsvolk dankt, zingt gode lof en prijs.
„ Hem zij in Azia (dus looft men) en Afrijken,
„ Ons danklied toegewyd: dat hij dees koningrijken,
„ Dees woeste volkren van het heidensch Moorenland
„ Deed ziddren voor ons volk, door zijn geduchte hand."
Dus eindigt de offerplicht met liederen en pſalmen
Die langs Judea, tot den hoogen kruisberg galmen (*).
Hier op beveelt de maagd, aan kok en bottelier,
Dat men, met gulle vreugd, nu dezen feestdag vier';
En 't ſcheepsvolk braaf verkwik met mallagaſche wijnen:
Beveelt een ſcheeps deel van witbrood, en van rozijnen,

Met

na de Britten te hebben geſlagen, ſneuvelden als Helden voor 't Vaderland, en wierden heerlijk door van Gaelen *in een Tombe en het Graf van Keiſer Barbaroſſa begraven.*

(*) Hogen Kruisberg. *In de gewesten der Middelandſche Zee is zekeren hoogen berg bekend, die men Monte Christi noemt, en de Kruisberg, in 't nederduitsch, heet.*

Met beste gerst gekookt, te ſchaffen aan den bak,
Op dat men vrolijk zij. En op dat niets ontbrak
Aan held *van Gaelens* eer, en *Heemskerks* heerlijkheden,
Gaat zij met haar kapteins in de kajuite treden.
En gastereerd met hen gulhartig: neemt den kroes,
En zegt: mijn kinders! hoort dit eerelijk avous;
Deez zuivre teug en dronk, door mij zelfs ingeſchonken,
Werd U, met dezen wensch, oprechtlijk toegedronken;
Dat elk voor 't vaderland, bij dit ons feestgetij,
Van Gaelen, *Heemskerk*, *Tromp of een de Ruiter zij*.
Het Muskadelſap blonk in ſchuimende pocaalen
Ter eer van *Heemskerk* en de dappere *van Gaelen*.
De helden juichten een hoezee, met blij geſchal,
En reikten, hand in hand, het ſchitterend cristal
Des bekers rond, als een der heerelykſte panden,
Waarop de Vrijheid zelfs 's Lands Eendracht had doen branden,
In amailleerzel dat in 't vuur rijk was verguld (*).
Nog een maal werd de kroes door vrijheid aangevuld

Ter

(*) *Amailleerſel branden. Om dat zulks in 't vuur geſchied.*

Ter eere van den Staat, van haar, en van Oranje.
Men leegtze, zij ſtaat op, en deeld, voor haar Companje,
Nog ſpaanſche matten aan haar zeeſoldaten uit;
Die hier wel eer door ons verkregen zijn tot buit.
Op dat het zeevolk door die oude gunstgeſchenken,
Aan de oude heerlijkheid van 't vaderland mogt denken.
Hier op lost men 't kanon ter eere van de maagd;
Wijl elk in vrolijkheid zich heusch en wel gedraagt.
Dus eindigde dit feest, gevierd naar ſcheepsmanieren;
De wind bleef nog al ſtaan, men hadt maar zeil te vieren;
Een ſtijve koelte blies beſtendig zonder ruk-,
Of valwind; dit voorſpeld het volk nu zeilgeluk.
Te meer, wijl in dees zee de duiklende *Thonijnen* (*)
Arions viſchen, op het ſchuimend nat verſchijnen.
En waterſtraalen, hemel hoog, uit hunnen kop
Uitſpuiten in de lucht, tot dat dien watertop
Weêr

(*) Thonijnen, *een ſoort van Walviscb of Bruinvisch, in de Middelandſche Zee in menigte, en door den kop ademende, blaazen zij daar in volle zee, booge fonteinſtralen van water uit. Arions visch noemt men wat men wil; maar 't is zeker dat de Thonijn, de Dolphijn der ouden, Arions visch, is.*

Weêr neêrdaalt in een bogt van levende fonteinen.
Dees tekenen zijn voor den Stuurman wisse seinen,
Dat hij, wijl deze visch zijn waterstraalen braakt,
Hier aan den doortogt van Italiën genaakt.
Daar men nu zeker bij Sardinje komt te nadren,
Verplicht de Vrijheid om den scheepsraad te vergadren,
En Scijlla en Charijbd te mijden, wijl men dra,
Sicilje nadren zal, en digt op Africa,
Carthago's uithoek met omzichtigheid moet mijden:
Men vind het oorbaar om langs Maltha heen te glijden,
En aan den andren kant niet digt aan Tripolie
Te steevnen; des op dat men hier wel wijslijk zie
Hoe 't met de klippen staat, in zo veel waterkolken,
Wie vriend of vijand is bij deze vremde volken,
Wat hier nu diend gedaan, in dees geduchte zee.
Men legt een nieuwe Kaart naast dien van Ptolomée (*),

Om

(*) Ptolomeus, *een der oudste Geographisten, was zeer bedreven in deze gewesten. De kaarten van de* L'Isle *zijn wel naauwkeuriger, doch men diend ze beiden te kennen, in deze streek.*

Om dus, ſchoon 't jong vernuft het oud kan overtreffen,
Nog wat van 't oud gewest der grieken te beſeffen.
'Er is doch op het ſpoor der oudheid, altijd iets,
Dat, al acht nieuwigheid der ouden kennis niets;
Nochtans een wijzen raad ten oirbaar kan verſtrekken.
Dit wist de Vrijheid, zij tracht Griekenland te ontdekken.
Zij ziet de koers, gebied den Stuurman vast te ſtaan:
De man, op haar gebied, houd nu zuidoostlijk aan,
En glipt reeds de engte door der vreesſelyke klippen,
Loeft daar op oostwaards weêr, en laat het wijders glippen,
Tot dat hij ruim en vol kan zeilen langs het ſtrand,
Van 't oud Albanien en 't volkrijk Griekenland.
Men ziet Epijrus en het wijd vermaard Mijceenen,
Ook Sparta in 't verſchiet; en 't waereldwijs Atheenen;
En veel gewesten en eilanden zonder tal:
Men zeilt die alle ſtout voorbij, en merkt den val
Des maalſtrooms, die met drift van vloed komt nederſtroomen,
Waar 't Adriatisch meïr, de heerſchappij van Roomen,

Van

Van ouds betwiste, toen dit ruim Heeläl moest zien
Of Romen of Carthaag de waereld zou gebiên.
De Vrijheid echter, die dees oorden kwam te ontmoeten,
Wou hier, uit achting, ook haar lieve zuster groeten.
Wijl zij nu, zo nabij aan 't Venetiaansch gebied,
In vrije zee haar hulk voorſpoedig zeilen ziet;
Doet zij drie ſalvos uit metaalen monden vuuren,
Uit eerbied: doet daar na haar ſchip vlak oostlijk ſtuuren,
Tot dat ze de uithoek wint van 't eiland Morea,
En houd, recht toe recht aan, op 't vruchtbaar Candia,
't Geen met die nieuwe naam, ook nog van oude dagen
De naam van Creten of Europas troon mag draagen.
Zij laat te loefwaar nu de kooprijke Levant,
En gijpt de giek nu weêr op zij naar d' andren kant:
Zeild ſcharpjes bij den wind om Rodes golf te winnen,
Laveert door de Archipel in 't eind in Creten binnen,
Bij de uithoek, waar men zegt, dat Zephir zich onthoudt;
En de Cherſoner hier een haven hadt gebouwd.

Hoe

Hoe 't zij, de Pelagus en Libiaanſche baaren
Zo vreeslijk, ſcheenen nu eendrachtig te bedaaren.
Lijcastas bergen ſchutten zelfs den oosten wind;
Waar anders menig ſchip zich in gevaar bevind.
Wanneer bij Delos en bij Cithnus de Cijcladen,
Den afgrond koken tot aan de uithoek der Sporaden:
En zo het waar is 't geen de fabelkunde meld,
Dat hier het reuzenrot, door Jupiter geveld,
Nog worſteld onder een, om door baldadig dartlen,
Hier de ijsſelijke ſtraf des Hemelvoogds te ontſpartlen;
Dan was dit ogenblik 't gedoemd geſpuis gedwee,
Toen Ida's koningin de Vrijheid zag in zee.
De Tuinmaagd merkt ook hier een zeker wonder teken;
Zorgt dat men ankert; het zeilaadje werd geſtreken,
De hulk behoorlijk op den kabelboei vertuit.
Men hangt hier op terſtond den ſcheepstrap weder uit,
Men taakelt de barkas met ſtaatlijke ſieraadjen,
En zwier van wimpels; men ontlaad ook de kledaadjen,

En

En goddelijken tooi, gefchikt tot een gefchenk.
't Vliegt alles op 't bevel der Vrijheid, op één wenk.
Men zag, in goud montuur, door blaauw en rood gemengeld
En zilvren nest'ling op de fchouderen geftrengeld,
De Scheepskapteinen, en den Schout bij Nacht gekleed.
De gantfche ftaatie der foldaaten ftond gereed,
Met vendel, trom en fluit, en blinkende musketten.
De roeijers, daar ze zich in 't kleene vaartuig zetten,
Zijn rein in 't wit gedost: de oranjen gordel om
De heup geftrikt; de bandelier der trom
Was louter goud: tambour had zilvren trommelftokken:
Trompetter rijk galon geftikt op roode rokken.
Der Staeten kwast hong aan een zilveren trompet:
Van heerelijk ijvoor was zeemans klarinet.
De Vrijheid zelf, om nu haar heerlijkheid te toonen,
Ging haaren vederbos in eenen helmkam kroonen.
Met veel kleinodien van paerl en diamant
Bezet: zij floeg een doek van 't allerfijnfte kant,

Om

Om haar ijvooren hals, en post, met keur van zwieren,
Festonnen op haar kleed naar maagdlijke manieren:
Zij gespt ook dadelijk haar gouden broozen aan,
En staat, op 't schoonst versierd, bereid naar land te gaan.
Zij geeft voor af bevel om haar hier op te wachten
Tot dat zij wederkeert; beveelt het plichtbetrachten
Aan 't scheepsvolk, dat aan boord noodzaaklijk blijven moet;
En stapt, hier op, te boot met haar bataafschen stoet.
Europa, midlerwijl, hadt, met haar scherpziende oogen,
Van verre Neêrlands hulk bespeurt, en uit den hoogen
Van Ida opgemerkt, waarheen men steevnen wou:
Zij zag het landen in haar haven; en een vrouw
In maagdelijk gewaad, rein, in uitheemsche kleeden
Gedost, voor aan een reij van dappre mannen, treden.
Ze ontdekt in haare vuist een speer met een bonet,
En onderkent terstond één Vrijheid; tevens let
Ze aandagtig wie het zij van hare republijken;
Maar toen ze oplettende de vaendelen kon bekijken;

Herkent zij Neêrlands vlag, en Staeten paviljoen,
In Cretes oude zee: zij zag aan 't ſcheeps fatzoen
Geen zeiltuig, noch geen boord van platte roeigaleijen,
Die menigvuldig op deez wateren laveijen.
Als 't volk van Samos, of van Lesbos, den galjas
Of gondel voortroeit (*), op de Egeeſche waterplas,
Waar nog dit ſcheepstuig, naar 't fatzoen van oude tijden
Gemaakt, het teken draagt van Griekens waterſtrijden:
Zo als de zeegolf van Corinthen, Attica,
Aeoliën, die van de Opunt, Thesſalïa,
Bij Andros klippen ſtuit aan 't Land der Hermionen,
Tot aan de Landen van den inham der Laconen;
Waar Menelaûs troon op Vénus eiland legt;
Juist over Phoebus Stad, en Delos havenrecht,
En men met roeituig riemt van Sparta of Atheenen,
Langs Epidauren, daar van Argos naar Mijceenen,

Het

(*) *'t Is zekerlijk bewijsbaar dat de wijze van roejen en zeilen op deze zee, nog heden, een overblijfzel van de wijze van zeilen en takelagie der ouden is.*

Het nieuwe ſcheepsgebruik vermengt is met het oud,
Naar ijder volk of rijk thans zijn galeijen bouwd.
Doch nu bekent zijn voor Venetien, Ferraren,
Of Napels koningrijk, tot aan Tarantes baaren,
Raguſas republijk, den Kerkelijken ſtaat,
Of Triest, waar Joſeph thans een haven bouwen laat.
Van al dees Kreeken en Eilanden, niet te tellen,
Erkon Europa, haar bataaſſche bootsgezellen,
De breede ſchouders, 't blank heldhaftig aangezicht,
Met de orde in 't regiment, dat net voorttrok, en digt
In zijn geledren gong: de ronde zeemans hoeden
Met het oranje lint, doen langer niet vermoeden
Of twijflen aan Euroop: zij aarzelt langer niet.
Zij zwaait den Scepter, daar ze fluks, uit haar gebied,
Een ſtoet van edlen zend, herauten, lijfſtaffieren,
En maagdenreijen, die zij heerlijk doet verſieren
Met Ida's bloemen, en met geurig rosmarijn
En mirthe; 't moet op haar bevel fluks vaardig zijn.

De koninklijke ſtal wordt dadelijk ontſlooten:
Een witten Elephant, (*) geleid door hare grooten,
Wordt kostbaar uitgerust, met eenen troon van goud,
Aan eenen gordel op den rug van 't dier gebouwd.
Hier af doet men een kleed van tijrisch purper ſpreiden,
Door Pallas zelfs gewrogt. De Moorman, ten geleiden
Van 't luisterrijke dier gezeten op den kop,
Blinkt van de paerlen, die hem hangen op den krop.
Een kroon van vederpracht praalt op de zwarte hairen,
Van blaauw en rood en geel, vermengt met palmeblaêren.
Zijn heupriem is verſiert met allerlei geſteent,
't Geen de Indus en d'Euphraat, in luister ſteeds vereent,

Of

(*) Elephant. *Witten Elephant, ſchoon geen Europisch dier zijnde, is echter in dit gewest dikwils, als een geſchenk den Koningen uit Africa gezonden, en kan hier zeer wel aarden. Een witten Elephant, word zo waardig geſchat, dat de Vorſten dezelve uit Goud en Zilver, door Edlen doen bedienen, daar bij door niemant dan door den Koning of Koninginne bereden word. De Kemelen en Muilezels zijn op Creten gemeen.*

Of Azia, het Rijk der Perſen en der Meden,
Schenkt aan de Koningin der aarde in kostbaarheden,
Terwijl d'Armeniër de kemels zaedlen doet,
En met zijn veldſchalmei der vrijheidsſchaere ontmoet,
Om op dit lastdier de pakkaadje te onderſchraagen,
Of in het klimmen op den Ida, 't volk te draagen.
Nog zaedelt men, met ſpoed, muilezels, vlug en rad,
Met flukſche hengſten die me in ſtoeterijen had.
Ook uit Turkijen de allerſchoonſte en jongſte paarden,
Al rijk in het gebit, met leizeels hoog van waarden;
Geſchikt voor de edlen der Bataaſſchen ridderſtoet,
Die bij den optogt meê verſchijnen; alles ſpoedt,
Op Koningins bevel, in ſtaatſie naar beneden
Des hogen bergs; elk ſtapt vast voort met dubble ſchreden.
Dit ſtatelijk gevolg nu nederwaards gedaald,
Houd door de vlakte van Theraphne, zich bepaalt
Aan zijnen weg, en komt de dierbre Tuinmaagd tegen,
Voorbij Heracleum en Cnosſus brede wegen.

De Troonheraut, zo dra hij hier de vrijheid zag,
Buigt zich en klopt driewerf op 't hart, met zekren ſlag;
Knielt voorts van verre, op eenen afſtand, voor de eerwaarde;
Hij drukt den tulband, naar oud Cretens wijs, ter aarde;
En rijst na deze groet, gantsch deftig overend,
En ſpreekt: ô Vrijheid! 't is Europa die mij zendt
Om U naar uwen ſtaat in dit gewest te ontmoeten,
Mijn waerelds Koningin, doet U, haar zuster, groeten;
En bieden in haar naam U al dit reistuig aan.
Hier zijn haar kemelen om pakken op te laên:
Hier zijn bedienden en, zo gij 't begeert, ook ſlaaven,
Voor U en voor uw volk, en deez Bataafſche braven.
Maar ook, ô dierbre Maagd van 't roemrijk Nederland!
Hier is ten uwen dienst Europa's Elephant;
Dat goddelijke dier, daar niemant op mag treden,
Dan 's waerelds rijksvorstin, is tot uw dienst op heden.
Gij ziet doorluchtige, hoe hoog Europe U acht.
Geheiligde! klim op: voor U is deze pracht;

Voor

Voor U ſtaat reeds met glans de heilge troonzaal oopen.
Tree op, o Vrijëmaagd! ei laat geen tijd verloopen.
Mijn Koningin verlangt, en brand van drift en vuur,
Dat zij haar ogenlijn omhelzen mag dit uur.
Na dit beleeft verzoek, en vorstelijke buiging,
Treed vrijheid toe, en doet ook hare plichtbetuiging.
De Maagd ſtijgt deftig op den ſtatelijken troon.
Naast haaren vrijën hoed blonk nu Europa's kroon,
Men zag de kemelen voor zwaare kisten knielen;
Dan 't zeevolk gaat te voet en draagt zijn eigen krielen,
Het draagt zijn eigen last, is voor de ſlaven ſtug,
En wil geen hulp van ſlaaf of knegt voor zijnen rug,
Dit treft den Aziaan en d'Afrikaner Mooren,
Van ouds tot ſlavernij en dienstbaarheid gebooren;
Die Volken ſtaan verbaast in hunne ſlavernij,
Onkundig wat het is, dat nu zo rond en vrij,
Naast deze Karavaan, het Hollandsch bootsvolk wandelt,
Dat men zo rond en gul met medemenſchen handeld,

Gemeenzaamheid ontdekt toch die geheimenis,
Wie Vrijheid, wat het volk der Batavieren is.
Dus keuvlende geraakt me in broederlijk vertrouwen:
Een halve dagreis door de beemden en Landsdouwen,
Van Creten afgelegt, reist men met al den ſtoet,
Lang Gortijna's gebergt tot dat men aan den voet,
Van de Ida komt; men gaat door onbekende wegen.
Ons Bootsvolk, ongewoon aan Bergen, ſchijnt verlegen,
Op zulk een hoogte, van wiens top, hier wijd en zijd,
De dampkring van deze aard, aan zijn gezicht ontglijdt.
Dit merkt Europa's Volk en afgezonden knechten.
Men doet, van pad en weg, den vrienden onderrechten:
Men raad hen om terſtond te ſtijgen op den muil,
Een dier aan 't klauteren gewoon; en dat een kuil
Of een oneffen ſteen, zorgvuldig weet te mijden:
Men luistert naar goê raad, en gaat te paerde rijden; (*)

Of

(*) *Te paard* gaan *rijden, weet ik dat berispt word, maar het is zo genaturaliſeerd in alle doeningen, dat ik mij weinig dezer vitterij bekreun, als betekenend: ik ga om te rijden: te zeilen: te viſchen: enz.*

Of op den ezel die van vorstlijk ſieraad blinkt,
En bij een elke ſtap met (*) ſchellekens rinkinkt;
De ſchoone jufferſchap trad nu de ſtatie tegen,
En ſtrooide lover langs de groene wandelwegen:
't Cretenſer jonglingſchap zong goddelijk muzijk,
En gaf van zijnen roem in deze konst een blijk;
Want de oudheid tuigt 'er van, dat zij blijmoedig ſtreden,
Op een welluidend lied; (†) 't bewegen van de leden,
En 't ſlaan der zwaerden, juist africhtten op 't geluit
Der oorelogs bazuin en lieffelijke fluit.

Juist

(*) Schellekens rinkinkt. *De Muilezels in Italie, hebben altijd Schellen of Bellen om den hals, gelijk ook de Kemelen die gaarne dit geluid hooren. Zo weet men dat men hier te Lande, bij de Schaapen den voorganger ook bellen aandoet. Een overblijfzel van de oude wijze, om Kudden te weiden, of Vee te drijven; waar van het woord Belhamel zynen naam ontleent.*

(†) *De Hiſtorieſchrijvers getuigen, dat de Cretenſers zich oeffenden in het ſtrijden volgens de muziek, en de eerste Volkren geweest zijn, die krijgs muziek uitvonden. Dat onze Batavieren bekent zijn geweest, door op gezangen met hunne Zwaarden en Phriemen te vechten, getuigt Tacitus.*

N 5

Juist als de Bataviers voorheen, in oude tijden,
Zich dansend kweeten in gevaarelijke ſtrijden;
Dus trof den helden toon van dit doorluchtig choor,
De vrijë Bataviers gantsch lieffelijk in 't oor.
Er zijn 'er zelfs die, op hun beurt, de vreugd-gezangen,
Der Creters met een lied, voor vrijheids eer, vervangen.
Het zij men Willems lof, of Staeten luister zingt,
Zo dat de melodij tot boven d'Ida dringt.
Terwijl men dus al zacht de hoogtens op moet rijden,
Schijnt thans het aardrijk aan den voet allengs te ontglijden;
Men zag de wolken nu reeds wentelen beneên;
De windſtroom vloeijen door geheel den dampkring heen:
Men ziet, den Oçeaan en d'uitgebreide waat'ren,
Als in een brede kom: men hoort de donders raet'len,
Beſchouwt de blixems ver beneden zich, allom
Door heuvlen waaren; daar het kletterend gebrom,
Des hagels huilt; de ſneeuw, in vliegende criſtallen,
Uit haar ſchatkamers, op 't gebergte, neer moet vallen.

Een

Een zwangre wolk, weer in valeijen nedervloeit, (*)
En met een regenvlaag het dorſtig kruid beſproeit.
Weer elders ſchijnt men van het aardſche vuur te ſchrikken.
Itaalje ziet men in den damp van de Aethna ſtikken,
Waar de Vezuvius van verre brand en blaakt:
De vuurkolk met geweld uit zijnen afgrond braakt.
De menschlijkheid ſtaat hier verzet van zo veel wondren:
De volkren zien met ſchrik Gods majesteit van ondren.
De ſtoutſte kaerel lilt van angst en beeft en zucht;
Doch ademt tevens hier verkwikkelijke lucht,
Die den bedwelmden geest gantsch troostlijk kan verlichten,
Voor 's Hemels wooning moet des menſchen logheid zwichten.
De Helden wenden nu dan hemelwaards het oog,
En zien in 't firmament den gouden ſtarrenboog,

De

(*) *Het is bekend, dat zo dra men op hooge Bergen, die tot boven de drijvende Wolken komen, komt, de Lucht als dan fijner en getemperder word. En dat de Donder en Regenvlagen, die wij hier boven ons zien, op de ontzachlijke hoogtens beneden ons gezien worden.*

De zon en maane ſtaan gantsch heerlijk in hunn' kringen,
Aan bei de grenzen van de tegenvoetelingen;
Het goud van 't oosten, en de vuuren van het noord, (*)
Het wester purper, en 't robijn van 't zuid bekoord:
Het blaauwe uitſpanſel heeft geen wolken noch gewemel
Van 't zwerk: men is op de aarde en tevens in den hemel:
Het is hier eeuwig dag, (†) en eeuwig hemelslicht,
Waar Goddelijke Euroop haar rijkstroon heeft geſtigt.
Men naderde nu reeds die Majesteit van verre,
Wanneer een hemels licht, een goddelijke ſterre,
Neêrdaalde op 't rijk geſtoelt waar in de vrijheid zat:
Dat hemels vuur verlichtte allom het breede pad.

Twee

(*) Vuuren van het Noord. *In het Noorden zijn bij aanhoudendheid ijsſelijke Vuuren, waarvan wij hier de Noorderlichten hebben. Zo verre ik weet, is dit in 't Oost en 't Westen niet, maar aan deze kimmen wel het Purper, Robijn, en het Goud des Dageraads.*

(†) Eeuwig dag. *Dit is geene verſiering, want op zulke hoge Bergen ziet men Zon en Maan ondergaan, en het is 'er altijd dag, ten minſten weinig nacht: alleen eenige ſchemering voor korten tijd.*

Twee maagden zag men dra in hemelſche gewaaden,
De Vrijheid nadren, die, op hoog bevel, haar baden,
Dat zij, wijl ze, als Godin, haar godlijke afkomst wist,
Hier aftreên wilde, dat haar zaak zou zijn beſlist;
Maar dat geen ſterflijk mensch Europa mag aanſchouwen,
Ten zij hij wierd geleid, door eerbre ſtatievrouwen,
Dat des haar Bataviers, en 't volk dat haar verzeld,
Voor al zich reinigden: dat elk ſoldaat of held,
Bij 't marmer voorportaal, in warme reine baden,
Naar Cretens oud gebruik, zich wasſchen moest en waden:
Dat men daar olie, en veel geuren hadt bereid,
Met ſpecerijen en gebloemt, vol lieflijkheid:
Dat men ook wierook deedt in zilvren vaaten ſtooken,
Om al de klederen met reinigheid te rooken,
Op dat de menschlijkheid gantsch rein en onbeſmet,
In de gehoorzaal van Euroop de voeten zet.
Dat men dan wel gekuischt, met tabbaerden omhangen,
Gehoor by de Godin Europa kon erlangen,

In

In 't eerfte Voorportaal van 't goddelijk paleis,
Men zou daar zorgen, voor haar welzijn, naar den eisch.
Dat Vrijheid, eene maagd gewijd aan de eeuwigheden,
Nu heden als godin, bij haar Euroop kon treden:
Dit hoort de maagd en zwijgt van die geheimenis,
Beveelt haar volk het geen zij denkt dat nodig is.
Dan wat haar zelf betrof, zij kon als een godinne
Ver boven fterflijkheid, zo 't haar geviel, de tinne
Des hemels thans betreên, en nadren voor den troon,
Van Jovis bruid, (*) dewyl haar fier gelaat, zo fchoon
En deftig, zo vol glans, de heerelijke trekken,
Van Godlijke afkomst gantsch aanminnig konde ontdekken.

Ja

(*) Jovis Bruid. *Dewijl ik Europa hier zinnebeeldig, volgens de geoorloofde Fabelkunde, ftelle in den aart des Lands, en het Bijgeloof; heb ik, zo ik meene, omzichtig hier gehandeld, en de beruchte fchaaking van Europa door een Witten Stier, wel durven fchetzen, te meer daar ik pag. 72 de aanmerking ontduik dat wij Nederlanders eene geopenbaarde Godheid erkennende, de Vrijheid omzigtig hier het Bijgeloof gedoogende, haar Priester gelast, die door ontijdig twisten, over dit ftuk, haar zaak verachteren zoude, 't welk ik denk der Dichterlijke Vrijheid geoorloofd te zijn.*

Ja zo Europa ooit in 't hemelsch koningrijk
Een zuster had, aan haar bekoorlijkheid gelijk,
Het Neêrlands Vrijheid was, die haar nu evenaarde:
Dit zeggende, bied men de handen aan de waarde,
Geleid eerbiediglijk de tuinmaagd voort, tot op
De zaalge velden van des hoogen Idas top.
Men treedt in 't voorportaal der Godlijke paleizen,
De ſtaetcietrein houd ſtand, en mag niet verder reizen,
De vrije Maagd erkent hier die geheimenis;
Steld wetten onder 't Volk; beveelt wat nodig is,
Tot reiniging; gelast vooral, omzichtigheden,
Als 't Volk nieuwsgierig in Europas Hof wil treden,
Een hagelwitten Stier in 't klavervelt ontmoet,
Dat men dit heilig Beest voor al geen leed en doet,
Maar dat men 't heerelijk zou nadren, met festonnen,
Naar Hollands veerecht; en met linten fijn geſponnen,
Door Rhijnlandsch herderin gewrogt bij Leidens Stad,
Den ſtaart beſtrikken zou, en op de hoornvlugt trad.

Oranje

Oranjeappelen, zou fteeken op de toppen:
Dat men een rietenbun met alderhande knoppen
Van bloemen vlegten zou, en uit een zeek're mand
Wat nardus (*) haalen zou van 't veerijk Nederland;
Ook dat men lijnzaatkoek, ranunkels, iriasfen,
Met boterbloemen, in het vaderland gewasfen,
Met hooitje fijn en rein, zou bieden aan den ftier,
En ftrooken zachtelijk de kuis en hol van 't dier.
Europa zat nu ftijf van goude en van damasten,
Met purper, zijde en tooi die koninginnen pasten,
Op 't hoog geftoelte van haar elpenbeenen troon.
Op haare hairvlegt blonk een gouden ftarrenkroon,
Waar op een waereldskloot van blaauw turkoifel praalde;
Wijl hier de glansch van 't kruis naast halve maanen ftraalde;
Ten blijk dat haar gebied bij Mufelman en Christ,
Den eeuwgen tweedracht van den Ismaeliet beflist.

Digt

(*) Nardus *is een lieflijk kruid, in Italie bekend.*

Digt bij, aan haare zijd', ſtond Azia geboogen,
Met zijnen tulband naast den trap der troon; wijl de oogen
Van Africa, geboeid en bukkende op zijn kniën,
Uit witte oogapplen, met een zwarte ſterre, zien,
En wachten van Euroop de wet der ſlavernije.
Dan Vrijheid ſtaat verbaast en ziet nu ook ter zijde
Des troons, America getooit in 't luchtig kleed:
Ze ziet de maagd ſtrak aan, en let op al haar leed;
Haar zwier en houding: merkt ook uit haar ſtrijdbre kaaken,
Dat, ſchoon het oorlogsvuur nog hevig is aan 't blaaken,
Zij niettemin nog fier, en ook op Vrijheid ſtout,
Een nieuwen esſen ſpeer in haare vuisten houd;
En dat ze in 't ſchamelkleed toch heerlijk ſtaat te pronken
Met dertien pijlen op haar ſtaalen ſchild geklonken.
Zij zag een lelie op den vederen kronet;
Doch op het lemmer van de ſpeer noch geen bonet.
Wat verder, in den drang van edle lijfſtrawanten,
Ziet zij van Galliën de prachtige afgezanten:

Des Keizers hoveling, met Fredriks Lijfſtafier,
Niet minder heerelijk, als majeſtueus van zwier:
Hier bij den zendeling van het groot magtig Spanje:
Aan de andre zijde ſtond een Lord van Grootbrittanje
In koninglijk montuur, naast Portugals livrei,
Gansch rijklijk gejuweeld; wijl bij dees edlen rei
De Noordſche vorsten, bij Cathrinaas Grooten ſtonden,
Met het getuigſchrift der geſtaafde zeeverbonden.
't Was alles goddelijk wat voor den troon verſcheen:
Europa had hier al haar majeſteit bijeen.
Zij zwaait haar ſcepter, en gebied aan elk het zwijgen,
Op dat de Vrijheid nu, naar eisch, gehoor mag krijgen!
En daar, op haar bevel, elk Afgezant zich zet,
Biedt een gewijde hand een gouden tabouret,
Voor d'edle Tuinmaagd, aan de rechtehand der kroone.
De koningin der aard ſtapt zelve van heur troone:
Omhelst haar halsvriendin, en zegent in 't gezicht
Der koningen, de Maagd; dit is nu naauw verricht,

Bij 't hartlijk wellekom, of Vrijheid langt de brieven
Der Vadren en Oranje; verzoekt dat zij haar grieven
Mag melden voor het oor van haare majefteit:
Terwijlze eerbiedig de gefchenken nederleid,
Van weegens de Eendracht en de Staeten toegezonden:
De koffers wierden op het oogenblik ontbonden:
Uit brandend barnfteen, rijk met paerlemoer bezet,
Had men een fpiegel en een vorstelijk toilet
Gewrocht, als eene gift, zo zeldzaam uit het noorden.
Een keurlijk tafelkleed met hijacinten boorden
En fteenen, rijk beftikt door Vrijheids eigen naald;
Waar op 's lands Tuinleeuw, bij de tuindeur was gemaalt.
Men had, van leidfche ftof en heerelijk fcharlaaken,
Een ftel van hoflivrei voor den heraut doen maaken:
Ook pakken vol van groen en paers, grein en carfai,
Voor Cretes Volkren, die gansch keurig op het fraai
En fijne wolwerk, deze pracht vooral verkiezen.
Toen opent men een van de lederen valiezen,

En toont een tafelſtel met al wat daar bij past,
In keur van fijnheid, en van haarelems damast.
Men had de waapnen der Provincien en Steden
'Er in geweven; en in 't midden al de zeden
Van 't vaderland geſchetst: dan, op het groot patroon
Zat zelfs Europa, bij den Ida op haar troon.
Geen landwaal noch ſervet, als rag zo fijn geweeven,
Of 't kon van Hollands kunst doorluchte blijken geeven;
Wijl dit rijk tafelſtel, met kwasten dik van goud,
Door de Godinne gansch aandachtig wierdt beſchouwt:
Schenkt ze in Oranjes naam, omzet met rijk geſteente,
Zijn princlijk beeldtenis, waar om, voor zijn gemeente,
De ridderlijke ſpreuk gewrocht was in robijn;
Dat hij het MAINTIENDRAI zou van de Vrijheid zijn.
Voor 's vorsten gemaalin, vorst Fredriks ſchrandre nichte,
Volbrengt de Tuinmaagd ook nu der vorſtinnen plichten;
Een ſtelzel van fijn kant en keurig ſpeldewerk;
Vol ſtopdraad, juist en net van ſluitpatroon en perk,

Door

Door eigen hand geknoopt, werd der vorſtin geſchonken.
De jeugdige erfprinces, zo minnelijk van lonken;
Zo vriendelijk van aart, zo wel gevormt van leest,
Had ook door haar vernuft en jufferlijken geest,
Haar eerſte proef getoont van 't kunſtige borduuren.
Het meisjen wilde Euroop ook iets erkentlijks ſtuuren:
Haar jufferlijke gift beſtond in eene keurs
Van duizend bloempjes, en festonnen met veel kleurs,
Van zijde en lovertjes, en vlosdraat: aan de boorden,
Geſtrikte franje en door kunst geknoopte koorden;
Zij had in 't midden ook een friſſche roozenknop
Die eerst ontluikt, geſtikt, op welkers reinen top,
In een blaauw ſtrikjen deze ſpreuke was geſchreven:
Hij, die dit bloempjen plukt, moet voor mijn Vrijheid leeven.
De lieve Prinsjes meer aan Mavors les gewent,
En opgevoed, op dat hun jeugd de ſtaatzorg kent,
Betoonden in een kleen doch hartelijk geſchrifte;
Euroop eerbiedigheid. zij hadden door een ſtifte

Op een ſchrijſtafeltjen van zilver, dit geëtst:
Tot eer der Vrijheid en 't Bataaſs gemeenebest,
Durft nu Oranjes kroost, in 't opgaan van zijn dagen
Beſcherming voor zijn zaak en Neêrlands Vrijheid vraagen.
Europa lagchende om die zoete onnozelheid
Erkende 't ronde hart der Bataviers; men vleid
Daar na een cedren kist ter neêr, met veel boetſeerſel
Van kraakend porcelein, met goud en *amailleerſel*,
Naar den chineeſchen trant verglaast, heel fraai en kies:
En bied der koningin dit kostelijk ſervies;
In naam der kooplien en van de oostermaatſchappijen:
Nog Chitſen zonder tal; kaneel en ſpecerijen
En wat den handel nog aan Hollands kooplièn geeft;
Japan en Conchin meer in kostbaarheden heeft.
Voorts langt de Maagd een lijst van veelerlei geſchenken
In confituuren, thee, en wat men uit kon denken,
Dat op dit Eiland van Euroop den mond verfrischt;
Of op eens konings disch, met pracht, wordt opgedischt.

Nog

Nog ftonden voor 't portaal mahonie kabinetten,
En van grenobelhout, konstrijke zaalbuffetten;
Met al wat hedendaags voor kostbaar is bekent,
Van koninklijke pracht, en vorstlijk *Meublement.*
Dan 't geen de Rijksvorstin het meeste kon bekooren,
Was toen ze in 't fchoon achaat een kroonjuweel zag glooren,
Gefchikt voor haare kroon; met roozen van *briljant*
Gants rijk *gecarmofteert*, en voor de fchoone hand
Een dubble paerelfnoer, die Vrijheid met haar vingren
Deed van de brazelet tot op den fcepter flingren;
Met nog een halscieraad dat ze op den boezem drukt,
Der Rijksvorstinne; die, door al dat fchoon verrukt,
Haar halsvriendin omhelsde, en ftapte voorts ten troone,
Dan, op dat men 't gefchenk der Vrijheid elk vertoone,
Gebied zij de adel en het fchoon ftaatjufferfchap,
Om al die kostbaarheid te plaatzen, voor den trap
Van 't rijksgeftoelte, op haar gewijde trooncieraden,
En hoftapijten: daar na ftrooit men mirtebladen,

En ſpecerijen, met cretenſer rosmarijn
Bied in 't cristal lampet Europa's eerenwijn,
Der Tuinmaagd: zij verfrischt en ſmaakt den teug der eeren,
En ſprak daar na den eed, dien zij Euroop moest zweeren,
In naam der Staeten, en Oranje: hier op zet
De koningin zich neêr, en zwaait naar 's vorsten wet,
Den Diadeem toe naar de Vrijheid; tot een teken,
Dat zij nu voor den troon het recht had om te ſpreeken.
De hoogverlichte maagd, de Vrijheid ſtond nu op,
En drilde met de piek; de hoed, die op den top
Der ſpeere hong, bewoog en wapperde op de ſpitze
Des Lemmers, die in ſtaal blonk bij de ſcherpe flitze.
Haar hoog bepluimt helmet ſchoot ſtraalen van den kam.
Haar eendrachtsſchild, dat zij toen in de vuisten nam,
Schoot blixems uit den ſpits der zeven bondelpijlen:
Haar pantzer gloeide van rood goud; dan onderwijlen,
Daar 't hijgen van den krop een teken gaf van wraak
En drift tot ſpreeken; vaart zij voort met hare zaak.

Zij

J. Buys, inv. et delin. Rein.t Vinkeles, sculp. 1782.

Zij buigt zich voor den troon der waereld koninginne:
Op dat ze de aanspraak thans met deftigheid beginne,
Groet ze ijder afgezant, die in de troonzaal stont,
En opent overluid den maagdelijken mond:

bladz. 217.

Zij buigt zich voor den troon der waereld koninginne:
Op dat ze de aanſpraak thans met deftigheid beginne,
Groet ze ijder afgezant, die in de troonzaal ſtont,
En opent overluid den maagdelijken mond:
Doorluchte koningin en godlijke princesſe
Van heel het waereldrond! geduchte rijksvoogdesſe,
Van daar de Tanais aan de Obier oevers vloeit,
En westwaards Azia met zijnen ſtroom beſproeit;
De Euxijn en Bosphorus, daar ook met kracht van ſtroomen
Tot aan de grenzen van den Nijl en Perſen koomen:
Terwijl ook, in dit oort, de naauwe Helleſpont,
In het Propontus meïr bij Tracien, den grond
Bevogtigt; in Itaalje en Griekens tal van vloeden
Vereenigt d'Adriaat, door Cretens ſtroom, doet ſpoeden.
Naar 't breede watervak van 't middellandſche zout:
Daar weder Africa, van uwen troon beſchouwt,
Voor Jonien, den golf, naar d'Oceäan ziet dringen
Tot bij de Atlanders en de tegenvoetelingen:

Waar 't noorder waerelddeel uw luisterryk gebied
Ten zuiden 't grensrecht in de golven ſmelten ziet;
Ja in elk koninkrijk door friſſche ſtroom rivieren, (*)
Uw heerſchapijen deeld; waar kronkelende zwieren,
Des Donauws rollen door Germanjes watervloed,
De Rhijn en Maas en Scheld, mijn vrijën Staat begroet:
De Loire, Rhone en Seine, oud Gallien doorwaden
Met de Garrone, wijl in 't koninklijk Grenaden
De Duero, Guadian en d'Eubris, tot den Taag
En den Guadalquivir, de tuimel bronnen jaag,
Uit hoge bergen naar de dorſtige valeijen.
De Po en Tijber in Italje zich verſpreijen,
Terwijl de trotſche Theems, Brittanje, de Schanon
In Ierland, bij den Schot, de vlugge Thaïon

Ge-

(*) *Ik heb hier maar ter loops de voornaamſte Rivieren van Europa tot cieraad in geſchetst; elders vind men ze meest aangebragt, op de reis der Vrijheid: 'er zou zeer breedvoerig in al de heerſchappijen van Europa kunnen getreden worden, dan dit zoude ons te veel verwijdren van onze Vrijheid, wier perzoon en zaak hier altoos het voornaamſte onderwerp moet blijven.*

Geweldig nederftort van rotfen en van bergen,
Wier top in 't waerelddeel, den hemel fchijnt te tergen:
Het zij dat de Appenijn, met de Alpen, de Carpaat,
d'Olijmp en Parnas en Morena, aan uw Staat
't Ontzachlijk gezag des waerelds, voor elks oogen,
Op dezen Ida voor uw troon ziet neêrgeboogen.
Waar in de waereld buigt voor uwe majesteit,
En van uw hoog bevel, de godfpraak fteeds verbeid.
Doorluchtigfte, zo hoog in heerlijkheid geklommen,
Dat gij voor uwen troon al 's waerelds vorstendommen
Beziet beneden aan den berg, waar uwen voet
De wolken drukt: en gij, met goddelijken ftoet
Omringt, op uwen wenk de heilige bevelen
En rechten voor elk volk grootmoedig uit wilt deelen.
Gij groote heerfcheres en koningin der Aard;
Aanhoort de Vrijheid met den last door haar aanvaart.
't Was uwe majefteit niet onbekent voor dezen,
Wat Batoos heldenkroost voor uw gezach mogt wezen.

'k Hoef

'k Hoef niet te reppen, hoe heldhaftig in den ſtrijd
Mijn volkren waren van onheugchelijken tijd.
Vraag dit bij Rodes aan Colosſus; in Achajen;
In Damiaten, zo gij twijffeld; in Phocajen,
Bij Lesbos en in Smijrne, of 't Aëolisch gebied.
Ja vraagt het waar 't heelal de koninkrijken ziet.
De waereld kon van ouds van Bataviers gewagen:
De waereld kent hen nog met achting in deez dagen:
Dit weet haar majeſteit, des meld ik in het breed
Niet, hoe men in mijn land de tirannij beſtreed:
Hoe d'oude Graven, vrij gekozen van de Staeten,
Verbonden waren aan een' eed voor hun ſoldaaten,
De burgers, en den raad van ijder dorp of ſtad,
Of vrijdom, die het recht van vrij te ſtemmen had.
Veel min wil ik den tijd, dien wreeden tijd herhaalen
Toen Phlips de dwingeland, doldriftig perk noch paalen
Stelde aan zijn heerſchappij. vol bloeddorst het geloof
Door de inquizitieban verdoemende; ſteeds doof

Voor

Voor bidden en gesmeek, mijn volkren wreed verbanden:
En die in handen viel vermoorden of verbrandden.
Nog zwijg ik van het geen door tweedracht is geschied,
En 'k spreek van 't wreed gedrag van Vrankrijks knechten niet:
Noch van de dwinglandij op zee der Noordsche rijken,
Toen elk eerbiediglijk de vlag voor mij moest strijken.
Ook wil ik heden, door geen ongepast verwijt,
Brittanje, die mij nu wil dwingen, tot mijn spijt
Van d'oude trouwloosheid, den breeden bloedrol lezen:
Maar 't geen my thans weêrvaart, dat zal den grondslag wezen
Van mijne zending, o Godin! 'k wil zo 't betaamt,
Op dat mijn dwingland zelfs, hier voor U staa beschaamt,
'k Wil voor uw troon, vorstin, en aller vorsten oogen
Het recht van Nederland, nadrukkelijk betoogen.
Daar staat AMERICA al rede, ook aan den voet
Van uwen troon, en wacht slegts op een vrijen hoed:
Dit 's de oorzaak, van den twist, waar in mijn staat moest deelen
Wijl Spanje en Vrankrijks kroon, zich mengt in die krakeelen.

Men

Men ſtookt in 't hart van 't volk alomme vuur en vlam,
Ja troont in zijn belang mijn bloeiend Amſterdam:
Dees waereldſtad gedrukt in haare koopvaardijē,
In 't oost en westerdeel van haare maatſchappijē,
Voorlang, maar nu ook zelf tot op haar eigen ſtand
En eeuwig vrije zee, te ſnoodlijk aangerand,
Kon nu onmogelijk dit in den krop verduwen.
Een lijst van euveldaên, waar van de volkren gruwen,
Was vol met notulen, van allerlei bedrijf.
De hand was moede van het eindeloos geſchrijf,
Van ſchippers en kapteins, en klachten, ſmerten grieven.
Het Amſterdamsch Stadhuis was 't pakhuis van de brieven,
Waar in men overal van britſche wreedheid klaagt;
Om dat 's lands handel thans d'Americaanen ſchraagt;
En men naar 't kooprecht elk wil lev'ren die komt koopen:
Eens koopmans winkel toch ſtaat voor een ijder open,
Zo lang de Souverein of d'oorlog dien niet ſluit.
Dit eischt de billijkheid; dan 't word verkeert geduidt.

Brit-

Brittanje kent geen recht van Hollands koopvaardijen,
Breekt woord en eed; valt aan met ſtoute roverijen
En ſlaat mijn helden onbarmhartig in den band:
Eerst wierd mijn DEDEL, daar na BIJLAND dus vermand:
Daar men vertrouwlijk komt, door overmagt van ſchepen,
Ziet men zijn vrienden, als gevangnen, binnen ſleepen:
Dan dit is ſlegts een ſchets, godin, van Brittens daên.
Mijn Oosterindiën, mijn goudmijn moest er aan.
Wijl in het westen, als van punsch de Britten dronken,
Voor vriendengroeten den Batavier kogels ſchonken,
Of boorden in den grond, fregatten rijk gelaên;
Quanswijs als of zij door de ſtormen zijn vergaan.
Dit 's waarheid Koningin, het zijn geen ijdle vonden.
Het grimmig Amſterdam zag 't zeerecht dus geſchonden,
Gedwongen en verwoest, voorziet haar gantſche val,
En ſtaat, het ga hoe 't wil, op zijnen bodem pal.
Intusſchen het belang der binnenlandſche ſteden,
Meer kundig aan 't bedrijf dier wederwaardigheden,

Door

Door lang misbruik gewoon, aan 't kwijnen van vertier
Van eigen lands fabrijk, en zelfs mismoedig, ſchier
Wanhopende, onder 't juk van Cromwels ſchellemſtukken;
Gewoon ook voor den dwang der koopvaardij te bukken;
Wanneer die, door de kracht van 't goud, de ſtemmen dwingt,
En 't geen zij drijven wil, het ga hoe 't ga ook dringt.
Dier ſteden ſtemmen, met het landvolk van de dorpen;
Gewoon dien alſemdronk van heerſchappij te ſlorpen,
Zien onverſchillig nu Brittanjes traitren aan;
En hebben kennis noch aan dwingen noch veraên.
Gerust op mijne zorg en die der wijze Staeten,
Duld elk zijns broeders wil en mag geen broeder haaten:
De landman is te vreên, betaalt zijn ſchot en lot
Gewillig, en vertrouwt zijn zaak aan Neêrlands God.
Hij laat de Vrijheid van doortrapte ſmoklarijën,
En wil voor 't Vaderland, dat voorrecht duldig lijën;
Dus ſtont het in mijn land, Godin! terwijl alom
Amerika om hulp roept op zijn oorlogstrom,

Maar

Maar 't mangelde aan het geld, aan goud en zilvren plaaten:
Het moedig Vrankrijk was wel machtig in ſoldaten,
Amerika van ſtoute volkren wel voorzien;
Brittanje was ook fier om hen het hoofd te biën;
Maar zó men Holland niet in het belang kon krijgen
Van voor- of weêrpartij, zou ijder moeten zwijgen:
Ja 't zwaard, voor dertig jaar, tot dezen oorlog ree,
Moest, zonder Nederland, nog blijven in de ſcheê.
Dus was, om 't onderwerp der ſtaatzucht door te drijven,
Den wensch om elks partij in mijn gewest te ſtijven.
Dees, die den hoogen nood van 't forsch Brittanje ziet,
Is nog als bondgenoot begaan met zyn verdriet:
De Batavier wil zelfs het alles duldig lijden,
En mengt zich in geſchil, in opſtand, noch in ſtrijden:
Zijn eed, als bondgenoot, blijft hem getrouw en waard.
Een eedverbreker is een monſter op deze aard.
Zo trouw, o Rijksvorſtin! is 't volk in Neêrlands ſtreeken,
Dat zij eer ſterven dan hun bondgenootſchap breeken;

Doch ook zo vreesſelijk wanneer men Eeden ſchend.
Het ſchrander Gaulen, dat den aart dier helden kent,
Bedient zich fijn van zijn ſtaatkunde, in al dat twisten,
Was gaarne meester van de ſleutel en de kisten,
Ja van het hart van 't volk; dat, door een lange rust
Van vrede; door den tijd was in den ſlaap geſust
Van wellust, roekloosheid en dartele vermaaken:
In ſtee van in 't geweer voor 't Vaderland te waaken.
En wat Oranje bid en ſmeekt, dat men voorziet
Wat nog gebeuren zal, men hoort naar Willem niet.
Geen wonder, want de ſmaak voor dartele manieren,
Naast de invloed en 't geweld van eerlooze papieren,
Was reeds in Holland met zijn heirtogt ingerukt.
De pen was 't die althans den degen houd verdrukt.
Men was reeds in mijn land zo ver van keuz verbastert,
Dat men het Vrijheid noemt wanneer men hoont of lastert.
Geleerdheid, kragt van taal, en echt en rijp vernuft,
Wordt, door janhagelstaal en lompheid, overbluft.

Men

Men heeft de ftoutheid, zelfs voor 't opfchrift van de boeken,
Altoos als Patriot een tijtel op te zoeken.
Schoon ijder blad niets meld, dan 't geen hartgrievend fmaald;
En uit de Boekzaal van den afgrond is gehaalt;
Of in het fransch gedrukt uit naam der politijken,
Van Vrankrijks heekelaars, hun boozen flang doen kijken
In al ons Staatsgeheim: geen wonder! want wie leeft
Nu in mijn vrij gewest, die voor die pen niet beeft.
Leest ooit een juffer of een jongman mijne Autheuren?
Neen zeker niet, het is papier om ftuk te fcheuren.
Kan men, zo men een Hooft, of Brand of Vondel leest
Met Poot en Dekker, en Antonides, den geest
En 't mannelijke fchoon in hunne fchriften merken?
Neen, 't zijn Brochures, en met haat doorzulte werken,
Die men vind op 't kantoor en 't jufferlijk toilet.
Men ziet, o fchande! zelfs de mannen van de wet,
Ja de achtbaarheden, in de fchaamle winkels loopen,
Om fransche nieuwtjes of een evningspost te koopen:

Dus Hij zelfs, die uit plicht dit ſluikende vertier,
Die 't hoonen ſtraffen moest, gedoogt het ſchendpapier:
Men zoekt geen heilig recht op bondige bewijzen,
Maar richt een vierſchaar op waar voor 't heelâl moet ijzen.
Uw troon, o koningin, is 't niet waar men verſchijnt,
Maar voor een poeldraak, die het ſlim vernuft, verfijnt
Door helſche boosheid, zo verdoemlijk als vermetel
Geplaatst heeft op 't geſtoelt van zijnen helſchen zetel:
Een ſlaaf der Christenen, een zoon van Mahomet,
Die is 't die 't fransch vernuft, voor mij tot rechter zet:
Die mijnen WILLEM, kon hij ſlegts zijn doel beſchieten,
Zou plaatzen in den rang van ſlaven en bandieten:
Terwijl een ander, als een Hollands politiek, (*)
Het volk begogeld door zijn franſche rariekiek.

Waarin

(*) *Ik geloof niet of de zin van deze woorden zullen de bedoelde Auteuren aan kundigen wel ontdekken, namen en tijtels te braatlijk om ze in dit werk te noemen; of liefst om 'er zich mede intelaten.*

Waarin, o ſchande! zelfs mijn eigen grooten ſpeelen,
Om ſtad en ſtaatsgeheim den Hofnar mee te deelen.
Dan ik word ſchaamrood, dat ik burgers in mijn land
Gedoogen moet, die door dit driftig onverſtand,
Gelijk een hazelhoen, door 't jagers rot gedreeven,
Zich aan dien tuimelgeest doldriftig overgeeven.
Neen! mijn Europa, neen, gij koningin der Aard,
De zaak van 't Vaderland is beter pleitzaal waard:
Mijn Willems eer ſtaat nog te vast op mijn pijlaren:
Mijn heeren vaderen, mijn braave burgerſchaaren;
Zijn voor geen guinjes noch louiſen ooit te koop.
Hun pleiter zal ik zijn, hun rechter mijn Euroop.
Dus, groote Koningin, dus weet men twist te ſtooken,
Tot voor het Altaar daar Gods wierookvaten rooken;
Tot in den haardſtee waar mijn oude oprechtigheid
Den Mutzert aan den haard der vrije ſchoorſteen leid.
Dus ſtaat het in het land der vrijë Batavieren;
Men volgt ſlegts aarzelend des Eendrachts krijgsbanieren:

'T Geen eertijds, tot mijn eer, wierd met het zwaard beslist,
Word nu verwonnen door een aangeblaazen twist.
Dit is nog niet genoeg, het word zo ver gedreeven
Dat, zo Euroop niet helpt, ik 't bijnaar op zou geeven,
Van buiten een tiran, van binnen tweedragtsbrand;
Zie daar, o koningin! den ſtaat van Nederland.
Dan, 'k zwijge nu van al die ſnoode listbedrijven;
Ik ben nog vrij, godin, en hoop ook vrij te blijven,
Ik heb nog Staatsliên, die door al die nevlen zien,
En Stedevaderen, die wijsſelijk gebiên.
'k Heb mijn Oranje nog, die, ſchoon de wrevel tegen
Zijn vorstlijke eere woelt, met mij wil overweegen,
Hoe, in dien wreeden en dien kommerlijken tijd,
Het lieve Vaderland van heerschzucht word bevrijd.
Al dringt men driftig op het ſpoedig recht verſchaffen
Om onzen weêrpartij grootmoediglijk te ſtraffen;
Voorzichtigheid knoop eerst den eendragtsband weêr vast;
Die onbezuist zich wreekt word ligtelijk verrast.

Men

Men kan op 't oogenblik een lang verval van zaaken
Niet met geduchtheid weêr herſtellen en volmaaken.
Men wil dat mijnen Raad het alles ſtraks herſteld,
't Geen in de klaauwen was van zelfsbelang voor 't geld.
Al had de wijste mensch hier duizend Englen oogen
En duizend ooren, nog wierd hij veelligt bedroogen.
Een Vorst is maar een mensch, die ijder geeft gehoor,
Naar 't recht der Vrijheid! maar wie ziet hier alles door:
Wie! wie, wie is de mensch die in deez droeve dagen
Alleen den last van ſtaat nu zwoegende kan draagen.
Waar is de Raadsheer, die, hoe zeer hij zwoegt en zweet,
Ten ooirbaar van het land zijn wijze zorg beſteed;
Wat Burgemeester leeft; die niet moet ondervinden
Den loozen aanval van een vijand en zijn vrinden?
Waar duid men 't niet ten kwa wat burgervader doet?
Waar hoont men Willem niet al is hij nog zo goed?
Wat 's Hertogs invloed raakt, hier van begeer ik 't zwijgen,
Die zaak zal zijn beſlag, 't zij voor of tegen, krijgen:

Voor Willem ſta ik borg, ik Eendrachts hartvriendin,
Ik die de ſpeer draag zie het alles wijslijk in.
Maar daar ik zorg en waak, o waereldkoninginne!
Ach! dat ik voor uw troon mijn Eendracht weêr herwinne,
Hoe zeer ik al dien ſtorm die dreeg heb afgeweert,
Mijn wijsheid die voorzag, het draaide toch verkeert:
Het ſchrander Gallien dreef door 't geen het wou drijven,
En weet door zijn belang mijn volkeren te ſtijven.
'k Beken 't voor 't fransch vernuft is 't dat Brittanje zwicht
Nu van zijn ſtaatsbelang, den mom werd afgeligt.
Men ziet de krijgslist met haare opgeſperde kaaken,
Op onzen welvaart, vuur en vlam bloeddorstig braaken:
Men ſtaat ons bij, men bied ons alle trouw en hulp;
Maar ach! hoe dikwils kroop dien oester in zijn ſchulp.
Brittanje weder, heeft geen zachtheid te overleggen:
Maar wraak en geldzucht om mijn rechten mij te ontzeggen.
Men zond wel brieven, bad kwanswijs om hulp en volk:
Maar wette in ſtilte vast het lemmer en den dolk,

Om

Om mij, in vriendſchapsſchijn, den hartaêr af te ſteeken;
Men ſpreekt als bondgenoot en wapent zich tot wreeken;
Men dreigt met breeken, daar men voor het dreigen breekt;
Men ſard met wraake, daar men voor het ſarren wreekt.
Brittanje kent geen recht van volkren noch van ſtaaten:
't Geſmeek van Londen, kan ook niets bij George baaten.
Amerika kon naauw zich van zijn juk ontſlaan,
Of op mijn ſchouders wou men nu dat lasthout laên:
Niet, om 't als bondgenoot eendrachtiglijk te draagen,
Maar om te knevelen, te traitren en te plaagen.
Men ſmakt het voor mijn voet, ja breekt het evenwicht
Der vriendſchap, en vergeet, uit wanhoop, eed en plicht:
Ontſteelt mijn erfgoed, rooft en plundert op de ſtroomen.
In de afgelegen zee deedt men de maere koomen,
Der breuke eer men hier op die trouweloosheid dacht;
Ja eer men zich verklaard was alles in hun magt,
Men ſtapelt euvelmoed op een, bij ramp op rampen;
Eer 't recht van oorlog ons hadt uitgedaagt tot kampen.

Zie daar mijn grief Godin, ik eisch van U nu recht,
Gij, wiens gerechtigheid der vorsten zaak beslegt,
Gij, voor wiens troon geen list noch slinkse draaijerijen
Ooit gelden, straft en wreekt der snooden linkernijen!
ô Gij Europa! wien de oprechtigheid bekoort,
Die waarheid hulde doet, naar ronde woorden hoort;
Daar legt mijn smeekschrift, in den naam der zeven landen,
In naam der Staeten, van Oranje, en al de panden,
Die mij de Vrijheid en mijn Eendracht gaan aan 't hart
Daar ligt het voor uw troon, Godin! vertroost mijn smart!
Doe recht voor Neêrlands zaak! helaas! wij moeten strijden!
O Vaderland! o eer! o goddeloze tijden!
Wij moeten daar ons hart geen heerschappij braveert,
Niets van een ander eischt, geen stipjen gronds begeert;
Geen wingewesten zoekt, geen landzaat wil verdrukken,
Wij moeten nu Vorstin, helaas! het zwaard uitrukken;
Oranje, die voor mij de vreede en eendracht zoekt,
Word door den oorlog, in zijn goeden wil, verkloekt.

Mijn

Mijn vadren, die Godlof! de muiterijen haaten
En door hun wijsheid, nog den drift van onverlaten
Beteuglen; zitten thans te zidderen in den raad,
Om zich tot tegenweer te brengen in dien ſtaat,
Waarin ik, in Euroop, zo glanschrijk was voor dezen.
Europa! ach Euroop! zal ik voorſpoedig wezen?
Zult gij getuigen van het geene uw Vrijheid zegt?
Haar nu niet bijſtaan? heel de waereld doe mij recht!
Elk Vorst, elk Koning, ja elk Keizer, neemt ter harte,
Mijns volks onnozelheid, en opgekropte ſmarte!
Zie Indiën, dat naast U troon ter nederknield,
Ook voor mij ſmeken; zie ook Azia, bezielt
Met achting voor mijn volk, mede om gehoor te krijgen;
Op dat haar handel door mijn welvaart zich zie ſtijven!
Ach wend U oog Vorstin maar langs 't Cretenzer ſtrand,
Indien ik kwijnen moet, dan kwijnt ook uw Levant!
Zal Gaulens ſchranderheid, eenvoudigheid braveeren!
't Ondankbaar Albion, zijn vrienden overheeren!

Ja

Ja zal 't bekommerd en 't beroerd America,
Mij redden kunnen! daar, wie weet het eens daar na,
Wanneer zij zijn gered, en zij gantsch vrij gevochten,
Zich roeren kunnen, of dan onze watertogten,
Naar ons Westindien niet kwijnen zullen? maar
Wie weet het? als eenmaal Brittanje uit het gevaar
Gered, een zachter wet van vriendschap zal bepaalen;
Of bloedverwantschap dan den knoop niet toe zou haalen!
Hoe hevig twist en wraak den oorlog doet ontstaan,
Het Britsche bloed kruipt toch waar heen het niet kan gaan.
En ... maar wie weet, als zij eens vrij verbonden sluiten,
En hare welvaart bloeit, of Nederland niet buiten
Den handel blijven zal, en daar het zegepraalt
Voor ligt papieren geld, zwaar goud uit Holland haalt!
Dus denk ik rond en klaar, 'k wil haar geluk volmaaken,
Maar 'k moet voor mijn gezach en koopvaardij ook waaken.
Europa! ach! gedoog dan geene bitterheid,
Bescherm een eerlijk volk, dat U aan 't harte leid!

En-

Europa! ach Euroop! zie uwe zuster weenen!
Europa doe mij recht! wil mij uw gunst verleenen!
't Is tijd, ja meer dan tijd, dat gij mij hulp betoont;
Ja zo nog in uw hart voor mij een gunstjen woont,
Zo gij gevoelig zijt voor Neêrlands bittre klachten,
Zo ik van uwen troon rechtmatigheid moet wagten,
„ Dan keer ik niet te rug naar 't lieve Vaderland,
„ Dan met den zegen van Europas rechtehand.
„ Dan ga ik niet te ſcheep, godin, van uwe zijde,
„ Voor dat uw heilig recht met ons ook vaar ten ſtrijde.
„ Vorstin, ach! zo gij mij niet red dit oogenblik,
„ Zo geef ik voor uw troon den allerlaatſten ſnik!"
Hier zweeg de Vrijheid, daar zij in haar traanen ſtikte,
En al 't gezantſchap voor heldinnen woorden ſchrikte:
Geen afgezant die in de troonzaal hier mogt ſtaan,
Of liet voor Vrijheid een aandoenelijke traan:
Ja zelfs America ſtond bitterlijk te zuchten.
Zij ſchreide en ſmaakte van de tirannij de vruchten,

't Wraakgierig Afrika en Azia verwoed;
Perst voor de Vrijheid uit zijn oog een traan van bloed.
Alleen Brittanje stond, daar 't op de tanden knarste,
Van spijt te trippelen, en zwol zig schier te barste:
Hij wilde spreeken, daar den Gauler afgezant
Beleefdlijk toetrad, en bood aan de maagd de hand.
Dan 's waereldts majesteit duld hier geen hoflijkheden,
Zo min, als van wie 't zij een onbezuisde reden;
Beveelt het zwijgen, zij gebied dat elk vertrek,
En treed daar op terstont met Vrijheid in gesprek.
Dan wat 'er door dees twee beraamd wierd en beslooten,
Wat 's Koninginnes raad was voor haar Neêrlands grooten,
Wat zij aan Vrijheid meld, wat brieven dat zij gaf,
Wat haar besluit was voor tirannen en hun straf:
Wat wijze raad zij op ievooren taaflen stifte;
Voor Neêrlands Vadren, en naar Cretens wijze grifte,
Op palmenbladen (*), voor des Vrijheids vrijgelij,
Door heel het waereldrond; in 't kort wat het ook zij,
Dat

(*) *De Aziatische en Arabische volkren, en ook de oude Cre-*
ten-

Dat de godin, ten ſteun der Vrijheid, heeft bedreven,
Is voor de ſchranderſte nog een geheim gebleeven.
Wat eenig afgezant ook ſnuffelt of ontdekt,
Van 't diep geheim der zaak is hier niets uitgelekt:
Dit weet men, dat, na dat de raadſlag was genoomen,
Men de gezanten in hun rang doedt binnen komen;
Dat de vorſtinne op den troon, dit heeft geuit:
Gij Vorsten! Ridders! en gij Heeren! mijn beſluit
Op Vrijheids bede, haar bewijzen en de ſtukken
Mij ingeleverd, is, dat gij haar niet verdrukken
Nog traitren zult, door list, noch lagen, noch geweld;
'k Beveel, dat onder U de vreede werd herſteld,
Dat gij mijn Bataviers als wettig zult waardeeren,
Geen van uw koningen hen ooit zal overheeren!

'k Wil

tenſers, hadden 't gebruik, hunne paspoorten en geleibrieven op een palmenblad te ſtiften, en daarna op een dergelijk blad gelegt zijnde, gaten te ſlaan of figuuren te ſnijden, waar van 'er dan een bleef leggen, en een ander mede gegeven, om ze in 't vervolg te kunnen vergelijken. hoedanige bladen nog heden in het muzæum te Leyden te zien zijn.

'k Wil, dat haar Republijk in eeuwigheid beklijv'
En 't geen zij altoos was, nog vrij zij en vrij blijv'!
Mijn vorsten geef ik last dat Gallien, Brittanje,
Itaalje, 't Noorden, noch Caſtilje, noch Germanje,
Noch 't uitgebreide rijk van Scaar en Moscoviet,
Een woord; geen Troonmonarch van 't Europeesch gebied,
Ooit zullen trachten om haar rechten te ondermijnen!
Een volk dat niets begeert, moet nooit een vorst verkleinen.
Een volk dat naarſtigheid, en godvrucht hooglijk acht,
Buigt nimmer voor het zwaard van vorstlijke oppermacht.
Gij Vrijheid, edle maagd, gij zult uw Vadren melden
Dat ik thans eendracht eisch van raadsliên en van helden,
Dat, zo men zich vertrouwd, op mij, Europa's raad,
Uw Eendracht, ſchoone Maagd, de ſteun is van uw Staat:
Dat ik de ſtemmen van uw Edelen en Steden,
Beveele eendrachtigheid! dat ik in de gebeden
Der Priestren eisch, voor uwen God, zachtmoedigheid!
Dat nimmer Godstolk zich bemoei met ſtaatsbeleid!

Nog

Nog wensch ik, 't moet 'er uit, dat men den twist wil ſtaaken,
Van oude haatlijkheid, en lang voorleden zaaken:
Voor al, dat niemand repp' van Graaf, of Graaflijkheid,
Dat men uit puure wrok, geen zaak te laste leid,
Aan voor of weerpartij, om tweedragtslist te ſtijven,
O neen! maar elk blijf vrij: dat wysheid vrij mag ſchrijven,
Ten ooirbaar voor 's lands zaak, elk zeg zijn oordeel vrij,
Maar dat dit zonder haat of wrok of wrevel zij.
Geen haatelijke pen, door vremden omtekoopen,
Moete ooit den veder in des Vrijheids inktpot doopen:
Geen wrange galnoot ſmet, met een vergiftig zwart,
Op Hollands wit papier het reine burgerhart:
Begeert een ſchrandren kop in Neêrlands recht ervaren,
De wet van volk en ſtaat te boeken in zijn blaêren,
Hij voer de veder vrij; ja dat zijn ſchranderheid
Zo rond en deftig als hy kan voor 't volksrecht pleit.
Gij Vrijheid zelfs zult hem uw oude charters langen,
Gij zult het ſchrander hooft in uwen raad ontfangen.

Hij worde een pijler waar uw recht op is gestigt,
Een deftig Raadsheer, die door wijsheid is verlicht,
En zonder zelfsbelang: geen Vorsten recht wil krenken.
O Vrijheid, dit 's de man, dien ik uw raad wou schenken:
Verkiest een ander weêr, met meesterlijke zwier,
Den lof van Nassaus bloed te stellen op papier,
Verdedigt zijne pen, de luister dezer helden,
Hij doe 't als man van eer; doch wachte zich voor schelden,
Op de achtbren souverein of raad of *burgerheer*.
Oranjes roem zij groot, maar Vrijheids zaak blijv' teer.
Die in dees tedre zaak geen middelmaat kan houwen,
Is voor des Vrijheids heil in 't minst niet te betrouwen,
Elk tokle vrij zijn lier, of voer den veder stout,
Men meng de mannenkost, met hartig Vrijheids zout;
Maar wéé hem, die zijn pen, in eerloze gemoede,
Vergult met klatergoud van wederwraak en woede.
Wie voor de Vrijheid dicht, en in zijn referein
Den bloedzweer opkrabt, van het haatlijk Loevestein.

Ach Batavieren, laat die naam voor eeuwig fmooren,
Wilt gij Europa's raad, wilt gij haar liefde hooren.
Ach band uw twistharpij voor eeuwig uit uw tuin,
En fmoor het monster in het Loevefteinfche puin.
Ik bid, o Vrijheid! zeg, in mijn naam aan uw fchaeren
Dat zich Europa voor haar welzijn wil verklaaren.
Ei, meld haar wat ik zag voorheen aan eigen ftrand,
Hoe burgertwist den val was van mijn Griekenland:
All' vrije volkren, maar toen ijder wou regeeren,
In eigen boezem zich verpijnend moest verteeren.
Keer, o Batavien! Batavien! keer weêr:
Dit is Europa's beê, dit 's uw belang, uw eer.
Keer weder tot den band die U heeft zaamgebonden.
Wat maalftroom dat 'er fchuimt, houd eendracht ongefchonden,
En wat ik bidden mag in dezen twistorcaan,
Verfmaad het bloed toch niet dat U heeft welgedaan!
Oranje is 't die 'k bedoel, gij hebt hem zelfs verkooren,
Hij is, op uwe bede, in uwen fchoot gebooren,

'k Heb hem gewettigd, en hij is van elk erkent:
Zeg, waarom tegens hem ondankbaar zich gewend?
Waarom het volk misleid door eerloze ſchavuiten,
Die Vrijheid ſchreeuwen, en den dwang der vremden fluiten?
Wat moet ik denken, als gij voor mijn troone komt
En ik naar reden vraag! mijn wijsheid ſtaat verſtomt,
Wanneer ik voor mijn ſtoel die reeks van valſche grieven
En loogenſchriften zie, verruilt voor echte brieven.
Dan wenscht me een veldheer; dan weêr volkren overleg;
En zo 't de tweedracht lust, wenscht men ze beiden wech.
Is dit, Bataven, daar gij mij om hulp komt vraagen,
Zich naar uw heilverbond, naar eendracht U gedraagen?
Zijt gij, o dapper volk! zo deerlijk nog verblind
Dat ge in uw eigen hart den bron van 't kwaad niet vind?
Ik hoor, ik beef 'er van, U, Vrijheid, zelve klaagen;
Van wispeltuurigheid hoor ik de faam gewagen,
Laat af, en geef alleen uw vaderen gehoor,
Leen geen uitheemſchen, wie hij zij, door dwang het oor.

Be-

Bemind Oranje, en vertrouwd op zijnen degen:
Laat uwen Souverein 't gewigt der ſtaatzorg wegen.
Weest broeders met elkaêr, vergeet en ook vergeeft
Hem, die U heeft misdaên, op dat gij heilrijk leeft.
Wees naarſtig, eerlijk, en eerbiedigt burgervadren,
Laat het eendrachtig bloed weer vloeien door uwe adren,
Zet uwe Vrijheid weêr op haaren eendrachtstroon,
En blust het vuur niet uit in 't hart van Willemszoon:
Dat heldenvuur zal, daar 't nu ſmeult, eenmaal ontvonken,
Zo dra uw Vrijheid weêr haare eendracht werd geſchonken.
En ik, dit zweer ik U, zal bij den eerſten ſlag,
Op uwe vrijë zee, handhaven uw gezag.
Ga Vrijheid, ga gerust weêr heenen naar uw ſtreeken,
Ik, en uw vadren God zal Brittens hoogmoed wreeken:
Ik druk mijn zegelring nu op dit pergament,
Op dat mijn diep geheim, zo lang blijve onbekend,
Tot dat gij eerlang vrij te rug naar land zult vaaren;
En bij den Hondsbank zeild; dan zal ik U verklaaren

Het geen Europa van haar rijksgebied doet zien,
OF BRIT OF BATAVIER ZAL OP DIE ZEE GEBIêN.
Daar ligt een kopren helm met witte en zwarte keijen, (*)
Geef dien uw Schout bij nacht, dat hij ze doe verſpreijen
Door zijn ſoldaaten, als hij digt zeilt om de noord.
Hij tell' ze daar, en werpze driemaal tegens 't boord,
En zie dan welke kleur het meest ligt bij den ander.
Zijn 't witten, dat geen mensch, dan gij, 't getal verander;
Neem ze op Vriendinne, en vergader dan terſtond
Uw helden: gij zult dra, aan uwen horizont,
Een Vloot ontdekken. Waak en bid dan voor uw ſchaaren,
Hou al uw zeilen vol, tot dat gij op de baaren
Uw zeekaſteelen ook erkent, werp dan naar ſtrand
De zwarte keijen wech met uwe ſlinkerhand:
Wilt uwe rechte met de ſpeer ten hemel heffen,
Op dat uw volkren, die ten ſtrijd gaan, dit beſeffen:

Zo

(*) *Het was der Cretenzeren gebruik, door witte en zwarte Keiſteenen, en een koper helmet, den voorſpoed des ſtrijds op deeze wijze te onderzoeken.*

Zo zal, zo lang uw vuist de ſpeer recht op doet ſtaan,
Uw volk verwinnen en den trotſchen Brit verſlaan:
En als gij triumpheert, ga, open dan dees zegels;
Daar zult gij mijnen wil ontdekken, in de regels,
Die ik op dit françijn, met eigen handen, ſchreef.
Daar is een kistjen met een ſchat die ik U geef:
Uw Staaten zullen dien ontfangen uit uw handen,
En aan dit groot geheim haar welzijn duur verpanden;
En 't niemant melden, dan, na dat een vast verbond
De vrede en eendracht kroont, op uw Bataafſchen grond;
Voor U en mijn' Oranje, uw trouwe welbeminden,
Mijn toegenegene, den besten mijner vrinden.
Der vorsten voorbeeld om, in voor en tegenſpoed,
Het heil der Bataviers te zeeglen met zijn bloed.
Daar is voor uw Oranje een krans van lauwerieren,
Die 'k op den Helmkam van *Achill* wel eer mogt cieren.
Zie daar is 't Pantſer dat de Roomſche *Titus* droeg:
Voor GOEDEN WILLEM is deez' koljertsrok genoeg.

Voor Fredriks nichte, zijn doorluchte gemaalinne,
Die wijze en ſchrandre vrouw, die deftige vorstinne,
Zo warsch van kroonengoud en koninklijke pracht;
Die de achtbre nedrigheid haar grootſte cieraad acht,
Aan edel jufferſchap toont, door haar treflijk voorbeeld,
Wat zij van 't heil des volks en Hollands welvaart oordeeld;
Die hoogdoorluchte vrouw, zo deugdenrijk als ſchoon,
Gaf ik, ſtond dit mij vrij, veelligt mijn eigen kroon.
Een vrouwe zo vol deugd, zo minzaam, zo rechtvaardig,
Was nevens Catharine, Europa's rijkskroon waardig.
Maar gij, o Vrijheid, welk een heerelijk geluk,
Een kroonprinces, meer op uw hoed dan kroonen tuk:
Een vrouw, die op niets meer dan Hollands heil wil denken:
ô Eedle Tuinmaagd, zeg, wat zal Euroop haar ſchenken?
Daar is toch niettemin een heerelijk brillant;
Het is Europa's hart en godlijk diamant;
Het is mijn borstjuweel, het kon mij ſteeds behaagen;
't Geen niemand droeg dan ik, zal nu Fredrica draagen.

Voor uwe Prinsjes die nog jong zyn en nog teêr,
En pas ter ſchoole gaan in Mavors heldenleer;
Is hier een harnas nog met trojens heerlijkheden,
't Geen kleene Aſtianax gepast heeft om de leden:
Daar is 't gepluimd helmet van 't lieve kind Askaan,
Dat hij den kruin ontrukte aan Turnus broer Numaen;
Geef dit de jongskens, laat zij hier eens mede ſpelen.
Zie daar is nog wat raars, dat ik haar mee wil deelen:
Mijn *Caſtra veterum* (*) heeft in zijn voorportaal
Het eerſte krijgsrondas, en de eerſte helm van ſtaal,
En ſabel en geweer, dat in des waereldsronden
Voor eenig ſtrijdbaar volk door Mars werd uitgevonden,
Zijn Altaar ſtaat hier nog, en ook zijn legertent;
Hij was, ik weet het, bij den Batavier bekend;
Zie daar, ik ſchenk dit aan de vorstelijke telgen.
Nog geef ik hun, hetgeen tot eer ſtrekt van uw Belgen,

De

(*) Caſtra veterum, *is een Legerplaats der ouden, die hier zo veel beduidt als een Krijgsſchool van Mars.*

De taaije handboog van Bataafsche (*) Soroaan;
Die brave schutter bij den Keizer Hadriaan.
Daar is dezelve pijl, die, van den pees gevloogen,
Getroffen wierd terwijl hij neêrdaalde uit den hoogen,
En een en zelve hand in 't ijdel van de lucht,
Den flits, al snorrende, kon treffen in zijn vlucht:
Laat zich dat vorstlijk kroost hier somtijds meê vermaaken.
Als 't ridderlijk bedrijf zich oeffend in die zaaken,
Zo leer het wat voorheen een stouten Batavier
Door oeffening vermogt: het volg dat voorbeeld fier.
Neem nu, mijn waardste, dezen krans van Idas bloemen
En Paphos roozen, waar mijn Creten op mag roemen;
Die nooit verwelken, maar, altoos voor eerbre jeugd,
Vorstinnen kroonen zijn, van vorstelijke deugd.
Ik heb met eigen hand, voor Wilhelmines koontjes,
'Er Idas nardus in gestikt, met gouden kroontjes,

Van

(*) Soroaan, *dit was de naam van dien beruchten Batavier, die Lijfwagt was van Keizer Hadrianus, en eene pijl, dien hij in de Lucht schoot in het nederdalen met eenen andren konde treffen.*

Van anemonen, aloës en hijacint,
Recht geurig voor de vlecht van zulk een aartig kind.
'k Heb hier en daar een naald van goud 'er ingeſtooken;
Met mijn robijnen of granaten, en geloken,
In eenen rozenknop, den trouwring zacht gelegt,
Die deze lieve hand verbinden zal ten echt.
Nog voor 't corchet, en voor den edlen maagdenboezem
Heb ik een rijk bouquet, van goddelijken bloezem,
Geſtrikt, waar in 't blazoen van Neêrlands volk en raad,
En 't uwe, o Vrijheid! in mijne Esmarauden ſtaat.
Geef dit het meisjen lief, in mijnen naam, vriendinne,
En kus haar hartelijk voor 's waerelds kroonvorſtinne:
Ja zeg haar, dat haar jeugd zo waardig werd geacht,
Als of ze in mijnen ſchoot geteelt, was voortgebragt.
Indien ik wijders wist, hoe ik uw burgerheeren,
Ook met geſchenken of mijn giften mogt vereeren,
Ik had Threſooren vol, voor het Bataaſſche bloed;
Dan mooglijk was 't voor U, in dezen tijd, niet goed.

'k Had

'k Had anders Neſtors kleed uwe ouden willen ſchenken;
Weêr anderen met het ſchoon van Griekenland bedenken;
'k Had voor een wijzen man in zijn kunstkabinet
Een onijxſteen, en een ijvooren beeld gezet:
Met een Publicola (*) door mijn Pigmaal geſneeden:
'k Had 's Raadsheers zorg beloont met tabbaards-ſtaatlijkheden
En raadsheerlijken glans der ſtaatsliên van mijn land.
'k Had al uw vaderen, uw ridderlyken ſtand,
Uwe Edellieden, en al uw Bataaffche grooten,
Uw Burgerheeren, en uwe eendragts bondgenooten,
Beſchonken, met iets grootsch van Griekens oude pracht.
Lijſanders harnas, of *Epaminondes* dracht;
Ja 'k had veel heerlijkheid van heerelijke daaden;
Doch meer of min door 't lot rampzalig overladen,

Met

(*) Publicola. *Men zie het tweeregelig versje van den geleerden* SANTENIUS.

HÆC TUUS; YA, GERIT CONSUL, RENDORPIUS ORA.
PUBLICOLÆ FRONTEM, VIMQUE CATONIS HABET.

Met volks ondankbaarheid, of van hun eer berooft,
Ja 'k had van *Phocion* het beeld nog zonder hooft.
Dan gij, o Vrijheid, en uw Vaderlandſche mannen,
Hebt uit uw vrij gebied der Grieken wrok verbannen:
Gij zoekt van Griekenland, bij uwe maatſchappij,
De nagedachtnis niet dier wrevle burgerij.
En zeker, God behoede uw volk voor dat vermoogen,
Van Heerſchappij en wrok in burgerooreloogen!
Ach Vrijheid, wist men, welk een ingevreten pest
De burgeroorlog is in een gemeenebest.
Hoe magtig zou uw ſtaat geducht zijn in Europe:
Wat rijksmonarch veste ooit op uw bezit zijn hope;
Zo lang uw Eendrachtsleeuw, voor uwe tuindeur waakt:
Te water en te land, tirannen keetnen ſlaakt.
Ach, zo 'k dan een geſchenk aan uw grootachtbre heeren,
Uw Burgemeesteren, uw Raden mag vereeren:
Zie daar is eene ſnoer van Tijrus wormgeſpin,
En heerlijk purper met fijn goud, dat ik 'er in-

En

En doorgevlogten heb, met eigen hand en vingren,
Dat uwe vaderen, die om hun pijlen ſlingren,
En elk, grootachtbaarheid, 'er zijnen knoop in legt;
Wanneer dees nieuwen band, weêr om den ouden, hegt.
Elk reik zijn rechtehand, en ſnoer met heilge woorden,
En eendrachtseeden, om de pijlen, deze koorden.
Ach! zo eendrachtigheid de trouwe wedervind,
Geen Alexander dan dees Gordiaan ontbind.
Ach! zo uw volk en raad, Europaas raad wou kiezen,
Gy zoudt geen pijltje uit dit uw zevental verliezen.
Al ſutzeld dan de uitheemſche aan dezen bundelbos;
Snoerd hem uwe Eendracht vast, geen keizer maakt dien los.
Zie daar, mijn hartvriendin, het edelst der geſchenken,
Wat uwe Europa, voor uw vadren uit kan denken:
Gevalt haar mijne gunst, en trouwe vriendenraad,
Zo leeft Europa voor haar vrijë neêrlands ſtaat,
Al wie maar eendracht ſtaaft en uw getrouw zal blijven,
U mijne halsvriendin helpt zeegnen, en beklijven,

Zal

Zal weeten welk een roem hij bij Europa heeft,
„DIE VOOR ZIJN VADERLAND, ZIJN GOD EN VRIJHEID LEEFT."
Ik heb gezegt vriendin! kom laat ik U nu drukken,
't Is tijd dat gij vertrekt, uw God doe 't al gelukken,
Wat gij voor 't Vaderland en d'Eendracht onderneemt.
Uw zaak is billijk, gij hebt recht: hoe zeer vervreemd
Men ſchijnt van ouden moed, hij zal gewis herleven,
Bij d'eerſte proef die uwe helden zullen geeven.
Ga heen, mijn volkren ſtaan in 't jaspis voorportaal.
Keer weder, Vrijheid! keer! ik ſchenk U zegepraal!
Ik ſchenk U al mijn hart, o wellust van mijn oogen:
Uw God zij uwe troost in vrede en ooreloogen.
De Tuinmaagd boog zich, zweeg, en wierp, nog blij te moê,
Daar zij ter zale uit trad, Euroop een handkus toe.
Zij groet ook ijder vorst en ridder, ijder kroone
En konings majesteit; zij lonkt eens aan de ſchoone
Amerikaanſche Maagd; en of 't Brittanje ſpijt,
Zij kreunt zich weinig aan zijn wrok of bits verwijt:

Stapt

Stapt door, en word gevolgt van haare ſcheepskapteinen
En Batavieren: fluks ziet men den ſtoet verſchijnen
Die de edle Tuinmaagd op den Ida had gebracht.
Zij word op nieuw omringt van koninglijke wacht,
Stijgt op den elephant; verreisd weêr naar beneden,
Zo als zij ſtatelijk ten heuvel was gereden:
Een goddelijke glansch omſcheen haar op het pad,
Tot dat zij weder naar haar Vrijheids hulkjen trad.

